

Länsstyrelsen
Blekinge

Dnr 600-1937-2013

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

EUROPEISKA UNIONEN
Europeiska
havs- och fiskerifonden

Regional handlingsplan för landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet 2014-2020

Länsstyrelsen i *Blekinge* län

Uppdaterad inför 2021 den 21-02-08

Godkänd av Jordbruksverket den 2021-02-11

Träder i kraft 2020-02-11

Sammanfattning

Landsbygdsprogrammet samt havs- och fiskeriprogrammet 2014-2020 syftar till att tillsammans med övriga strukturfonder bidra till att nå målen i strategin Europa 2020 om en smart och hållbar tillväxt för alla. Blekinge läns regionala handlingsplan för programmen är ett regionalt styrdokument som visar hur Länsstyrelsen kommer att arbeta för att nå våra regionala mål.

För att anpassa programmen till regionala förhållanden har ett antal regionala prioriteringar tagits fram. De grundas på den SWOT-analys som tagits fram

tillsammans med partnerskapet. SWOT-analysen identifierar länets styrkor, svagheter, möjligheter och hot.

Den här versionen av handlingsplanen omfattar huvuddelen av de stöd som kommer att finnas i programmen. På regional nivå prioriteras följande:

- Sysselsättning
- Lönsamhet
- Nyföretagande
- Generationsskiften/rationaliseringar
- Öppet landskap/betesmarksproduktion
- Miljöförbättrande åtgärder
- Energieffektiviserande åtgärder
- Bredbandsutbyggnad på landsbygden

För att nå en hög samhällsnytta med programmen är det viktigt att kunskapen om innehållet i handlingsplanen sprids till många målgrupper och att samverkan sker med andra program och fonder. Det blir en av partnerskapet viktigaste uppgifter.

Innehållsförteckning

1.	Syftet med handlingsplanen	11
2.	EU:s mål styr innehållet i programmen.....	11
2.1.	Landsbygdsprogrammets koppling till fondgemensamma mål och EU 2020.....	12
2.2.	Havs- och fiskeriprogrammets koppling till fondgemensamma mål och EU 2020	13
2.3.	Åtgärder och prioriteringar i landsbygdsprogrammet	14
2.3.1.	Landsbygdsprogrammets landsbygdsdefinition	16
2.3.2	Länsstyrelsens definition på fäbod.....	17
2.4.	Åtgärder och prioriteringar i havs- och fiskeriprogrammet.....	17
3.	Partnerskapet	20
4.	Gemensamt för prioriteringar, urvalskriterier, mål och hantering av beslut i landsbygdsprogrammet	22
4.1.	Urvalskriterier.....	24
4.1.1.	Rangordning av ansökningar med lika många poäng	24
4.2.	Indikatorer och målvärden.....	25
4.3.	Beslutsomgångar och utlysningar.....	26
4.3.1.	När pengarna i en beslutsomgång inte räcker	26
4.3.2.	När pengarna i en beslutsomgång eller en utlysning inte räcker till hela sista ansökan	26
4.3.3.	När det blir pengar över i en beslutsomgång eller en utlysning.....	27
5.	Kompetensutveckling och rådgivning.....	27
5.1.	Stöd till kompetensutveckling och rådgivning inom miljö och klimat.....	27
5.1.1.	Övergripande prioriteringar.....	27
5.1.2.	Regionala prioriteringar med kort bakgrund	28
5.1.3.	Upphandling, utlysning och länens eget arbete med kompetensutveckling och rådgivning.....	30
5.1.4.	Urvalskriterier	35
5.1.5.	Stödnivå.....	38
5.2.	Stöd till kompetensutveckling och rådgivning för att skapa nya jobb(delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1 inom fokusområde 6a).....	39
5.2.1.	Övergripande prioriteringar.....	39
5.2.2.	Regionala prioriteringar med kort bakgrund	40
5.2.3.	Upphandling, utlysning och länens eget arbete med kompetensutveckling och rådgivning.....	40
5.2.4.	Urvalskriterier	41

5.2.5.	Stödnivå.....	44
5.3.	Stöd till rådgivning för kommersiell service (delåtgärd 2.1, inom fokusområde 6b)	46
5.3.1.	Övergripande prioriteringar	46
5.3.2.	Regionala prioriteringar med kort bakgrund	46
5.3.3.	Upphandling, utlysning och länens eget arbete med kompetensutveckling och rådgivning.....	46
5.3.4.	Urvalskriterier	47
5.3.5.	Stödnivå	50
6.	Investeringar inom jordbruk, trädgård och rennäring (Åtgärd 4).....	51
6.1.	Investeringsstöd för ökad konkurrenskraft inom jordbruks-, trädgårds- och rennäringföretag.....	51
6.1.1.	Övergripande prioriteringar.....	52
6.1.2.	Regionala prioriteringar med kort bakgrund	52
6.1.3.	Beslutsomgångar och urval av ansökningar	53
6.1.4.	Urvalskriterier	54
6.1.5.	Investeringar som inte prioriteras regionalt.....	61
6.1.6.	Stödnivå.....	61
6.2.	Investeringsstöd för energieffektivisering samt energigrödor inom jordbruks- och trädgårdsföretag(delåtgärd 4.1 fokusområde 5bc).....	62
6.2.1.	Övergripande prioriteringar.....	62
6.2.2.	Regionala prioriteringar med kort bakgrund	62
6.2.3.	Beslutsomgångar och urval av ansökningar	63
6.2.4.	Urvalskriterier	63
6.2.5.	Investeringar som inte prioriteras regionalt.....	67
6.2.6.	Stödnivå.....	67
6.3.	Investeringsstöd för att minska jordbrukets utsläpp av växthusgaser och ammoniak inom jordbruks- och trädgårdsföretag (delåtgärd 4.1 fokusområde 5d).....	67
6.3.1.	Övergripande prioriteringar.....	67
6.3.2.	Regionala prioriteringar med kort bakgrund	68
6.3.3.	Beslutsomgångar och urval av ansökningar	68
6.3.4.	Urvalskriterier	68
6.3.5.	Investeringar som inte prioriteras regionalt.....	72
6.3.6.	Stödnivå.....	72
6.4.	Förädlingsstöd för kort livsmedelskedja och lokala marknader(delåtgärd 4.2 fokusområde 3a).....	72

6.4.1.	Övergripande prioriteringar.....	72
6.4.2.	Regionala prioriteringar med kort bakgrund.....	72
6.4.3.	Beslutsomgångar och urval av ansökningar.....	73
6.4.4.	Urvalskriterier	73
6.4.5.	Investeringar som inte prioriteras regionalt.....	78
6.4.6.	Stödnivå.....	78
6.5.	Förädlingsstöd för att skapa nya jobb(delåtgärd 4.2 fokusområde 6a).....	79
6.5.1.	Övergripande prioriteringar.....	79
6.5.2.	Regionala prioriteringar med kort bakgrund.....	79
6.5.3.	Beslutsomgångar och urval av ansökningar.....	80
6.5.4.	Urvalskriterier	80
6.5.5.	Investeringar som inte prioriteras regionalt.....	85
6.5.6.	Stödnivå.....	85
7.	(Delåtgärd 4.4 och 7.6) Miljöinvesteringar.....	86
7.1.	Stöd till stängsel mot rovdjur (delåtgärd 4.4 fokusområde 4a).....	86
7.1.1.	Övergripande prioriteringar.....	86
7.1.2.	Regionala prioriteringar med kort bakgrund.....	86
7.1.3.	Beslutsomgångar och urval av ansökningar.....	87
7.1.4.	Urvalskriterier	88
7.1.5.	Stödbelopp.....	90
7.2.	Engångsröjning av betesmark (delåtgärd 4.4 fokusområde 4a).....	90
7.2.1.	Övergripande prioriteringar.....	90
7.2.2.	Regionala prioriteringar med kort bakgrund.....	90
7.2.3.	Beslutsomgångar och urval av ansökningar.....	90
7.2.4.	Urvalskriterier	91
7.2.5.	Stödbelopp.....	92
7.3.	Miljöinvestering – förbättrad vattenkvalitet (delåtgärd 7.6 fokusområde 4abc).....	93
7.3.1.	Övergripande prioriteringar.....	93
7.3.2.	Regionala prioriteringar med kort bakgrund (skrivanvisning se 7.1.2).....	93
7.3.3.	Beslutsomgångar och urval av ansökningar (skrivanvisning se 7.1.5).....	93
7.3.4.	Urvalskriterier	94
7.3.5.	Stödnivå.....	95
7.4.	Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för biologisk mångfald (delåtgärd 7.6 fokusområde 4abc).....	97

7.4.1.	Övergripande prioriteringar.....	97
7.4.2.	Regionala prioriteringar med kort bakgrund	97
7.4.3.	Beslutsomgångar och urval av ansökningar	97
7.4.4.	Urvalskriterier	98
7.4.5.	Stödnivå.....	100
7.5.	Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet (delåtgärd 7.6 fokusområde 4abc)	101
7.5.1.	Övergripande prioriteringar.....	101
7.5.2.	Regionala prioriteringar med kort bakgrund	101
7.5.3.	Beslutsomgångar och urval av ansökningar (skrivanvisning se 7.1.5)	102
7.5.4.	Stödnivå.....	105
7.6.	Anlägga tvåstegsdiken (delåtgärd 7.6 fokusområde 4abc)	107
7.6.1	Övergripande prioriteringar.....	107
7.6.2	Regionala prioriteringar med kort bakgrund	107
7.6.3	Beslutsomgångar och urval av ansökningar	107
7.6.4	Urvalskriterier	108
7.6.5	Stödnivå.....	110
7.7.	Reglerbar dränering (delåtgärd 4.4 fokusområde 4abc)	112
7.7.1.	Övergripande prioriteringar.....	112
7.7.2.	Regionala prioriteringar med kort bakgrund	112
7.7.3.	Beslutsomgångar och urval av ansökningar	112
7.7.4.	Urvalskriterier	113
7.7.5.	Stödbelopp.....	114
8.	(Åtgärd 6) Jordbruks- och affärsutveckling	114
8.1.	Startstöd (delåtgärd 6.1 fokusområde 2b).....	114
8.1.1.	Övergripande prioriteringar.....	114
8.1.2.	Regionala prioriteringar med kort bakgrund	115
8.1.3.	Beslutsomgångar och urval av ansökningar	115
8.1.4.	Urvalskriterier	115
1.	Etableringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål	116
2.	Etableringen bidrar till att införa av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder det vill säga innovation	117
3.	Den som söker har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet att driva företaget	117
4.	Sökanden är i behov av stöd för att underlätta starten som företagare	118

8.1.5.	Etableringar som inte prioriteras regionalt.....	119
8.1.6.	Stödbelopp.....	119
8.2.	Investeringsstöd till förnybar energi (delåtgärd 6.4 fokusområde 5 bc).....	119
8.2.1.	Övergripande prioriteringar.....	119
8.2.2.	Regionala prioriteringar med kort bakgrund.....	120
8.2.3.	Beslutsomgångar och urval av ansökningar.....	120
8.2.4.	Urvalskriterier.....	121
8.2.5.	Investeringar som inte prioriteras regionalt.....	123
8.2.6.	Stödnivå.....	123
8.2.7.	Regionala prioriteringar med kort bakgrund.....	124
8.2.8.	Beslutsomgångar och urval av ansökningar.....	124
8.2.9.	Urvalskriterier.....	124
8.2.10.	Stödnivå.....	127
8.3.	Investeringsstöd för att skapa nya jobb (delåtgärd 6.4 fokusområde 6a).....	127
8.3.1.	Övergripande prioriteringar.....	127
8.3.2.	Regionala prioriteringar med kort bakgrund.....	127
8.3.3.	Beslutsomgångar och urval av ansökningar.....	128
8.3.4.	Urvalskriterier.....	128
9.	3. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).....	130
10.	4. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen.....	130
5.	Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen.....	131
6.	Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen.....	132
10.1.1.	Investeringar som inte prioriteras regionalt.....	133
10.1.2.	Stödnivå.....	133
11.	Service, infrastruktur och attraktiv landsbygd.....	133
11.1.	Stöd till investeringar i småskalig infrastruktur (delåtgärd 7.2 fokusområde 6b).....	134
11.1.1.	Övergripande prioriteringar.....	134
11.1.2.	Regionala prioriteringar med kort bakgrund.....	134
11.1.3.	Beslutsomgångar och urval av ansökningar.....	135
11.1.4.	Urvalskriterier.....	135
	God bebyggd miljö.....	136
11.1.5.	Investeringar som inte prioriteras regionalt.....	138
11.1.6.	Stödnivå.....	138

11.2. Stöd till bredband (delåtgärd 7.3 fokusområde 6c)	138
11.2.1. Övergripande prioriteringar	138
11.2.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund	139
11.2.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar	140
11.2.4. Urvalskriterier	140
11.2.5. Investeringar som inte prioriteras regionalt	142
11.2.6. Stödnivå	142
11.3. Stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden (delåtgärd 7.4 fokusområde 6b)	144
11.3.1. Övergripande prioriteringar	144
11.3.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund	144
11.3.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar	145
11.3.4. Urvalskriterier	146
God bebyggd miljö	147
11.3.5. Investeringar som inte prioriteras regionalt	151
11.3.6. Stödnivå	151
11.4. Stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt för turistinformation (delåtgärd 7.5 fokusområde 6b)	152
11.4.1. Övergripande prioriteringar	152
11.4.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund	153
11.4.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar	153
11.4.4. Urvalskriterier	153
2. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)	155
3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen	156
4. Det finns ett identifierat behov av projektet	156
11.4.5. Investeringar som inte prioriteras regionalt	157
11.4.6. Stödnivå	157
11.5. Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljö (delåtgärd 7.6 fokusområde 6b) ...	158
11.5.1. Övergripande prioriteringar	158
11.5.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund	158
11.5.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar	158
11.5.4. Urvalskriterier	159
Investeringar som inte prioriteras regionalt	164

11.5.5.	Investeringar som inte prioriteras regionalt.....	164
11.5.6.	Stödnivå.....	164
12.	(Åtgärd 16) Samarbete	167
10.1.	Stöd till samarbeten för att skapa nya jobb.....	167
10.1.1.	Övergripande prioriteringar	167
10.1.2.	Regionala prioriteringar med kort bakgrund	168
10.1.3.	Beslutsomgångar och urval av ansökningar	169
10.1.4.	Urvalskriterier.....	170
10.1.5.	Stödnivå.....	172
10.2.	Stöd till samarbeten mellan aktörer inom jordbruk samt inom livsmedelskedjan. 174	
10.2.1.	Övergripande prioriteringar	174
10.2.2.	Regionala prioriteringar med kort bakgrund	174
10.2.3.	Beslutsomgångar och urval av ansökningar	175
10.2.4.	Urvalskriterier.....	175
10.2.5.	Stödnivå.....	177
13.	Kommunikation.....	178
13.1.	Kommunikationsplan.....	178
13.1.1.	Kommunikationsmål.....	178
13.1.2.	Målgrupper och prioriterade målgrupper.....	179
13.1.3.	Budskap	179
13.1.4.	Kanaler för kommunikation.....	180
13.1.5.	Löpande aktivitetsplanering.....	180
13.1.6.	Samarbeten	181
13.1.7.	Uppföljning och utvärdering.....	182
15.	Arbete med andra mål och lokal utveckling.....	183
15.1.	Synergier med fonder och planer som ska bidra till samma mål.....	183
15.2.	Arbete med lokal utveckling.....	186
16.	Revidering av handlingsplan	186
17.	Bilagor	186
17.1.	Bilaga 1: SWOT-analys och identifiering av regionala behov	186
17.2.	Bilaga 2: Budget och mål	188
17.3.	Bilaga 3: Miljö.....	189
17.3.1.	Målen för kulturmiljöarbetet.....	192
17.3.2.	Mål för friluftslivet	192

Bilaga 4: Stödprocent för bredband..... 194

1. Syftet med handlingsplanen

Den regionala handlingsplanen för landsbygdsprogrammet ska användas för att styra vårt arbete med prioritering och urval av ansökningar samt partnerskap, kommunikation och samordning med andra fonder samt annan regional och lokal utveckling.

Stöden till landsbygdsutveckling som finns i landsbygdsprogrammet regleras i första hand genom EU-förordningen^[1], landsbygdsförordningen^[2] och forskriften om företagsstöd, projektstöd och miljöinvesteringar^[3]. Handlingsplanen är ett komplement till dessa bestämmelser och används för att vi ska kunna anpassa våra prioriteringar efter våra förutsättningar. I den regionala handlingsplanen ingår också att ange sådana uppgifter som vi har beslutat om för vissa stöd, som högsta stödbelopp, stödnivå och regionala urvalskriterier.

Det är Jordbruksverket som godkänner handlingsplanen. Jordbruksverket är förvaltande myndighet för landsbygdsprogrammet.

Den regionala handlingsplanen gäller även för havs- och fiskeriprogrammet. Men vi gör inte några egna prioriteringar för havs- och fiskeriprogrammet i handlingsplanen. Stöden i havs- och fiskeriprogrammet regleras i första hand genom EU-förordningen^[4], fiskeförordningen^[5] samt forskriften om företagsstöd, projektstöd och miljöinvesteringar. För havs- och fiskeriprogrammet finns en nationell handlingsplan.

När vi fattar ett beslut om stöd, ska den senast godkända handlingsplan ligga till grund för beslutet.

EU:s mål styr innehållet i programmen

Alla landsbygdsprogrammets och havs- och fiskeriprogrammets prioriteringar bidrar till EU:s övergripande mål, EU 2020. EU 2020 är EU:s tillväxtstrategi för en smart och hållbar ekonomi med hög sysselsättning, god produktivitet och stor social sammanhållning. I Sverige ska landsbygdsprogrammet, havs- och fiskeriprogrammet, de regionala strukturfundsprogrammen och socialfundsprogrammet gemensamt bidra till de fondgemensamma tematiska målen, se bilderna nedan. Dessa mål bidrar i sin tur alla till EU 2020.

^[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005

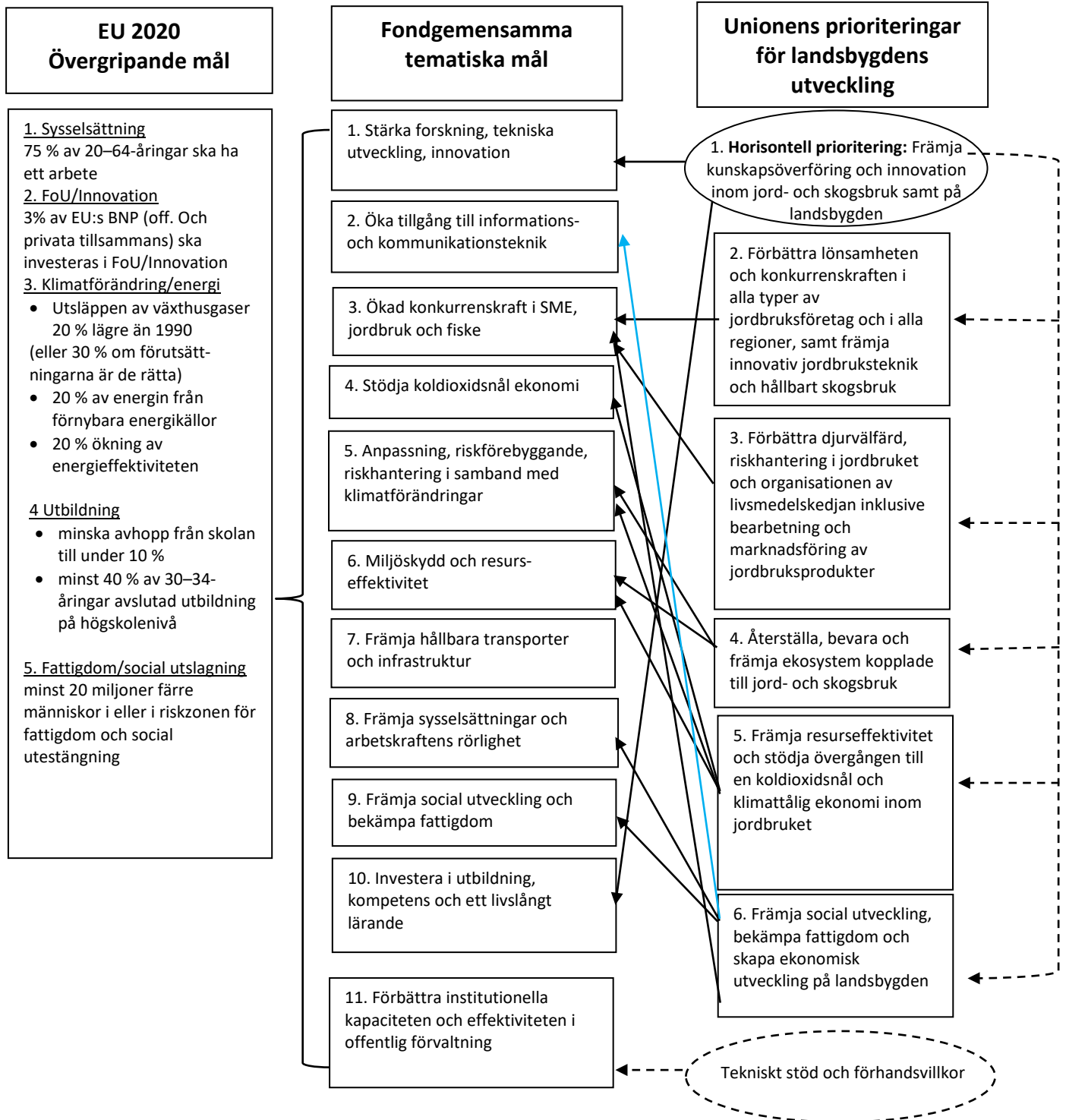
^[2] Förordning (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder

^[3] Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2016:19) om företagsstöd, projektstöd och miljöinvesteringar samt stöd för lokalt ledd utveckling

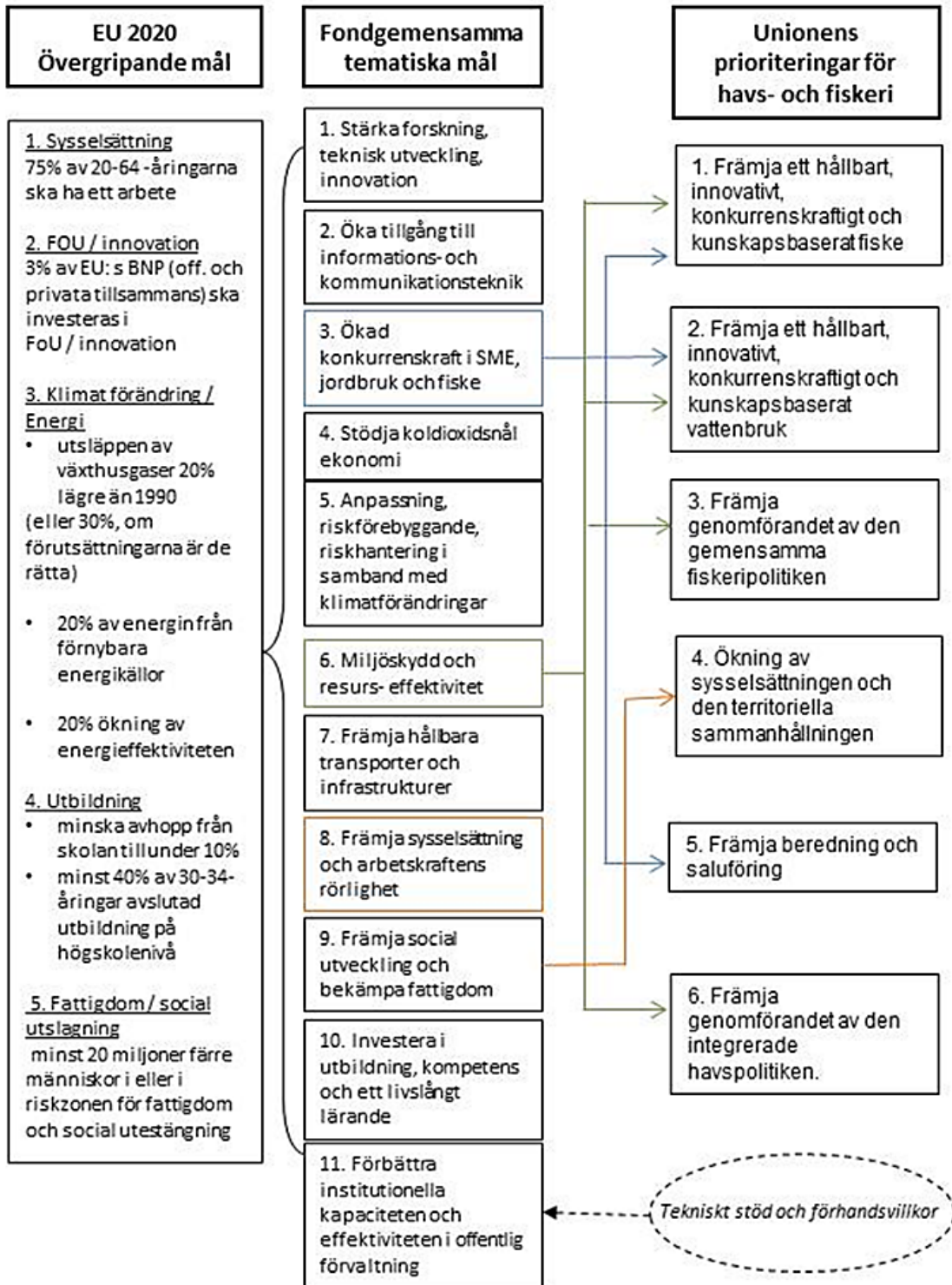
^[4] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 508/2014 om Europeiska havs- och fiskerifonden och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 2328/2003, (EG) nr 861/2006, (EG) nr 1198/2006, och (EG) nr 791/2007 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1255/2011

^[5] Förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen

1.1. Landsbygdsprogrammets koppling till fondgemensamma mål och EU 2020

1.2. Havs- och fiskeriprogrammets koppling till fondgemensamma mål och EU 2020

1.3. Åtgärder och prioriteringar i landsbygdsprogrammet

Det svenska landsbygdsprogrammet är uppdelat i 6 prioriterade områden och 15 mer detaljerade fokusområden. Regeringen har beslutat hur programmets pengar ska fördelas på fokusområden och delåtgärder. Fokusområdena 1abc ska genomsyra samtliga åtgärder och finns därför inte med i tabellen "landsbygds-programmet 2014-2020". 1 abc handlar om kunskapsöverföring och innovation.

Följande prioriteringar och fokusområden används inom det svenska landsbygdsprogrammet:

1. Främja kunskapsöverföring och innovation inom jord- och skogsbruk samt på landsbygden.

- a) främja innovation, samarbete och kompetensutveckling på landsbygden
- b) stärka banden mellan jordbruk och livsmedelsproduktion samt forskning och innovation, även i syfte att utveckla miljöledning och miljö kvalitet.
- c) främja livslångt lärande och yrkesutbildning inom jord- och skogsbruk.

2. Förbättra lönsamheten och konkurrenskraften i alla typer av jordbruksföretag och i alla regioner, samt främja innovativ jordbruksteknik och hållbart skogsbruk

- a) konkurrenskraft, omstrukturering, diversifiering inom jordbruk, trädgård, rennäring och skog
- b) underlätta för unga med rätt kompetens att starta företag inom jordbruk-, trädgård- samt rennäring

3. Förbättra djurvälstånd och organisationen av livsmedelskedjan, inklusive bearbetning och marknadsföring av jordbruksprodukter

- a) förbättra konkurrenskraften genom kort livsmedelskedja samt bättre djurvälstånd.

4. Återställa, bevara och främja ekosystem kopplade till jord- och skogsbruk

- a) återställa, bevara och förbättra den biologiska mångfalden
- b) förbättra vattenförvaltningen och hanteringen av gödsel- och växtskyddsmedel
- c) förebygga markerosion och förbättra markskötseln

5. Främja resurseffektivitet och stödja övergången till en koldioxidsnål och klimattålig ekonomi inom jordbruket

- b) effektivisera energianvändningen inom jordbruket. Gränsdragningen mellan fokusområdena 5b och 5c är ofta svår att göra, varför dessa insatser av förenklings skäl hanteras under fokusområde 5c, på samma sätt kan en resursmässig splittring av flera fokusområden undvikas (från programmet).
- c) främja tillgången till och användningen av energi från förnybara källor och andra förnybara biologiska resurser som inte är avsedda till livsmedel.
- d) minska utsläpp av växthusgaser och ammoniak

6. Främja social utveckling och skapa ekonomisk utveckling på landsbygden

- a) främja diversifiering, skapande och utveckling av nya små företag och arbetstillfällen
- b) främja lokal utveckling på landsbygden
- c) anläggning och projektering av passiv bredbandsstruktur

Här ser du de åtgärder som finns i landsbygdsprogrammet och hur dessa ska bidra till olika fokusområden. Länsstyrelserna, Jordbruksverket, Sametinget, Skogsstyrelsen och Tillväxtverket är andra myndigheter som handlägger stöd och ersättningar i landsbygdsprogrammet.

I handlingsplanens kapitel 5-10 finns de åtgärder som Länsstyrelsen i Blekinge handlägger.

Landsbygdsprogrammet 2014-2020										
Kod för åtgärd och delåtgärd	Fokusområde									
	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c	
	Konkurrenskraft och lönsamhet	Unga	Lokala marknader, kort livsmedelskedja och Miljö i jordbruket	Energieffektivisering och förnybar energi	Minska utsläpp av växthusgaser och ammoniak	Nya jobb och diversifiering	Lokal utveckling	Bredband		
1	Kompetensutveckling	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
1.1	S töd till kompetensutveckling	x		x	x			x	x	
1.2	S töd till demonstrationer och information	x		x	x			x	x	
2	Rådgivning	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
2.1	S töd till rådgivningstjänster	x		x	x			x	x	
2.3	S töd till fortbildning av rådgivare	x		x	x			x		
4	Investeringar till jordbruk, trädgård och rennärning	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
4.1	Investeringsstöd inom jordbruk, trädgård och rennärning	x				x	x			
4.2	Förädlingsstöd			x				x		
4.4	Miljöinvesteringar									
4.4	S tängsel mot rovdjur				x					
4.4	Engångsröjning av betesmark				x					
4.4	Reglerbar dränering				x					
6	Jordbruks- och affärsutveckling	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
6.1	S tarts töd		x							
6.4	Investeringsstöd för jobb och klimat					x	x	x		
7	Service, infrastruktur och attraktiv landsbygd	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
7.2	S töd till investeringar i småskalig infrastruktur								x	
7.3	S töd till bredband									x
7.4	S töd till investeringar i service och fritid på landsbygden								x	
7.5	S töd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt för turistinformation								x	
7.6	S töd till utveckling av natur och kulturmiljö								x	
7.6	Miljöinvestering – förbättrad vattenkvalitet				x					
7.6	Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för biologisk mångfald				x					
7.6	Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet				x					
7.6	Anlägga tvåstegsdiken				x					
7.6	Återskapa och restaurera kulturmiljöer i renskötselområdet				x					

8	Stöd för miljöåtgärder i skogen	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
8.4	S töd till återställande av skadad skog				x					
8.5	S töd för att bevara och utveckla skogens miljövärden				x					
10	Miljö- och klimatvänligt jordbruk	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
10.1	Miljöersättningar				x					
	Betesmarker och slåtterängar				x					
	Komplement - Lieslåtter				x					
	Komplement - E fterbete				x					
	Komplement – Höhantering				x					
	Komplement - Lövtäkt				x					
	Komplement - Bränning				x					
	Komplement – S vårtillgängliga platser				x					
	Fäbodrar				x					
	Restaurering av betesmarker och slåtterängar				x					
	Vallodling				x					
	S kötsel av våtmarker och dammar				x					
	Minskat kväveläckage				x					
	S kyddszoner				x					
	Hotade husdjursraser				x					
10.2	Projekts töd till lantras föreningar				x					
11	Ekologisk produktion	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
11.1	Omställning till ekologisk produktion				x					
11.2	Ersättning för ekologisk produktion				x					
13	Kompensationsstöd				x					
14	Djurvårdersättningar	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
	Extra djuromsorg för suggor			x						
	Extra djuromsorg för får			x						
	Utökad klövhälsövård för mjölkkor			x						
16	Samarbete	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
16.1	S töd för att bilda innovationsgrupper och för innovationsprojekt inom Europeiska innovationspartnerskapet, E IP	x		x	x	x	x			
16.2	S töd till utveckling inom jordbruk-, livsmedel och skog samt pilotprojekt	x		x	x	x	x	x	x	x
16.4	S töd till samarbeten mellan aktörer inom jordbruk samt inom livsmedelskedjan			x						
16.5	S töd till samarbeten inom miljö	x			x				x	
16.9	S töd till samarbeten som främjar diversifiering och information om miljö och mat			x	x			x		
19	Lokalt ledd utveckling	2a	2b	3a	4abc	5bc	5d	6a	6b	6c
19.1	Förberedande stöd för lokalt ledd utveckling								x	
19.2	S töd till genomförande av lokala utvecklingsstrategier								x	
19.3	S töd till samarbetsåtgärder inom lokalt ledd utveckling								x	
19.4	Löpande kostnader och ledning								x	

1.3.1. Landsbygdsprogrammets landsbyggsdefinition

Landsbyggsdefinitionen i landsbygdsprogrammet består av fyra huvuddelar; jordbruksföretag, mindre tätorter, regionala undantag samt särskild definition för lokalt ledd utveckling. Under vissa omständigheter kan enskilda åtgärder tillämpa en annan definition.

Ingen geografisk avgränsning kommer att tillämpas för de insatser som har anknytning till jordbruksföretag, jordbruksverksamhet, skogsbruksverksamhet, målen för miljö- och klimatvänligt jordbruk eller för investeringar i bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter även om stödmottagaren är lokaliserad i en tätort.

För övriga åtgärder, delåtgärder eller typer av insatser med undantag för lokalt ledd utveckling, definieras landsbygd som områden utanför tätorter med mer än 3 000 invånare enligt SCBs befolkningsstatistik för år 2015. I de fall där stödmottagaren (projektägaren) är lokaliserad till en tätort med mer än 3 000 invånare ska projektets mervärde och nytta direkt tillfalla landsbygdsområdet. Insatser ska kunna genomföras även i större tätorter om projektet tillför mervärden till landsbygdsområden.

Förekomsten av tätorter i ett annars glest befolkat område kan vara viktiga stödjepunkter i genomförandet av programmet. Av denna anledning bör berörda myndigheter som handlägger stöd som riktas till de län där befolkningstätheten är lägre än medelvärdet för riket (22,9 invånare per kvadratkilometer) ges möjlighet att nyansera och utveckla den ovan bestämda huvudregeln. Detta kan göras genom att större tätorter räknas in i tillämpningsområdet för dessa län.

1.3.1.1. ***Blekinges landsbygdsdefinition***

Blekinge avser att tillämpa den nationella landsbygdsdefinitionen.

2.3.2 ***Länsstyrelsens definition på fäbod***

I Blekinge län finns det inte några fäbodrar. Detta medför att godkända fäbodrar inte behöver definieras för länet.

1.4. **Åtgärder och prioriteringar i havs- och fiskeriprogrammet**

Det svenska havs- och fiskeriprogrammet är uppdelat i 6 prioriterade områden och 16 fokusområden. Följande prioriteringar och fokusområden finns inom programmet.

1. Främja ett miljömässigt hållbart, resurseffektivt, innovativt, konkurrenskraftigt och kunskapsbaserat fiske genom att sträva efter följande specifika mål:

- a) minskad påverkan av havsmiljön, bland annat genom att oönskade fångster så långt som möjligt undviks och minskas
- b) skyddad och återställd biologisk mångfald i vattenmiljöer och i de akvatiska ekosystemen
- c) säkerställd balans mellan fiskekapaciteten och tillgängliga fiskemöjligheter
- d) ökad konkurrenskraft och lönsamhet för företag inom fisket, bland annat för det småskaliga kustfisket, samt förbättrad säkerhets- och arbetsförhållandena
- e) stärkt teknisk utveckling och innovation, här ingår ökad energieffektivitet och kunskapsöverföring.
- f) utvecklad yrkesutbildning, nya yrkeskunskaper och livslångt lärande.

2. Främja ett miljömässigt hållbart, resurseffektivt, innovativt, konkurrenskraftigt och kunskapsbaserat vattenbruk genom att sträva efter följande specifika mål:

- a) stärkt teknisk utveckling, innovation och kunskapsöverföring
- b) stärkt konkurrenskraft och ökad lönsamhet för vattenbruket, här ingår förbättrad säkerhet och förbättrade arbetsförhållanden, särskilt för små och medelstora företag
- c) skyddad och återställd biologisk mångfalden i vattenmiljöer samt förbättrade ekosystem som är anslutna till vattenbruket samt främja ett resurseffektivt vattenbruk
- d) ett vattenbruk som kan säkerställa en hög nivå av miljöskydd, främja djurhälsa och välbefinnande samt folkhälsa och allmän säkerhet
- e) utvecklad yrkesutbildning, nya yrkeskunskaper och livslångt lärande.

3. Främja genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken genom att sträva efter följande specifika mål:

- a) förbättrade vetenskapliga rön som fler kan ta del av samt förbättrad insamling och hantering av data
- b) bättre övervakning, kontroll och tillsyn, förbättrad institutionell kapacitet och en effektiv offentlig förvaltning utan att den administrativa bördan ökar

4. Öka sysselsättningen och den territoriella sammanhållningen genom att sträva efter följande specifika mål:

- ekonomisk tillväxt
- social delaktighet
- ökad sysselsättning genom att fler går att anställa och arbetskraftsrörligheten i de kust- och inlandssamhällen som är beroende av fiske och vattenbruk ökar, här ingår diversifiering av verksamheten inom fisket och inom andra sektorer av den maritima ekonomin

5. Främja saluföring och beredning genom att sträva efter följande specifika mål:

- a) bättre organisation av marknaderna för fiskeri- och vattenbruksprodukter
- b) fler investeringar i berednings- och saluföringssektorerna.

6. Främja genomförandet av den integrerade havspolitikerna.

Här ser du de åtgärder som finns i havs- och fiskeriprogrammet och hur dessa ska bidra till de olika fokusområdena.

Artikel ¹	Specifikt mål	Åtgärd
38, 44.1c	1a	Investeringar inom fiske
37	1a	Utveckling av bevarandeåtgärder och regionalt samarbete
39, 44.1c	1a	Nya tekniska lösningar inom fiske
39, 44.1c	1a	Nya former av förvaltning och organisation inom fiske
40.1a	1a	Samla in förlorade fiskeredskap eller marint skräp
40.1b, c, i, 44.6a-b	1b	Bevarandeprojekt för att återställa akvatisk mångfald
40.1d-g, 44.6a	1b	Bevarandeprojekt för skyddade områden
36	1c	System för tilldelning av fiskemöjligheter
42, 44.1e	1d	Investeringar som höjer kvalitet och mervärde på vildfångad fisk
43.1, 44.1f	1d	Fiskehamnar, landningsplatser och auktionshallar - förbättrad infrastruktur
43.2	1a	Fiskehamnar, landningsplatser och auktionshallar - anpassning till landningsskyldigheten
30, 44.4	1d	Diversifiering inom fiske
26, 44.3	1e	Utveckling av produkter och processer inom fiske
28, 44.3	1e	Partnerskap mellan forskare och fiskare
29.1-2, 44.1a	1f	Kompetensutveckling och informationsinsatser inom fiske
47	2a	Innovationsprojekt inom vattenbruk
48.1a, d, g-h	2b	Produktiva investeringar i vattenbruk
48.1e, j	2c	Miljöinvesteringar i vattenbruk
52	2b	Startstöd för hållbara vattenbruksföretag
51.1a	2c	Kommunal planering av vattenbruk
56.1a-b	2d	Djurs hälsa och välbefinnande
50	2e	Kompetensutveckling och informationsinsatser inom vattenbruk
77	3a	Datainsamling
76	3b	Kontroll och tillsyn av fiske - stöd till ansvarsmyndigheter
76	3b	Kontroll och tillsyn av fiske - stöd till privata aktörer
63	4	Genomförande av lokala utvecklingsstrategier – lokalt ledd utveckling
64	4	Samarbetsåtgärder – lokalt ledd utveckling
62.1a	4	Förberedande stöd – lokalt ledd utveckling

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 508/2014 om Europeiska havs- och fiskerifonden

62.1d	4	Löpande kostnader och ledning – lokalt ledd utveckling
68.1a	5a	Bilda producent- eller branschorganisationer
68.1b-e	5a	Saluföringsåtgärder
66	5a	Produktions- och saluföringsplaner
69.1c-d,f	5b	Beredning av fiskeri- och vattenbruksprodukter
80.1b	6a	Skydd av havsmiljön
80.1c	6a	Öka kunskapen om havsmiljön

Det är Jordbruksverket, länsstyrelsen och Havs- och vattenmyndigheten som handlägger de olika åtgärderna. Följande åtgärder handlägger länsstyrelsen:

- investeringar inom fiske
- investeringar som höjer kvalitet och mervärde på vildfångad fisk
- fiskehamnar, landningsplatser och auktionshallar - förbättrad infrastruktur
- fiskehamnar, landningsplatser och auktionshallar - anpassning till landningsskyldigheten
- diversifiering inom fiske
- produktiva investeringar i vattenbruk
- miljöinvesteringar i vattenbruk
- startstöd för hållbara vattenbruksföretag
- beredning av fiskeri- och vattenbruksprodukter

Det finns mer information om respektive åtgärd i den nationella handlingsplanen för havs- och fiskeriprogrammet. Här finns också information om budget. Handlingsplanen kommer att finnas på Jordbruksverkets webbplats.

2. Partnerskapet

Utformning

Länsstyrelsen har skapat ett partnerskap inför upprättandet av handlingsplan inför Landsbygdsprogrammet 2014-2020. I partnerskapet hanteras även de frågor som berör Havs- och fiskeriprogrammet. Funktionschef är ordförande, och det praktiska arbetet med handlingsplanen utförs av landsbygdsfunktionen. Andra relevanta sakområden på länsstyrelsen, såsom naturvård, regional utveckling, samhällsplanering, fiske, jämställdhet och integration deltar i arbetet. Till partnerskapet har representanter för landsbygden och fiskerieringen samt offentliga aktörer bjudits in.

Följande organisationer ingår i länets partnerskap:

- Region Blekinge
- Ronneby kommun
- Karlskrona kommun

- Karlshamns kommun
- Olofströms kommun
- Sölvesborgs kommun
- Skogsstyrelsen
- Länsbygderådet
- LRF
- Hushållningssällskapet
- Blekinge Arkipelag
- Företagarnas riksorganisation
- Leader Blekinge, Sydost Leader från 2016
- SYEF
- SFR
- Naturbruksgymnasiet Blekinge

Jämställdhetsintegrering

Partnerskapet består av både kvinnor och män. Personerna som ingår varierar beroende på vem som respektive organisation utser. Sammansättningen av deltagare i partnerskapet har hittills varit relativt jämställd, dvs minst 40% av det minst representerade könet. Om könsbalansen i partnerskapet förskjuts under programperioden avser Länsstyrelsen att bjuda in två personer från de större aktörerna, en man och en kvinna. För de mindre organisationerna är detta svårt, då antalet tillgängliga personer är begränsat. Länsstyrelsens jämställdhetssakkunniga ingår i partnerskapet för att bidra med kunskap inom området.

Landsbygden representeras av Länsbygderådet och Leader Blekinge. Lantbruket representeras av LRF och Hushållningssällskapet. I Blekinge finns två organisationer som organiserar yrkesfiskare, SYEF och SFR. SFR, Sveriges Fiskares Riksförbund, är en nationell organisation med tre lokalavdelningar i Blekinge som organiserar yrkesfiskare. SYEF, Sveriges yrkesfiskares ekonomiska förening, är en mindre organisation med medlemmar huvudsakligen i Blekinge. I länet finns ingen förening som organiserar vattenbruket, därför är dessa inte representerade i partnerskapet. Länsstyrelsen för en dialog med företagare inom vattenbruket för att få inspel från dessa, bland annat inför framtagandet av SWOT-analysen.

Referensgrupper

För att få en bred förankring har Länsstyrelsen valt att, förutom partnerskapet, knyta till sig referensgrupper som arbetar med specifika frågeställningar. I dessa referensgrupper ingår delar av partnerskapet, men även andra aktörer med ett speciellt intresse för aktuell fråga. Dessa grupper har bland annat arbetat med att ta fram förslag till regionala kriterier som senare förankras i hela partnerskapet. Länsstyrelsen har på detta sätt fått ett mycket aktivt deltagande och en bred förankring i länet. Hittills har referensgrupper arbetat kring följande teman: Landsbyggsföretag inklusive turism, Lokal utveckling inklusive bredband, Biologisk

mångfald, Energi och klimat samt Företagsstöd inom jordbrukssektorn. Sannolikt kommer det att behövas fler referensgrupper under programperioden. Referensgrupperna kan variera i aktivitet, vissa grupper kommer sannolikt att kvarstå under hela programperioden, medan andra endast träffas någon eller några gånger, i samband med skrivandet av handlingsplanen.

Arbetsätt

Partnerskapet bildades under våren 2013 inför arbetet med att ta fram SWOT-analyser för Fiskeprogrammet och Landsbygdsprogrammet. Förutom partnerskapet har möten med de olika arbetsgrupperna hållits. Länsstyrelsen kommer under arbetet med handlingsplanen hålla möten med partnerskapet, dels för att hålla deltagarna uppdaterade med programarbetet och dels för att få in synpunkter från externa aktörer så att handlingsplanen blir så väl förankrad som möjligt. Möten med referensgrupperna kommer att hållas mellan partnerskapsmötena vid behov. När handlingsplanen är godkänd planeras att minst ett årligt möte med partnerskapet hålls. Vid dessa möten kommer en rapport lämnas om hur det går i genomförandet av programmet och Blekinges handlingsplan. Synpunkter kommer också att samlas in inför den årliga revideringen. Intressanta frågeställningar att diskutera är söktryck, medelsutnyttjande etc.

Inför upprättandet av handlingsplanen har Leader Blekinge inklusive Blekinge fiskeområde ingått i partnerskapet. Leader Blekinge kommer att avsluta sin verksamhet i innevarande programperiod under 2015. Inför programperioden 2014-2020 kommer Blekinge att ingå i ett gemensamt Leaderområde med ett antal kommuner från Småland under det gemensamma namnet SydostLeader. Representation från detta område kommer att bjudas in att ingå i partnerskapet.

Varje deltagare i partnerskapet:

Sprider information om Landsbygdsprogrammets möjligheter till sina nätverk. På detta sätt medverkar partnerskapets deltagare till att Landsbygdsprogrammets möjligheter når rätt målgrupper.

Har ett tydligt mandat från respektive organisation som deltar i partnerskapet att föra organisationens talan vid möten och även i övrigt företräda sin organisation i de frågor som behandlas i partnerskapet.

Bidrar med synpunkter på förslag. Inför beslut om och ändringar i länets handlingsplan är partnerskapets aktörers synpunkter viktiga.

Länsstyrelsen i Blekinge län ansvarar för beslut och andra åtgärder som följer av det regionala ansvaret för genomförandet av Landsbygdsprogrammet 2014-2020.

3. Gemensamt för prioriteringar, urvalskriterier, mål och hantering av beslut i landsbygdsprogrammet

Alla stöd i landsbygdsprogrammet ska bidra till EU:s prioriteringar i programmet. I kapitel 5 till och med 10 visas de övergripande prioriteringarna för de projekt- och företagsstöd samt de miljöinvesteringar som länsstyrelsen ska handlägga. Här visas också de regionala prioriteringar som görs utifrån den SWOT-analys som finns i bilaga 1.

För att välja ut de ansökningar som effektivast leder till programmets prioriteringar finns det urvalskriterier. De nationella urvalskriterierna är samma i hela landet. De regionala urvalskriterierna har länsstyrelsen tagit fram med hjälp av sitt partnerskap. De speglar prioriteringarna i länet och bygger på SWOT-analysen.

I Blekinge är det färre kvinnor än män som driver företag, framförallt i den gröna sektorn. Landsbygdsprogrammet kan bidra till att minska denna skillnad, då det är önskvärt att män och kvinnor har samma förutsättningar att driva företag i länet. I vissa fall går det att använda sig av åtskillnad mellan ansökningar för att öka jämställdheten. Det kan ske när 2 ansökningar har samma poäng när de har gått igenom urvalskriterierna. För de åtgärder där vi har valt att göra en sådan åtskillnad finns en rubrik under urvalskriterier som visar när vi har valt detta som ett alternativ för att prioritera ansökningar.

Blekinge är ett geografiskt litet län med bra strategiskt läge och närhet till övriga Europa. Korta avstånd gör att det möjligt att bo och verka i hela länet. Omväxlande natur med både skogsbygd och skärgårdslandskap ger goda förutsättningar för ett högkvalitativt boende i hela länet. Trots detta finns problem med hög arbetslöshet, framförallt hos ungdomarna, hög medelålder i lantbrukarkåren och ett igenväxande odlingslandskap.

Närheten till havet i kombination med ett intensivt lantbruk gör att det finns en övergödningsproblematik i kustområdena. Många lantbruksföretag har hög energiförbrukning. I slaktkycklingstallar är energiförbrukningen hög då dessa behöver uppvärmas. I växtodlingsföretag kan energiåtgången vid torkning av spannmål vara betydande. Växthusföretag har stor energiförbrukning, både för uppvärmning och för belysning. Att stödja en omvandling till mer miljövänliga system för att minska behovet av fossila bränslen är prioriterat.

Bredbandsutbyggnaden i länet har hittills inte gått tillräckligt snabbt. Det finns risk för ett framtida utanförskap, alternativt avflyttning, från områden som inte får tillräcklig bredbandshastighet för att kunna utnyttja alla samhällstjänster i framtiden. Det är därför ett högt prioriterat område att stärka bredbands-utbyggnaden på landsbygden.

Det finns inte några urvalskriterier som utgår från diskrimineringsgrunderna kön, ålder, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning med mera. Det beror på att kriterier inom det här området riskerar att hamna i konflikt med lagstiftning och rättspraxis.

Vi kommer att ta hänsyn till jämställdhet genom att jämställdhetsintegrera handlingsplanen. Arbetet kommer att ske successivt under programperioden.

I vissa fall går det att använda sig av åtskillnad mellan ansökningar för att öka jämställdheten och att motverka diskriminering. Det kan ske när två ansökningar har lika många poäng när de har gått igenom urvalskriterierna. Då kan vi använda oss av det som kallas för underrepresenterad grupp. Under rubrik 4.1.4 Rangordning av ansökningar med lika många poäng har vi skrivit in de insatsområden där vi ska använda oss av underrepresenterad grupp.

Blekinges prioriteringar

- Sysselsättning
- Lönsamhet
- Nyföretagande
- Generationsskiften / rationaliseringar
- Öppet landskap/betesmarksproduktion
- Miljöförbättrande åtgärder
- Energieffektiviserande åtgärder
- Bredbandsutbyggnad på landsbygden

3.1. Urvalskriterier

3.2. Urvalskriterierna avgör hur en ansökan prioriteras.

Poängsättning

För varje urvalskriterium finns det poängsättningar. Om det står plustecken för poängsättningen betyder det att den poängsättningen kan räknas tillsammans med andra. Om det inte finns något plustecken räknas enbart den högsta poängnivån som uppfylls. Det totala antalet poäng är alltid mellan 0 och 5 poäng, vilket gör att eventuella poäng över 5 inte räknas.

Alla urvalskriterier och poängsättningar har en bedömningsgrund knuten till sig, dessa finns i handlingsplanens. Bedömningsgrunderna förklarar hur poängsättningen sker och på vilka grunder ansökan poängsätts.

Viktning

När ett urvalskriterium är färdigbedömt multipliceras poängen med viktningen. Detta leder till att urvalskriterier som bedöms vara viktigare har en större effekt på hur ansökan ska prioriteras

Krav på poäng avgör om ansökan prioriteras

För att en ansökan ska prioriteras krävs följande:

- Den viktade summan för urvalskriterier är minst lika hög som minimipoängen som gäller för insatsområdet. Det kan gälla både nationella och regionala urvalskriterier.
- Ansökan måste få poäng i minst två av de angivna urvalskriterierna.
Om båda av dessa krav uppfylls kommer ansökan att prioriteras på det sätt som anges i insatsområdet.

3.2.1. Rangordning av ansökningar med lika många poäng

Huvudregeln är att om två ansökningar har lika många poäng rangordnar vi ansökningarna i följande ordning:

1. den ansökan som har högst poäng i högst viktat kriterium

2. den ansökan som kom in först (kronologisk ordning)

3.2.1.1. Rangordning av ansökningar vid underrepresenterad grupp

Detta gäller följande insatsområde: Investeringsstöd för ökad konkurrenskraft inom jordbruks-, trädgårds- och rennäringensföretag

Om två ansökningar har lika många poäng rangordnar vi ansökningarna i följande ordning:

1. den som söker stöd tillhör en underrepresenterad grupp
2. den ansökan som har högst poäng i högst viktat kriterium
3. den ansökan som kom in först (kronologisk ordning)

3.2.1.2. Rangordning av ansökningar om stöd till bredband

Om två ansökningar har lika många poäng rangordnar vi ansökningarna enligt följande:

1. den beräknade anslutningsgraden (faktiskt procenttal)
2. den ansökan som har flest antal möjliga anslutningar
3. den ansökan som kom in först (kronologisk ordning)

3.3. Indikatorer och målvärden

För att kunna följa hur det går med landsbygdsprogrammet finns det obligatoriska indikatorer som EU har tagit fram för varje insatsområde. Målvärdena har beräknats av Jordbruksverket utifrån bland annat tidigare erfarenheter. Målvärdena har sedan fördelats enligt samma fördelningsnycklar som budgeten. EU:s indikatorer med målvärden samt budget, finns i bilaga 2 Budget och mål.

Miljöinvesteringar inom delåtgärd 7.6 fokusområde 4abc

I bilaga 2 har budget och målvärde för följande fyra miljöinvesteringar inom delåtgärd 7.6 fokusområdena 4abc slagits samman, i en gemensam budget och ett gemensamt målvärde:

- anlägga våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet
- anlägga våtmarker och dammar för biologisk mångfald
- miljöinvesteringar – förbättrad vattenkvalitet
- anlägga tvåstegdiken

Reglerbar dränering

För miljöinvesteringen reglerbar dränering har pengarna inte fördelats utan pengarna kan avropas från Jordbruksverket. Den totala budgeten för stödet är 5 miljoner kronor. Det finns ett mål Antal insatser som fått stöd, med målvärde 15 stycken.

Investeringsstöd till gödselbaserad biogas

För investeringsstöd till gödselbaserad biogas har pengarna inte fördelats utan pengarna kan avropas från Jordbruksverket. Den totala budgeten för stödet är 279,3 miljoner kronor. Det finns två mål Antal djurenheter, med målvärde 46 000 stycken samt Total investering, med målvärde 698,3 miljoner kronor.

3.4. Beslutsomgångar och utlysningar

I samtliga insatsområden kommer ansökningar att beslutas löpande. Att tillämpa beslutsomgångar skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet av investeringar. Vi skulle inte heller kunna säkerställa ett bra urval av kvalificerade ansökningar eftersom antalet ansökningar i varje beslutsomgång skulle bli för litet, och därmed konkurrensen inte tillräcklig. Löpande hantering av ansökningar bidrar till en effektivare handläggning med kortare handläggningstider.

En ansökan måste vara inkommen till Länsstyrelsen och komplett i e-tjänsten för att den ska kunna hanteras. För att ansökan ska kunna prioriteras krävs att minst två urvalskriterier ger poäng. Ansökan måste också nå minimipoängen för urvalskriterierna. På detta sätt säkerställer vi ett bra urval och en god måluppfyllelse av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar. Minimipoängen varierar mellan insatsområdena. Läs mer om vad som gäller för de olika stöden under respektive kapitel i handlingsplanen.

På vår webbplats <https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html> kommer vi att publicera

- tider för beslutsomgångar
- när ansökningarna ska vara kompletta för att komma med i en beslutsomgång

3.4.1. När pengarna i en beslutsomgång inte räcker

Ansökningar som uppfyller alla villkor men som inte ryms inom budgeten för en beslutsomgång för vi över till nästa beslutsomgång om den som söker stöd vill det. Vi för över en ansökan högst två gånger därefter avslås ansökan.

Eventuella undantag från denna huvudregel framgår under respektive insatsområden.

3.4.2. När pengarna i en beslutsomgång eller en utlysning inte räcker till hela sista ansökan

Förfarandet beskrivs under respektive insatsområde.

3.4.3. *När det blir pengar över i en beslutsomgång eller en utlysning*

Pengar som inte används i en beslutsomgång återför vi till den tilldelade budgeten. Vi kan då fördela de pengarna igen vid ett senare tillfälle under programperioden.

3.4.4. *När sista pengarna i budgeten inte räcker till hela sista ansökan.*

När budgeten för ett insatsområde är slut för alla åtgärder och hela sista ärendet inte rymms sänks stödsatsen. Detta gäller det ärende som rangordnas högst av de ärenden som inte rymms inom budgeten. För alla åtgärder sänks stödsatsen till 20% som lägst.

4. Kompetensutveckling och rådgivning

Syftet med kompetensutvecklingen och rådgivningen är att öka kompetensen hos verksamma på landsbygden och därmed även öka effektiviteten och förbättra måluppfyllelsen för övriga åtgärder i landsbygdsprogrammet. I sin helhet ska de två åtgärderna bidra till en hållbar ekonomisk, ekologisk och social utveckling av landsbygden.

Det finns flera myndigheter som handlägger stöd inom kompetensutveckling och rådgivning. Det är länsstyrelserna, Jordbruksverket, Sametinget, Skogsstyrelsen och Tillväxtverket. Varje myndighet har sin egen handlingsplan. Jordbruksverket är den enda myndigheten som handlägger stöd inom kompetensutveckling och rådgivning inom följande områden: ökad konkurrenskraft, djurvälstånd samt kort livsmedelskedja och lokala marknader.

4.1. **Stöd till kompetensutveckling och rådgivning inom miljö och klimat**

4.1.1. *Övergripande prioriteringar*

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Dessa stöd riktar sig till kompetensutveckling och rådgivning inom miljö och klimat (delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1 inom fokusområdena 4abc och 5cd) och syftar till att

- återställa, bevara och förbättra den biologiska mångfalden och de europeiska landskapens karaktär (fokusområde 4a)
- förbättra vattenförvaltningen, inklusive hanteringen av gödsel- och växtskyddsmedel (fokusområde 4b)
- förebygga markerosion och förbättra markskötseln (fokusområde 4c)

- effektivisera energianvändningen inom jordbruk och livsmedelsförädling (fokusområde 5b som enligt programmet generellt ingår i fokusområde 5c om förnybar energi)
- minska jordbrukets utsläpp av växthusgaser och ammoniak (fokusområde 5d).

4.1.2. *Regionala prioriteringar med kort bakgrund*

Det finns många värdefulla betesmarker i länet, inte minst i skogsbygden. Bristen på betesdjur är ett hot för bevarandet av biologisk mångfald. Även i slättbygden finns det värdefulla betesmarker som behöver bevaras. Blekinges skärgård hyser många öar som kräver ett betestryck för att bevara biologisk mångfald. Detta är en särskild utmaning, eftersom fodervärdet ofta är lågt på öarna, samtidigt som transport och tillsyn av djuren är resurskrävande. Eftersom skärgården i Karlskrona, Ronneby och Karlshamns kommun ingår i biosfärsområdet Blekinge Arkipelag, är det av stor vikt att bevara dessa öar i god hävd. Betande djur nära ytvattentäkter kan innebära problem för folkhälsan, rådgivning behövs för hur betesdrift ska hanteras nära ytvattentäkter. Hjortnäringen är relativt omfattande i länet. Hjortarna bidrar till det öppna landskapet. Betesdriften skiljer sig något åt från traditionellt bete med får och nöt, varför särskilda kompetensutvecklings-åtgärder inom området är nödvändig.

Blekinge län har en stor variation i brukandet av åkermarken. I de norra delarna av länet dominerar kött djurs- och lammproduktionen. Jordbruket domineras här av vallproduktion. Åkerskiftena är ofta små, och många lantbrukare brukar skiften över ett stort geografiskt område.

Länets mest intensiva jordbruk är lokaliserat till den kustnära regionen. Hanöbukten är utpekad som ett föroreningsbelastat område av Östersjön där jordbruket ger ett stort bidrag till övergödningen. Det finns ett behov av rådgivning kring reducering av näringsläckage framförallt i detta område. Även i skogs- och mellanbygden kan denna rådgivning vara aktuell, då det förekommer många större djurbesättningar här. Rådgivningen kan vara inriktad på traditionell växtnäring- och bekämpningsmedelsrådgivning, men även rådgivning som syftar till anläggandet av olika typer av våtmarker är aktuell.

Blekinge har en låg andel ekologisk produktion i länet, både avseende djurhållning och växtodling. Det finns en god potential att öka denna produktionsform, då efterfrågan i konsumentledet finns.

4.1.2.1. *Ett rikt odlingslandskap (fokusområde 4a)*

Det finns många värdefulla betesmarker i hela länet. Det finns även ett antal slätterängar med värdefull flora och fauna. Denna marktyp är skötselkrävande, vilket gör att arealerna ofta förs över till betesmark som är mer lättskötta. Att utbilda lantbrukare, men också markägare och lokala entreprenörer, om natur- och kulturvärden och dess skötsel är angeläget. Kompetensutveckling om kulturarv och odlad mångfald kan också ingå. Aktiviteterna fokuseras på att utbilda deltagarna i hur skötsel av betesmarker och slätterängar ska göras för att på bästa sätt bevara och förstärka de biologiska värden som finns. Det kan handla om hur röjning genomförs, betestidpunkter, vikten av slätter etc. All

rådgivning och kompetensutveckling om slåtterängar och slåtterängsskötsel prioriteras högst. Därefter följer rådgivning om betesmarksskötsel på öar. Rådgivning om betesmarker, i skogsbygden såväl som slåttbygden prioriteras därefter. Betesdjur nära ytvattentäkter kan innebära problem för folkhälsan. Rådgivning om betesdjur (fällindelning, vattentillförsel till djuren) nära ytvattentäkter kan ske i samband med betesmarksrådgivningen.

Skötsel av ängs- och betesmarker – nätverk, samverkan och nya metoder (fokusområde 4a)

Målet är att höja kunskapen om olika skötselmetoder i områden där brist på betesdjur är en sannolik orsak till att marker riskerar utebliven skötsel. För att kunna bevara och utveckla ängs- och betesmarker samtidigt som antalet betande djur minskar kan det krävas olika typer av skötselmetoder. Det kan handla om mer extensivt bete, att betesdjuren flyttas från vall till naturbete, kompletterande skötsel som bränning och slåtter, olika skötselmetoder över tid (till exempel att marken betas vartannat år och slås vartannat), alternativa metoder och teknik för slåtter med mera. I arbetet ingår även att skapa lokala nätverk mellan olika aktörer som kan ha nytta av att samarbeta med varandra, till exempel djurhållare, fastighetsägare utan djur och maskinstallar.

4.1.2.2. Greppa Näringen (fokusområdena 4bc och 5cd)

4b, förbättra vattenförvaltningen, inklusive hanteringen av gödsel- och växtskyddsmedel
Hanöbukten är utpekad som ett föroreningsbelastat område av Östersjön, där jordbruket ger ett stort bidrag till övergödningen. Även i skogs- och mellanbygden kan det finnas behov av att minska växtnäringsläckaget genom rådgivning. Den dåliga arronderingen i skogsbygden med långa avstånd till fälten kan innebära risk att stallgödseln koncentreras till åkrarna närmast gården, med fosforöverskott som följd. I länet, och då framförallt i kustområdet, odlas bekämpningsintensiva grödor som t ex potatis. Här kan det finnas behov av utökad rådgivning för att minska bekämpningsmedelsanvändningen och hitta alternativa bekämpningsmetoder. Moduler finns inom Greppa Näringen för detta syfte.

4c, förebygga markerosion och förbättra markskötseln - Markbördighet och markpackning

Länets åkerarealer har ett mycket skiftande skick. Medan en kategori åkermark drivs mycket intensivt hamnar stora arealer efter i sin grundläggande skötsel. Åtgärder som minskar markpackning, förbättrar bördighet och markstruktur är viktiga. Generellt är det nu åtskilliga decennier sedan täckdikning gjordes i större omfattning i länet och behovet av underhåll eller täckdikning bedöms som omfattande. För att denna process ska komma igång är rådgivningsinsatser nödvändiga. Moduler om markpackning, växtföljd och bördigheter samt översyn av dränering finns inom Greppa Näringen.

***5cd, effektivisera energianvändningen inom jordbruk och livsmedelsförädling -
Energieffektivisering samt minska jordbrukets utsläpp av växthusgaser och ammoniak -
Minskad klimatpåverkan***

Länets lantbruk bedöms ha en god energieffektiviseringspotential. Samhället behöver stimulera till energieffektivisering för att uppnå målet att minska elanvändningen i länet. För att nå målen med energieffektivisering inom lantbruket kommer råd-givningen att vara avgörande. Kompetensutvecklingen kan bl.a. beröra energibalanser för energieffektivisering på gårdsnivå. Denna rådgivning finns inom Greppa Näringen-modulen ”energikollen” Blekinge är ett djurtätt län vilket innebär stora mängder stallgödsel. Stallgödselhanteringen ska ske på ett så miljömässigt bra sätt som möjligt vilket kräver kompetensutveckling. Även hantering av andra växthusgaser kräver kompetensutveckling. Denna rådgivning finns inom Greppa Näringen-modulen ”klimatkollen”

Greppa Näringen-projektet har framgångsrikt bedrivits under flera år i länet. Länsstyrelsen avser att fortsätta arbetet och prioriterar då företag i de utsatta områdena.

4.1.2.3. *Ekologisk produktion (fokusområde 4c)*

Rådgivning för att stimulera till omläggning till ekologisk produktion, liksom uppföljande rådgivning till ekologiska producenter för att förbättra produktionsresultaten kommer att prioriteras, då Blekinge har låg andel ekologisk produktion.

4.1.3. *Upphandling, utlysning och länens eget arbete med kompetensutveckling och rådgivning*

Länsstyrelsen genomför aktiviteter både i egen regi, genom upphandling och genom utlysning.

Information om upphandlingar och utlysningar kommer att finnas på länsstyrelsens hemsida, <https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html>

4.1.3.1. *Ett rikt odlingslandskap (fokusområde 4a)*

Aktiviteter genomförs via utlysning och upphandling men även i egen regi. Aktiviteternas syfte är att öka kännedomen om den mångfald av natur- och kulturvärden som finns i vårt odlingslandskap, vilken historia de har att berätta och hur de ska skötas för att bestå även till nästa generation.

Upphandlingar under 2021

Kompetensutveckling (1.1)

Aktiviteter genomförs främst i egen regi men vi planerar att vid behov eller önskemål även genomföra aktiviteter efter upphandling under 2021. Aktiviteternas syfte är att öka kännedomen om den mångfald av natur- och kulturvärden som finns i vårt odlingslandskap,

vilken historia de har att berätta och hur de ska skötas för att bestå även till nästa generation. Exempel på aktiviteter där extern medverkan eller föreläsare kan bli aktuell är; praktisk kurs om hamling, teoretisk och praktisk kurs om restaurering av betesmarker, praktisk kurs i att bygga en trädgårdsgård, praktisk kurs i hur man slår med lie.

Demonstrationer och information (1.2)

Aktiviteter genomförs främst i egen regi men vi planerar att vid behov eller önskemål även genomföra aktiviteter efter upphandling under 2021. Aktiviteternas syfte är att öka kännedomen om den mångfald av natur- och kulturvärden som finns i vårt odlingslandskap, vilken historia de har att berätta och hur de ska skötas för att bestå även till nästa generation.

Aktiviteterna kan till exempel handla om att tillhandahålla information i olika kanaler om pågående och kommande verksamheter inom området samt att lyfta fram goda exempel.

Rådgivning (2.1)

Rådgivning genomförs främst i egen regi men vi planerar att vid behov eller önskemål även genomföra rådgivningar efter upphandling under 2021. Rådgivningens syfte är att öka kännedomen om den mångfald av natur- och kulturvärden som finns i vårt odlingslandskap, vilken historia de har att berätta och hur de ska skötas för att bestå även till nästa generation

Några exempel på frågeställningar; vad är igenväxning och vad är inte igenväxning, vad bör man tänka på innan man börjar restaurera sin betesmark, tänkbar finansiering, vilka träd är mest värdefulla?

Skötsel av ängs- och betesmarker – nätverk, samverkan och nya metoder (delåtgärd 1.2 fokusområde 4a)

Aktiviteter genomförs främst i egen regi men vi planerar att vid behov eller önskemål även genomföra aktiviteter efter upphandling under 2021. Aktiviteterna ska syfta till att öka/bevara hävden av ängs- och betesmarker exempelvis genom att sprida information om skötselmetoder och främja skapandet av nätverk och lokala samarbeten.

Utlysningar under 2021

Kompetensutveckling (1.1)

Aktiviteter genomförs främst i egen regi men vi planerar att vid behov eller önskemål även genomföra aktiviteter efter utlysning under 2021.

Aktiviteternas syfte är att öka kännedomen om den mångfald av natur- och kulturvärden som finns i vårt odlingslandskap, vilken historia de har att berätta och hur de ska skötas för att bestå även till nästa generation. Exempel på aktiviteter där extern medverkan eller föreläsare kan bli aktuell är; praktisk kurs om hamling, teoretisk och praktisk kurs om restaurering av betesmarker, praktisk kurs i att bygga en trädgårdsgård, praktisk kurs i hur man slår med lie.

Demonstrationer och information (1.2)

Aktiviteter genomförs främst i egen regi men vi planerar att vid behov eller önskemål även genomföra aktiviteter efter utlysning under 2021.

Aktiviteterna kan till exempel handla om att tillhandahålla information i olika kanaler om pågående och kommande verksamheter inom området samt att lyfta fram goda exempel.

Rådgivning (2.1)

Aktiviteter genomförs främst i egen regi men vi planerar att vid behov eller önskemål även genomföra aktiviteter efter utlysning under 2021.

Rådgivningens syfte är att öka kännedomen om den mångfald av natur- och kulturvärden som finns i vårt odlingslandskap, vilken historia de har att berätta och hur de ska skötas för att bestå även till nästa generation. Rådgivningen omfattar oftast ett besök på gården där den anpassas efter brukarens frågeställning. Några exempel på frågeställningar; vad är igenväxning och vad är inte igenväxning, vad bör man tänka på innan man börjar restaurera sin betesmark, tänkbar finansiering, vilka träd är mest värdefulla?

Skötsel av ängs- och betesmarker – nätverk, samverkan och nya metoder (delåtgärd 1.2 fokusområde 4a)

Aktiviteter genomförs främst i egen regi men vi planerar att vid behov eller önskemål även genomföra aktiviteter efter utlysning under 2021. Aktiviteterna ska syfta till att öka/bevara hävden av ängs- och betesmarker exempelvis genom att sprida information om skötselmetoder och främja skapandet av nätverk och lokala samarbeten.

Länsstyrelsens eget arbete under 2021

Kompetensutveckling (1.1)

Aktiviteter genomförs främst i egen regi eftersom efterfrågad kompetens ofta saknas externt. När extern kompetens finns kommer tjänsterna att köpas in genom upphandling eller utlysning. Aktiviteternas syfte är att öka kännedomen om den mångfald av natur- och kulturvärden som finns i vårt odlingslandskap, vilken historia de har att berätta och hur de ska skötas för att bestå även till nästa generation. Exempel på aktiviteter där extern medverkan eller föreläsare kan bli aktuell är; praktisk kurs om hamling, teoretisk och praktisk kurs om restaurering av betesmarker, praktisk kurs i att bygga en trädgårdsgård, praktisk kurs i hur man slår med lie.

Demonstrationer och information (1.2)

Aktiviteter genomförs främst i egen regi eftersom efterfrågad kompetens ofta saknas externt. När extern kompetens finns kommer tjänsterna att köpas in genom upphandling eller utlysning. Aktiviteterna kan till exempel handla om att tillhandahålla information i olika kanaler om pågående och kommande verksamheter inom området samt att lyfta fram goda exempel.

Rådgivning (2.1)

Rådgivning genomförs främst i egen regi eftersom efterfrågad kompetens ofta saknas externt. När extern kompetens finns kommer tjänsterna att köpas in genom upphandling eller utlysning. Rådgivningens syfte är att öka kännedomen om den mångfald av natur- och kulturvärden som finns i vårt odlingslandskap, vilken historia de har att berätta och hur de ska skötas för att bestå även till nästa generation. Rådgivningen omfattar oftast ett besök på gården där den anpassas efter brukarens frågeställning. Några exempel på frågeställningar; vad är igenväxning och vad är

inte igenväxning, vad bör man tänka på innan man börjar restaurera sin betesmark, tänkbar finansiering, vilka träd är mest värdefulla?

Skötsel av ängs- och betesmarker – nätverk, samverkan och nya metoder (delåtgärd 1.2 fokusområde 4a)

Aktiviteter genomförs främst i egen regi men vi planerar att vid behov eller önskemål även genomföra aktiviteter efter upphandling eller utlysning under 2021. Aktiviteterna ska syfta till att öka/bevara hävden av ängs- och betesmarker exempelvis genom att sprida information om skötselmetoder och främja skapandet av nätverk och lokala samarbeten.

4.1.3.2. (Greppa Näringen (fokusområdena 4bc och 5cd

Aktiviteter genomförs via utlysning och upphandling men även i egen regi. Erforderlig kompetens kommer att köpas in genom upphandling.-

Upphandlingar under 2021

Kompetensutveckling (1.1)

Aktiviteter genomförs via utlysning och upphandling men även i egen regi. Aktiviteterna ska syfta till att minska utsläpp av klimatgaser, minska övergödningen och främja en säker användning av växtskyddsmedel. Exempel på aktiviteter kan vara vattendragsvandringar, våtmarkskurser, gårdsvandringar med fokus på växtskydd, kurser om anläggning tvåstegsdike.

Demonstrationer och information (1.2)

Aktiviteter genomförs via utlysning och upphandling men även i egen regi. kompetens kommer att köpas in genom upphandling.-Aktiviteterna kan till exempel handla om att tillhandahålla information i olika kanaler om pågående och kommande verksamheter inom området samt att lyfta fram goda exempel.

Rådgivning (2.1)

Vi planerar att upphandla rådgivning under 2021.

Utl ysningar under 2021

Kompetensutveckling (1.1)

Vi planerar att vid behov/önskemål genomföra aktiviteter efter utlysning under 2021. Aktiviteterna ska syfta till att minska utsläpp av klimatgaser, minska övergödningen och främja en säker användning av växtskyddsmedel.

Demonstrationer och information (1.2)

Vi planerar att vid behov/önskemål genomföra aktiviteter efter utlysning under 2021. Aktiviteterna ska syfta till att minska utsläpp av klimatgaser, minska övergödningen och främja en säker användning av växtskyddsmedel.

Länsstyrelsens eget arbete under 2021

Kompetensutveckling (1.1)

Vi planerar att bedriva kompetensutveckling i egen regi under 2021.

Kan bli aktuellt tex vid önskemål om aktiviteter i aktuella ämnen, där det krävs kort handläggningstid till aktiviteten. Aktiviteterna ska syfta till att minska utsläpp av klimatgaser, minska övergödningen och främja en säker användning av växtskyddsmedel.

Demonstrationer och information (1.2)

Vi planerar att i huvudsak bedriva aktiviteter i egen regi under 2021. Tillhandahålla informationstjänster (projektledning, upphandling, rekvisitioner, projektutveckling, utvärdering, informationsbrev m.m.)

I vissa fall kan genomförande eller deltagande i gruppaktiviteter också bli aktuellt när Länsstyrelsen har särskild kompetens inom aktuellt område.

Rådgivning (2.1)

Vi planerar att inte göra något eget arbete under 2021.

4.1.3.3. ***Ekologisk produktion (fokusområde 4c)***

Aktiviteter genomförs via utlysning och upphandling men även i egen regi. Erforderlig kompetens kommer att köpas in genom upphandling.-

Upphandlingar under 2021

Kompetensutveckling (1.1)

Erforderlig kompetens utöver redan upphandlade aktiviteter kommer att köpas in genom upphandling. Aktiviteternas syfte är att öka den ekologiska produktionen och utveckla det ekologiska lantbruket. Exempel på aktiviteter är grundkurs i ekologisk produktion, kurs i ekologisk växthusodling, fortsättningskurs i ekologisk produktion.

Demonstrationer och information (1.2)

Vi planerar att inte göra några upphandlingar under 2021. Uppstår det behov av erforderlig kompetens kommer vi eventuellt att upphandla externa aktörer.

Aktiviteterna kan till exempel handla om att tillhandahålla information i olika kanaler om pågående och kommande verksamheter inom området samt att lyfta fram goda exempel.

Rådgivning (2.1)

Vi planerar att upphandla rådgivningar under 2021.

Utllysningar under 2021

Kompetensutveckling (1.1)

Vi planerar att vid behov/önskemål genomföra aktiviteter efter utlysning under 2021.

Aktiviteternas syfte är att öka den ekologiska produktionen och utveckla det ekologiska lantbruket.

Demonstrationer och information (1.2)

Vi planerar att vid behov/önskemål genomföra aktiviteter efter utlysning under 2021. Aktiviteterna kan till exempel handla om att tillhandahålla information i olika kanaler om pågående och kommande verksamheter inom området samt att lyfta fram goda exempel.

Länsstyrelsens eget arbete under 2021

Kompetensutveckling (1.1)

Vi planerar att bedriva kompetensutveckling i egen regi under 2021. Det kan bli aktuellt tex vid önskemål om aktiviteter i aktuella ämnen där det krävs kort handläggningstid för att kunna genomföra aktiviteten. Tillhandahålla informationstjänster (projektledning, upphandling, rekvisitioner, projektutveckling, utvärdering, informationsbrev m.m.) Aktiviteternas syfte är att öka den ekologiska produktionen och utveckla det ekologiska lantbruket.

Demonstrationer och information (1.2)

Vi planerar att i huvudsak bedriva aktiviteter i egen regi under 2021. Aktiviteterna kan till exempel handla om att tillhandahålla information i olika kanaler om pågående och kommande verksamheter inom området samt att lyfta fram goda exempel.

Rådgivning (2.1)

Vid behov kommer vi att anordna aktiviteter i egen regi.

4.1.4. Urvalskriterier

(Delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1, fokusområdena 4abc, 5cd)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	1 poäng: Kunskapen är inte ny i sig men har fått allt för liten spridning och tillämpning. 2 poäng: Kunskapen är ny och har endast viss eller ingen spridning i landet +2 poäng: Projektet förmedlar eller skapar kunskap med innovativa inslag +2 poäng: Kunskapen förväntas få stor tillämpning och spridning	10
Genomföraren har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för projektet.	3 poäng: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, <i>eller</i> kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör <i>eller</i> kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet 5 poäng: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet	10
Projektets metod bidrar till kunskapsspridning.	1 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen 2 poäng: Kunskapen når en större del av målgruppen 3 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp 4 poäng: Kunskapen sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler +1 poäng: Metoden att föra ut budskapet är innovativ	25

Det finns ett identifierat behov av projektet.	1 poäng: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande. 2 poäng: Behovet är stort eller akut då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen är tillfredställande. + 1 poäng: En beskrivning finns av vad som är gjort tidigare och vad som pågår. +1 poäng. Stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen + 1 poäng. Stor nytta för miljön, klimatet eller djurvälståndet.	40
Projektet har tydliga mål	1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp 3 poäng: En relevant målbeskrivning finns och tydliga mål (tid, mängd, kvalitet etc.) finns angivna + 2 poäng: Effektmål finns beskrivna	15
Summa viktning		100

Regionala urvalskriterier

För stöd till kompetensutveckling och rådgivning finns inte några regionala urvalskriterier.

4.1.4.1. *Bedömningsgrunder*

1. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

- 1 poäng: Kunskapen är inte ny i sig men har fått allt för liten spridning och tillämpning.
- 2 poäng: Kunskapen är ny och har endast viss eller ingen spridning i landet
- +2 poäng: Projektet förmedlar eller skapar kunskap med innovativa inslag
- +2 poäng: Kunskapen förväntas få stor tillämpning och spridning

För innovation inom kompetensutveckling kan man se till vad det är för kunskap som ska förmedlas. Då kan det handla om kunskap om nya produkter, arbetsmetoder eller tjänster. Dessa kan i sin tur vara ett resultat av ny forskning eller erfarenhet. Bedömningen görs utifrån hur innovativt innehållet i den nya kunskapen är. Bedömning görs också baserat på hur relevant kunskapen är för målgruppen, det vill säga alla som är berörda eller kan förväntas ha nytta av eller behöva kunskapen. Hur väl designat projektet är pedagogiskt bedöms i kriteriet om kunskapsspridning.

En produkt, tjänst eller arbetsmetod kan betraktas som en innovation så länge den inte används i den omfattning den borde på landsbygden.

2. Genomföraren har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för projektet

- 3 poäng: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, *eller* kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör *eller* kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet
- 5 poäng: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet

Tre poäng ges till nya i branschen för att de ska kunna komma in med stöd av relevant samarbetspartner. Det går även att styrka sina kvalifikationer utöver grundkraven via referenser.

3. Projektets metod bidrar till kunskapsspridning

- 1 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen
- 2 poäng: Kunskapen når en större del av målgruppen
- 3 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp
- 4 poäng: Kunskapen sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler
- +1 poäng: Metoden att föra ut budskapet är innovativ

Bedömning görs utifrån hur stor målgrupp som nås av kunskapen och vilka (hur många olika) kanaler som använts. Kunskapsspridning som sker på ett nytt innovativt sätt prioriteras. Exempel kan vara ogräsnyckel som en app i telefonen. Kvaliteteten på eller behovet och värdet av kunskapen som sprids ska inte vägas in här. Det är sättet och metoden som kunskapen sprids på som ska bedömas, vilket är skilt från kriteriet om behovet av projektet, som ska värdera behovet och värdet av kunskapen.

Eftersom den poäng som tilldelas projektet är beroende av hur stor del av målgruppen som nås är det viktigt att definiera vad som avses med begreppet målgrupp. Målgruppsbegreppet återkommer dessutom i kriterium 4 där värdet för målgruppen bidrar till poängsättningen. En målgrupp kan anses vara den totala grupp företagare eller personer som är berörda av eller kan förväntas kunna dra nytta av den kunskap som förmedlas i projektet. För nationella projekt gäller hela landet som område och för regionala aktuell region. I vissa projekt kan det sannolikt vara av värde att målgruppen definieras men det bör inte i detta sammanhang vara möjligt att erhålla höga poäng genom att definiera en snäv målgrupp inom vilken det är lätt att nå hög måluppfyllelse. Poäng baseras på hur målgruppen är formulerad eller utformad.

4. Det finns ett identifierat behov av projektet

- 1 poäng: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande.
- 2 poäng: Behovet är stort eller akut då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen är tillfredställande.
- + 1 poäng: En beskrivning finns av vad som är gjort tidigare och vad som pågår.
- +1 poäng. Stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen
- + 1 poäng. Stor nytta för miljön, klimatet eller djurvälståndet.

Poäng baseras på hänsyn till behovet av det som projektet förväntas leverera samt hur behovet är analyserat, beskrivet och motiverat i ansökan.

Ordet akut relaterar till att det i praktiken ofta har varit angelägenhetsgraden som varit avgörande för vilka projekt som prioriterats. Om projekt förväntas bidra till att skapa ett stort värde för målgrupp, näring, miljö, klimat eller djurvälstånd ges poäng.

5. Projektet har tydliga mål

- 1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp

- 3 poäng: En relevant målbeskrivning finns och tydliga mål (tid, mängd, kvalitet etc.) finns angivna
- + 2 poäng: Effektmål finns beskrivna

De mål som finns formulerade för projektet måste vara i linje med och anpassade efter projektets syfte, innehåll och genomförande. Målen ska vara verifierbara. Målen kan t.ex. utgöras av antal kurstillfällen, antal deltagare, nöjdhetsgrad i en utvärdering eller liknande kopplade till det mer direkta genomförandet av projektet. Om effektmål finns beskrivna och de har en konkret koppling till projektets innehåll och dessutom är möjliga att bedöma upp ges poäng. Effektmål är vad ett projekt kan förväntas leda till för resultat på lång sikt. Det kan till exempel handla om förändrat beteende, tillämpning av ny teknik eller nytt arbetssätt eller effekter på miljö, lönsamhet, produktivitet eller djurvälstånd.

4.1.4.2. Det här gäller för urval av ansökningar

- Den lägsta miniminivån för urvalskriterier är 200 poäng.

4.1.5. Stödnivå

Stöd ges till 100 procent av stödberättigande utgifter.

Inom stöd till kompetensutveckling och stöd till rådgivningstjänster (1.1 och 2.1) ges stöd till stödberättigande utgifter som inte täcks av intäkter som kommer från deltagare.

För stöd till rådgivningstjänster (2.1) ges maximalt 1 500 euro per rådgivningstillfälle.

Utanför jordbruks- och skogsbrukssektorn begränsas stödbeloppet enligt kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse². Inom kompetensutveckling och rådgivning gäller inte begränsningen per stödmottagare, utan för den som deltar i kompetensutveckling eller rådgivning. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som man fått under den tiden räknas med.

Schabloner och indirekta kostnader

- mat i form av lunch och middag, ersätts enligt skatteverkets riktlinje
- årsarbetstid enligt kommissionen på 1 720 timmar
- milersättning för resor, 30 kronor per mil
- traktamente enligt skatteverkets riktlinje

² Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

- eget arbete, 220 kronor per redovisad timme.

Som eget arbete räknas arbete som utförs av stödmottagare som bedriver verksamhet som enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag. I de fall ett handelsbolag eller kommanditbolag är stödmottagare är också arbete som utförs av andra delägare eget arbete. Arbete som utförs av stödmottagare som är privatpersoner, enskilda firmor och delägare i handelsbolag och kommanditbolag betraktas som "eget arbete" då dessa inte kan få lön för sitt arbete. Endast "eget arbete" som utförs av personer som är 16 år eller äldre är stödberättigande.

Schabloner används inom utlysning och även för uppdrag inom egen regi.

Stöd lämnas till indirekta kostnader utifrån ett medeltal av de indirekta kostnaderna för de senaste tre boksluten. I de fall tre bokslut inte finns kan motsvarande utgifter tas upp som övriga utgifter, men då måste utgifterna fördelas till projektet i förhållande till annan verksamhet.

4.1.5.1. ***Avgifter för kompetensutveckling och rådgivning***

Mottagaren det vill säga den som deltar i kompetensutvecklingen eller rådgivningen kan i vissa fall betala en avgift. Avgiften ska framgå i upphandlingsunderlag, i information om utlysningar och i kursprogram.

Kompetensutveckling inom miljö och klimat (delåtgärd 1.1 fokusområdena 4abc, 5cd)

Inget villkor att ta ut deltagaravgift.

Demonstrationer och information, (delåtgärd 1.2 fokusområdena 4abc, 5cd)

Inget villkor att ta in avgifter för demonstrationer och information.

Rådgivning för energieffektivisering (delåtgärd 2.1 fokusområde 5b som enligt programmet generellt ingår i fokusområde 5c om förnybar energi)

Mottagaren av rådgivningen ska betala 10 procent av upphandlat pris eller av stödmyndighetens timkostnad för tjänsten.

Övrig miljö- och klimatrådgivning (delåtgärd 2.1, fokusområdena 4abc 5cd)

Inget villkor att ta ut avgift.

4.2. **Stöd till kompetensutveckling och rådgivning för att skapa nya jobb (delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1 inom fokusområde 6a)**

4.2.1. **Övergripande prioriteringar**

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta stöd riktar sig till kompetensutveckling och rådgivning för att skapa nya jobb och diversifiera sin verksamhet (delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1 inom fokusområdena 6a) och syftar till att

utveckla småföretag och på så sätt få fler arbetstillfällen på landsbygden genom informationsinsatser och kurser inom andra näringar än jordbruk, men också genom att

- utveckla småföretag och på så sätt få fler arbetstillfällen på landsbygden genom informationsinsatser och kurser inom andra näringar än jordbruk, men också genom att utveckla och ta tillvara kulturarv och traditionell kunskap
- utveckla småföretag och på så sätt få fler arbetstillfällen på landsbygden genom rådgivning och företagsledningstjänster inom andra näringar än jordbruk.

4.2.2. *Regionala prioriteringar med kort bakgrund*

Företagandet i länet är lägre än riksgenomsnittet, samtidigt som arbetslösheten är en av de högsta i landet. Det behövs alltså kraftfulla insatser för att få fler personer att våga starta företag och få företagen lönsamma på sikt. Länet har goda naturliga förutsättningar, t ex en attraktiv skärgård som kan vara gynnsam för turismsektorn. Vi har också en fördel av relativt korta avstånd mellan tätorterna och länets landsbygder. Detta skapar goda möjligheter till synergier inom och mellan olika delar av besöksnäringen, gröna näringarna och annat landsbygdsföretagande. Det geografiska läget är en styrka med närhet både till kontinenten och till de baltiska länderna och Polen. Företagen på landsbygden kan bidra till att lösa utmaningarna länet står inför med tanke på att sysselsättning och bostäder tillökade antal nyanlända och det kan på sikt bidra till företagens möjligheter att växa och utvecklas. Vi prioriterar aktiviteter som gynnar

- Utveckling och stärkande av befintliga och nya landsbygdsföretag.
- Småskalig produktion, förädling och tillgänglighet av mat- och livsmedel
- Utveckling och stärkande av befintliga och nya marknader för varor och tjänster.
- Skapande och utveckling av lokala och regionala varumärken.

4.2.3. *Upphandling, utlysning och länens eget arbete med kompetensutveckling och rådgivning*

Länsstyrelsen genomför aktiviteter både i egen regi, genom utlysning och genom upphandling. Gruppaktiviteter kommer att genomföras i Länsstyrelsens egen regi och genom utlysning. Erforderlig kompetens kommer att köpas in genom förenklad upphandling, då omfattningen på rådgivningen i detta område kommer att ligga under upphandlingsbeloppen.

Inom insatsområdet bedömer Länsstyrelsen att det inte kommer in fler än 1 ansökning per kvartal. Nuvarande handläggningstid för dessa ärenden är kort, så systemet med beslutsomgångar riskerar att förlänga tiden för beslut till den sökande. Länsstyrelsen kommer därför inte tillämpa beslutsomgångar. Istället ställs ett krav på att alla ansökningar som ska få bifall måste nå minst 200 poäng på de nationella urvalskriterierna. På detta sätt säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

4.2.3.1. *Upphandlingar under 2021*

Kompetensutveckling (1.1)

Vi planerar att inte göra några upphandlingar under 2021. Uppstår det behov av kompetensutveckling inom skapa nya jobb kommer vi eventuellt att upphandla externa aktörer.

Demonstrationer och information (1.2)

Vi planerar att göra upphandlingar under 2021.

Rådgivning (2.1)

Vi planerar att inte göra några upphandlingar under 2021. Uppstår det behov av rådgivning inom skapa nya jobb kommer vi eventuellt att upphandla externa aktörer.

4.2.3.2. *Utlysningar under 2021*

Kompetensutveckling (1.1)

Vi planerar att inte göra några utlysningar under 2021.

Demonstrationer och information (1.2)

Vi planerar att inte göra några utlysningar under 2021.

Länsstyrelsens eget arbete under 2021

Kompetensutveckling (1.1)

Vi planerar att vid behov genomföra kompetensutveckling i egen regi eftersom det möjliggör hög flexibilitet och snabbare insatser utifrån de specifika behov som definieras under 2021.

Demonstrationer och information (1.2)

Vi planerar att genomföra demonstrations och informationsinsatser i egen regi eftersom det möjliggör hög flexibilitet och snabbare insatser utifrån de specifika behov som definieras under 2021. Vi kommer även genomföra demonstration och information i egen regi om det vid eventuell upphandling inte kommer in några korrekta anbud.

Rådgivning (2.1)

Vi planerar att inte göra något eget arbete under 2021.

Information om upphandlingar och utlysningar kommer att finnas på länsstyrelsens hemsida,

<https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html>

4.2.4. *Urvalskriterier*

(Delåtgärderna 1.1, 1.2, 2.1 fokusområde 6a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	1 poäng: Kunskapen är inte ny i sig men har fått allt för liten spridning och tillämpning. 2 poäng: Kunskapen är ny och har endast viss eller ingen spridning i landet +2 poäng: Projektet förmedlar eller skapar kunskap med innovativa inslag +2 poäng: Kunskapen förväntas få stor tillämpning och spridning	10
Genomföraren har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för projektet.	3 poäng: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, <i>eller</i> kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör <i>eller</i> kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet 5 poäng: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet	10
Projektets metod bidrar till kunskapsspridning.	1 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen 2 poäng: Kunskapen når en större del av målgruppen 3 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp 4 poäng: Kunskapen sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler +1 poäng: Metoden att föra ut budskapet är innovativ	25
Det finns ett identifierat behov av projektet.	1 poäng: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande. 2 poäng: Behovet är stort eller akut då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen är tillfredställande. + 1 poäng: En beskrivning finns av vad som är gjort tidigare och vad som pågår. +1 poäng. Stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen + 1 poäng. Stor nytta för miljön, klimatet eller djurvälståndet.	40
Projektet har tydliga mål	1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp 3 poäng: En relevant målbeskrivning finns och tydliga mål (tid, mängd, kvalitet etc.) finns angivna + 2 poäng: Effektmål finns beskrivna	15
Summa viktning		100

Regionala urvalskriterier

För stöd till kompetensutveckling och rådgivning finns inte några regionala urvalskriterier.

4.2.4.1. *Bedömningsgrunder*

1. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

- 1 poäng: Kunskapen är inte ny i sig men har fått allt för liten spridning och tillämpning.
- 2 poäng: Kunskapen är ny och har endast viss eller ingen spridning i landet

- +2 poäng: Projektet förmedlar eller skapar kunskap med innovativa inslag
- +2 poäng: Kunskapen förväntas få stor tillämpning och spridning

För innovation inom kompetensutveckling kan man se till vad det är för kunskap som ska förmedlas. Då kan det handla om kunskap om nya produkter, arbetsmetoder eller tjänster. Dessa kan i sin tur vara ett resultat av ny forskning eller erfarenhet. Bedömningen görs utifrån hur innovativt innehållet i den nya kunskapen är. Bedömning görs också baserat på hur relevant kunskapen är för målgruppen, det vill säga alla som är berörda eller kan förväntas ha nytta av eller behöva kunskapen. Hur väl designat projektet är pedagogiskt bedöms i kriteriet om kunskapsspridning.

En produkt, tjänst eller arbetsmetod kan betraktas som en innovation så länge den inte används i den omfattning den borde på landsbygden.

2. Genomföraren har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för projektet

- 3 poäng: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, *eller* kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör *eller* kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet
- 5 poäng: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet

Tre poäng ges till nya i branschen för att de ska kunna komma in med stöd av relevant samarbetspartner. Det går även att styrka sina kvalifikationer utöver grundkraven via referenser.

3. Projektets metod bidrar till kunskapsspridning

- 1 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen
- 2 poäng: Kunskapen når en större del av målgruppen
- 3 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp
- 4 poäng: Kunskapen sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler
- +1 poäng: Metoden att föra ut budskapet är innovativ

Bedömning görs utifrån hur stor målgrupp som nås av kunskapen och vilka (hur många olika) kanaler som använts. Kunskapsspridning som sker på ett nytt innovativt sätt prioriteras. Exempel kan vara ogräsnyckel som en app i telefonen. Kvaliteteten på eller behovet och värdet av kunskapen som sprids ska inte vägas in här. Det är sättet och metoden som kunskapen sprids på som ska bedömas, vilket är skilt från kriteriet om behovet av projektet, som ska värdera behovet och värdet av kunskapen.

Eftersom den poäng som tilldelas projektet är beroende av hur stor del av målgruppen som nås är det viktigt att definiera vad som avses med begreppet målgrupp. Målgruppsbegreppet återkommer dessutom i kriterium 4 där värdet för målgruppen bidrar till poängsättningen.

En målgrupp kan anses vara den totala grupp företagare eller personer som är berörda av eller kan förväntas kunna dra nytta av den kunskap som förmedlas i projektet. För nationella projekt gäller hela landet som område och för regionala aktuell region. I vissa projekt kan det sannolikt vara av värde att målgruppen definieras men det bör inte i detta sammanhang vara

möjligt att erhålla höga poäng genom att definiera en snäv målgrupp inom vilken det är lätt att nå hög måluppfyllelse. Poäng baseras på hur målgruppen är formulerad eller utformad.

4. Det finns ett identifierat behov av projektet

- 1 poäng: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande.
- 2 poäng: Behovet är stort eller akut då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen är tillfredställande.
- + 1 poäng: En beskrivning finns av vad som är gjort tidigare och vad som pågår.
- +1 poäng. Stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen
- + 1 poäng. Stor nytta för miljön, klimatet eller djurvälståndet.

Poäng baseras på hänsyn till behovet av det som projektet förväntas leverera samt hur behovet är analyserat, beskrivet och motiverat i ansökan.

Ordet akut relaterar till att det i praktiken ofta har varit angelägenhetsgraden som varit avgörande för vilka projekt som prioriterats. Om projekt förväntas bidra till att skapa ett stort värde för målgrupp, näring, miljö, klimat eller djurvälstånd ges poäng.

5. Projektet har tydliga mål

- 1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp
- 3 poäng: En relevant målbeskrivning finns och tydliga mål (tid, mängd, kvalitet etc.) finns angivna
- + 2 poäng: Effektmål finns beskrivna

De mål som finns formulerade för projektet måste vara i linje med och anpassade efter projektets syfte, innehåll och genomförande. Målen ska vara verifierbara. Målen kan t.ex. utgöras av antal kurstillfällen, antal deltagare, nöjdhetsgrad i en utvärdering eller liknande kopplade till det mer direkta genomförandet av projektet. Om effektmål finns beskrivna och de har en konkret koppling till projektets innehåll och dessutom är möjliga att bedöma upp ges poäng. Effektmål är vad ett projekt kan förväntas leda till för resultat på lång sikt. Det kan till exempel handla om förändrat beteende, tillämpning av ny teknik eller nytt arbetssätt eller effekter på miljö, lönsamhet, produktivitet eller djurvälstånd.

4.2.4.2. Det här gäller för urval av ansökningar

- Den lägsta miniminivån för urvalskriterier är 200 poäng.

4.2.5. Stödnivå

Stöd ges till 100 procent av stödberättigande utgifter.

Inom stöd till kompetensutveckling och stöd till rådgivningstjänster (1.1 och 2.1) ges stöd till stödberättigande utgifter som inte täcks av intäkter som kommer från deltagare.

För stöd till rådgivningstjänster (2.1) ges maximalt 1 500 euro per rådgivningstillfälle.

Utanför jordbruks- och skogsbrukssektorn begränsas stödbeloppet enligt kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse³ Inom kompetensutveckling och rådgivning gäller inte begränsningen per stödmottagare, utan för den som deltar i kompetensutveckling eller rådgivning. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som man fått under den tiden räknas med.

Schabloner och indirekta kostnader

mat i form av lunch och middag, ersätts enligt skatteverkets riktlinje

årsarbetstid enligt kommissionen på 1 720 timmar

milersättning för resor, 30 kronor per mil

traktamente enligt skatteverkets riktlinje

eget arbete, 220 kronor per redovisad timme.

Som eget arbete räknas arbete som utförs av stödmottagare som bedriver verksamhet som enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag. I de fall ett handelsbolag eller kommanditbolag är stödmottagare är också arbete som utförs av andra delägare eget arbete. Arbete som utförs av stödmottagare som är privatpersoner, enskilda firmor och delägare i handelsbolag och kommanditbolag betraktas som "eget arbete" då dessa inte kan få lön för sitt arbete. Endast "eget arbete" som utförs av personer som är 16 år eller äldre är stödberättigande.

Schabloner används inom utlysning och även för uppdrag inom egen regi.

Stöd lämnas till indirekta kostnader utifrån ett medeltal av de indirekta kostnaderna för de senaste tre boksluten. I de fall tre bokslut inte finns kan motsvarande utgifter tas upp som övriga utgifter, men då måste utgifterna fördelas till projektet i förhållande till annan verksamhet.

4.2.5.1. Avgifter för kompetensutveckling och rådgivning

Mottagaren det vill säga den som deltar i kompetensutvecklingen eller rådgivningen ska i vissa fall betala en avgift. Avgiften ska framgå i upphandlingsunderlag, i information om utlysningar och i kursprogram.

Kompetensutveckling, (delåtgärd 1.1 fokusområde 6a)

³ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

Deltagaravgiften ska lägst vara 500 kronor.

Demonstrationer och information (delåtgärd 1.2, fokusområde 6a)

Inget villkor att ta in avgifter för demonstrationer och information.

Rådgivning (delåtgärd 2.1, fokusområde 6a)

Mottagaren av rådgivningen ska betala 30 procent av upphandlat pris eller av stödmyndighetens timkostnad för tjänsten. Avgiften ska framgå i upphandlingsunderlag, i information om utlysningar och i kursprogram.

4.3. Stöd till rådgivning för kommersiell service (delåtgärd 2.1, inom fokusområde 6b)

4.3.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta stöd riktar sig till rådgivning för kommersiell och viss offentlig service. Syftet är att öka kompetensen om hur verksamhet inom lokal service kan utvecklas, bland annat genom affärsutveckling, energikartläggning och energirådgivning hos företagare och verksamma inom lokal service, som dagligvarubutiker, drivmedelsstationer eller annan stödberättigad serviceverksamhet. (delåtgärd 2.1, fokusområde 6b)

4.3.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

I länet finns ett antal butiker på landsbygden. Lönsamheten i dessa är ofta svag, speciellt vintertid. Butiksägarna är småföretagare, ibland med begränsad erfarenhet av arbetsledning och företagande. Även kunskaper i marknadsföring brister ibland. Flera av butikerna har ett eftersatt underhåll med energislukande kylar och belysningsanläggningar. Det finns ett behov av kompetensutveckling bland annat inom dessa områden.

Tiden för kompetensutveckling är ofta begränsad, då det kan vara svårt för företagsledaren att lämna butiken under dagtid för att gå kurs. Enskild rådgivning på plats i butiken kan då vara ett alternativ.

4.3.3. Upphandling, utlysning och länens eget arbete med kompetensutveckling och rådgivning

Budgeten för insatsområdet är slut. Länsstyrelsen avser att upphandla rådgivningstjänster inom detta område, då egen kompetens på myndigheten saknas.

Inom insatsområdet bedömer Länsstyrelsen att det inte kommer in fler än 1 ansökning per kvartal. Nuvarande handläggningstid för dessa ärenden är kort, så systemet med beslutsomgångar riskerar att förlänga tiden för beslut till den sökande. Länsstyrelsen kommer därför inte tillämpa beslutsomgångar. Istället ställs ett krav på att alla ansökningar som ska få bifall måste nå minst 200 poäng på de nationella

urvalskriterierna. På detta sätt säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

Upphandling och egen regi

2.1 Stöd till rådgivningstjänster

Information om upphandlingar kommer att finnas på länsstyrelsens hemsida, <https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html>

4.3.3.1. **Upphandlingar under 2021**

Rådgivning (2.1)

Vi planerar att inte handla upp rådgivning under 2021.

4.3.3.2. **Länsstyrelsens eget arbete under 2021**

Rådgivning (2.1)

Vi planerar att inte göra något eget arbete under 2021.

4.3.4. **Urvalskriterier**

(Delåtgärder 2.1, fokusområde 6b)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	1 poäng: Kunskapen är inte ny i sig men har fått allt för liten spridning och tillämpning. 2 poäng: Kunskapen är ny och har endast viss eller ingen spridning i landet +2 poäng: Projektet förmedlar eller skapar kunskap med innovativa inslag +2 poäng: Kunskapen förväntas få stor tillämpning och spridning	10
Genomföraren har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för projektet.	3 poäng: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, eller kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör eller kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet 5 poäng: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet	10
Projektets metod bidrar till kunskapsspridning.	1 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen 2 poäng: Kunskapen når en större del av målgruppen	25

	3 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp 4 poäng: Kunskapen sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler +1 poäng: Metoden att föra ut budskapet är innovativ	
Det finns ett identifierat behov av projektet.	1 poäng: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande. 2 poäng: Behovet är stort eller akut då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen är tillfredställande. + 1 poäng: En beskrivning finns av vad som är gjort tidigare och vad som pågår. +1 poäng. Stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen + 1 poäng. Stor nytta för miljön, klimatet eller djurvälståndet.	40
Projektet har tydliga mål.	1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp 3 poäng: En relevant målbeskrivning finns och tydliga mål (tid, mängd, kvalitet etc.) finns angivna + 2 poäng: Effektmål finns beskrivna	15
Summa viktning		100

Regionala urvalskriterier

För stöd till kompetensutveckling och rådgivning finns inte några regionala urvalskriterier.

4.3.4.1. *Bedömningsgrunder*

1. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

- 1 poäng: Kunskapen är inte ny i sig men har fått allt för liten spridning och tillämpning.
- 2 poäng: Kunskapen är ny och har endast viss eller ingen spridning i landet
- +2 poäng: Projektet förmedlar eller skapar kunskap med innovativa inslag
- +2 poäng: Kunskapen förväntas få stor tillämpning och spridning

För innovation inom kompetensutveckling kan man se till vad det är för kunskap som ska förmedlas. Då kan det handla om kunskap om nya produkter, arbetsmetoder eller tjänster. Dessa kan i sin tur vara ett resultat av ny forskning eller erfarenhet. Bedömningen görs utifrån hur innovativt innehållet i den nya kunskapen är. Bedömning görs också baserat på hur relevant kunskapen är för målgruppen, det vill säga alla som är berörda eller kan förväntas ha nytta av eller behöva kunskapen. Hur väl designat projektet är pedagogiskt bedöms i kriteriet om kunskapsspridning.

En produkt, tjänst eller arbetsmetod kan betraktas som en innovation så länge den inte används i den omfattning den borde på landsbygden.

2. Genomföraren har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för projektet

- 3 poäng: Genomföraren har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, *eller* kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör *eller* kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet

- 5 poäng: Projektledare och projektteam har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet

Tre poäng ges till nya i branschen för att de ska kunna komma in med stöd av relevant samarbetspartner. Det går även att styrka sina kvalifikationer utöver grundkraven via referenser.

3. Projektets metod bidrar till kunskapsspridning

- 1 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen
- 2 poäng: Kunskapen når en större del av målgruppen
- 3 poäng: Kunskapen når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp
- 4 poäng: Kunskapen sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler
- +1 poäng: Metoden att föra ut budskapet är innovativ

Bedömning görs utifrån hur stor målgrupp som nås av kunskapen och vilka (hur många olika) kanaler som använts. Kunskapsspridning som sker på ett nytt innovativt sätt prioriteras. Exempel kan vara ogräsnyckel som en app i telefonen. Kvaliteteten på eller behovet och värdet av kunskapen som sprids ska inte vägas in här. Det är sättet och metoden som kunskapen sprids på som ska bedömas, vilket är skilt från kriteriet om behovet av projektet, som ska värdera behovet och värdet av kunskapen.

Eftersom den poäng som tilldelas projektet är beroende av hur stor del av målgruppen som nås är det viktigt att definiera vad som avses med begreppet målgrupp. Målgruppsbegreppet återkommer dessutom i kriterium 4 där värdet för målgruppen bidrar till poängsättningen.

En målgrupp kan anses vara den totala grupp företagare eller personer som är berörda av eller kan förväntas kunna dra nytta av den kunskap som förmedlas i projektet. För nationella projekt gäller hela landet som område och för regionala aktuell region. I vissa projekt kan det sannolikt vara av värde att målgruppen definieras men det bör inte i detta sammanhang vara möjligt att erhålla höga poäng genom att definiera en snäv målgrupp inom vilken det är lätt att nå hög måluppfyllelse. Poäng baseras på hur målgruppen är formulerad eller utformad.

4. Det finns ett identifierat behov av projektet

- 1 poäng: Ett behov finns och behovsanalysen är tillfredställande.
- 2 poäng: Behovet är stort eller akut då projektet behandlar en grundläggande fråga. Behovsanalysen är tillfredställande.
- + 1 poäng: En beskrivning finns av vad som är gjort tidigare och vad som pågår.
- +1 poäng. Stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen
- + 1 poäng. Stor nytta för miljön, klimatet eller djurvälståndet.

Poäng baseras på hänsyn till behovet av det som projektet förväntas leverera samt hur behovet är analyserat, beskrivet och motiverat i ansökan.

Ordet akut relaterar till att det i praktiken ofta har varit angelägenhetsgraden som varit avgörande för vilka projekt som prioriterats. Om projekt förväntas bidra till att skapa ett stort värde för målgrupp, näring, miljö, klimat eller djurvälstånd ges poäng.

5. Projektet har tydliga mål

- 1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp
- 3 poäng: En relevant målbeskrivning finns och tydliga mål (tid, mängd, kvalitet etc.) finns angivna
- + 2 poäng: Effektmål finns beskrivna

De mål som finns formulerade för projektet måste vara i linje med och anpassade efter projektets syfte, innehåll och genomförande. Målen ska vara verifierbara. Målen kan t.ex. utgöras av antal kurstillfällen, antal deltagare, nöjdhetsgrad i en utvärdering eller liknande kopplade till det mer direkta genomförandet av projektet. Om effektmål finns beskrivna och de har en konkret koppling till projektets innehåll och dessutom är möjliga att bedöma upp ges poäng. Effektmål är vad ett projekt kan förväntas leda till för resultat på lång sikt. Det kan till exempel handla om förändrat beteende, tillämpning av ny teknik eller nytt arbetssätt eller effekter på miljö, lönsamhet, produktivitet eller djurvälstånd.

4.3.4.2. *Det här gäller för urval av ansökningar*

- Den lägsta miniminivån för urvalskriterier är 200 poäng.

4.3.5. *Stödnivå*

Stöd ges till 100 procent av stödberättigande utgifter.

Stöd till rådgivningstjänster (2.1) ges till stödberättigande utgifter som inte täcks av intäkter som kommer från deltagare.

För stöd till rådgivningstjänster (2.1) ges maximalt 1 500 euro per rådgivningstillfälle.

Utanför jordbruks- och skogsbrukssektorn begränsas stödbeloppet enligt kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse⁴. Inom kompetensutveckling och rådgivning gäller inte begränsningen per stödmottagare, utan för den som deltar i kompetensutveckling eller rådgivning. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som man fått under den tiden räknas med.

Schabloner och indirekta kostnader

mat i form av lunch och middag, ersätts enligt skatteverkets riktlinje.

⁴ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

årsarbetstid enligt kommissionen på 1 720 timmar
milersättning för resor, 30 kronor per mil
traktamente enligt skatteverkets riktlinje
eget arbete, 220 kronor per redovisad timme.

Som eget arbete räknas arbete som utförs av stödmottagare som bedriver verksamhet som enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag. I de fall ett handelsbolag eller kommanditbolag är stödmottagare är också arbete som utförs av andra delägare eget arbete. Arbete som utförs av stödmottagare som är privatpersoner, enskilda firmor och delägare i handelsbolag och kommanditbolag betraktas som "eget arbete" då dessa inte kan få lön för sitt arbete. Endast "eget arbete" som utförs av personer som är 16 år eller äldre är stödberättigande.

Schabloner används inom utlysning och även för uppdrag inom egen regi.

Stöd lämnas till indirekta kostnader utifrån ett medeltal av de indirekta kostnaderna för de senaste tre boksluten. I de fall tre bokslut inte finns kan motsvarande utgifter tas upp som övriga utgifter, men då måste utgifterna fördelas till projektet i förhållande till annan verksamhet.

4.3.5.1. Avgifter för rådgivning

Mottagaren, det vill säga den som deltar i rådgivningen, ska i vissa fall betala en avgift. Avgiften ska framgå i upphandlingsunderlag, i information om utlysningar och i kursprogram.

Rådgivning (delåtgärd 2.1, fokusområde 6b)

Mottagaren av rådgivningen ska betala 30 procent av upphandlat pris eller av stödmyndighetens timkostnad för tjänsten.

5. Investeringar inom jordbruk, trädgård och rennäring (Åtgärd 4)

Under den här rubriken finns investeringsstöd till företag inom jordbruk, trädgård och rennäring samt förädlingsstöd.

Förutom länsstyrelsen handlägger också Sametinget investeringsstöd för ökad konkurrenskraft samt förädlingsstöd med inriktning på rennäring. Sametinget har egen handlingsplan.

5.1. Investeringsstöd för ökad konkurrenskraft inom jordbruks-, trädgårds- och rennäringföretag

5.1.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta investeringsstöd riktar sig till jordbruks-, trädgårds- och rennäringsföretag (delåtgärd 4.1). Syftet är stärka företagens konkurrenskraft och lönsamhet genom att anpassa företagens generella kapacitet och hållbarhet, samt att påskynda företagens möjligheter att anpassa sig till nya förutsättningar på marknaden. Det kan exempelvis vara att investera i rationella byggnader med god djuromsorg, effektiv och energisnål utrustning eller innovativa metoder. (fokusområde 2a).

5.1.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Jordbruksnäringen i Blekinge är en viktig del i förvaltandet av naturresurserna, och för arbetsmarknaden. Länets jordbruk har olika karaktär, med en intensiv växtodling längs kusten och ett mer animalieinriktat jordbruk i skogsbygden. Huvuddelen av lantbruksföretagen i länet drivs som deltidsföretag, framförallt i skogsbygden. Dessa är viktiga för bygdernas fortlevnad. Lönsamheten är ofta svag, vilket gör att nyinvesteringar inte görs i den takt som vore önskvärt. Det är därför angeläget att ge stöd till rationaliseringar som kan öka effektiviteten och lönsamheten i företaget, ofta genom utökad produktion till samma arbetsinsats.

Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.

Investeringen görs i eller för omläggning till ekologisk produktion

Blekinge har låg andel ekologiskt odlad och areal ekologisk djurproduktion sett till ett nationellt perspektiv. För att stimulera den ekologiska produktionen ger vi extra poäng till investeringar som bidrar till ökad ekologisk produktion inom både djurhållning och växtodling.

Investeringen gynnar betesdriften i landskapet

Lammproduktionen i länet har ökat medan antalet nötdjur har minskat under senare år. Det finns ett behov av att stödja dessa produktionsgrenar eftersom de bidrar till att bevara biologisk mångfald. Även hjorten har ett värde som betes-djur. I Blekinge blir det allt svårare att behålla hävden på naturbetes-markerna. Värdefulla naturtyper är många gånger beroende av ett betestryck för att värdena ska behållas.

Investeringen gynnar betesdriften på öar utan fast broförbindelse

Blekinge har en skärgård med många öar som kräver ett betestryck för att behålla sin karaktär. En skärgård med välhävda öar är attraktivt för friluftslivet och turismnäringen, men även viktigt för att bevara den biologiska mångfalden. Det krävs ett tillräckligt antal betesdjur för att klara hävden, både på land och på öarna. Öarna är mer svårtillgängliga och betet har ofta en lägre kvalitet, vilket kräver särskilda insatser. Speciellt öar utan fast broförbindelse riskerar att växa igen då det är kostsamt att transportera djuren dit, och upprätt-hålla tillräcklig tillsyn under betessäsongen. För att stimulera produktions-inriktningar som bidrar till det öppna landskapet, och då särskilt öarna, prioriteras dessa ansökningar. Betestrycket är beroende av antalet djur, extra poäng ges där-för till företag som utökar sin produktion av betesdjur.

Investeringen bidrar till klimatanpassning

Det torrare och varmare klimat som förväntas i länet i framtiden kräver särskild omsorg om vattenhushållningen. Åtgärder kommer att krävas för att främja vattenhushållningen och för att hantera ojämnheter i vattentillgången över året.

Investeringen som ökar markens bördighet och struktur

Många jordar i Blekinge är eftersatta avseende kalkning. Strukturkalkning förbättrar bördigheten och bidrar därmed till högre skördar.

Investeringen bidrar till att förbättra företagets konkurrenskraft.

Investeringen stärker lönsamheten i företaget

Lönsamheten är central för ett företags fortlevnad och många lantbruk lider av pressad lönsamhet. Investeringar som bidrar till en förbättrad lönsamhet är högt prioriterad i Blekinge, eftersom detta säkerställer företagens livskraft på sikt.

Investeringen leder till utökad produktionskapacitet

Många företag i länet är relativt små och behöver växa för att bli långsiktigt hållbara. Investeringar som medför utökad produktionskapacitet är därför angelägna.

Investeringen bidrar till förbättrad arbets- och/eller djurmiljö

Företag med eftersatt underhåll har ofta brister i arbetsmiljö och djurmiljö. För att kunna behålla företagen med djurhållning krävs en satsning på arbetsmiljö och djurmiljö. En förbättrad arbetsmiljö och förbättrad djurmiljö bidrar till bättre djurhälsa och färre arbetsskador. Detta är viktigt för det långsiktiga lantbruket.

Investeringen bidrar till att förbättra sysselsättningen.

Investeringen stärker sysselsättningen

På Listerlandet finns en specialiserad produktion av slaktkyckling och en för sysselsättningen betydelsefull minknäring. Näringen bidrar till länets intäktsbas på ett positivt sätt, då hela produktionen exporteras utanför Sveriges gränser.

Under senare år har hjortnäringen växt sig stark med ett flertal etablerade hjort-hägn. Länsstyrelsen bedömer att denna näring kan utvecklas ytterligare. Även den traditionella lantbruksnäringen är viktig för sysselsättningen på landsbygden i länet.

5.1.3. *Beslutsomgångar och urval av ansökningar*

I det här insatsområdet räknar Länsstyrelsen med ett relativt lågt söktryck och därför kommer ansökningar att beslutas löpande. Att tillämpa beslutsomgångar skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet av investeringar. Löpande hantering av ansökningar bidrar till en effektivare handläggning med kortare handläggningstider.

Information om budget publiceras på länsstyrelsens webbplats,

<https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html>

Följande gäller:

- Ansökningar som får 450 nationella poäng eller mer får inte avslås på grund av låga regionala urvalskriteriepoäng.
- De nationella urvalskriterierna måste nå åtminstone 200 poäng.
- Nationella och regionala urvalskriterier måste ha ett genomsnitt på minst 225 poäng.

Ansökningar som vid bedömningen får färre än 225 poäng kommer att avslås löpande.

5.1.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 4.1, fokusområde 2a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	+2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål +1 poäng: Delar i investeringen ger extra bidrag till miljö kvalitetsmålen +1 poäng: Investeringen leder till ökad energieffektivitet +1 poäng: Investeringen bidrar till bättre djurvälstånd	20
Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	2 poäng: Investeringen är ny för företaget 3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet 4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen 5 poäng: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning	10
Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen.	+1 poäng: Lämplig kompetens finns inom företaget för det område investeringen avser, eller för nyföretagare lämplig utbildning eller erfarenhet +1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen +2 poäng: Den som söker stöd deltar i produktionsuppföljningsprogram eller motsvarande +1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild	15
Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen.	+1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen +1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen +1 poäng: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1 +1 poäng: Självfinansieringsgraden är mindre än 1 +1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 procent	15
Investeringen bidrar till att förbättra företagets konkurrenskraft.	+1 poäng: Nuvärdet av investeringen med stöd är positivt +1 poäng: Ersättningen per timme ökar +1 poäng: Investeringen leder till minskad sårbarhet +1 poäng: Investeringen bidrar till ökad marknadsanpassning +1 poäng: Investeringen är en nybyggnation	40
Summa viktning		100

Regionala urvalskriterier

Regionala urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	+1 poäng: Investeringen görs i- eller för om läggning till ekologisk produktion 2-3poäng: Investeringen gynnar betesdriften +2 poäng: Investeringen bidrar till klimatanpassning +2 poäng: Investeringar som ökar markens bördighet och struktur	25
2. Investeringen bidrar till att förbättra företagets konkurrenskraft.	+2 poäng: Investeringen ökar lönsamheten i företaget +2 poäng: Investeringen leder till utökad produktionskapacitet +1poäng Investeringen bidrar till bättre arbets- och eller djurmiljö	40
3. Investeringen bidrar till att förbättra sysselsättningen.	2-5 poäng Investeringen leder till skapat eller bevarat arbetstillfälle.	35
Summa regional viktning		100

5.1.4.1. Bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål

Investeringar som är positiva ur miljö- och klimatsynpunkt prioriteras.

För att investeringen ska kunna få poäng får miljöbelastningen per producerad enhet inte öka. Att producerad enhet används beror på att när en person söker investeringsstöd för att stärka konkurrenskraften i sin verksamhet innebär det ofta att produktionen ökar, vilket i sin tur kan leda till att verksamhetens totala miljöpåverkan blir större jämfört med tidigare. Därför är det bättre att använda sig av miljöpåverkan per producerad enhet istället för total miljöpåverkan.

- +2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål
- +1 poäng: Delar i investeringen ger extra bidrag till miljö kvalitetsmålen
- +1 poäng: Investeringen leder till ökad energieffektivitet
- +1 poäng: Investeringen bidrar till bättre djurvälstånd

+2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål

+2 poäng får ansökningar som bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål.

+1 poäng: Delar i investeringen ger extra bidrag till miljö kvalitetsmålen

+1 poäng får ansökningar om det ingår delar som inte behövs för själva investeringen men som är bra för miljön. Investeringen ska vara något extra och inte bara standardlösningar som t.ex. LED-lampor och flytgödsel vid nybygge.

+1 poäng: Investeringen leder till ökad energieffektivitet

Eftersom energieffektivisering är viktigt för såväl konkurrenskraft som miljö får de ansökningar som bidrar till energieffektiv drift ett extra poäng.

+1 poäng: Investeringen bidrar till bättre djurvälstånd

Ett extra poäng får ansökningar som gör något extra för de djur som berörs av investeringen.

Den som söker stöd kan aldrig få poäng för sådant som är lagkrav. Det ska vara något extra som bidrar till djurvälståndet.

2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

Investeringar som har en innovativ inriktning det vill säga som bidrar till att ta fram eller använda nya idéer. Originalitet och spridningsgrad avgör om det är en innovation. Det gäller bland annat för utveckling av produkter, processer, teknik och metoder. Exempel på ansökningar som kan få stöd är när investeringar uppfyller högre miljökrav genom modern teknik. Det kan också vara investeringar som innebär nya koncept eller utveckling av jordbruksprodukter.

- 2 poäng: Investeringen är ny för företaget
- 3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet
- 4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen
- 5 poäng: Investeringen är ett pilotprojekt eller testanläggning

2 poäng: Investeringen är ny för företaget

Två poäng ges om investeringen är helt ny för företaget. Det kan till exempel vara ny driftsinriktning eller ny inredning som tidigare inte har använts.

3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet

Tre poäng ges till investeringar som har en innovativ inriktning och som bidrar till att införa nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder. En förutsättning är att det inom länet ska finnas begränsade erfarenheter från liknande verksamhet. Det vill säga att den som söker arbetar inom ett nytt eller för länet okänt område. Ansökan bedöms dels utifrån de uppgifter som finns i ansökan och utifrån den kunskap som finns inom det aktuella området.

4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen

Ansökan får fyra poäng när investeringen är bland de första inom sin bransch.

5 poäng: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning

Fem poäng ges om investeringen är ett pilotprojekt eller en testanläggning för en ny produkt.

3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen

Här prioriteras ansökningar där det inom företaget finns kompetens som bidrar till att investeringen ger resultat.

- +1 poäng: Lämplig kompetens finns inom företaget för det område investeringen avser, eller för nyföretagare lämplig utbildning eller erfarenhet.
- +1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen
- +2 poäng: Den som söker stöd deltar i produktionsuppföljningsprogram eller motsvarande

- +1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild

+1 poäng: Lämplig kompetens finns inom företaget för det område investeringen avser, eller för nyföretagare lämplig utbildning eller erfarenhet

En poäng ges när det finns yrkeserfarenhet inom företaget som gäller för den investering som företaget ska göra. Om företaget saknar kompetens är risken stor att investeringen inte kommer att ge förväntat resultat. Om det är ett nystartat företag får ansökan poäng när den som söker har uppfyllt minimikraven på utbildning för startstöd.

+1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen

En poäng ges om den som söker stöd kan visa att han eller hon har tillräcklig kompetens för att kunna genomföra och planera för investeringen. Det kan vara så att den som söker har kompetens, antingen själv eller via en anställd, eller inköpt. Investeringar kan ge påfrestningar på den produktion som eventuellt finns därför är det viktigt att den som söker har kapacitet att genomföra investeringen.

+2 poäng: Den som söker stöd deltar i produktionsuppföljningsprogram eller motsvarande

En poäng ges om den som söker stöd deltar i produktionsuppföljningsprogram. De som inte deltar i ett produktionsuppföljningsprogram kan få poäng genom att visa att de följer upp sin produktion på annat bra sätt som motsvarar ett produktionsuppföljningsprogram.

+1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild

En poäng ges om företaget har en tydlig och relevant målbild på både kort och lång sikt. Målbilden ska ge underlag för din bedömning om investeringen kommer att bli genomförd på ett framgångsrikt sätt och också ge önskat resultat. Företagets kvaliteter och drivkrafter har här stor betydelse.

4. Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen

Företag som behöver investeringsstödet för att kunna genomföra investeringen prioriteras.

- +1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen
- +1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen
- +1 poäng: Kassalikviditeten efter investeringen mindre än 1
- +1 poäng: Självfinansieringsgraden är mindre än 1
- +1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 procent

+ 1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen

En poäng ges om investeringen inte genomförs alls utan stöd. I ansökan ska den som söker ha motiverat varför investeringen inte kommer att genomföras. Det kan till exempel vara att risken är för hög för att satsa själv eller att avkastningen är för dålig.

+1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av verksamheten, utöver investeringen

En poäng ges om den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten inte går att genomföra när den som söker inte får något investeringsstöd. Det kan till exempel vara om andra planerade investeringar kommer att påverkas negativt av att den här investeringen inte blir av.

Följande 3 poängsättningar räknas ut av IT-systemet

Det IT-system som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan för att beräkna kassalikviditet, självfinansieringsgrad och soliditet. Dessa nyckeltal visar om företaget är i behov av stöd för att genomföra investeringen.

+1 poäng: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1

En ansträngd likviditet är problem för många företag som vill investera. Ett centralt mått är kassalikviditet. Om kassalikviditeten efter investeringen, utan investeringsstöd är mindre än 1 ges 1 extra poäng.

+1 poäng: Självfinansieringsgraden är mindre än 1

Förmågan att finansiera investeringar med företagets egna pengar påverkar behovet av stöd. Poäng ges om investeringens storlek i förhållande till årets avskrivningar och resultat är mindre än 1.

+1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 procent

Solida företag har goda möjligheter att finansiera investeringar utan statligt stöd. Om företaget har en soliditet enligt senaste bokslut på mindre än 25 procent ges en extra poäng. Då har vi tagit hänsyn till att tillgångarnas värde enligt bokslut sällan speglar tillgångarnas marknadsvärde.

5. Investeringen bidrar till att förbättra företagets konkurrenskraft

Konkurrenskraftiga investeringar prioriteras. Det kan vara företag som ökar sin lönsamhet.

- +1 poäng: Nuvärdet av investeringen med stöd är positivt
- +1 poäng: Ersättningen per timme ökar
- +1 poäng: Investeringen leder till minskad sårbarhet
- +1 poäng: Investeringen bidrar på annat sätt till ökad marknadsanpassning
- +1 poäng: Nybyggnation av djurstallar

+1 poäng: Nuvärdet av investeringen med stöd är positivt

Det IT-stöd som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan och räknar ut nuvärdet av investeringen. Är nuvärdet med stöd positivt ges ett poäng extra.

+1 poäng: Ersättningen per timme ökar

Det IT-stöd som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan och räknar ut timersättningen. Medför investeringen med stöd att ersättningen per timme uppgår till minst 140 kr och dessutom ökar ges ett poäng extra.

+1 poäng: Investeringen leder till en minskad sårbarhet

En poäng ges om investeringen leder till minskad sårbarhet för företaget. Ett exempel kan vara diversifiering.

+1 poäng: Investeringen bidrar till ökad marknadsanpassning.

En poäng får också ansökan om investeringen innebär att den som söker stödet anpassar sig till marknaden. Det kan till exempel vara om investeringen ingår i en marknadsstrategi för försäljning av företagets produkter eller om den på annat sätt bidrar till en ökad marknadsanpassning.

+1 poäng: Investeringen är en nybyggnation

En poäng ges till investeringar som är nybyggnationer. En nybyggnation kan ge bättre förutsättningar för skötsel och tillsynsrutiner samt ett effektivt arbete med bra logistik för transport av djur, gödsel och foder med mera. En nybyggnation av djurstallar leder ofta till en bättre miljö för djurens hälsa och för produktionsresultaten. Nybyggnation kan därför ses som en långsiktig investering för bra konkurrenskraft.

Regionala bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål

+1 poäng Investeringen görs i eller för omläggning till ekologisk produktion

Blekinge har låg andel ekologiskt odlad och areal ekologisk djurproduktion sett till ett nationellt perspektiv. För att stimulera den ekologiska produktionen ger vi extra poäng till investeringar som bidrar till ökad ekologisk produktion inom både djurhållning och växtodling.

2-3 poäng: Investeringar som gynnar betesdriften

2 poäng Investeringar som gynnar betesdriften i landskapet

De värdefulla naturtyperna i länet är många gånger beroende av ett betestryck för att värdena ska bibehållas. För att klara detta måste antalet betande djur i länet öka. Extra poäng ges till investeringar som innebär att antalet betesdjur ökar.

3 poäng Investeringen gynnar betesdriften på öar utan fast broförbindelse

Länets öar är svårtillgängliga och betet har ofta en lägre kvalitet, vilket kräver särskilda insatser. Speciellt öar utan fast broförbindelse riskerar att växa igen då det är kostsamt att transportera djuren dit, och upprätthålla tillräcklig tillsyn under betessäsongen. För att stimulera företagarna att bibehålla betesdriften på öarna ges extra poäng för investeringar som bidrar till bete på öar. Exempel på investeringar som ges extra poäng är stallbyggnation som innebär utökat antal betesdjur på ett företag som har hela eller delar av sin betesmark belägen på öar.

+ 2 poäng Investeringen bidrar till klimatanpassning

I länet ser vi en framtid med torrare och varmare klimat, vilket gör att vattenhushållningen blir mer central. Detta är en förutsättning för att även i framtiden kunna odla grödor som kräver bevattning. Åtgärder som främjar vattenhushållning och hantering av överskottsvatten prioriteras därför

+ 2 poäng *Investeringen som ökar markens bördighet och struktur*

Många jordar i Blekinge är eftersatta avseende kalkning. Strukturkalkning förbättrar bördigheten och bidrar därmed till högre skördar.

2. *Investeringen bidrar till att förbättra företagets konkurrenskraft*

+2 poäng *Investeringen ökar lönsamheten i företaget*

En investering som ger en starkt lönsamhet i företaget ger extra poäng, eftersom det är väsentligt för företagets fortlevnad och utveckling. Beräkningen av lönsamhet görs enligt nuvärdesanalys.

+2 poäng *Investeringen leder till utökad produktionskapacitet*

Företag som utökar sin produktion, tex genom utökat antal djur, får extra poäng eftersom detta bedöms öka deras livskraft på sikt.

+ 1 poäng *Investeringen bidrar till bättre arbets- och eller djurmiljö*

För att kunna bibehålla företagen på längre sikt krävs en satsning på arbets- och djurmiljö. En förbättrad arbetsmiljö bidrar färre arbetsskador och bättre livskraft i företaget. En bra djurmiljö bidrar till god djurhälsa och bättre lönsamhet. Detta är viktigt för det långsiktiga lantbruket. Investeringar som bidrar till arbets- och djurmiljöförbättringar på företaget prioriteras därför.

3. *Investeringen bidrar till att förbättra sysselsättningen*

2-5 poäng *Investeringen leder till skapat eller bevarat arbetstillfälle*

2 poäng *Investeringen leder till ett bevarat arbetstillfälle*

Det är viktigt med arbetstillfällena på landsbygden eftersom dessa bidrar till en levande landsbygd. En investering som bidrar till att ett befintligt arbetstillfälle (minst halvtid, 900 timmar) bevaras får 2 poäng.

3 poäng *Investeringen leder till att arbetstid frigörs*

Investeringar som bidrar till en rationalisering av produktionen som i sin tur frigör arbetstimmar i företaget. Förutsättningen är att minst ett halvt arbetstillfälle bibehålls i företaget även efter investeringen (900 timmar)

5 poäng *Investeringen leder till minst ett skapat arbetstillfälle*

Investeringar som innebär en ökning av antalet anställda alternativt att företagaren eller en anställd går från deltid till heltid.

5.1.4.2. *Prioritering av underrepresenterad grupp*

I vissa fall går det att använda sig av åtskillnad mellan ansökningar för att öka jämställdheten och att motverka diskriminering. Det kan ske när 2 ansökningar har samma poäng när de har gått igenom urvalskriterierna. I Blekinge är det färre kvinnor än män som driver företag inom den gröna sektorn. År 2013 var 1146 män och 207 kvinnor registrerade som företagare inom kategorin enskilt företag inom den gröna

sektorn enligt SCB. För kategorin familjemedlemmar är situationen den omvända, 419 män och 992 kvinnor är upptagna där enligt SCB:s statistik. Detta kan tyda på att kvinnor i större utsträckning är medhjälpare i företagen, och sannolikt inte har samma inflytande över driften som mannen. Landsbygdsprogrammet kan bidra till att minska denna skillnad, då det är önskvärt att män och kvinnor har samma förutsättningar att driva företag i länet.

5.1.5. *Investeringar som inte prioriteras regionalt*

I Blekinge län finns det inte några ytterligare regionala prioriteringar.

5.1.6. *Stödnivå*

Stödnivån ska vara 40 procent av stödberättigande utgifter upp till högsta stödbelopp.

Stöd som avser investeringar kopplade till ett innovationsprojekt inom ramen för det europeiska innovationspartnerskapet (EIP) inom delåtgärd 16.1 ska höjas med ytterligare 10 procent

I Blekinge län är högsta stödbelopp 1 200 000 kronor per stödmottagare.

En stödmottagare kan sammanlagt endast få stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Enhetskostnader används för stöd till nybyggnation av följande stallar:

Djurkategori	Enhetskostnad per förprovad plats		Enhetskostnad per kvadratmeter stallyta
	Oisolerat	Isolerat	Oisolerat
Mjölkkö vid förprovning av 0-150 platser	88 000 kr	93 300 kr	
Mjölkkö vid förprovning av mer än 150 platser	72 800 kr	78 100 kr	
Kalvar 0-3 mån	24 300 kr		

Ungdjur, nötkreatur, i liggbås	27 600 kr		
Dikor i liggbås	48 000 kr		
Sugga i produktion		62 500 kr	
Slaktsvin		7 400 kr	
Slaktkyckling		186 kr	
Djupströ med skrapad gång för nötkreatur			3 900 kr

I de fall inget storleksintervall anges under djurkategori gäller enhetskostnaden oavsett storlek på stall och antal förprovade platser.

I de fall inget särskilt inhysningssystem anges under djurkategori gäller enhetskostnaden oavsett inhysningssystem.

De redovisade kostnaderna är inklusive allt såsom mark, byggnad, inredning, el, VA, utfodring, gödsellagring samt projekteringskostnad. Vid nybyggnation av stallarna i tabellen ovan går det därför inte att få något stöd utifrån faktiska utgifter.

Stödet beräknas utifrån ovanstående kostnad och aktuell stödnivå, 40-60 procent.

- Stödbelopp om schablonen utgår ifrån enhetskostnad per förprovad plats = stödnivå x enhetskostnad per förprovad plats x antalet förprovade platser i stallet. Detta gäller upp till maximalt stödbelopp
- Stödbelopp om schablonen utgår ifrån enhetskostnad per kvadratmeter stallyta = stödnivå x enhetskostnad per kvadratmeter stallyta x antalet kvadratmeter stall, yttermått. Detta gäller upp till maximalt stödbelopp

5.2. Investeringsstöd för energieffektivisering samt energigrödor inom jordbruks- och trädgårdsföretag (delåtgärd 4.1 fokusområde 5bc)

5.2.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta investeringsstöd riktar sig till jordbruks-, trädgårds- och rennäringföretag (delåtgärd 4.1) och syftar till att få mer energieffektiva företag samt mer förnybar energi genom produktion av fleråriga energigrödor (fokusområde 5bc).

5.2.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Energianvändningen inom jordbruket ligger på en i princip oförändrad nivå sedan 2000. Med ny teknik borde det vara möjligt att sänka förbrukningen av el. Energi-effektiviseringen kan göras genom att använda teknik som gör att energibehovet minskar t ex genom regler teknik

som styr ventilation och belysning men även genom minskad energiförbrukning genom minskad körning. Förbättrad isolering kan också vara ett sätt att sänka energiförbrukningen. Många lantbruks- och trädgårdsföretag har utrustning som inte är energieffektiv. Genom att byta ut denna mot mer energisnål utrustning, t.ex. LED lampor och effektivare ventilation kan energibesparingar göras, även utnyttjande av värmeväxling medför energibesparingar. För att få en uppfattning om var de största energieffektiviseringsvinsterna finns på ett företag, bör en energi-kartläggning göras. Denna bör ligga till grund för vilka åtgärder som genomförs på företaget.

Energiskog har mindre betydelse i länet. Det finns god tillgång på skogsråvara till länets värmekraftverk varför energiskogsplantering inte prioriteras särskilt i Blekinge. Många av de marker som blir aktuella för energiskogsplantering ligger i skogsbygden, där energiskogsplanteringen inverkar negativt på det öppna odlingslandskapet.

5.2.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

I det här insatsområdet räknar Länsstyrelsen med ett relativt lågt söktryck och därför kommer ansökningar att beslutas löpande. Att tillämpa beslutsomgångar skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet av investeringar. Löpande hantering av ansökningar bidrar till en effektivare handläggning med kortare handläggningstider. Information om budget publiceras på länsstyrelsens webbplats, <https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html>.

Följande gäller:

- Den lägsta miniminivån för urvalskriterier är 200 poäng.

Ansökningar som vid bedömningen får färre än 200 poäng kommer att avslås löpande.

5.2.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 4.1, fokusområde 5bc)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella och regionala urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
----------------------------	---------------	----------

Investeringen bidrar till att uppfylla specifika miljö- och klimatmål.	3 poäng: Investeringen bidrar till stor energieffektivisering 5 poäng: Investeringen bidrar till mycket stor energieffektivisering <i>eller</i> 3 poäng: Investeringen bedöms bidra till en god produktion av biomassa för energiändamål +2 poäng: Det finns en marknad för den producerade biomassan +2 poäng: Investeringen gynnar andra miljömål utöver energiomställning	50
Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för investeringen.	5 poäng: Energikartläggning eller motsvarande har gjorts <i>eller</i> +1 poäng: Den som söker stöd har tillräcklig egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen +2 poäng: Den som söker stöd har tillräcklig erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare +1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning	20
Det finns ett identifierat behov av investeringen.	1-5 poäng Företaget har genomfört en energikartläggning	30

Bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla specifika nationella miljö- och klimatmål.

Om ansökan gäller energieffektivisering

För att avgöra om en ansökan ger mycket stor eller stor energieffektivisering kan frågorna i tabell 1 besvaras.

Tabell 1. Frågor som kan användas för att bedöma om en investering ger stor eller mycket stor energieffektivisering.

	Poäng
Ersätts direktverkande eluppvärmning med icke fossilt bränsle eller värmepump?	+3poäng
Minskar elförbrukningen?	+1 poäng
Ersätts en förbränningsmotor med en elmotor?	+3 poäng
Minskar energiförluster till omgivning (spillvärme)?	+1 poäng
Utnyttjas spillvärme genom återvinning och/eller utnyttjas frikyla?	+2 poäng

Sker kapacitetsreglering med frekvensreglering eller liknande styrsystem?	+3 poäng
---	----------

Den fjärde frågan, som handlar om minskade energiförluster, kan ge en ansökan poäng för exempelvis isolering eller byte till LED-belysning (som avger mindre värme än övriga ljuskällor).

Den femte frågan, som handlar om utnyttjande av spillvärme eller frikyla, kan ge en ansökan poäng om den spillvärme som uppstår nyttjas eller om kallvatten eller kallluft används för kylning istället för en kylkompressor. Exempelvis kan mjölk förkylas med kallvatten.

Den sjätte frågan handlar om frekvensreglering eller liknande system. Frekvensstyrningen justerar kapaciteten (mängd luft/vatten som flyttas). Om den aktuella fläkten/pumpen måste eller bör regleras på något sätt kan detta annars göras med olika typer av strypspjäll och ventiler, vilket innebär energiförluster och bör undvikas. Alla pumpar och fläktar kan i princip frekvensstyras.

3 poäng Investeringen bidrar till stor energieffektivisering

Tre poäng ges när en investering anses bidra till stor energieffektivisering. Då ska svaren på frågorna i tabell 1 leda till att ansökan sammanlagt får två eller tre poäng.

5 poäng Investeringen bidrar till mycket stor energieffektivisering

Fem poäng ges när en investering anses bidra till mycket stor energieffektivisering. Då ska svaren på frågorna i tabell 1 leda till att ansökan sammanlagt får fyra poäng eller mer.

eller

Om ansökan gäller energiskog

3 poäng: Investeringen bedöms bidra till en god produktion av biomassa för energiändamål

En ansökan tilldelas tre poäng om förutsättningarna är sådana att investeringen kan förväntas leda ge en energiskog med god tillväxt och hög produktion av biomassa för energiändamål. Det kan exempelvis handla om iordningställande av mark som inte använts på länge men som kan vara lämplig för odling av energiskog. Det kan också handla om investeringar i plantor och plantering av plantor som är lämpliga för de lokala förhållandena. I områden där vilt trycket är högt kan stöd också beviljas till stängsling av energiskogsodlingar. Eftersom kostnaderna för att återställa marken efter avslutad odling kan utgöra ett hinder för odlingen i sig, kan stöd också beviljas för iordningställande av mark efter avslutad odling.

+2 poäng: Det finns en marknad för den producerade biomassan

En poäng ges till investeringar som bedöms möta en befintlig efterfrågan. Förhållandena varierar mycket mellan olika delar av Sverige. I ett område kanske exempelvis värmeverken efterfrågar biomassa från jordbruket medan det i ett annat område inte finns någon efterfrågan. Denna poäng möjliggör således en regional anpassning.

+2 poäng: Investeringen gynnar andra miljömål utöver energiomställning

En poäng ges om investeringen bidrar till andra miljömål, exempelvis minskat näringsläckage i områden där det finns ett behov av att förbättra vattenmiljön, ökad biodiversitet i områden där det finns brist på lövskog eller odling för att sluta kretslopp (slam- eller avloppsvatten) eller rening av mark.

Observera att den sökande maximalt kan få 5 poäng, även om totalsumman här kan bli mer.

2. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen

Om ansökan gäller energieffektivisering

5 poäng: Energirådgivning eller motsvarande har gjorts.

Åtgärder som valts ut till följd av att en energirådgivning gjorts bör prioriteras och ges fem poäng, eftersom en energirådgivning borgar för att företagaren vet var i företaget energianvändningen är störst och var åtgärder kan vidtas. Annan förkunskap som motsvarar en energirådgivning, och också ger ansökan fem poäng, är LCA-beräkningar, kurser (om den sökande exempelvis deltagit vid en kurs om sparsam körning eller andra för ansökan relevanta kurser) eller om den sökande tagit in uppgifter om energieffektivitet från flera tillverkare av produkten.

eller

Om ansökan gäller energiskog

+1 poäng: Den som söker stöd har tillräcklig egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen

En poäng ges om den som söker stöd kan visa att han eller hon har tillräcklig kompetens för att kunna genomföra och planera för investeringen. Det kan vara så att den som söker har kompetens, antingen själv eller via en anställd, eller inköpt. Om investeringen är av en sådan typ att den sökande inte anses behöva någon särskild kompetens kan ansökan tilldelas denna poäng utan någon mer noggrann kontroll.

+2 poäng: Den som söker stöd har tillräcklig erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare

Två poäng ges när det finns erfarenhet eller kunskap inom företaget om hur driften eller underhållet av investeringen ska göras. Om företaget har god kompetens om investeringen ökar chanserna att den blir hållbar och ger förväntat resultat. Om investeringen är av en sådan typ att den sökande inte anses behöva någon särskild erfarenhet kan ansökan tilldelas dessa poäng utan någon mer noggrann kontroll.

+1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild

En poäng ges om företaget har en tydlig och relevant målbild på både kort och lång sikt. Målbilden ska ge underlag för en bedömning om investeringen kommer att bli genomförd på ett framgångsrikt sätt och också ge önskat resultat. Företagets kvaliteter och drivkrafter har här stor betydelse.

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

En poäng ges om företaget samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande.

3. Det finns ett identifierat behov av projektet.

1-5 poäng Företaget har genomfört en energikartläggning

Investeringen innebär en betydande energibesparing enligt energikartläggning. För att få en uppfattning om var de största energieffektiviseringsvinsterna finns på ett företag, bör en energikartläggning göras. Denna bör ligga till grund för vilka åtgärder som genomförs på

företaget. De åtgärder som bedöms få stor effekt på energiförbrukningen får 5 poäng. De åtgärder som bedöms få måttlig effekt på energiförbrukningen får 3 poäng. Om ingen energikartläggning är gjord, men insatsen ändå bedöms medföra en energibesparing får ansökan 1 poäng.

5.2.5. *Investeringar som inte prioriteras regionalt*

I Blekinge län finns det inte några ytterligare regionala prioriteringar.

5.2.6. *Stödnivå*

Stödnivån ska vara 40 procent av stödberättigande utgifter upp till högsta stödbelopp.

Stöd som avser investeringar kopplade till ett innovationsprojekt inom ramen för det europeiska innovationspartnerskapet (EIP) inom delåtgärd 16.1 ska höjas med ytterligare 10 procent.

I Blekinge län är högsta stödbelopp 1 000 000 kronor per stödmottagare.

En stödmottagare kan sammanlagt endast få stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan.

För stöd till energieffektivisering beviljas inte stöd till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

För stöd till fleråriga energigrödor det vill säga salix, hybridasp och poppel beviljas inte stöd till ansökningar om stöd med mindre än 50 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Enhetskostnader används för etablering och stängsling av fleråriga energigrödor, det vill säga salix, poppel och hybridasp enligt följande:

- plantor och plantering samt extra utgifter förknippade med iordningställande av mark före produktion, stödnivå 5 800 kronor per hektar
- stängsling runt planteringar av fleråriga energigrödor, stödnivå 10 000 kr per hektar

5.3. **Investeringsstöd för att minska jordbrukets utsläpp av växthusgaser och ammoniak inom jordbruks- och trädgårdsföretag (delåtgärd 4.1 fokusområde 5d)**

5.3.1. *Övergripande prioriteringar*

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta investeringsstöd riktar sig till jordbruks- trädgårds- och rennäringensföretag (delåtgärd 4.1) och syftar till att minska utsläppen av växthusgaser och ammoniak. (fokusområde 5d).

5.3.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Blekinge är ett djurtätt län. Samtliga produktionsgrenar är representerade och länet är särskilt framgångsrikt inom mink och slaktkycklingsnäringen. Även fläsk, nöt (både mjölk och kött) och lammproduktionen är betydande. På senare år har även antalet hästar ökat. Detta medför att stora mängder stallgödsel produceras i länet. Denna gödsel är en värdefull resurs, men kan även innebära miljöproblem om den hanteras på ett olämpligt sätt.

Spridningstekniken kan ofta förbättras på företagen. Spridning med myllningsaggregat medför att ammoniakavgången vid spridning minskar. Detta medför även att behovet av handelsgödsel minskar. En övergång till bästa möjliga spridningsteknik prioriteras.

Åtgärder som bidrar till att förbättra gödsellagringen är betydelsefulla för att minska ammoniakavgången. Det kan vara investeringar i tak över gödselvårds-anläggningar eller lagringsutrymme utöver lagkrav.

Även andra investeringar som minskar ammoniak- och lustgasutsläppen ges poäng vid bedömningen av ansökningar. Det kan vara investeringar i filter som begränsar ammoniakavgången. Detta är framförallt aktuellt i slaktkycklingstall och stall för grisproduktion.

5.3.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

I det här insatsområdet räknar Länsstyrelsen med ett relativt lågt söktryck och därför kommer ansökningar att beslutas löpande. Att tillämpa beslutsomgångar skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet av investeringar. Löpande hantering av ansökningar bidrar till en effektivare handläggning med kortare handläggningstider.

Information om budget publiceras på länsstyrelsens webbplats, <https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html>.

Följande gäller:

- Den lägsta miniminivån för urvalskriterier är 200 poäng.

Ansökningar som vid bedömningen får färre än 200 poäng kommer att avslås löpande.

5.3.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 4.1, fokusområde 5d)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier och regionala urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	2 poäng: Investeringen bidrar till att minska avgången av ammoniak, metan eller lustgas 5 poäng: Investeringen bidrar till att betydligt minska avgången av ammoniak, metan eller lustgas +1 poäng: Investeringen bidrar till något annat nationellt miljö kvalitetsmål utöver minskad avgång av metan, lustgas eller ammoniak	40
Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	2 poäng: Investeringen är ny för företaget 3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet 4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen 5 poäng: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning	10
Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för investeringen.	+1 poäng: den som söker har tillräcklig egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen +2 poäng: Den som söker stöd har tillräcklig erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare +1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning	20
Det finns ett identifierat behov av investeringen.	5 poäng: Investeringen avser teknik för spridning och nedmyllning av gödsel 3 poäng: Investeringen bidrar till ökad lagringskapacitet 2 poäng: Investeringen bidrar till minskat näringsläckage	30
Summa nationell viktning		100

5.3.4.1. Bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål

2 poäng: Investeringen bidrar till att minska avgången av ammoniak, metan eller lustgas

Poängen ges till investeringar som bidrar till att minska utsläppen av ammoniak eller växthusgaser till atmosfären. Exempel på investeringar som bidrar till att minska avgången av ammoniak är rening av frånluft från stallar, surgörning av flytgödsel, täckning av lagerbehållare för flytgödsel, urin och rötrest, övergång från fast- till flytgödsel samt släpslangsramp, släpfotsramp eller myllningsaggregat för spridning av stallgödsel. Ett exempel på en investering som bidrar till att minska avgången av växthusgaser är rötning av stallgödsel till biogas, vilket minskar metanavgången. Ett annat är ökad lagringskapacitet för stallgödsel (exempelvis satellitbrunnar) som ger ett större tidsmässigt handlingsutrymme för gödselspridning och därmed effektivare kväveanvändning.

5 poäng: Investeringen bidrar till att betydligt minska avgången av ammoniak, metan eller lustgas

Poängen ges till investeringar som betydligt minskar avgången av ammoniak eller växthusgaser.

Exempel på investeringar som kan minska ammoniakavgången betydligt är surgörning av flytgödseln och övergång från fast- till flytgödsel. Vid investeringar som rör täckning av lagerbehållare för flytgödsel, urin och rötrest bedöms de som ger en reduktion på 90 procent eller mer minska avgången betydligt. Det är när behållarna täcks med till exempel betongblock, tätslutande tak av plastduk, flytande plastduk och sexkantiga plastelement.

Slätfotsramp och myllningsaggregat bedöms ge bättre effekt än släpslangsramp och får därmed fem poäng.

Bland de exempel på investeringar som minskar utsläppen av växthusgaser som presenteras ovan bedöms rötning av stallgödsel minska avgången betydligt.

+1 poäng: Investeringen bidrar till något annat nationellt miljökvalitetsmål utöver minskad avgång av metan, lustgas eller ammoniak

En poäng ges till åtgärder vars huvudsakliga syfte är att minska ammoniakavgången men som också minskar avgången av växthusgaser eller till åtgärder vars huvudsakliga syfte är att minska växthusgasavgången men också minskar ammoniakavgången. Exempelvis kan surgörning av flytgödsel, övergång från fast- till flytgödsel och täckning av lagerbehållare för flytgödsel och rötrest bidra till att minska så väl avgången av ammoniak som avgången av växthusgaser. Poängen ges också till åtgärder som bidrar till något annat miljökvalitetsmål. Exempelvis kan vissa typer av rening av frånluft från stallar även minska lukt, investeringar som minskar ammoniakavgången från stallgödsel vid lagring och spridning ger bättre kväveutnyttjande, rötning till biogas ger också förnybar energi och en effektivare kväveanvändning (genom exempelvis utökad lagringskapacitet) minskar även risken för kväveläckage.

Observera att den sökande maximalt kan få 5 poäng, även om totalsumman här kan bli mer.

2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).

Investeringar som har en innovativ inriktning, det vill säga bidrar till att ta fram eller använda nya idéer, bör prioriteras. Originalitet och spridningsgrad avgör om det är en innovation. Det gäller bland annat för utveckling av produkter, processer, teknik och metoder. Exempel på ansökningar som kan få stöd är när investeringar uppfyller högre miljökrav genom modern teknik. Det kan också vara investeringar som innebär nya koncept eller utveckling av jordbruksprodukter.

2 poäng: Investeringen är ny för företaget

Två poäng ges om investeringen är helt ny för företaget.

3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet

Tre poäng ges till investeringar som har en innovativ inriktning och som bidrar till att införa nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder. Kunskap inom området behöver spridas mer för att på ett bättre sätt kunna minska utsläppen av ammoniak och växthusgaser. Ansökan bedöms dels utifrån de uppgifter som finns i ansökan dels utifrån den kunskap som finns inom det aktuella området.

4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen.

Fyra poäng ges till investeringar som är bland de första inom sin bransch.

5 poäng: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning

Fem poäng ges om investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning.

3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen

+1 poäng: Den som söker stöd har tillräcklig, egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen

En poäng ges om den som söker stöd kan visa att han eller hon har tillräcklig kompetens för att kunna genomföra och planera för investeringen. Det kan vara så att den som söker har kompetens, antingen själv eller via en anställd, eller inköpt. Om investeringen är av en sådan typ att den sökande inte anses behöva någon särskild kompetens kan ansökan tilldelas denna poäng utan någon mer noggrann kontroll.

+2 poäng: Den som söker stöd har tillräcklig erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare

Två poäng ges när det finns erfarenhet eller kunskap inom företaget om hur driften eller underhållet av investeringen ska göras. Om företaget har god kompetens om investeringen ökar chanserna att den blir hållbar och ger förväntat resultat. Om investeringen är av en sådan typ att den sökande inte anses behöva någon särskild erfarenhet kan ansökan tilldelas dessa poäng utan någon mer noggrann kontroll.

+1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild

En poäng ges om företaget har en tydlig och relevant målbild på både kort och lång sikt. Målbilden ska ge underlag för en bedömning om investeringen kommer att bli genomförd på ett framgångsrikt sätt och också ge önskat resultat. Företagets kvaliteter och drivkrafter har här stor betydelse.

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

En poäng ges om företaget samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande.

4. Det finns ett identifierat behov av projektet

5 poäng: Investeringen avser teknik för spridning och nedmyllning av gödsel

Spridningstekniken kan ofta förbättras på företagen. Spridning med myllningsaggregat medför att ammoniakavgången vid spridning minskar. Myllningsaggregat ger den bästa effekten på ammoniakavgången vid spridning och ges därför högst poäng.

3 poäng: Investeringen bidrar till ökad lagringskapacitet

Investeringar gödselvårdsanläggningar utöver lagkrav ges 3 poäng. Detta gäller både utökat lagringsutrymme och tak som inte omfattas av lagstiftningen.

2 poäng: Investeringen bidrar till minskat näringsläckage

Även andra åtgärder som bidrar till att minska ammoniak- och lustgasavgången ges poäng vid bedömningen. Det kan t ex vara frånluftsfilter från gris och kycklingstall, men även andra investeringar.

5.3.5. *Investeringar som inte prioriteras regionalt*

I Blekinge finns det inte några ytterligare regionala prioriteringar.

5.3.6. *Stödnivå*

Stödnivån ska vara 40 procent av stödberättigande utgifter upp till högsta stödbelopp. Stöd som avser investeringar kopplade till ett innovationsprojekt inom ramen för det europeiska innovationspartnerskapet (EIP) inom delåtgärd 16.1 ska höjas med ytterligare 10 procent

I Blekinge län är högsta stödbelopp 1 000 000 kronor per stödmottagare.

En stödmottagare kan sammanlagt endast få stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

5.4. **Förädlingsstöd för kort livsmedelskedja och lokala marknader (delåtgärd 4.2 fokusområde 3a)**

5.4.1. *Övergripande prioriteringar*

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta investeringsstöd riktar sig till mikroföretag samt till små företag (delåtgärd 4.2). Förädlingsstödet syftar till att öka konkurrenskraften för primärproducenter inom livsmedelsproduktion där företagen genom förädling ökar produkternas värde eller ger förutsättningar för korta leveranskedjor eller försäljning av livsmedel på en lokal marknad. (fokusområde 3a)

5.4.2. *Regionala prioriteringar med kort bakgrund*

Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen.

Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

I Blekinge finns småskaliga slakterier. Dessa är även godkända för att ta emot vilt från andra än egen produktion. Dessa skulle kunna utnyttjas för förädling av vildsvinskött och annat vilt. I september 2009 invigdes CLUK i Karlshamn. CLUK står för "Centrum för Livsmedelsutveckling i Karlshamn". CLUK är ett centrum för kreativ samverkan, erfarenhetsutbyte och förnyelse inom livsmedelsindustrin, där man hjälper både stora och små företag att testa och utveckla nya livsmedelsprodukter. Det finns alltså goda förutsättningar i länet att ta fram nya produkter inom livsmedels-sektorn.

Investeringen gynnar lokal primärproduktion

I länet finns det ett stort utbud av lokala primärproducenter. Att använda lokala råvaror vid förädling innebär ett mervärde. Detta gäller även viltkött och vilda bär.

Investeringen medför att nya samarbeten för kortare leveranskedjor skapas

Ett utökat nätverk mellan små livsmedelsföretagare stärker företagen. En bra samverkan mellan olika småföretagare har påbörjats i projektet Smakupplevelse Blekinge i förra programperioden. Dessa samarbeten kan utvecklas ytterligare.

Investeringen görs i företag som är mikroföretag

I Blekinge önskar vi få fram fler förädlingsföretag inom jordbrukssektorn. Dessa företag startar som regel som enmansföretag med avsikt att växa. Processen är ofta lång. För att ge dessa företag möjlighet att utvecklas premierar länet mikroföretag i denna åtgärd.

5.4.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

I det här insatsområdet räknar Länsstyrelsen med ett relativt lågt söktryck och därför kommer ansökningar att beslutas löpande. Att tillämpa beslutsomgångar skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet av investeringar. Löpande hantering av ansökningar bidrar till en effektivare handläggning med kortare handläggningstider.

Information om budget publiceras på länsstyrelsens webbplats, <https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html>.

Följande gäller:

- Den lägsta miniminivån för urvalskriterier är 200 poäng.

Ansökningar som vid bedömningen får färre än 200 poäng kommer att avslås löpande.

5.4.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 4.2, fokusområde 3a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella och regionala urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst 1 nationellt miljö kvalitetsmål +2 poäng: Delar i investeringen ska ge extra bidrag till miljö kvalitetsmålen +1 poäng: Investeringen leder till ökad energieffektivitet	15
Investeringen bidrar till införandet av nya produkter,	2 poäng: Investeringen är ny för företaget	10

tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet 4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen 5 poäng: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning	
Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för investeringen.	+1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen +2 poäng: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare +1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning	15
Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen.	+1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen +1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen +1 poäng: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1 +1 poäng: Självfinansieringsgraden är mindre än 1 +1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 %	10
Investeringen bidrar till att förbättra företagets konkurrenskraft.	+1 poäng: Nuvärdet av investeringen med stöd är positivt +1 poäng: Ersättningen per timme ökar. +1 poäng: Investeringen leder till minskad sårbarhet +2 poäng: Investeringen bidrar till ökad marknadsanpassning	30
Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen.	+1 poäng Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation). + 1 poäng: Investeringen gynnar lokal primärproduktion + 1 poäng Investeringen medför att nya samarbeten för kortare leveranskedjor skapas +2 poäng: Investeringen görs i företag som är mikroföretag	20

5.4.4.1. Bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål

- +2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål
- +2 poäng: Delar i investeringen ska ge extra bidrag till miljö kvalitetsmålen
- +1 poäng: Investeringen leder till ökad energieffektivitet

+2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål

Två poäng får ansökningar där investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål.

+2 poäng: Delar i investeringen ska ge extra bidrag till miljö kvalitetsmålen

Två poäng får ansökningar om det ingår delar som inte behövs för själva investeringen men som är bra för miljön. Det kan till exempel vara investeringar som ingår i helhetslösningar som har positiva effekter på miljön.

+1 poäng: Investeringen leder till ökad energieffektivitet

En poäng ges till de företag som med investeringen för bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter väljer energieffektiva lösningar.

2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

- 2 poäng: Investeringen är ny för företaget
- 3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet
- 4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen
- 5 poäng: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning

Investeringar som har en innovativ inriktning det vill säga som bidrar till att ta fram eller använda nya idéer. Originalitet och spridningsgrad avgör om det är en innovation. Det gäller bland annat för utveckling av produkter, processer, teknik och metoder. Exempel på ansökningar som kan få stöd är när investeringar uppfyller högre miljökrav genom modern teknik. Det kan också vara investeringar som innebär nya koncept eller utveckling av jordbruksprodukter.

2 poäng: Investeringen är ny för företaget

Två poäng ges om investeringen är helt ny för företaget det kan till exempel vara ny produktionsinriktning eller ny utrustning som tidigare inte har använts.

3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet

Tre poäng ges till investeringar som har en innovativ inriktning och som bidrar till att införa nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder. En förutsättning är att det inom länet ska finnas begränsade erfarenheter från liknande verksamhet. Det vill säga att den som söker arbetar inom ett nytt eller för länet förhållandevis okänt område. Ansökan bedöms dels utifrån de uppgifter som finns i ansökan dels utifrån den kunskap som finns inom det aktuella området.

4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen

Ansökan får fyra poäng när investeringen är bland de första inom sin bransch.

5 poäng: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning

Fem poäng ges om investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning för en ny produkt.

3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen

- +1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen
- +2 poäng: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare
- +1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild
- +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

+1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen

En poäng ges om den som söker stöd kan visa att han eller hon har tillräcklig kompetens för att kunna genomföra och planera för investeringen. Det kan vara så att den som söker har kompetens, antingen själv eller via en anställd, eller inköpt.

+2 poäng: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare

Två poäng ges när det finns yrkeserfarenhet inom företaget som gäller för den investering som företaget ska göra. Om företaget saknar kompetens är risken stor att investeringen inte kommer att ge förväntat resultat.

+1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild

En poäng ges om företaget har en tydlig och relevant målbild på både kort och lång sikt. Målbilden ska ge underlag för en bedömning om investeringen kommer att bli genomförd på ett framgångsrikt sätt och också ge önskat resultat. Företagets kvaliteter och drivkrafter har här stor betydelse.

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

En poäng ges om företaget samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande. Samverkan kan bland annat leda till mindre riskexponering, bättre marknadsanpassningar och kan innebära bättre lösningar på kapitalförsörjning.

4. Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen

- +1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen
- +1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen
- +1 poäng: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1
- +1 poäng: Självfinansieringsgraden är mindre än 1
- +1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 procent

1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen

En poäng ges om investeringen inte genomförs alls utan stöd. I ansökan ska den som söker ha motiverat varför investeringen inte kommer att genomföras. Det kan till exempel vara att risken är för hög för att satsa själv eller att avkastningen är för dålig.

+1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av verksamheten, utöver investeringen

En poäng ges om den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten inte går att genomföra när den som söker inte får något investeringsstöd. Det kan till exempel vara om andra planerade investeringar kommer att påverkas negativt av att den här investeringen inte blir av.

Följande 3 poängsättningar räknas ut av IT-systemet

Det IT-system som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan för att beräkna kassalikviditet, självfinansieringsgrad och soliditet. Dessa nyckeltal visar om företaget är i behov av stöd för att genomföra investeringen.

+1 poäng: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1

En ansträngd likviditet är problem för många företag som vill investera. Ett centralt mått är kassalikviditet. Om kassalikviditeten efter investeringen, utan investeringsstöd är mindre än 1 ges ett extra poäng.

+1 poäng: Självfinansieringsgraden är mindre än 1

Förmågan att finansiera investeringar med företagets egna pengar påverkar behovet av stöd. Poäng ges om investeringens storlek i förhållande till årets avskrivningar och resultat är större än 1.

+1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 procent

Solida företag har goda möjligheter att finansiera investeringar utan statligt stöd. Om företaget har en soliditet enligt senaste bokslut på mindre än 25 procent ges ett extra poäng. Då har vi tagit hänsyn till att tillgångarnas värde enligt bokslut sällan speglar tillgångarnas marknadsvärde.

5. Investeringen bidrar till att förbättra företagets konkurrenskraft

- +1 poäng: Nuvärdet av investeringen med stöd är positivt
- +1 poäng: Ersättningen per timme ökar
- +1 poäng: Investeringen leder till minskad sårbarhet
- +2 poäng: Investeringen bidrar till ökad marknadsanpassning

+1 poäng: Nuvärdet av investeringen med stöd är positivt

Det IT-stöd som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan och räknar ut nuvärdet av investeringen. Är nuvärdet med stöd positivt ges 1 extra poäng.

+1 poäng: Ersättningen per timme ökar

Det IT-stöd som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan och räknar ut timersättningen. Medför investeringen med stöd att ersättningen per timme uppgår till minst 140 kr och dessutom ökar ges ett poäng extra.

+1 poäng: Investeringen leder till en minskad sårbarhet

Ett poäng ges om investeringen leder till minskad sårbarhet för företaget. Ett exempel kan vara diversifiering.

+2 poäng: Investeringen bidrar till ökad marknadsanpassning

Två poäng ges om investeringen innebär att den som söker stödet anpassar sig till marknaden. Det kan till exempel vara om investeringen ingår i en marknadsstrategi för försäljning av företagets produkter eller om den på annat sätt bidrar till en ökad marknadsanpassning.

6. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen

+1 poäng *Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).*

Innovation och produktutveckling är viktigt för de små företagens konkurrenskraft. Om investeringen medför att nya produkter tas fram eller att ny teknik används premieras detta med extra poäng. För att produkten ska definieras som ny krävs att ingen liknande produkt tidigare har producerats i företaget.

+ 1 poäng: *Investeringen gynnar lokal primärproduktion*

Förädling av lokalt producerade råvaror premieras genom extra poäng. Även förädling av viltkött från regionen ger poäng vid bedömningen.

+ 1 poäng *Investeringen medför att nya samarbeten för kortare leveranskedjor skapas*

Ett utökat nätverk mellan små livsmedelsföretagare stärker företagen. Investeringar som gynnar samverkan premieras genom poäng vid bedömningen. Exempel kan vara investeringar i lagringslokaler som medför att produkter från andra producenter köps och förädlas och distribueras. Ansökningar där investeringen leder till samverkanslösningar för kortare leveranskedjor. Samverkanslösningen ska visas med skriftligt avtal

+2 poäng: *Investeringen görs i företag som är mikroföretag*

Investeringen görs i företag som vid tidpunkten då ansökan lämnas in definieras som mikroföretag, dvs mindre än 10 årsanställda.

5.4.5. *Investeringar som inte prioriteras regionalt*

I Blekinge finns det inte några ytterligare regionala prioriteringar.

5.4.6. *Stödnivå*

Stödnivån ska vara 40 procent av stödberättigande kostnader upp till högsta stödbelopp. Stöd som avser investeringar kopplade till ett innovationsprojekt inom ramen för det europeiska innovationspartnerskapet (EIP) inom delåtgärd 16.1 ska höjas med ytterligare 10 procent.

I Blekinge län är högsta stödbelopp 600 000 kronor per stödmottagare.

En stödmottagare kan sammanlagt endast få stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan.

I de fall den förädlade produkten inte är en jordbruksprodukt begränsas stödbeloppet enligt kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse⁵. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under

⁵ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

5.5. **Förädlingsstöd för att skapa nya jobb(*delåtgärd 4.2 fokusområde 6a*)**

5.5.1. *Övergripande prioriteringar*

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta investeringsstöd riktar sig till mikroföretag samt till små företag (*delåtgärd 4.2*). Förädlingsstödet syftar till att öka konkurrenskraften för primärproducenter inom livsmedelsproduktion och därigenom öka antalet arbetstillfällen inom förädling. (*fokusområde 6a*).

5.5.2. *Regionala prioriteringar med kort bakgrund*

Blekinge har ett lågt antal företag per 1000 invånare jämfört med övriga landet. Detta kan tyda på dålig tradition av företagande. Den entreprenörbarometer som görs av Tillväxtverket visar även att Blekinge ligger lågt i andel av befolkningen som kan tänka sig att bli företagare. Förädling av livsmedel i länet sker i mycket begränsad skala. Det finns ett fåtal småskaliga slakterier, och någon enstaka producent av glass och ost. Det finns även ett fåtal företagare som förädlar olika vegetabiliska produkter. Under de senaste åren har intresset för Blekingisk mat tagit fart, och det finns därför potential för fler företag att etablera sig i denna bransch. Befintliga företag bör ges möjlighet att växa och på så sätt förbättra sin konkurrenskraft på längre sikt.

Investeringen bidrar till att skapa eller bevara arbetstillfällen

Arbetslösheten är hög i länet. Det finns en stor potential i ökad sysselsättning i länets små företag, både genom nya företag och genom att befintliga företag ökar arbetstillfällena. Förädling av lokalproducerade livsmedel är en nisch som har vuxit under de senaste åren, men här finns en stor utvecklingspotential och flera nya arbetstillfällen bör kunna skapas i denna sektor. Om investeringen bidrar till att ett befintligt arbetstillfälle bevaras får den 1 poäng. Om sysselsättningsgraden stärks får den 2 poäng. Om investeringen bidrar till att arbetstid frigörs i företaget kan denna tid användas till att utveckla företaget ytterligare, vilket är positivt. Även detta ger 1 poäng vid bedömningen.

Investeringen görs i företag som är mikroföretag

I Blekinge önskar vi få fram fler förädlingsföretag inom jordbrukssektorn. Dessa företag startar som regel som enmansföretag med avsikt att växa. Processen är ofta lång. För att ge dessa företag möjlighet att utvecklas premierar länet mikroföretag i denna åtgärd.

5.5.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

I det här insatsområdet räknar Länsstyrelsen med ett relativt lågt söktryck och därför kommer ansökningar att beslutas löpande. Att tillämpa beslutsomgångar skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet av investeringar. Löpande hantering av ansökningar bidrar till en effektivare handläggning med kortare handläggningstider.

Information om budget publiceras på länsstyrelsens webbplats, <http://www.lansstyrelsen.se/blekinge/Sv/lantbruk-och-landsbygd/Stod-lantbruk-landsbygd/landsbygdsprogrammet-2014-2020/Pages/default.aspx>.

En ansökan måste få minst 200 poäng, inklusive det regionala behovskriteriet för att vara aktuellt för stöd.

Följande gäller:

- Den lägsta miniminivån för urvalskriterier är 200 poäng.
Ansökningar som vid bedömningen får färre än 200 poäng kommer att avslås löpande.

5.5.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 4.2, fokusområde 6a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella och regionala urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål +2 poäng: Delar i investeringen ska ge extra bidrag till miljö kvalitetsmålen +1 poäng: Investeringen leder till ökad energieffektivitet	15
Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	2 poäng: Investeringen är ny för företaget 3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet 4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen 5 poäng: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning	10
Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för investeringen.	+1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen +2 poäng: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare +1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning	15
Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen.	+1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen +1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen +1 poäng: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1 +1 poäng: Självfinansieringsgraden är mindre än 1 +1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 %	10

Investeringen ger arbetstillfällen på landsbygden	1 poäng: Investeringen leder till ökad sysselsättning från deltid till heltid 3 poäng: Investeringen skapar ett nytt arbetstillfälle i företaget 4 poäng: Investeringen skapar mer än ett arbetstillfälle i företaget +1 poäng: Investeringen leder till sysselsättning hela året	30
Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen	1-4 poäng: Investeringen bidrar till att skapa eller bevara arbetstillfällen +2 poäng: Investeringen görs i företag som är mikroföretag	20

5.5.4.1. Bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.

- +2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål
- +2 poäng: Delar i investeringen ska ge extra bidrag till miljö kvalitetsmålen
- +1 poäng: Investeringen leder till ökad energieffektivitet

+2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål
Två poäng får ansökningar där investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål.

+2 poäng: Delar i investeringen ska ge extra bidrag till miljö kvalitetsmålen

Två poäng får ansökningar om det ingår delar som inte behövs för själva investeringen men som är bra för miljön. Det kan till exempel vara investeringar som ingår i helhetslösningar som har positiva effekter på miljön.

+1 poäng: Investeringen leder till ökad energieffektivitet

En poäng ges till de företag som med investeringen för bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter väljer energieffektiva lösningar.

2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

- 2 poäng: Investeringen är ny för företaget
- 3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet
- 4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen
- 5 poäng: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning

Investeringar som har en innovativ inriktning det vill säga som bidrar till att ta fram eller använda nya idéer. Originalitet och spridningsgrad avgör om det är en innovation. Det gäller bland annat för utveckling av produkter, processer, teknik och metoder. Exempel på ansökningar som kan få stöd är när investeringar uppfyller högre miljökrav genom modern

teknik. Det kan också vara investeringar som innebär nya koncept eller utveckling av jordbruksprodukter.

2 poäng: Investeringen är ny för företaget

Två poäng ges om investeringen är helt ny för företaget det kan till exempel vara ny produktionsinriktning eller ny inredning som tidigare inte har använts.

3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och är bland de första inom länet

Tre poäng ges till investeringar som har en innovativ inriktning och som bidrar till att införa nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder. En förutsättning är att det inom länet ska finnas begränsade erfarenheter från liknande verksamhet. Det vill säga att den som söker arbetar inom ett nytt eller för länet förhållandevis okänt område. Ansökan bedöms dels utifrån de uppgifter som finns i ansökan dels utifrån den kunskap som finns inom det aktuella området.

4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen

Ansökan får fyra poäng när investeringen är bland de första inom sin bransch.

5 poäng: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning

Fem poäng ges om investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning för en ny produkt.

3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen

- +1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen
- +2 poäng: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare
- +1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild
- +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

+1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen

En poäng ges om den som söker stöd kan visa att han eller hon har tillräcklig kompetens för att kunna genomföra och planera för investeringen. Det kan vara så att den som söker har kompetens, antingen själv eller via en anställd, eller inköpt.

+2 poäng: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare

Två poäng ges när det finns yrkeserfarenhet inom företaget som gäller för den investering som företaget ska göra. Om företaget saknar kompetens är risken stor att investeringen inte kommer att ge förväntat resultat.

+1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild

En poäng ges om företaget har en tydlig och relevant målbild på både kort och lång sikt. Målbilden ska ge underlag för en bedömning om investeringen kommer att bli genomförd på

ett framgångsrikt sätt och också ge önskat resultat. Företagets kvaliteter och drivkrafter har här stor betydelse.

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

En poäng ges om företaget samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande. Samverkan kan bland annat leda till mindre riskexponering, bättre marknadsanpassningar och kan innebära bättre lösningar på kapitalförsörjning.

4. Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen

- +1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen
- +1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen
- +1 poäng: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1
- +1 poäng: Självfinansieringsgraden är mindre än 1
- +1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 procent

1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen

En poäng ges om investeringen inte genomförs alls utan stöd. I ansökan ska den som söker ha motiverat varför investeringen inte kommer att genomföras. Det kan till exempel vara att risken är för hög för att satsa själv eller att avkastningen är för dålig.

+1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av verksamheten, utöver investeringen

En poäng ges om den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten inte går att genomföra när den som söker inte får något investeringsstöd. Det kan till exempel vara om andra planerade investeringar kommer att påverkas negativt av att den här investeringen inte blir av.

Följande 3 poängsättningar räknas ut av IT-systemet

Det IT-system som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan för att beräkna kassalikviditet, självfinansieringsgrad och soliditet. Dessa nyckeltal visar om företaget är i behov av stöd för att genomföra investeringen.

+1 poäng: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1

En ansträngd likviditet är problem för många företag som vill investera. Ett centralt mått är kassalikviditet. Om kassalikviditeten efter investeringen, utan investeringsstöd är mindre än 1 ges ett extra poäng.

+1 poäng: Självfinansieringsgraden är mindre än 1

Förmågan att finansiera investeringar med företagets egna pengar påverkar behovet av stöd. Poäng ges om investeringens storlek i förhållande till årets avskrivningar och resultat är mindre än 1.

+1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 procent

Solida företag har goda möjligheter att finansiera investeringar utan statligt stöd. Om företaget har en soliditet enligt senaste bokslut på mindre än 25 procent ges ett extra poäng. Då har vi tagit hänsyn till att tillgångarnas värde enligt bokslut sällan speglar tillgångarnas marknadsvärde.

5. Investeringen ger arbetstillfällen på landsbygden

Arbetstillfällen ska vara nyskapade och bestående räknat som årsarbetskrafter. Bestående innebär att arbetstillfället ska finnas kvar på längre sikt, inte bara under projektiden. I detta inkluderas även "egenföretag" (alla företagsformer), där personen helt eller delvis övergår till att arbeta i sitt företag. Ideellt arbete räknas inte som arbetstillfällen. Arbetstillfällen genom underleverantörer med egen F-skattsedel räknas med om de skapats som en direkt följd av investeringen.

- 1 poäng: Investeringen leder till ökad sysselsättning från deltid till heltid
- 3 poäng: Investeringen skapar ett nytt arbetstillfälle i företaget
- 4 poäng: Investeringen skapar mer än ett arbetstillfälle i företaget
- +1 poäng: Investeringen leder till sysselsättning hela året

1 poäng: Investeringen leder till ökad sysselsättning från deltid till heltid

Ett poäng ges om investeringen ger heltidssysselsättning för en person som tidigare har arbetat deltid i företaget. Deltid är mindre än 1720 timmar.

3 poäng: Investeringen skapar ett nytt arbetstillfälle i företaget

Tre poäng ges om investeringen leder till att företaget kan sysselsätta en ny person på heltid eller halvtid. Med halvtid avses minst 50 % av ett årsarbetstillfälle d.v.s. minst 860 timmar. Personen har inte varit anställd i företaget tidigare.

4 poäng: Investeringen skapar mer än ett arbetstillfälle i företaget

Fyra poäng ges om investeringen leder till att mer än en ny person får sysselsättning i företaget på heltid eller halvtid,. Med halvtid avses minst 50 % av ett årsarbetstillfälle d.v.s. minst 860 timmar. Berörda personer har inte varit anställda i företaget tidigare.

+1 poäng: Investeringen leder till sysselsättning hela året

Ett extra poäng ges till investeringar som räknas som mer än enbart säsongsarbete.

6. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen

1-4 poäng: Investeringen bidrar till att skapa eller bevara arbetstillfällen

En poäng ges till investeringar som leder till ett bevarat arbetstillfälle (minst halvtid) Blekinge har hög arbetslöshet, vilket gör att alla arbetstillfällen i länet måste bevaras. Om investeringen bidrar till att ett befintligt arbetstillfälle bevaras premieras detta med poäng.

Två poäng ges till investeringar som leder till stärkt sysselsättning (fler anställda alt gå från deltid till heltid)

Arbetslösheten, framförallt hos unga är bland de högsta i länet. Ett utökat företagande är därför högt prioriterat i länet.

2 poäng ges därför till investeringar som bidrar till att nya arbetstillfällen skapas.

En poäng ges till investeringar som leder till att arbetstid frigörs

Om investeringen medför att arbetstid frigörs i företaget kan den frigjorda tiden användas till att utveckla verksamheten ytterligare. Detta är positivt för företagets möjligheter att växa.

Blekinge har ett lågt antal företag per 1000 invånare jämfört med övriga landet.

En poäng ges till investeringar som bidrar till intäktsbasen

För att Blekinge som region ska vara livskraftigt måste länet ha intäkter utifrån. Det handlar om verksamheter som producerar varor och tjänster till marknader utanför länet. Detta genererar intäkter till länet. Intäkter som också skapar sysselsättning i kommersiell och offentlig service i länet. Nya jobb i intäktsbasen ger fler jobb i hela regionen. På sikt ger varje person som jobbar i Intäktsbasen möjligheten för ytterligare fem personer att leva och verka i Blekinge.

+2 poäng: Investeringen görs i företag som är mikroföretag

Investeringen görs i företag som vid tidpunkten då ansökan lämnas in definieras som mikroföretag, d vs mindre än 10 årsanställda.

5.5.5. *Investeringar som inte prioriteras regionalt*

I Blekinge finns det inte några ytterligare regionala prioriteringar.

5.5.6. *Stödnivå*

Stödnivån ska vara 40 procent av stödberättigande kostnader upp till högsta stödbelopp.

Stöd som avser investeringar kopplade till ett innovationsprojekt inom ramen för det europeiska innovationspartnerskapet (EIP) inom delåtgärd 16.1 ska höjas med ytterligare 10 procent.

I Blekinge län är högsta stödbelopp 600 000 kronor per stödmottagare.

En stödmottagare kan sammanlagt endast få stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan.

I de fall den förädlade produkten inte är en jordbruksprodukt begränsas stödbeloppet enligt förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

6. (Delåtgärd 4.4 och 7.6) Miljöinvesteringar

I landsbygdsprogrammet 2014-2020 finns flera miljöinvesteringar. Vi har dock valt att samla samtliga miljöinvesteringar på ett och samma ställe i handlingsplanen oavsett om de ligger under åtgärd 7 eller åtgärd 4. Under åtgärd 4 finns de miljöinvesteringar som har fast ersättning, inom åtgärd 7 de miljöinvesteringar som ska hanteras enligt så kallade faktiska utgifter.

Det finns flera myndigheter som handlägger miljöinvesteringar. Det är länsstyrelserna, Sametinget och Skogsstyrelsen. Skogsstyrelsens stöd kallas för stöd för att bevara och utveckla miljövärden i skogen. Varje myndighet har sin egen handlingsplan.

6.1. Stöd till stängsel mot rovdjur (*delåtgärd 4.4 fokusområde 4a*)

6.1.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta är ett stöd till miljöinvestering för stängsel mot rovdjur (delåtgärd 4.4 och fokusområde 4a). Syftet är att betesmarker och betesvallar även fortsatt ska kunna hävdas i områden där det finns risk för angrepp av rovdjur.

6.1.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Blekinge har en stor bredd av naturtyper med höga värden. Många av naturtyperna kräver ett betestryck för att värdena ska behållas. Många jordbrukare, speciellt i skogsbygden, bedriver en diversifierad verksamhet där djurhållning är en av företagets affärsenheter. Det finns därför många mindre djurhållare i länet som gemensamt håller stora arealer naturbetesmarker öppna. I Blekinge har lammproduktionen ökat på senare år, vilket är positivt, både avseende företagandet i lammnäringen och fårens möjligheter att bidra till ett öppet landskap. I dagsläget finns drygt 400 fårbesättningar i länet. Förutom får finns det även andra betesdjur som bidrar till det öppna landskapet. En förutsättning för att behålla och helst öka betesdjursproduktionen i allmänhet och lammproduktionen i synnerhet, är att fåragarna kan freda sina djur från rovdjursangrepp. I Blekinge finns idag inget etablerat vargrevir, men antalet angrepp i södra Sverige har ökat på senare år. Enligt studier är det möjligt att minska risken för vargangrepp avsevärt, med hjälp av väl fungerande stängsel. Att freda sig mot lodjur är svårare. Angrepp av lo brukar däremot inte innebära lika omfattande skador, som kan vara fallet vid vargangrepp.

Erfarenheten visar att bland de stängslade tamdjuren är får och getter de som i särklass högst omfattning angrips av rovdjur. I södra Sverige bedöms förutsättningarna för vargetableringar vara mer gynnsamma i områden med lägre täthet av fårbesättningar, därför förväntas bidrag till skadeförebyggande åtgärder i sådana områden ge bättre verkningsgrad per ytenhet. Efter

ett första vargangrepp är risken för ytterligare angrepp i samma besättning under en tid hög om inte effektiva akutåtgärder vidtas.

Tidigare angrepp

Områden som varit utsatta för angrepp löper större risk att utsättas på nytt. Områden som varit utsatta för angrepp (inom två år), liksom närliggande områden prioriteras. Med närliggande avses områden inom en radie av 20 km från tidigare angrepp.

Djurslag

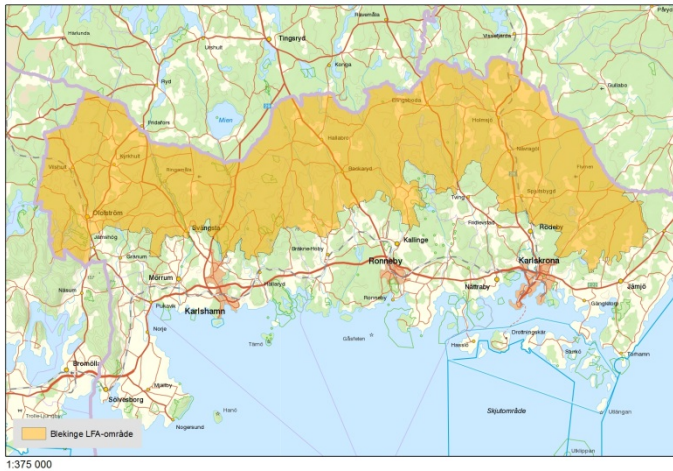
Erfarenheten visar att besättningar av får och get är mer utsatta för rovdjursangrepp än besättningar med större djur. Av denna anledning styrs i första hand stödet till dessa besättningar.

Storlek på besättning

Stöd ska i första hand prioriteras till större besättningar eftersom djurhållningen där har större betydelse för gårdens försörjning. Dessa besättningar bidrar i högre utsträckning till det öppna landskapet.

Regional geografisk prioritering

Stängsel mot rovdjur ska prioriteras till områden med låg täthet av fårbesättningar eftersom det är störst risk för en etablering av vargrevir i dessa områden. I mer djurtäta områden kan andra åtgärder, såsom skyddsjakt, vara aktuellt i större utsträckning. I Blekinge är de norra församlingsdelarna identifierade som områden med låg täthet av fårbesättningar. Dessa församlingar sammanfaller med LFA område 5a, förutom öarna utan fast broförbindelse för programperioden 2007-2013.

6.1.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Inom insatsområde stängsel mot rovdjur hanteras pengarna via avrop från jordbruksverket. Område förväntas ge ett relativt begränsat antal ansökningar per år. Rovdjurens aktivitet kan

kräva kort handläggningstid som inte bör överstiga 30 dagar. Beslutsomgångar riskerar att förlänga tiden som den sökande behöver vänta på beslut.

Istället hanteras ansökningar löpande. Att tillämpa beslutsomgångar skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet. Löpande hantering av ansökningar bidrar till en effektivare handläggning med kortare handläggningstider.

Ansökningar som vid bedömningen får färre än 225 poäng kommer att avslås. Åtminstone två urvalskriterier måste ge poäng för att ansökan ska kunna prioriteras. Om två ansökningar har lika många poäng ska den ansökan väljas som har högst poäng i högst viktat kriterium. Bli inte detta utslagsgivande tillämpas kronologisk ordning, d.v.s. den ansökan som kom in först beviljas stöd.

Information om budget annonseras på länsstyrelsens webbplats,
<https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html> Urvalskriterier

(Delåtgärd 4.4, fokusområde 4a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

För miljöinvesteringar finns bara regionala urvalskriterier.

Regionala urvalskriterier

Regionala urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen görs i ett område där risk för rovdjursangrepp är påtagligt	5 poäng: Jordbruksmarken ligger inom ett rovdjursrevir alternativt har besättningen tidigare haft angrepp av rovdjur 3 poäng: Jordbruksmarken ligger i anslutning till ett revir eller på en plats med risk för rovdjursangrepp	10
2. Investeringen görs för att skydda besättningar av får och getter	5 poäng: Antal djur i besättningen i medeltal över året. Besättningar med mer än 50 vuxna tackor/getter i medeltal över året 3 poäng: Antal djur i besättningen i medeltal över året. Besättningar med 16-50 vuxna tackor/getter i medeltal över året 1 poäng: Antal djur i besättningen i medeltal över året. Besättningar med 5-15 vuxna tackor/getter i medeltal över året	30
3. Investeringen gynnar geografiskt utpekade områden	5 poäng: Besättningen är beläget inom utpekat geografiskt område	35
4. Investeringen gynnar prioriterade djurslag	5 poäng: Stängslet ska skydda får eller getter alternativt besättningar med växelbete där får/get ingår 1 poäng Stängslet ska skydda andra djurslag och typer av besättningar.	25

6.1.3.1. Bedömningsgrunder

1. Investeringen görs i ett område där risk för rovdjursangrepp är påtagligt

5 poäng: Jordbruksmarken ligger inom ett rovdjursrevir, alternativt har besättningen tidigare haft angrepp av rovdjur.

Stängsling är mest effektivt mot rovdjur. Vargrevir finns ännu inte i länet, men sporadiska angrepp förekommer. Lodjur är etablerade i länet. Dessa är svåra att stängsla ute, men står för de flesta angreppen på tamdjur.

3 poäng: Jordbruksmarken ligger i anslutning till ett revir eller på en plats med risk för rovdjursangrepp

Risken för att även angränsande områden ska råka ut för angrepp är stor, varför även dessa områden prioriteras, men med lägre poäng. Med närliggande avses områden inom en radie av 20 km från tidigare angripet hägn.

2. Investeringen görs för att skydda besättningar av får och getter

5 poäng: Antal djur i besättningen i medeltal över året. Besättningar med mer än 50 vuxna tackor/getter i medeltal över året

Stöd ska i första hand prioriteras till större besättningar eftersom djurhållningen då har större betydelse för gårdens försörjning. Dessa besättningar bidrar i högre utsträckning till det öppna landskapet. Besättningar med mer än 50 vuxna tackor/getter i medeltal över året ges 5 poäng

3 poäng: Antal djur i besättningen i medeltal över året. Besättningar med 16-50 vuxna tackor/getter i medeltal över året

Stöd ska i första hand prioriteras till större besättningar eftersom djurhållningen då har större betydelse för gårdens försörjning. Dessa besättningar bidrar i högre utsträckning till det öppna landskapet. Besättningar med 16-50 vuxna tackor/getter i medeltal över året ges 3 poäng

1 poäng: Antal djur i besättningen i medeltal över året. Besättningar med 5-15 vuxna tackor/getter i medeltal över året

Stöd ska i första hand prioriteras till större besättningar eftersom djurhållningen då har större betydelse för gårdens försörjning. Dessa besättningar bidrar i högre utsträckning till det öppna landskapet. Besättningar med 5-15 vuxna tackor/getter i medeltal över året ges 1 poäng.

3. Investeringen gynnar geografiskt utpekade områden

5 poäng: Besättningen är beläget inom utpekat geografiskt område

Viltstängsel ska prioriteras till områden med låg täthet av fårbesättningar eftersom det är störst risk för en etablering av vargrevir i dessa områden. Dessa församlingar sammanfaller med LFA område 5a i programperioden 2007-2013, förutom öarna utan fast broförbindelse.

4. Investeringen gynnar prioriterade djurslag

5 poäng: Stängslet ska skydda får eller getter alternativt besättningar med växelbete där får/get ingår

Erfarenheten visar att besättningar får och get är mer utsatta för rovdjursangrepp än besättningar med större djur. Av denna anledning väljer vi att i första hand styra stödet till dessa besättningar.

1 poäng : Stängslet ska skydda andra djurslag och typer av besättningar.

Även andra djurslag kan vara utsatta för rovdjursangrepp. Dessa kan få stöd, men prioriteras lägre än får- och getbesättningar

6.1.4. *Stödbelopp*

Den som söker stöd för stängsel mot rovdjur får 50 kronor per meter för stängsel som blir godkänt.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 1 000 kronor.

6.2. **Engångsröjning av betesmark** *(delåtgärd 4.4 fokusområde 4a)*

6.2.1. *Övergripande prioriteringar*

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta är ett stöd till miljöinvestering för engångsröjning av betesmark (delåtgärd 4.4 och fokusområde 4a). Syftet är att öka natur- och kulturvärden i betesmarker och slätterängar som delvis har vuxit igen så att hela marken uppfyller betesmarksdefinitionen och kan ingå i miljöersättningen för betesmarker och slätterängar med särskild skötsel eller miljöersättningen för fåbodar.

6.2.2. *Regionala prioriteringar med kort bakgrund*

Det viktigaste med miljöinvesteringen är att generellt förstärka biologisk mångfald. Åtgärder som gynnar Blekinges hotade arter och naturtyper prioriteras, då länet har ett särskilt ansvar för att bevara dessa.

Blekinges småskalighet gör att det finns många kulturlämningar i odlings-landskapet som har vuxit igen på grund av den senaste tidens minskning av betesdjur. Åtgärder som synliggör dessa samt är positiva för landskapsbilden prioriteras.

Strandängar och ekhagmarker är typiska markslag i länet som riskerar att växa igen på grund av minskad hävd. Åtgärder som innebär en restaurering av dessa markslag prioriteras. De få slätterängar som finns kvar i länet är viktiga för bevarande av slättergynnade arter. En utökning av dessa verkar positivt på utbredningen av dessa arter.

Blekinges unika skärgård är betydelsefull, både ur ett biologiskt perspektiv och för det rörliga friluftslivet inklusive besöksnäringen. Öarna har historiskt varit hävdade, men på grund av kostnader för att transportera ut djuren till öarna i kombination med det låga betesvärdet har hävden minskat. Åtgärder som syftar till att restaurera områden på öarna prioriteras.

6.2.3. *Beslutsomgångar och urval av ansökningar*

Länsstyrelsen bedömer att söktrycket kommer att vara relativt lågt i insatsen stöd till engångsröjning av betesmarker och därför kommer inte beslutsomgångar att tillämpas.

Istället hanteras ansökningar löpande. Att tillämpa beslutsomgångar skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet. Löpande hantering av ansökningar bidrar till en effektivare handläggning med kortare handläggningstider.

Däremot måste ansökningar nå minst 200 poäng för de nationella urvalskriterierna. Genom att tillämpa en minsta nivå för poäng för de nationella urvalskriterierna säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar. Åtminstone två urvalskriterier måste ge poäng för att ansökan ska kunna prioriteras. Om två ansökningar har lika många poäng ska den ansökan väljas som har högst poäng i högst viktat kriterium. Blir inte detta utslagsgivande tillämpas kronologisk ordning, d.v.s. den ansökan som kom in först beviljas stöd.

Information om budget annonseras på länsstyrelsens webbplats.

<https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html>

6.2.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 4.4, fokusområde 4a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

För miljöinvesteringar finns bara regionala urvalskriterier.

Regionala urvalskriterier

Regionala urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Miljöinvesteringen bidrar till att bevara och förstärka biologisk mångfald	1 poäng. Røjningen förväntas gynna hotade arter 3 poäng. Røjningen förväntas gynna hävdgynnade arter generellt. 1 poäng. Røjningen förväntas gynna hävdberoende naturtyper	40
2. Miljöinvesteringen bidrar till att synliggöra kulturmiljöer	3 poäng. Røjningen bidrar till att synliggöra kulturbärande landskapselement 2 poäng. Røjningen har positiv betydelse för landskapsbilden.	30
3. Regional prioritering av markslag	2 poäng. Marken som ska röjas är en strandäng 2 poäng. Marken som ska röjas är slätteräng 1 poäng. Marken som ska röjas är en ekhagmark	15
4. Regional prioritering av geografiskt område	5 poäng. Røjningen genomförs på en ö	15
Summa viktning		100

6.2.4.1. Bedömningsgrunder

1. Miljöinvesteringen bidrar till att bevara och förstärka biologisk mångfald

1 poäng. Røjningen förväntas gynna hotade arter

Marken som ska röjas ligger inom område med hotade arter enligt rödlistan eller arter i art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet och røjningen förväntas gynna dessa arter. De røjningar som gynnar hotade arter prioriteras. Arter som är typiska för Blekinges är till

exempel stortimjan, vårkällört, läderbagge, mnemosynefjäril och trumgräshoppa, och länet har ett särskilt ansvar för att bevara dessa.

3 poäng. Røjningen förväntas gynna hävdgynnade arter generellt. Det viktigaste med miljöinvesteringen är att generellt förstärka biologisk mångfald.

1 poäng. Røjningen förväntas gynna hävdberoende naturtyper. Åtgärder som gynnar hotade naturtyper enligt art- och habitatdirektivet prioriteras, För Blekinge är till exempel trädklädda betesmarker, silikatgräsmarker och stagghed viktiga och typiska.

2. Miljöinvesteringen bidrar till att synliggöra kulturmiljöer

3 poäng. Røjningen bidrar till att synliggöra kulturbärande landskapselement. Blekinges småskalighet gör att det finns många kulturlämningar i odlingslandskapet. Det vanligaste är stenmurar och odlingsrösen men alla typer av kulturlämningar är positivt att synliggöra.

2 poäng. Røjning av betesmarken/slätterängen har positiv betydelse för landskapsbilden. Åtgärder som är positiva för landskapsbilden och för omgivande marker prioriteras (landskapsperspektivet). En öppen mark som bryter av i till exempel skogsbygd eller på våra igenbuskade öar är mycket positiv för landskapsbilden.

3. Regional prioritering av markslag

2 poäng. Marken som ska röjas är en strandäng. Längs Blekinges kust och skärgård finns många strandängar. De innehåller en rik och unik flora som är viktigt att den bevaras. Det varierande vattenståndet och hänsynen till fågellivet gör dessa marker svårskötta.

2 poäng. Marken som ska röjas är en slätteräng. Det finns bara en liten areal slätteräng kvar i Blekinge och en utökning av dessa är av stor vikt för spridningen av slättergynnade arter.

1 poäng. Marken som ska röjas är en ekhagmark. Ekhagmarker är ett typiskt markslag för Blekinge som är svårskötta och tidskrävande och därför riskerar att växa igen. Ekhagmarkerna är av varierande värde men vi ser det som viktigt att alla bevaras och ökas.

4. Regional prioritering av geografiskt område

5 poäng. Røjningen görs på en ö.

Blekinge har en unik skärgård som är högt prioriterad. Det är av stor vikt att Blekinges öar fortsätts betas. Bete på öar är lite mer besvärligt på grund av transporter, därför är det viktigt att gynna dem. Även många öar med fast förbindelse är starkt igenväxta. Det är viktigt att betesmarksarealen som finns idag på öar ökar. Restaurering av betesmarker på öar utgörs av en regional prioritering.

6.2.5. Stödbelopp

Den som söker stöd för engångsrøjning av betesmark får 5 000 kronor per hektar när miljöinvesteringen är godkänd.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 1 000 kronor.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse⁶ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

6.3. Miljöinvestering – förbättrad vattenkvalitet (delåtgärd 7.6 fokusområde 4abc)

6.3.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta är ett stöd till miljöinvestering för att förbättra vattenkvalitet (delåtgärd 7.6 och fokusområde 4abc). Syftet är att förbättra vattenkvaliteten i sjöar, vattendrag och hav genom olika insatser i, vid eller uppströms vattenförekomster. Vattenförekomst kan till exempel vara dike, bäck eller å.

6.3.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund (skrivanvisning se 7.1.2)

Större delen av Blekinges jordbruksmark ligger i nitratkänsligt jordbruk. Havet utanför Blekingekusten är negativt påverkat av kväve och fosfor, bland annat från jordbruket. Detta i kombination med ett intensivt kustnära jordbruk gör att satsningar på miljöinvesteringar för att förbättra vattenkvaliteten är angeläget i länet.

De områden som är aktuella för miljöinvesteringar med syfte att förbättra vattenkvaliteten karakteriseras av ett slättlandskap med effektiv jordbruksproduktion. Utformning och placering bör göras så att retentionen av växtnäring blir så stor som möjligt. Om miljöinvesteringen även utformas så att den förbättrar hydromorfologiska och biologiska kvalitetsfaktorer ges den extra poängen.

Placeringen är även viktig ur ett samhällsperspektiv. En miljöinvestering kan göras till ett attraktivt utflyktsmål om den utformas på ett bra sätt. Fåglar och andra djur som attraheras av miljöinvestering kan vara del i en naturupplevelse för närboende och besökare. Om miljöinvestering görs tillgänglig för allmänheten får den extra poängen vid bedömningen.

6.3.3. Beslutsomgångar och ural av ansökningar (skrivanvisning se 7.1.5)

Länsstyrelsen bedömer att söktrycket kommer att vara relativt lågt i insatsen att förbättra vattenkvaliteten, och därför kommer inte beslutsomgångar att tillämpas. Istället hanteras ansökningar löpande. Att tillämpa beslutsomgångar skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet. Löpande hantering av ansökningar bidrar till en effektivare handläggning med kortare handläggningstider.

⁶ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

Däremot måste ansökningar nå minst 200 poäng för de nationella urvalskriterierna. Genom att tillämpa en minsta nivå för poäng för de nationella urvalskriterierna säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar. Åtminstone två urvalskriterier måste ge poäng för att ansökan ska kunna prioriteras. Om två ansökningar har lika många poäng ska den ansökan väljas som har högst poäng i högst viktat kriterium. Blir inte detta utslagsgivande tillämpas kronologisk ordning, d.v.s. den ansökan som kom in först beviljas stöd.

Information om budget annonseras på länsstyrelsens webbplats
[h https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html](https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html)

6.3.4. *Urvalskriterier*

(Delåtgärd 7.6, fokusområde 4a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

För miljöinvesteringar finns bara regionala urvalskriterier.

6.3.4.1. *Bedömningsgrunder*

1. Miljöinvesteringen placeras på ett sätt som bidrar till att förbättra vattenkvaliteten.

2 poäng: Minskar belastning till nedströms utpekat vatten. Nedströms utpekat vatten är Blekinges kustvatten.

2 poäng: Placering i nitratkänsligt område. Två poäng ges om miljöinvesteringen placeras inom nitratkänsligt område enligt SJFS 2004:62.

1 poäng: Miljöinvesteringen genomförs i regionalt

2. Miljöinvesteringen utformas på ett sätt som bidrar till att förbättra vattenkvaliteten.

3 poäng. Miljöinvesteringen utformas på bästa möjliga sätt för att optimera retention av kväve och fosfor.

2 poäng. Miljöinvesteringen utformas på bästa möjliga sätt utifrån att förbättra hydromorfologiska och biologiska kvalitetsfaktorer:

3. Miljöinvesteringen bidrar till rekreationsmöjligheter och upplevelsevärden för allmänheten

2 poäng. Miljöinvesteringen ligger i anslutning till tätbebyggt område

Två poäng ges om miljöinvesteringen har ett läge i förhållande till tätbebyggt område som gör att den kan förväntas bli tillgänglig och nyttjas av allmänheten.

1 poäng. Miljöinvesteringen ligger i ett befintligt rekreationsområde.

En poäng ges om miljöinvesteringen sker i område som används av allmänheten som rekreationsområde formellt eller informellt.

1 poäng. Miljöinvesteringen kan lätt nås från allmän väg

En poäng ges till miljöinvesteringen om läget är lättillgängligt från allmän väg antingen som direkt synbar eller med en kort gångsträcka.

1 poäng. Särskilda insatser kommer att göras för att öka tillgängligheten

En poäng ges om miljöinvesteringen har anordningar som underlättar för allmänheten att se nyttja eller uppleva tex stigar, fågeltorn , spångar och dylikt.

Regionala urvalskriterier

6.3.5. Stödnivå

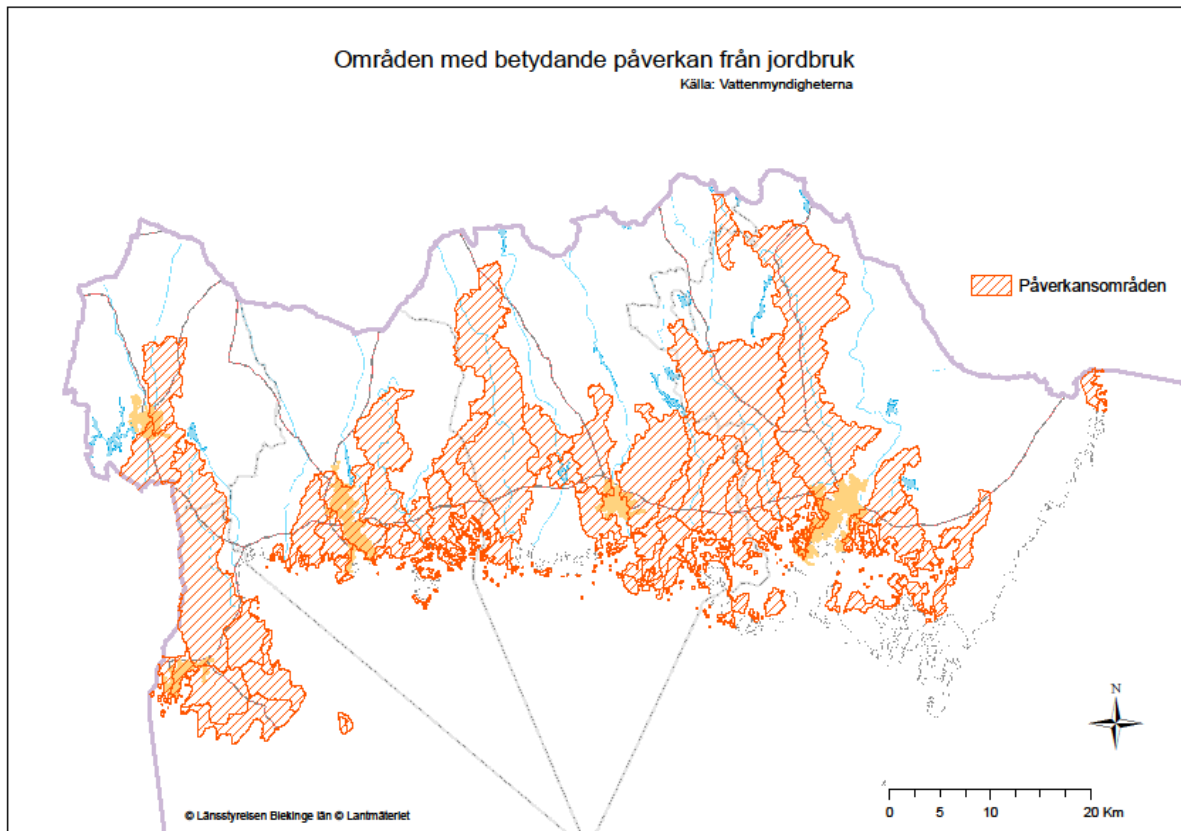
Stöd ges för 90 procent av stödberättigande utgifter.

Men det kan finnas tillfällen när stöd ges för 50 eller 100 procent av stödberättigande utgifter. Följande gäller i Blekinge län.

50 procents stödnivå tillämpas inte i Blekinge

För förbättrad vattenkvalitet kan i särskilt motiverade fall stöd ges för 100 procent av stödberättigande utgifter. Dessa fall ska motiveras utifrån platsspecifika förhållanden i nitratkänsligt område samt ha koppling till åtgärdsprogram för vattenförvaltning.

I Blekinge län beviljas stöd med 100 % för miljöinvesteringar som ligger inom områden med betydande fosfor- påverkan från jordbruket (mer än 4 kg fosfor per kvadratkilometer) enligt Vattenmyndigheterna klassificering. Se figur

I Blekinge län är högsta stödbelopp 100 000 kronor per ansökan.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 30 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse⁷ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Miljöinvesteringar och fördelning av budget

Länsstyrelsen har en viss summa pengar för åtgärder som gäller förbättrad vattenkvalitet och biologisk mångfald. Så här fördelar vi pengarna indikativt:

- anlägga och restaurera våtmarker och dammar för biologisk mångfald får 55 procent av budget
- anlägga och restaurera våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet får 30 procent av budget

⁷ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

- miljöinvestering förbättrad vattenkvalitet får 5 procent av budget
- anlägga tvåstegsdiken får 10 procent av budget.

6.4. **Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för biologisk mångfald** (delåtgärd 7.6 fokusområde 4abc)

6.4.1. *Övergripande prioriteringar*

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta är ett stöd till miljöinvestering att anlägga och restaurera våtmarker och dammar för biologisk mångfald (delåtgärd 7.6 och fokusområde 4a). Syftet är att bevara och förstärka biologisk mångfald och skapa variation i odlingslandskapet. Våtmarker och dammar kan också bidra till att minska övergödningen av sjöar, vattendrag och hav.

6.4.2. *Regionala prioriteringar med kort bakgrund*

Områden som är aktuella för våtmarker med syfte att förstärka biologisk mångfald finns i hela länet. I de norra delarna av länet är landskapet mer skogsdominerat, och här finns inte så stora sammanhängande jordbruksområden. I de södra delarna karakteriseras länet av ett slättlandskap med effektiv jordbruksproduktion. I dessa områden är det av stor betydelse med åtgärder som är positiva för biologisk mångfald. Våtmarker som bidrar till detta genom sin placering och utformning prioriteras därför.

Större delen av Blekinges jordbruksmark ligger i nitratkänsligt jordbruk. Havet utanför Blekingekusten är negativt påverkat av kväve och fosfor, bland annat från jordbruket. Detta i kombination med ett intensivt kustnärajordbruk gör att satsningar på våtmarksanläggning för att förbättra vattenkvaliteten är angeläget i länet. Utformning och placering så att retentionen av växtnäring blir så stor som möjligt är prioriterat.

Placeringen är även viktig ur ett samhällsperspektiv. En våtmark kan göras till ett attraktivt utflyktsmål om den utformas på ett bra sätt. Fåglar och andra djur som attraheras av våtmarken kan vara del i en naturupplevelse för närboende och besökare. Om våtmarken görs tillgänglig för allmänheten får den extra poängen vid bedömningen.

6.4.3. *Beslutsomgångar och urval av ansökningar*

Länsstyrelsen bedömer att söktrycket kommer att vara relativt lågt i insatsen stöd till våtmarker och därför kommer inte beslutsomgångar att tillämpas.

Istället hanteras ansökningar löpande. Att tillämpa beslutsomgångar skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet. Löpande hantering av ansökningar bidrar till en effektivare handläggning med kortare handläggningstider.

Däremot måste ansökningar nå minst 200 poäng för de nationella urvalskriterierna. Genom att tillämpa en minsta nivå för poäng för de nationella urvalskriterierna säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar. Åtminstone två urvalskriterier

måste ge poäng för att ansökan ska kunna prioriteras. Om två ansökningar har lika många poäng ska den ansökan väljas som har högst poäng i högst viktat kriterium. Blir inte detta utslagsgivande tillämpas kronologisk ordning, d.v.s. den ansökan som kom in först beviljas stöd.

Information om budget annonseras på länsstyrelsens webbplats,

6.4.4. <https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html>Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.6 , fokusområde 4a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

För miljöinvesteringar finns bara regionala urvalskriterier.

Regionala urvalskriterier

Regionala urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Miljöinvesteringen placeras och utformas så att den bevarar och förstärker biologisk mångfald	3 poäng. Arter/naturtyper som är hotade och/eller med i art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet bedöms gynnas av våtmarken placering och utformning 1 poäng. Våtmarken placeras och utformas på ett sätt som gynnar en allmän biologisk mångfald 1 poäng. Våtmarken är större än 1,5 hektar.	35
2. Miljöinvesteringen kommer att skötas för att bevara och förstärka biologisk mångfald	3 poäng Bete eller slätter i anslutning till våtmarken gynnar syftet med våtmarken 2 poäng Det finns goda förutsättningar för skötsel som gynnar syftet med våtmarken.	30
3. Miljöinvesteringen placeras på ett sätt som bidrar till att öka retention av växtnäring.	2 poäng. Våtmarken placeras så att den kan bidra till att förbättra status i vattenförekost som är klassad som sämre än god status enligt vattenförvaltningen. 1 poäng. Våtmarken placeras i nitratkänsligt område 1 poäng. Våtmarken placeras i ett område med hög näringsbelastning av kväve. 1 poäng. Våtmarken placeras i ett område med hög näringsbelastning av fosfor.	15
4. Miljöinvesteringen bidrar till rekreativmöjligheter och upplevelsevärden för allmänheten	2 poäng. Miljöinvesteringen ligger i anslutning till tätbebyggt område 1 poäng. Miljöinvesteringen ligger i ett befintligt rekreativområde 1 poäng. Miljöinvesteringen kan lätt nås från allmän väg 1 poäng. Särskilda insatser kommer att göras för att öka tillgängligheten.	10
5. Miljöinvesteringen bidrar till annan positiv effekt med hänsyn till miljö och klimat	2 poäng Miljöinvesteringen förväntas minska avgången av växthusgaser om den anläggs på organogen jord. 3 poäng Miljöinvesteringen kommer att kunna utjämna höga flöden eller utgöra en vattenreserv och magasinera vatten till senare torrperioder.	10
Summa viktning		100

6.4.4.1. *Bedömningsgrunder*

1. Miljöinvesteringen placeras och utformas så att den bevarar och förstärker biologisk mångfald

3 poäng: Hotade arter och/eller arter i art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet bedöms kunna spridas till miljöinvesteringen eller gynnas av dess placering och utformning. Tre poäng ges om hotade arter gynnas av miljöinvesteringen, särskilt prioriterade är groddjur.

1 poäng: Miljöinvesteringen kommer att placeras och utformas så att den gynnar allmän biologisk mångfald, till exempel genom att den bidrar till att skapa konnektivitet mellan våtmarker eller skapa biotoper som det finns brist på i omgivande landskap. Våtmarken utformas på ett sätt så att det finns förutsättningar för att våtmarken på sikt når god biologisk mångfald.

1 poäng: Våtmarken är större än 1,5 ha

En större våtmark har i de flesta fall bättre förutsättningar att säkerställa att den biologiska mångfalden som skapas blir hållbar.

2. Miljöinvesteringen kommer att skötas för att bevara och förstärka biologisk mångfald

3 poäng bete eller slåtter i anslutning till våtmarken gynnar syftet med våtmarken
Skötsel genom bete eller slåtter gynnar i de flesta fall de biologiska värdena runt och i våtmarken.

2 poäng Det finns goda förutsättningar för skötsel som gynnar syftet med våtmarken.
Bedömning görs utifrån projektplanen.

3. Miljöinvesteringen placeras på ett sätt som bidrar till att öka retention av växtnäring

2 poäng Placering så att den kan bidra till att förbättra status i en vattenförekomst som har klassningen måttlig, otillfredsställande, eller dålig, eller som riskerar att få den klassningen enligt vattenförvaltningen. Våtmarkens läge bedöms kunna bidra till att höja vattenförekomstens ekologiska status inbegripet också Blekinges kustvatten som egen vattenförekomst.

1 poäng Placering i nitratkänsligt område. En poäng ges om våtmarken placeras inom nitratkänsligt område enligt SJFS 2004:62.

1 poäng Våtmarken placeras i ett område med hög näringsbelastning av kväve. En poäng ges till våtmarker placerade i Sölvesborgs kommun och sådana våtmarker som ligger söder och öster om väg E22.

1 poäng Våtmarken placeras i ett område med hög näringsbelastning av fosfor. En poäng ges till våtmarker som ligger i områden med betydande påverkan av fosfor från jordbruket enligt karta under 7.5.8.

4. Miljöinvesteringen bidrar till rekreativmöjligheter och upplevelsevärden för allmänheten

2 poäng. Miljöinvesteringen ligger i anslutning till tätbebyggt område

Två poäng ges om miljöinvesteringen har ett läge i förhållande till tätbebyggt område som gör att den kan förväntas bli tillgänglig och nyttjas av allmänheten.

1 poäng. Miljöinvesteringen ligger i ett befintligt rekreativområde.

En poäng ges om miljöinvesteringen sker i område som används av allmänheten som rekreativområde formellt eller informellt.

1 poäng. Miljöinvesteringen kan lätt nås från allmän väg

En poäng ges till miljöinvesteringen om läget är lättillgängligt från allmän väg antingen som direkt synbar eller med en kort gångsträcka.

1 poäng. Särskilda insatser kommer att göras för att öka tillgängligheten

En poäng ges om miljöinvesteringen har anordningar som underlättar för allmänheten att se nyttja eller uppleva tex stigar, fågeltorn , spångar och dylikt.

5. Miljöinvesteringen bidrar till annan positiv effekt med hänsyn till miljö och klimat

2 poäng Anläggningen kommer att anpassas utifrån den kunskap som finns om organogena jordar och anläggning av våtmarker på dessa, så att avgången av växthusgaser förväntas bli minimal.

3 poäng Våtmarken utformas och placeras på ett sätt som gör att den kan utjämna höga vattenflöden och/eller magasinera vatten till senare torrperioder. Våtmarken eller dammen kan få användas till bevattning under förutsättning att Länsstyrelsen tillåter detta och det inte är huvudsyftet med våtmarken. Medges bevattning kan det ställas villkor om vattenuttag, lägsta vattennivå eller andra villkor i beslut om miljöinvestering som säkerställer funktionen av våtmarken för näringsreduktion och biologisk mångfald.

6.4.5. Stödnivå

Följande gäller i Blekinge län.

Stöd ges för 90 procent av stödberättigande utgifter.

Men det kan finnas tillfällen när stöd ges för 50 eller 100 procent av stödberättigande utgifter.

50 procents stödnivå tillämpas inte i Blekinge

För våtmarker och dammar finns en gräns på 200 000 kronor per hektar. I särskilt motiverade fall kan stöd ges för 100 procent av stödberättigande utgifter upp till 400 000 kronor per hektar. Dessa fall ska motiveras utifrån platsspecifika förhållanden i utpekade

områden för arter och naturtyper enligt art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet eller för arter som är hotade i den svenska rödlistan samt vara inom nitratkänsligt område.

I Blekinge län ges stöd för 100 procent av stödgrundande kostnader till våtmarker där det finns förekomst av någon av Blekinges ansvarsarter som gynnas av att våtmarken anläggs.

I Blekinge län är högsta stödbelopp 2 500 000 kronor per ansökan.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 30 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse⁸ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Miljöinvesteringar och fördelning av budget

Länsstyrelsen har en viss summa pengar för åtgärder som gäller förbättrad vattenkvalitet och biologisk mångfald. Så här fördelar vi pengarna indikativt:

- anlägga och restaurera våtmarker och dammar för biologisk mångfald får 55 procent av budget
- anlägga och restaurera våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet får 30 procent av budget
- miljöinvestering förbättrad vattenkvalitet får 10 procent av budget
- anlägga tvåstegsdiken får 5 procent av budget.

6.5. Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet (delåtgärd 7.6 fokusområde 4abc)

6.5.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta är ett stöd till miljöinvestering att anlägga och restaurera våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet (delåtgärd 7.6 och fokusområde 4b). Syftet är att öka retention av näringsämnen och på så sätt minska övergödningen av sjöar, vattendrag och hav. Men också för att skapa förutsättningar för att bevara och förstärka biologisk mångfald i landskapet.

6.5.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Större delen av Blekinges jordbruksmark ligger i nitratkänsligt jordbruk. Havet utanför Blekingekusten är negativt påverkat av kväve och fosfor, bland annat från jordbruket. Detta i kombination med ett intensivt kustnära jordbruk gör att satsningar på våtmarksanläggning för att förbättra vattenkvaliteten är angeläget i länet. Utformning och placering så att retentionen av växnäring blir så stor som möjligt är prioriterat.

⁸ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

De områden som är aktuella för våtmarker med syfte att förbättra vattenkvaliteten karakteriseras av ett slättlandskap med effektiv jordbruksproduktion. I dessa områden är det av stor betydelse med åtgärder som även är positiva för biologisk mångfald. Våtmarker som bidrar till detta prioriteras ges därför extra poäng.

I dessa områden odlas grödor som kräver bevattning. Vattenresurserna är begränsade, varför en våtmark som kan fungera som vattenmagasin ges extra poäng vid bedömningen. Detta ökar möjligheten att odla bevattningskrävande grödor, vilket kan öka lönsamheten i företagen.

Placeringen är även viktig ur ett samhällsperspektiv. En våtmark kan göras till ett attraktivt utflyktsmål om den utformas på ett bra sätt. Fåglar och andra djur som attraheras av våtmarken kan vara del i en naturupplevelse för närboende och besökare. Om våtmarken görs tillgänglig för allmänheten får den extra poängen vid bedömningen.

6.5.3. *Beslutsomgångar och urval av ansökningar (skrivanvisning se 7.1.5)*

Länsstyrelsen bedömer att söktrycket kommer att vara relativt lågt i insatsen stöd till våtmarker och därför kommer inte beslutsomgångar att tillämpas.

Istället hanteras ansökningar löpande. Att tillämpa beslutsomgångar skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet. Löpande hantering av ansökningar bidrar till en effektivare handläggning med kortare handläggningstider.

Däremot måste ansökningar nå minst 200 poäng för de nationella urvalskriterierna. Genom att tillämpa en minsta nivå för poäng för de nationella urvalskriterierna säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar. Åtminstone två urvalskriterier måste ge poäng för att ansökan ska kunna prioriteras. Om två ansökningar har lika många poäng ska den ansökan väljas som har högst poäng i högst viktat kriterium. Blir inte detta utslagsgivande tillämpas kronologisk ordning, d.v.s. den ansökan som kom in först beviljas stöd.

Information om budget annonseras på länsstyrelsens webbplats,
<https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html>

Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.6, fokusområde 4a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

För miljöinvesteringar finns bara regionala urvalskriterier.

Regionala urvalskriterier

Regionala urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Miljöinvesteringen placeras och utformas så att den bevarar och förstärker biologisk mångfald	4 poäng. Arter/naturtyper som är hotade och/eller med i art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet bedöms gynnas av våtmarken placering och utformning 1 poäng. Våtmarken placeras och utformas på ett sätt som gynnar en allmän biologisk mångfald	15
2 Miljöinvesteringen utformas på ett sätt som bidrar till att öka retention av växtnäring	2 poäng. Det finns mer än 20 ha brukad åkermark i avrinningsområdet 1 poäng. Avrinningsområdets storlek är större än 50 hektar 1 poäng. Våtmarken utformas på bästa möjliga sätt för att öka retention av kväve. 1 poäng. Våtmarken utformas på bästa möjliga sätt för att öka retention av fosfor.	30
3. Miljöinvesteringen placeras på ett sätt som bidrar till att öka retention av växtnäring.	2 poäng. Våtmarken placeras så att den kan bidra till att förbättra status i vattenförekomst som är klassad som sämre än god status enligt vattenförvaltningen. 1 poäng. Våtmarken placeras i nitratkänsligt område 1 poäng. Våtmarken placeras i ett område med hög näringsbelastning av kväve. 1 poäng. Våtmarken placeras i ett område med hög näringsbelastning av fosfor.	35
4. Miljöinvesteringen bidrar till rekreativmöjligheter och upplevelsevärden för allmänheten	2 poäng. Miljöinvesteringen ligger i anslutning till tätbebyggt område 1 poäng. Miljöinvesteringen ligger i ett befintligt rekreativområde 1 poäng. Miljöinvesteringen kan lätt nås från allmän väg 1 poäng. Särskilda insatser kommer att göras för att öka tillgängligheten.	10
5. Miljöinvesteringen bidrar till annan positiv effekt med hänsyn till miljö och klimat	2 poäng Miljöinvesteringen förväntas minska avgången av växthusgaser om den anläggs på organogen jord. 3 poäng Miljöinvesteringen kommer att kunna utjämna höga flöden eller utgöra en vattenreserv och magasinera vatten till senare torrperioder.	10
Summa viktning		100

6.5.3.1. Bedömningsgrunder

1.Miljöinvesteringen placeras och utformas så att den bevarar och förstärker biologisk mångfald

4 poäng: Hotade arter och/eller arter i art- och habitatdirektivet eller fågeldirektivet bedöms kunna spridas till miljöinvesteringen eller gynnas av dess placering och utformning. Fyra poäng ges om hotade arter gynnas av miljöinvesteringen, särskilt prioriterade är groddjur.

1 poäng: Miljöinvesteringen placeras och utformas så att den gynnar allmän biologisk mångfald

En poäng ges om miljöinvesteringen gynnar allmän biologisk mångfald. Det kan vara att den bidrar till att skapa konnektivitet mellan våtmarker, skapa biotoper som det finns brist på i omgivande landskap eller gynnar organismgrupper som groddjur eller fåglar. Våtmarken utformas på ett sätt så att det finns förutsättningar för att våtmarken på sikt når god biologisk mångfald.

2. Miljöinvesteringen utformas på ett sätt som bidrar till att öka retention av växtnäring

2 poäng: Det finns mer än 20 ha brukad åkermark i avrinningsområdet. En större areal i avrinningsområdet gör att effekten av våtmarken blir bättre.

1 poäng: Avrinningsområdets storlek är större än 50 ha. Även det totala avrinningsområdet påverkar effekten. En större areal gör att effekten blir bättre, varför detta ska prioriteras.

1 poäng: Utformning av våtmarken görs på bästa sätt för att öka retention av kväve. Våtmarken utformas på ett optimalt sätt utifrån platsens förutsättningar vad gäller storlek, djup, vegetation, inlopp, utlopp och andra faktorer som kan påverka effektiviteten på våtmarkens kväveretention.

1 poäng: Utformning av våtmarken görs på bästa sätt för att öka retention av fosfor. Våtmarken utformas på ett optimalt sätt utifrån platsens förutsättningar vad gäller storlek, djup, vegetation, inlopp, utlopp och andra faktorer som kan påverka effektiviteten på våtmarkens fosforretention.

3. Miljöinvesteringen placeras på ett sätt som bidrar till att öka retention av växtnäring

2 poäng: Placering så att den kan bidra till att förbättra status i en vattenförekomst som har klassningen måttlig, otillfredsställande, eller dålig, eller som riskerar att få den klassningen enligt vattenförvaltningen. Våtmarkens läge bedöms kunna bidra till att höja vattenförekomstens ekologiska status inbegripet också Blekinges kustvatten som egen vattenförekomst.

1 poäng: Placering i nitratkänsligt område. En poäng ges om våtmarken placeras inom nitratkänsligt område enligt SJFS 2004:62.

1 poäng Våtmarken placeras i ett område med hög näringsbelastning av kväve. En poäng ges till våtmarker placerade i Sölvesborgs kommun och sådana våtmarker som ligger söder och öster om väg E22.

1 poäng Våtmarken placeras i ett område med hög näringsbelastning av fosfor. En poäng ges till våtmarker som ligger i områden med betydande påverkan av fosfor från jordbruket enligt karta under 7.5.8.

4. Miljöinvesteringen bidrar till rekreativitet och upplevelsevärden för allmänheten

2 poäng. Miljöinvesteringen ligger i anslutning till tätbebyggt område Två poäng ges om miljöinvesteringen har ett läge i förhållande till tätbebyggt område som gör att den kan förväntas bli tillgänglig och nyttjas av allmänheten

1 poäng. Miljöinvesteringen ligger i ett befintligt rekreativt område En poäng ges om miljöinvesteringen sker i område som används av allmänheten som rekreativt område formellt eller informellt.

1 poäng. Miljöinvesteringen kan lätt nås från allmän väg En poäng ges till miljöinvesteringen om läget är lättillgängligt från allmän väg antingen som direkt synbar eller med en kort gångsträcka.

1 poäng. Särskilda insatser kommer att göras för att öka tillgängligheten. En poäng ges om miljöinvesteringen har anordningar som underlättar för allmänheten att se nyttja eller uppleva tex stigar, fågeltorn , spångar och dylikt.

5. Miljöinvesteringen bidrar till annan positiv effekt med hänsyn till miljö och klimat

2 poäng: Anläggningen kommer att anpassas utifrån den kunskap som finns om organogena jordar och anläggning av våtmarker på dessa, så att avgången av växthusgaser förväntas bli minimal. Två poäng ges till våtmarker på organogen jord där utformningen bidrar till minimering av växthusgaser.

3 poäng: Våtmarken utformas och placeras på ett sätt som gör att den kan utjämna höga vattenflöden och/eller magasinera vatten till senare torrperioder. Våtmarken eller dammen kan få användas till bevattning under förutsättning att Länsstyrelsen tillåter detta och det inte är huvudsyftet med våtmarken. Medges bevattning kan det ställas villkor om vattenuttag, lägsta vattennivå eller andra villkor i beslut om miljöinvestering som säkerställer funktionen av våtmarken för näringsreduktion och biologisk mångfald.

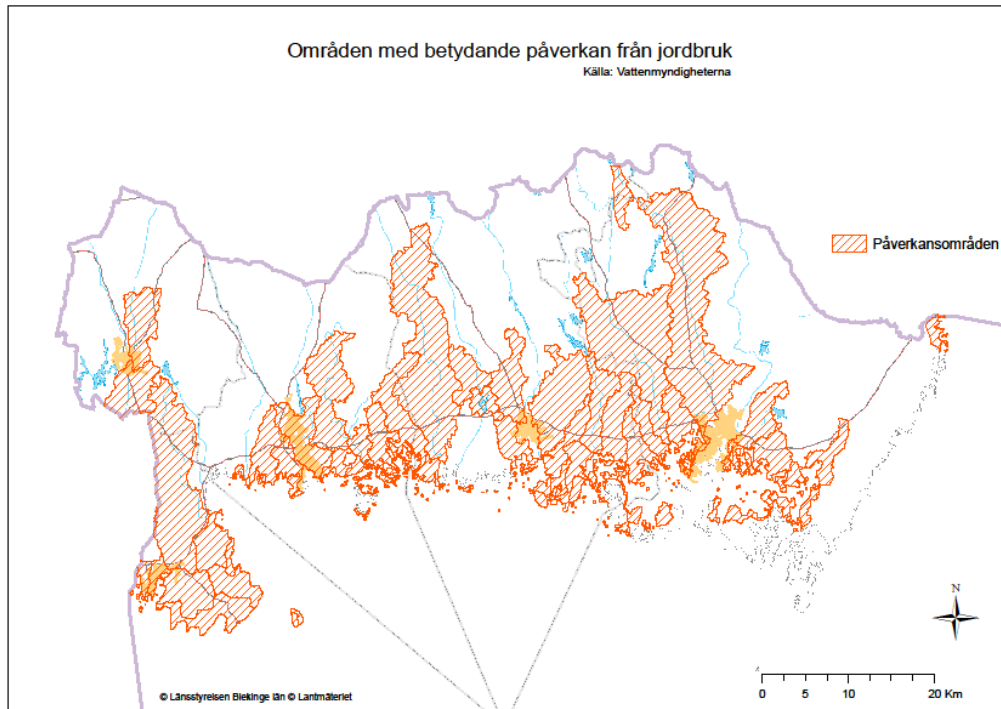
6.5.4. Stödnivå

Stöd ges för 90 procent av stödberättigande utgifter upp till 200 000 kronor per hektar. Men det kan finnas tillfällen när stöd ges för 50 eller 100 procent av stödberättigande utgifter. Följande gäller i Blekinge län.

50 procents stödnivå tillämpas inte i Blekinge

För förbättrad vattenkvalitet kan i särskilt motiverade fall kan stöd ges för 100 procent av stödberättigande utgifter upp till 400 000 kronor per hektar. Dessa fall ska motiveras utifrån platsspecifika förhållanden i nitratkänsligt område samt ha koppling till åtgärdsprogram för vattenförvaltning.

I Blekinge län beviljas stöd med 100% för våtmarker som ligger inom områden med betydande fosfor- påverkan från jordbruket (mer än 4 kg fosfor per kvadratkilometer) enligt Vattenmyndigheterna klassificering. Se figur

I Blekinge län är högsta stödbelopp 2 500 000 kronor per ansökan.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med under 30 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Stödbeloppet begränsas enligt förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Miljöinvesteringar och fördelning av budget

Länsstyrelsen har en viss summa pengar för åtgärder som gäller förbättrad vattenkvalitet och biologisk mångfald. Så här fördelar vi pengarna indikativt:

- anlägga och restaurera våtmarker och dammar för biologisk mångfald får 55 procent av budget
- anlägga och restaurera våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet får 30 procent av budget
- miljöinvestering förbättrad vattenkvalitet får 10 procent av budget
- anlägga tvåstegsdiken får 5 procent av budget

6.6. **Anlägga tvåstegsdiken (delåtgärd 7.6 fokusområde 4abc)**

7.6.1 *Övergripande prioriteringar*

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta är ett stöd till miljöinvestering för att anlägga tvåstegsdiken (delåtgärd 7.6 och fokusområde 4abc). Syftet med att anlägga tvåstegsdiken är att förbättra vattenkvaliteten. Huvudsyftet är att minska erosion och genom detta minska förluster av fosfor från åkermark.

7.6.2 *Regionala prioriteringar med kort bakgrund*

Större delen av Blekinges jordbruksmark ligger i nitratkänsligt jordbruk. Havet utanför Blekingekusten är negativt påverkat av kväve och fosfor, bland annat från jordbruket. Detta i kombination med ett intensivt kustnärajordbruk gör att satsningar på tvåstegsdiken för att förbättra vattenkvaliteten är angeläget i länet.

De områden som är aktuella för tvåstegsdiken med syfte att förbättra vattenkvaliteten karakteriseras av ett slättlandskap med effektiv jordbruksproduktion.

Placeringen är även viktig ur ett samhällsperspektiv. Om tvåstegsdiket görs tillgänglig för allmänheten får den extra poängen vid bedömningen.

7.6.3 *Beslutsomgångar och urval av ansökningar*

Länsstyrelsen bedömer att söktrycket kommer att vara relativt lågt i insatsen stöd anlägga tvåstegsdiken och därför kommer inte beslutsomgångar att tillämpas.

Istället hanteras ansökningar löpande. Att tillämpa beslutsomgångar skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet. Löpande hantering av ansökningar bidrar till en effektivare handläggning med kortare handläggningstider.

Däremot måste ansökningar nå minst 200 poäng för de nationella urvalskriterierna. Genom att tillämpa en minsta nivå för poäng för de nationella urvalskriterierna säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar. Åtminstone två urvalskriterier måste ge poäng för att ansökan ska kunna prioriteras. Om två ansökningar har lika många poäng ska den ansökan väljas som har högst poäng i högst viktat kriterium. Blir inte detta utslagsgivande tillämpas kronologisk ordning, d.v.s. den ansökan som kom in först beviljas stöd.

Information om budget annonseras på länsstyrelsens webbplats,
<https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html>

7.6.4 Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.6, fokusområde 4abc)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

För miljöinvesteringar finns bara regionala urvalskriterier.

Regionala urvalskriterier

Regionala urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Miljöinvesteringens placering	Miljöinvesteringen placeras i eller i anslutning till vattenförekomst som är klassad som sämre än god status. 2 poäng: Måttlig status 3 poäng: Otillfredsställande status 4 poäng: Dålig status +1 poäng: Avrinningsområdets storlek i tvåstegsdikets utlopp är större 300 hektar	30
2. Genomförande av miljöinvesteringen	5 poäng: Schaktmassor kan hanteras på ett mycket effektivt sätt 3 poäng: Schaktmassor kan hanteras på ett effektivt sätt	30
3. Miljöinvesteringens placering och utformning bidrar till att förbättra vattenkvaliteten	2 poäng: Avrinningsområdet består till mer än 60 procent av åker 3 poäng: Avrinningsområdet består till mer än 80 procent av åker +2 poäng: Dikessträckan är >0,5 km +1 poäng: Bredden på terrassen är >5 gånger fårans bredd	30
4. Miljöinvesteringen bidrar till annan positiv effekt med hänsyn till miljö och klimat.	+ 2 poäng: Det finns problem med återkommande översvämningar + 2 poäng: Tvåstegsdiket förväntas gynna biologisk mångfald på ett sätt som det inte gjorde tidigare. + 2 poäng: Kombination med andra åtgärder och samverkan + 1 poäng: Investeringen är tillgänglig	10
Summa viktning		100

6.6.1.1. Bedömningsgrunder

1. Miljöinvesteringens placering

Miljöinvesteringen placeras i eller i anslutning till vattenförekomst som är klassad som sämre än god status.

- 2 poäng: Måttlig status
- 3 poäng: Otillfredsställande status
- 4 poäng: Dålig status

Tvästegsdiket placeras så att det kan bidra till att förbättra status i en vattenförekomst som har klassningen måttlig (2 poäng), otillfredsställande (3 poäng), eller dålig (4 poäng). Det är i första hand fysikalisk-kemiska, hydromorfologiska och biologiska faktorer som kopplar till

miljöproblemet övergödning eller fysisk påverkan som ska bedömas. Vattenförekomster med förhöjda halter av fosfor som ska prioriteras.

+1 poäng: Avrinningsområdets storlek i tvåstegsdikets utlopp är större 300 hektar
En ytterligare poäng tilldelas om avrinningsområdets storlek är större än 300 hektar vid dikets utlopp. Avrinningsområdet bestäms genom kartunderlag eller beskrivning av dikningsföretag. Statusen måste vara måttlig, otillfredsställande eller dålig för att få detta poäng.

2. Genomförande av miljöinvesteringen

5 poäng: Schaktmassor kan hanteras på ett mycket effektivt sätt
5 poäng tilldelas om miljöinvesteringen genomförs på ett mycket effektivt sätt. Massorna avyttras i närhet av diket eller hämtas gratis till annan verksamhet. Dikets utformning innebär att så lite massor som möjligt skapas och dessa kan hanteras på ett effektivt sätt.

3 poäng: Schaktmassor kan hanteras på ett effektivt sätt
3 poäng tilldelas om miljöinvesteringen genomförs på ett effektivt sätt. Massorna avyttras inom i dikets närhet eller hämtas gratis till annan verksamhet. Dikets utformning innebär att massorna kan hanteras på ett effektivt sätt.

3. Miljöinvesteringens placering och utformning bidrar till att förbättra vattenkvaliteten

2 poäng: Avrinningsområdet består till mer än 60 procent av åker

3 poäng: Avrinningsområdet består till mer än 80 procent av åker
2-3 poäng tilldelas om delen åkermark i avrinningsområdet bestämt genom kartunderlag. Mer än 60 procent ger 2p och mer än 80 procent ger 3p.

+2 poäng: Dikessträckan är större än 0,5 km
Ytterligare 2 poäng ges om dikessträckan som ska göras om till tvåstegsdike är minst 0,5 km lång. Det måste finnas minst 60 procent åker i avrinningsområdet för att få detta poäng.

+1 poäng: Bredden på terrassen är större än 5 gånger fårans bredd
Ytterligare 1 poäng ges om bredden på terrassen är mer än 5 gånger så bred som fåran. Det måste finnas minst 60 procent åker i avrinningsområdet för att få detta poäng.

4. Miljöinvesteringen bidrar till annan positiv effekt med hänsyn till miljö och klimat.

+ 2 poäng: Det finns problem med återkommande översvämningar
Två poäng tilldelas poäng ges om det finns problem med återkommande översvämningar i området. Översvämningarna ska vara dokumenterade genom t.ex. foto. Tänk på att åtgärder för att minska översvämning kan kräva dispens och tillstånd för markavvattning.

+ 2 poäng: Tvåstegsdiket förväntas gynna biologisk mångfald på ett sätt som det inte gjorde tidigare.

Två poäng tilldelas om tvåstegsdiket förväntas fungera som spridningskorridor eller förbättra livssituationen för utpekade arter. Poäng ges också om aktiva åtgärder för biologisk mångfald görs, t.ex. fiskevårdsåtgärder eller biotopvård som sådd av insektsfrämjande växter.

+ 2 poäng: *Kombination med andra åtgärder och samverkan*

Två poäng tilldelas om tvåstegsdiket är en del av flera åtgärder i samma område för att förbättra status i vattenförekomst, det är en del i en helhetslösning eller ett samverkansprojekt. Åtgärder i kombination kan t.ex. vara våtmarker, sedimentationsfällor, krökar, trädplanteringar etc.

+ 1 poäng: *Investeringen är tillgänglig*

En poäng tilldelas om närhet till tätort eller vandringsstråk, del i informationsplatsning eller ska användas som visningsobjekt.

7.6.5 Stödnivå

Stöd ges för 90 procent av stödberättigande utgifter upp till 1 000 kronor per löpmetrar dike. Men det kan finnas tillfällen när stöd ges för 50 eller 100 procent av stödberättigande utgifter.

Följande gäller i Blekinge län.

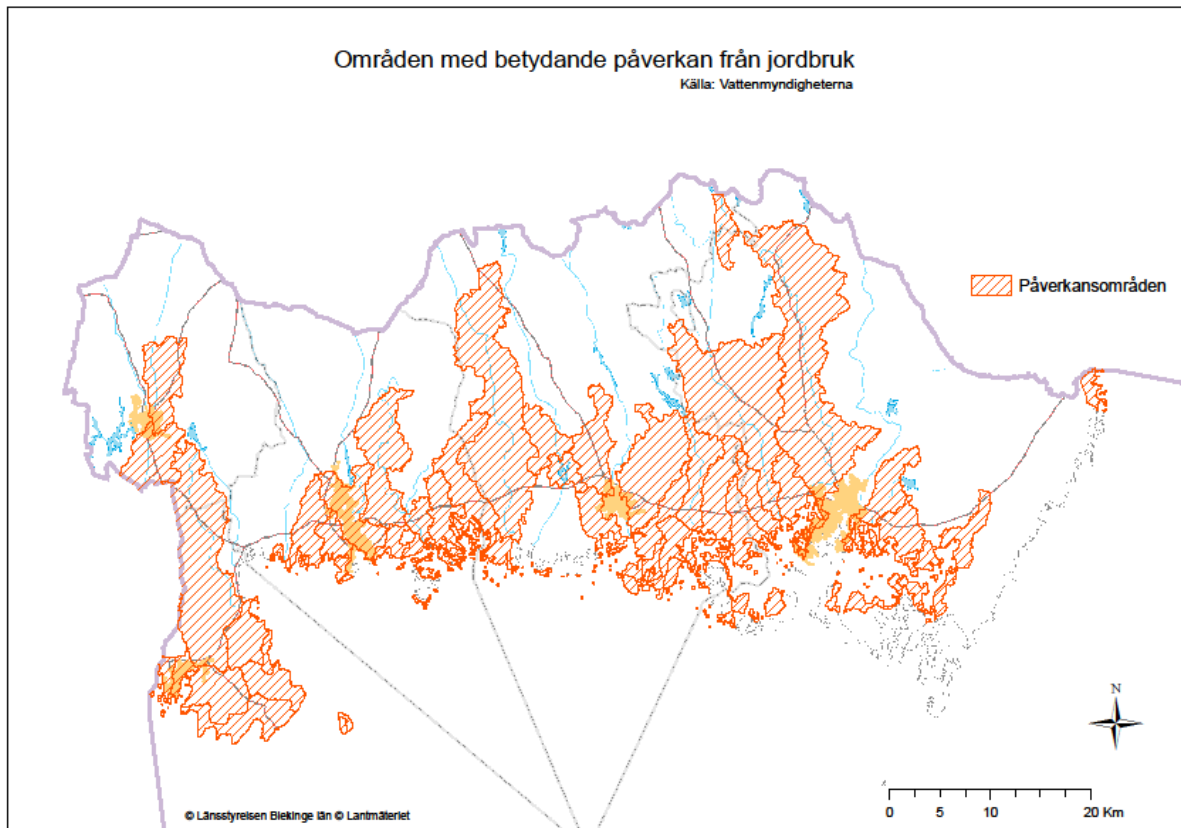
50 procents stödnivå tillämpas inte i Blekinge

För tvåstegsdiken finns en gräns på 1 000 kronor per meter. I särskilt motiverade fall kan stöd ges för 100 procent av stödberättigande utgifter upp till 1 000 kronor per löpmetrar tvåstegsdike. Dessa fall ska motiveras utifrån plats specifika förhållanden i nitratkänsliga områden samt ha koppling till åtgärdsprogram för vattenförvaltning.

För att för att få 100 procent av stödberättigade kostnader ska tvåstegsdiket:

- placeras inom nitratkänsligt område
- ha koppling till åtgärdsprogram för vattenförvaltning

I Blekinge län innebär det att det planerade tvåstegsdiket ska ligga inom området med betydande fosforpåverkan från jordbruket (mer än 4 kg fosfor per kvadratkilometer) enligt Vattenmyndigheterna klassificering. Se figur

Samt uppfylla minst 1 av nedanstående punkter:

- tvåstegsdikets utlopp placeras mindre än 5 km uppströms eller i vattenförekomst som har otillfredsställande eller dålig status. Bedömning av status görs på samma sätt som för urvalskriterium 1, miljöinvesteringens placering.
- tvåstegsdiket kompletterar andra åtgärder
- tvåstegsdiket är ett samverkansprojekt dvs flera markägare är involverade eller samverkan sker på annat sätt, till exempel ideell organisation och markägare.
- tvåstegsdiket är demonstrations/visningsobjekt
- placeringen är initierad i samband med rådgivning, vattendragsvandring, uppsökande verksamhet etc.

I Blekinge län är högsta stödbelopp 400 000 kronor per ansökan.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med under 30 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse⁹ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre

⁹ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Miljöinvesteringar och fördelning av budget

Länsstyrelsen har en viss summa pengar för åtgärder som gäller förbättrad vattenkvalitet och biologisk mångfald. Så här fördelar vi pengarna indikativt:

- anlägga och restaurera våtmarker och dammar för biologisk mångfald får 50 procent av budget
- anlägga och restaurera våtmarker och dammar för förbättrad vattenkvalitet får 30 procent av budget
- miljöinvestering förbättrad vattenkvalitet får 10 procent av budget
- anlägga tvåstegsdiken får 10 procent av budget.

6.7. Reglerbar dränering (delåtgärd 4.4 fokusområde 4abc)

Reglerbar dränering går att söka i nitratkänsliga områden i följande län: Kalmar, Västra Götalands län, Värmland, Halland, Skåne, Blekinge, Jönköping, Östergötland, Södermanland, Västmanland, Örebro, Uppsala, Dalarna och Stockholm.

6.7.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta är ett stöd till miljöinvestering för reglerbar dränering (delåtgärd 4.4 och fokusområde 4abc). Syftet med reglerbar dränering är att öka retention av kväve på åkermark och därmed minska övergödningen av sjöar, vattendrag och hav samt att medverka till en bättre vattenhushållning under torra förhållanden.

6.7.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Större delen av Blekinges jordbruksmark ligger i nitratkänsligt jordbruk. Havet utanför Blekingekusten är negativt påverkat av kväve och fosfor, bland annat från jordbruket. Detta i kombination med ett intensivt kustnärajordbruk gör att satsningar på reglerbar dränering för att förbättra vattenkvaliteten är angeläget i länet.

De områden som är aktuella för reglerbar dränering med syfte att förbättra vattenkvaliteten karakteriseras av ett slättlandskap med effektiv jordbruksproduktion.

6.7.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

För detta stöd tillämpas inte beslutsomgångar. Istället hanteras ansökningar löpande. Att tillämpa beslutsomgångar skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet. Löpande hantering av ansökningar bidrar till en effektivare handläggning med kortare handläggningstider. Budgeten är nationell och avropas från Jordbruksverket. För bifall krävs minst 150 poäng av de regionala urvalskriterierna.

6.7.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 4.4, fokusområde 4abc)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

För miljöinvesteringar finns bara regionala urvalskriterier.

Regionala urvalskriterier

Regionala urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Miljöinvesteringens placering är lämplig	1-3 poäng: Jordarten är lämplig för reglerbar dränering 1 poäng: Miljöinvesteringen är placerad på Sulfidjord + 1-3 poäng: Recipient har otillfredsställande, måttlig eller dålig ekologisk status.	50
Förutsättningarna för miljöinvesteringen leder till bättre resultat	1-4 poäng: Lutning på åker där reglerbar dränering installeras. +1 poäng Åkermarkens yta är större än 10 ha +1 poäng Det kommer finnas möjlighet till underbevattning. +1 poäng Ska användas som visningsobjekt	
Summa viktning		

6.7.4.1. Bedömningsgrunder

1. Miljöinvesteringens placering är lämplig

1-3 poäng: Jordarten är lämplig för reglerbar dränering

Reglerbar dränering är mest lämplig på genomsläppliga jordar.

Tre poäng ges om jordarten är sand eller grövre

Två poäng ges om jordarten är silt

En poäng ges om jordarten är gyttjig lera eller lergyttja

En poäng ges också om investeringen sker på annan plats som länsstyrelsen tycker är lämplig. Det kan i undantagsfall finnas jordar som är mycket lämpliga för reglerbar dränering men som inte faller in under någon av kategorierna ovan.

1 poäng: Miljöinvesteringen är placerad på sulfidjord

En poäng ges om miljöinvesteringen är placerad på sulfidjord. Reglerbar dränering på sulfidjordar leder till en minskning av metaller till recipienten.

+1-3 poäng: Recipient har otillfredsställande, måttlig eller dålig ekologisk status.

En till tre poäng ges om miljöinvesteringen installeras i ett avrinningsområde med vattenförekomster som har klassningen måttlig, otillfredsställande eller dålig enligt Vattendirektivet.

2 Förutsättningarna för miljöinvesteringen leder till bättre resultat

1-4 poäng: Lutning på åker där reglerbar dränering installeras.

Lutningen ska vara så liten som möjligt, rekommendationen är max 2 procent. För att få 4 poäng krävs en lutning på mindre än 1 procent. En lutning mellan 1 och 2 procent ger 1 poäng.

+1 poäng Åkermarkens yta är större än 10 ha

En poäng ges om åkermarken där installering görs är större än 10 hektar

+1 poäng Det kommer finnas möjlighet till underbevattning.

En poäng ges om lantbrukaren kommer kunna använda systemet för underbevattning.

+1 poäng Ska användas som visningsobjekt

En poäng ges om objektet ska användas som visningsobjekt

6.7.5. Stödbelopp

Den som söker stöd för reglerbar dränering får 8 000 kronor per brunn om stödet blir beviljat.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 8 000 kronor.

7. (Åtgärd 6) Jordbruks- och affärsutveckling

Under den här rubriken finns dels startstöd för företagare inom jordbruks-, trädgårds- och rennäringarna, dels investeringsstöd som riktar sig till annan verksamhet än jordbruk, trädgård, rennäring och skog.

Förutom länsstyrelsen handlägger Sametinget startstöd riktat till rennäring, samt investeringsstöd till förnybar energi samt för att skapa nya jobb. Sametinget har egen handlingsplan.

7.1. Startstöd (delåtgärd 6.1 fokusområde 2b)

7.1.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Startstödet till unga ska underlätta för yngre personer att starta eller ta över ett jordbruks-, rennäring- och trädgårdsföretag (delåtgärd 6.1, fokusområde 2b).

7.1.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

De nationella prioriteringarna överensstämmer väl med Blekinges prioriteringar och kommer att ge ett tillräckligt bra underlag för att prioritera bland inkomna ansökningar. Regionala prioriteringar är därför inte nödvändiga i denna åtgärd. Blekinge har valt att inte ge startstöd till deltidsföretagare. Bakgrunden är följande:

Blekinge har en åldrande lantbrukarkår. Generationsskiftena dröjer i många företag. Att antalet heltidslantbrukare minskar är olyckligt, dels för lantbruksnäringen men även för landsbygdsutvecklingen då ett eller flera heltidsföretag ofta är basen i en bygd. Länsstyrelsen har därför valt att prioritera startstödet till personer som avser att driva företaget på heltid inom en treårsperiod.

7.1.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

I Blekinge kommer ansökningarna att handläggas löpande. Erfarenheten från tidigare programperiod visar att Länsstyrelsen i Blekinge får in ett relativt begränsat antal ansökningar om startstöd. Länsstyrelsen avser därför inte att tillämpa beslutsomgångar utan räknar med att kunna göra ett bra urval utifrån uppsatta urvalskriterier. Ansökningar som inte uppnår 200 poäng för de nationella urvalskriterierna och 500 poäng för det regionala urvalskriteriet kommer att avslås. För ansökningar som är högt nationellt prioriterad, och får minst 450 poäng i de nationella urvalskriterierna, gäller inte miniminivån för det regionala urvalskriteriet. Åtminstone två urvalskriterier måste ge poäng för att ansökan ska kunna prioriteras. På detta sätt säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar. Om två ansökningar har lika många poäng ska den ansökan väljas som har högst poäng i högst viktat kriterium. Blir inte detta utslagsgivande tillämpas kronologisk ordning, d.v.s. den ansökan som kom in först beviljas stöd. Den sista ansökan som godkänns är den som når upp till och eventuellt då även överskrider insatsens budgetram. En förutsättning är att minst hälften av det beviljade stödbeloppet täcks av den ursprungliga budgetramen.

Information om total budget för åtgärden annonseras på länsstyrelsens webbplats, <https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html>

7.1.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 6.1, fokusområde 2b)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
----------------------------	---------------	----------

Etableringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	+2 poäng: Planerad drift bedöms bidra till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål +1 poäng: Det finns en nyligen upprättad energikartläggning +1 poäng: Det finns dokumenterat strukturerat miljö kvalitetsarbete +1 poäng: Planerad drift avser ekologisk produktion	10
Etableringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	+3 poäng: Etableringen medför ny produktion/produkter eller tjänster +2 poäng: Sökanden använder sig av nya arbetsmetoder +2 poäng: Stödet bidrar till en lönsam primärproduktion	20
Den som söker har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet att driva företaget.	+3 poäng: Den som söker stöd har praktisk utbildning i jordbruk som går utöver minimikraven i stödvillkoren +2 poäng: Den som söker stöd har praktisk utbildning från verksamhet utanför jordbruket som är användbar i företaget +1 poäng Den sökande har eftergymnasial utbildning eller internationell utbildning eller praktik + 1 poäng: Den som söker stöd har arbetat i minst 2 år med marknadsmässig lön på föräldragården.	40
Sökanden är i behov av stöd för att underlätta starten som företagare.	+2 poäng: Den som söker kommer endast att ha inkomst från företaget, det vill säga ingen inkomst av tjänst utanför företaget +2 poäng: Den som söker stöd startar ett företag utan någon pågående produktion +1 poäng: Den som söker stöd går in i en befintlig verksamhet och utökar verksamhet +1 poäng: Sökandes arbetstid inom primärproduktion och livsmedelsförädling omfattar heltid, det vill säga minst 1 720 timmar per år	30
Summa viktning		100

Regionala urvalskriterier

Regionalt urvalskriterium	Poängsättning	Viktning
1. Etableringen prioriteras regionalt	5 poäng: Investeringen leder till regional måluppfyllelse	100

7.1.4.1. Bedömningsgrunder

1. Etableringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål

Ansökningar som är positiva ur miljö- och klimatsynpunkt prioriteras. När det gäller startstöd är det hur själva etableringen påverkar miljö-, klimat och arbete och produktionssätt som bedöms.

+2 poäng: Planerad drift bedöms bidra till att uppfylla minst 1 nationellt miljö kvalitetsmål

Två poäng ges om etableringen bidrar till att uppfylla minst 1 miljö kvalitetsmål. Det som är viktigt är att se på hur produktionen bidrar till att nå miljö kvalitetsmålen. Ett exempel kan vara att den som tar över en gård fortsätter med betesdjur vilket bidrar till miljö kvalitetsmålet ett rikt odlingslandskap.

+1 poäng: Det finns en nyligen upprättad energikartläggning

En poäng ges för energikartläggningen som bör vara gjord tidigast för 3 år sedan och omfatta den aktuella verksamheten.

+1 poäng: Det finns dokumenterat strukturerat miljö kvalitetsarbete

En poäng ges för att dokumentationen är aktuell för det senaste året. Exempel på strukturerat miljö kvalitetsarbete kan vara Miljöhusensyn; www.miljohusesyn.nu

+1 poäng: Planerad drift avser ekologisk produktion

En poäng ges för ekologisk produktion som skall omfatta företagets alla relevanta produktionsgrenar och inte bara del av en produktionsgren.

2. Etableringen bidrar till att införa av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder det vill säga innovation

En nyetablering kan ofta innebära en positiv utveckling för orten. Därför kan etableringen indirekt bidra mer till landsbygdsutveckling än själva etableringen.

+3 poäng: Etableringen medför ny produktion, produkter eller tjänster

Tre poäng ges om etableringen innebär att den som söker startstödet börjar med en helt ny produktion. Verksamhet som tidigare ägare hade börjat med får inte räknas med.

+2 poäng: Sökanden använder sig av nya arbetsmetoder

Två poäng ges om etableringen innebär att den som söker startstödet börjar med nytt arbetssätt för företaget avseende styrning-, ledning, organisatoriskt eller verksamhetens genomförande. Exempel kan vara att samverka med andra företag i produktionen eller i ledning. Det kan också vara införa Lean-metoden i företaget. Arbetsmetoder som tidigare ägare hade börjat med får inte räknas med.

+2 poäng: Stödet bidrar till en lönsam primärproduktion

2 poäng ges om den sökanden tjänar 140 kr/tim eller mer på primärproduktionen. Beräkningen görs innan avdrag för skatt och arbetsgivaravgifter.

3. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet att driva företaget

Ansökningar där den som söker stöd har kompetens för att klara av att driva och utveckla sitt företag prioriteras.

+3 poäng: Sökanden har praktisk utbildning i jordbruk som går utöver minimikraven i stödvillkoren

Tre poäng ges till den som söker startstöd och som har mer kompetens än det som ställs i minimikraven. Poäng ges om sökande har arbetat mer än 2 år inom jordbruks-, trädgårds- eller rennäring efter 18 års ålder. Eller om sökande har mer än ett års erfarenhet i arbetsledande ställning inom jordbruks-, trädgårds- eller rennäringen. Arbetet ska vara någon annanstans än på föräldragården.

+2 poäng: Sökanden har praktisk utbildning från verksamhet utanför jordbruket som är användbar i företaget

Två poäng ges till den som har praktisk erfarenhet eller yrkesutbildning av verksamheter utanför

jordbruket under förutsättning att kompetensen är användbar i företaget. Det kan exempelvis vara inom ekonomi, byggnad, maskinservice och så vidare. Poäng ges om sökande har arbetat mer än 2 år i annan bransch än jordbruks-, trädgårds- eller rennäring efter 18 års ålder. Eller om sökande har drivit företag utanför jordbruks-, trädgård- eller rennäringen i mer än 1 år.

+1 poäng Den sökande har eftergymnasial utbildning eller internationell utbildning eller praktik

Poäng ges om sökande har eftergymnasial utbildning inom jordbruks- eller trädgårdsnäringen eller har dokumenterad internationell praktisk- eller teoretisk erfarenhet inom jordbruk eller trädgård om minst 6 månader.

+ 1 poäng: Den som söker stöd har arbetat i minst 2 år med marknadsmässig lön på föräldragården.

Poäng ges om den sökande har arbetat i minst 2 år med marknadsmässig lön, motsvarande en lantarbetares, på föräldragården.

4. Sökanden är i behov av stöd för att underlätta starten som företagare

Sökanden som saknar möjlighet till alternativ inkomstkälla och när det tar tid innan verksamheten ger intäkter är i större behov av stöd och bör prioriteras.

+2 poäng: Den som söker kommer endast att ha inkomst från företaget, det vill säga ingen inkomst av tjänst utanför företaget

Två poäng ges till de som inte har någon inkomst utöver det egna företagets avkastning. Även inkomst från F-skattjänster som ligger helt utanför jordbruks-, trädgårds- eller rennäring bör betraktas som inkomst av tjänst om det inte bara handlar om enstaka uppdrag och intäkterna högst uppgår till 10 % av företagets totala omsättning.

+2 poäng: Den som söker stöd startar ett företag utan någon pågående produktion

Två poäng ges till den som startar ett företag som inte har någon befintlig produktion som är igång och det därmed tar längre tid innan företaget får intäkter. Kriteriets betydelse kan bero på företagets produktionsgrenar. Exempelvis är betydelsen mindre inom vanlig spannmålsodling, medan det för andra produktioner kan ta flera år innan insatt rörelsekapital kommer tillbaka som inkomst. Poäng bör endast tilldelas om det tar längre tid att få inkomst än om produktionen varit i full drift.

+1 poäng: Den som söker stöd går in i en befintlig verksamhet och utökar verksamhet

En poäng ges till den som tar vid ett företag som har en befintlig produktion som är igång och utökar den befintliga produktionsgrenen eller en ny produktionsgren i företaget. Utökningen medför troligen investeringsutgifter och ökat rörelsekapital och det tar viss tid innan satsningen genererar resultat. Kriteriets betydelse kan bero på produktionsgren, men poäng bör tilldelas alla satsningar i utökad produktion om minst 10 % eller som lägst 300 timmar jämfört med utgångsläget.

+1 poäng: Sökandes arbetstid inom primärproduktion och livsmedelsförädling omfattar heltid, det vill säga minst 1 720 timmar per år

En poäng ges till de som arbetar minst 1720 timmar i företaget med verksamheten jordbruk,

trädgård eller rennäring. Livsmedelsförädling av egna produkter får ingå i arbetstiden men primärproduktionen skall avse minst 860 timmar per år.

Regionala bedömningsgrunder

1. Etableringen prioriteras regionalt

Stöd ges till investeringar utifrån de behov och prioriteringar som finns i de regionala handlingsplanerna. Ansökningar från följande företag kommer inte att få några poäng för det regionala urvalskriteriet:

Deltidsföretag, dvs företag som i sin affärsplan uppger att sökandes arbetstid inom primärproduktionen och livsmedelsförädlingen kommer att omfatta mindre än 1 720 timmar per år.

5 poäng: Investeringen leder till regional måluppfyllelse

Etableringen sker i ett heltidsföretag, dvs företag som i sin affärsplan uppger att sökandes arbetstid inom primärproduktionen och livsmedelsförädlingen kommer att omfatta åtminstone 1 720 timmar per år.

7.1.5. *Etableringar som inte prioriteras regionalt*

Ansökningar från följande företag kommer inte att få några poäng för det regionala urvalskriteriet:

Deltidsföretag, det vill säga företag som i sin affärsplan uppger att sökandes arbetstid inom primärproduktionen och livsmedelsförädlingen kommer att omfatta mindre än 1 720 timmar per år.

7.1.6. *Stödbelopp*

Startstödet är totalt på 250 000 kronor. Beloppet kommer att betalas ut vid två tillfällen, den första utbetalningen är på 150 000 kronor och sker i samband med beslut om stöd. Ansökan om den andra utbetalningen ska ha kommit in senast 45 månader efter beslutet om stöd och betalas ut inom 5 år.

7.2. **Investeringsstöd till förnybar energi** (delåtgärd 6.4 fokusområde 5 bc)

7.2.1. *Övergripande prioriteringar*

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Investeringsstödet är till för att främja tillgång till och användningen av förnybar energi, samt öka användningen av avfalls-, rest- och biprodukter till energi. Det kan till exempel vara teknik, utrustning och anläggningar för produktion av förnybar energi samt förädling av energiråvara (delåtgärd 6.4

fokusområde 5bc).

7.2.2. *Regionala prioriteringar med kort bakgrund*

Energianvändningen inom jordbruket ligger på en i princip oförändrad nivå sedan 2000. Med ny teknik borde det vara möjligt att sänka förbrukningen. Övergången från fossil energi till alternativa uppvärmningssystem, såsom halm eller flis, har varit stor under de senaste åren, men mycket återstår att göra. Uppvärmning av djurstallar samt drift av spannmålstorkar etc bör uteslutande ske med förnybar energi på sikt. Förnybar energi bör också i högre utsträckning användas för el-produktion. Åtgärder bör också göras för att minska behovet av fossila bränslen, både i jordbruket och i andra företag.

Transporter är den största enskilda faktorn till klimatpåverkan i länet. Genom en övergång till förnybara bränslen minskas klimatpåverkan. Investeringar som syftar till produktion av biodrivmedel prioriteras. För mikro- och små företag krävs att produktionen sker för försäljning, för jordbruksföretag är även produktion för eget behov stödberättigat och ger poäng vid bedömningen.

Det finns en stor potential för produktionen av förnybar el. Länet har ett gynnsamt läge med många soltimmar, vilket gör att fler företag bör kunna investera i solcellsanläggningar. Även andra förnybara energiformer för produktion av el prioriteras.

Blekinge är ett län med stor areal skogsmark, vilket gör att tillgången på skogsflis är stor. För att utnyttja flisen på bästa sätt på gårdsnivå krävs ofta investeringar. Detta kan innebära investeringar i flisnings och lagringssystem. Investeringar som syftar till energiproduktion för värme prioriteras, men med lägre poäng.

7.2.3. *Beslutsomgångar och urval av ansökningar*

I det här insatsområdet räknar Länsstyrelsen med ett relativt lågt söktryck och därför kommer ansökningar att beslutas löpande. Att tillämpa beslutsomgångar skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet av investeringar. Löpande hantering av ansökningar bidrar till en effektivare handläggning med kortare handläggningstider.

Information om budget publiceras på länsstyrelsens webbplats, <https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html>

Ansökningar som vid bedömningen får färre än 200 poäng kommer att avslås löpande. Åtminstone två urvalskriterier måste ge poäng för att ansökan ska kunna prioriteras.

7.2.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 6.4, fokusområde 5c)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella och regionala urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen bidrar till att uppfylla specifika miljö- och klimatmål.	3 poäng: Investeringen bidrar till att öka användningen av förnybar energi + 2 poäng: Investeringen leder till en direkt ersättning av fossil energi	40
2. Insatsen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	+1 poäng: Investeringen är ny för företaget +2 poäng: Investeringen är ny för branschen eller i området +2 poäng: Investeringstypen förväntas få stor spridning + 3 poäng: Bi- eller restprodukter används	10
3. Sökanden har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen.	+1 poäng: Den som söker stöd har tillräcklig egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen +2 poäng: Den som söker stöd har tillräcklig erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare +1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning	20
4. Det finns ett identifierat behov av investeringen.	5 poäng Investeringen innebär produktion av förnybara fordonsbiobränslen 3 poäng Investeringen innebär produktion av förnybar el 2 poäng Investeringen innebär produktion av förnybar värme	30

7.2.4.1. Bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla specifika nationella miljö- och klimatmål.

3 poäng: Investeringen bidrar till att öka användningen av förnybar energi

Poängen ges till investeringar som bidrar till ökad användning av förnybar energi. Det kan handla om investeringar som underlättar användningen av förnybar energi, även om de inte direkt bidrar till en ökad produktion, exempelvis pannrum, laddningsstationer för el- eller gasdrivna fordon, lagerbyggnader för flis och värmekulvertar. Det kan också handla om investeringar som bidrar till en ökad produktion av förnybar energi, för egen förbrukning eller avsalu. Exempel på sådana är investeringar i vindkraft, vattenkraft, solenergi, jord- och bergvärme eller bioenergi. (Investeringar kopplade till odling av energiskog hanteras inom fokusområde 4.1 5c och investeringar som gynnar produktionen och/eller användningen av biogas producerad av stallgödsel inom fokusområde 5d). Det kan också handla om investeringar som ingår som en del i en biobränslekedja, exempelvis flismaskiner, teknik för pelletstillverkning och salixskördare. Observera att enbart företag med jordbruk, trädgårdsodling, eller rennäring kan stöd för produktion av förnybar energi för eget bruk.

+ 2 poäng: Investeringen leder till en direkt ersättning av fossil energi

Poängen ges till investeringar som ger en faktisk direkt minskning av användningen av fossila bränslen. Investeringen ska ge en slutprodukt i form av en energibärare (exempelvis

värme, el, drivmedel eller pellets) som kan användas av företaget eller säljas till annan användare.

2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).

Investeringar som har en innovativ inriktning, det vill säga som bidrar till att ta fram eller använda nya idéer, bör prioriteras. Originalitet och spridningsgrad avgör om det är en innovation. Det gäller bland annat för utveckling av produkter, processer, teknik och metoder. Exempel på ansökningar som kan få stöd är när investeringar uppfyller högre miljökrav genom modern teknik. Det kan också vara investeringar som innebär nya koncept eller utveckling av produkter.

+1 poäng: Investeringen är ny för företaget

En poäng ges om investeringen är helt ny för företaget

+2 poäng: Investeringen är ny för branschen eller i området

Två poäng ges till investeringar som är nya inom aktuell bransch eller i exempelvis länet.

+2 poäng: Investeringstypen förväntas få stor spridning

Två poäng ges om investeringen förväntas göra att fler gör motsvarande investeringar.

+3 poäng: Bi- eller restprodukter används

Tre poäng ges om bi- eller restprodukter används i syfte att öka användningen av bi- och restprodukter för energiändamål.

Observera att den sökande maximalt kan få 5 poäng, även om totalsumman här kan bli mer.

3. Sökanden har den kunskap, kompetens och genomförandekapacitet som krävs för att genomföra investeringen.

+1 poäng: Den som söker stöd har tillräcklig egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen

En poäng ges om den som söker stöd kan visa att han eller hon har tillräcklig kompetens för att kunna genomföra och planera för investeringen. Det kan vara så att den som söker har kompetens, antingen själv eller via en anställd, eller inköpt.

+2 poäng: Den som söker stöd har tillräcklig erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare

Två poäng ges när det finns yrkeserfarenhet inom företaget som gäller för den investering som företaget ska göra. Om företaget saknar kompetens är risken stor att investeringen inte kommer att ge förväntat resultat.

+1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild

En poäng ges om företaget har en tydlig och relevant målbild på både kort och lång sikt. Målbilden ska ge underlag för en bedömning om investeringen kommer att bli genomförd på ett framgångsrikt sätt och också ge önskat resultat. Företagets kvaliteter och drivkrafter har här stor betydelse.

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

En poäng ges om företaget samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande.

4. Det finns ett identifierat behov av projektet.

5 poäng Investeringen innebär produktion av förnybara fordonsbiobränslen

Transporter är den största enskilda faktorn till klimatpåverkan i länet. Genom att använda förnybara fordonsbiobränslen minskar klimatpåverkan. En lokal produktion av denna typ av bränslen ger 5 poäng

3 poäng Investeringen innebär produktion av förnybar el

Produktion av förnybar el minskar klimatpåverkan. Investeringar som innebär produktion av förnybar el ger 3 poäng.

2 poäng Investeringen innebär produktion av förnybar värme

Även produktion av förnybar värme minskar klimatpåverkan genom att fossila bränslen byts ut. Denna teknik är mer etablerad än produktion av förnybar el, och premieras därför inte lika högt.

7.2.5. *Investeringar som inte prioriteras regionalt*

I Blekinge län finns det inte några ytterligare regionala prioriteringar.

7.2.6. *Stödnivå*

Stödnivån ska vara 40 procent av stödberättigande utgifter upp till högsta stödbelopp.

I Blekinge län är högsta stödbelopp 1 000 000 kronor per stödmottagare.

En stödmottagare kan sammanlagt endast få stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse¹⁰. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare. Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

¹⁰ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

Investeringsstöd till gödselbaserad biogas (*delåtgärd 6.4 fokusområde 5d*)

Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Investeringsstödet är till för att minska utsläppen av växthusgaser genom att investera i anläggningar för produktion av biogas, vilket exempelvis kan inkludera biogaspannor, uppgraderingar, lager för rötresten och rörledning (delåtgärd 6.4 fokusområde 5d).

7.2.7. *Regionala prioriteringar med kort bakgrund*

Stödet till gödselbaserad biogas görs enligt nationella prioriteringar. De nationella kriterierna stämmer väl överens med Blekinges prioriteringar. Blekinge har i dagsläget ingen anläggning för gödselbaserad biogas, vilket gör att en anläggning i länet vore mycket angeläget.

7.2.8. *Beslutsomgångar och urval av ansökningar*

För detta stöd tillämpas inte beslutsomgångar. Istället hanteras ansökningar löpande. Att tillämpa beslutsomgångar skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet. Löpande hantering av ansökningar bidrar till en effektivare handläggning med kortare handläggningstider. Budgeten är nationell och avropas från Jordbruksverket. För bifall krävs minst 200 poäng av de nationella urvalskriterierna.

7.2.9. *Urvalskriterier*

(Delåtgärd 6.4, fokusområde 5d)

Urvalskriterierna används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar. Alla urvalskriterier och poängsättningar har en bedömningsgrund knuten till sig, dessa finns i handlingsplanen. Bedömningsgrunderna förklarar hur poängsättningen sker och på vilka grunder ansökan poängsätts.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
1. Investeringen bidrar till att uppfylla specifika miljö- och klimatmål.	+2 poäng: Investeringen gynnar produktionen och/eller användningen av biogas. +2 poäng: Investeringen inkluderar utrustning eller sköts med metoder som syftar till att minska möjliga metanläckage från anläggningen. +2 poäng: Det finns avsättning för den rötrest som produceras. +2 poäng: Investeringen syftar till att uppgradera biogasen till fordonsgas.	40
2. Insatsen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	2 poäng: Investeringen är ny för företaget. 3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och behöver spridas mer. 4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen. 5 poäng: Investeringen är ett pilotprojekt eller ingår i en testanläggning.	10
3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för investeringen.	+3 poäng: Den som söker stöd har tillräcklig egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen. +1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild. +3 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning.	20
4. Investeringen bidrar till att förbättra företagets konkurrenskraft.	5 poäng: Nuvärdet av investeringen med investeringsstöd är positivt.	30

Regionala urvalskriterier

För investeringsstöd till gödselbaserad biogas finns inte några regionala urvalskriterier.

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.

+2 poäng: Investeringen gynnar produktionen och/eller användningen av biogas
Poängen ges till biogasanläggningar som rötar gödsel men också andra investeringar som gynnar produktionen av biogas, exempelvis rötrestlager. Om en jordbrukare ansöker om investeringsstöd för rötrestlager för eget bruk hanteras ansökan i 4.1 5d, men om rötrestlagret ingår som en del av en större ansökan hanteras det inom detta fokusområde. Poängen ges också till investeringar som ökar användningen av biogas. Det kan exempelvis vara rörledningar, uppgraderingar till fordonsgas och tankstationer för biogas.

+2 poäng: Investeringen inkluderar utrustning eller sköts med metoder som syftar till att minska möjliga metanläckage från anläggningen
Poängen ges till investeringar där särskilda åtgärder vidtagits för att minska risken för läckage av metan. Det kan exempelvis handla om gastät rötrestlagring eller en efterrötkammare. En åtgärd kan också handla om rutiner och kontrollprogram för regelbunden läcksökning och service av anläggningens olika delar enligt gödselgasstödet krav. Extrapoängen ges enbart till utrustning som inte krävs för miljötillstånd.

+2 poäng: Det finns avsättning för den rötrest som produceras
Poängen ges till investeringar där det är uppenbart att rötresten kommer till användning antingen i det egna företaget eller i andra företag. Det kan vara gårdsanläggningar där man även bedriver växtodling eller anläggningar som tar emot gödsel från djurgårdar som sedan

tar tillbaka rötrest för användning i växtodling. Det kan även handla om förädling av rötresten för försäljning eller transport till mindre djurtäta regioner.

+2 poäng: Investeringen syftar till att uppgradera biogasen till fordonsgas

Poängen ges till biogasanläggningar som också uppgraderar biogasen till fordonsgas. Poängen ges också till investeringar som syftar till att uppgradera biogasen i befintliga biogasanläggningar.

Observera att den som söker stöd maximalt kan få 5 poäng, även om totalsumman här kan bli högre.

2. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).

Investeringar som har en innovativ inriktning det vill säga som bidrar till att ta fram eller använda nya idéer, bör prioriteras. Originalitet och spridningsgrad avgör om det är en innovation. Det gäller bland annat för utveckling av produkter, processer, teknik och metoder. Exempel på ansökningar som kan få stöd är när investeringar uppfyller högre miljökrav genom modern teknik. Det kan också vara investeringar som innebär nya koncept eller utveckling av jordbruksprodukter.

2 poäng: Investeringen är ny för företaget

Två poäng ges om investeringen är helt ny för företaget.

3 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och behöver spridas mer

Tre poäng ges till investeringar som har en innovativ inriktning och som bidrar till att införa nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder. Investeringar som visar på nya bra sätt att ta tillvara biogasen får poängen. Ansökan bedöms utifrån aktuell kunskap inom området, utifrån hur investeringen förväntas bidra med positiva effekter och utifrån innovationens behov av att spridas.

4 poäng: Investeringen är bland de första inom branschen.

Fyra poäng ges till investeringar som är bland de första inom sin bransch.

5 poäng: Pilotprojekt eller testanläggning

Fem poäng ges om investeringen är ett pilotprojekt eller en testanläggning för en ny produkt, process, teknik eller metod.

3. Sökanden har den kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet som krävs för att genomföra investeringen.

+3 poäng: Den som söker stöd har tillräcklig egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen

Tre poäng ges om den som söker stöd kan visa att han eller hon har tillräcklig kompetens för att kunna genomföra och planera för investeringen. Det kan vara så att den som söker har kompetens, själv, via anställd eller inköpt kompetens.

+1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild

En poäng ges om företaget har en tydlig och relevant målbild på både kort och lång sikt. Målbilden ska ge underlag för en bedömning om investeringen kommer att bli genomförd på ett framgångsrikt sätt och också ge önskat resultat. Företagets kvaliteter och drivkrafter har här stor betydelse.

+3 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

Tre poäng ges om företaget samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande.

Observera att den som söker stöd maximalt kan få 5 poäng, även om totalsumman här kan bli högre.

4. Investeringen bidrar till att förbättra företagets konkurrenskraft

5 poäng: Nuvärdet av investeringen med investeringsstöd är positivt

Det IT-stöd som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan och räknar ut nuvärdet av investeringen. Är nuvärdet med stöd positivt ges fem poäng. Det stöd som avses är investeringsstödet för insatsområdet. Eventuellt gödselgasstöd tas inte med i beräkningen.

7.2.10. Stödnivå

Stöd ges till 40 procent av stödberättigande utgifter.

Högsta stödbelopp är 40 miljoner kronor.

En stödmottagare kan sammanlagt endast få stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

7.3. **Investeringsstöd för att skapa nya jobb** (delåtgärd 6.4 fokusområde 6a)

7.3.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Investeringsstödet till annan verksamhet än jordbruk, trädgård, rennäring och skogsbruk för att skapa nya jobb är till för att främja diversifiering och främja skapandet och utveckling av små företag för att få fler arbetstillfällen på landsbygden (delåtgärd 6.4 fokusområde 6a).

7.3.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Blekinge har ett lågt antal företag per 1 000 invånare jämfört med övriga landet. Detta kan tyda på dålig tradition av företagande. Den entreprenörsbarometer som görs av

Tillväxtverket visar även att Blekinge ligger lågt i andel av befolkningen som kan tänka sig att bli företagare. Kvinnor är mindre benägna att starta företag än män.

Arbetslösheten är hög i länet. Det finns en stor potential i ökad sysselsättning i länets små företag, både genom nya företag och genom att befintliga företag ökar arbetstillfällena.

Turismen är en betydande näring i Blekinge som kan utvecklas ytterligare. Antalet båtnätter i gästhamnar har ökat och här har Blekinge en betydande andel sett ur ett nationellt perspektiv. Vi har ett stort antal utländska fritidshusägare i länet, huvudsakligen från Danmark och Tyskland. Besöksnäringen i Blekinge omsätter 1,9 miljarder kronor varje år. Omsättningen har vuxit mer i Blekinge än i många andra av regioner vi konkurrerar med. Denna bransch bidrar i hög grad till intäktbasen, eftersom huvuddelen av turisterna inte kommer från länet.

Det faktum att vi har ett bra semesterklimat med många soltimmar bör kunna användas ytterligare i marknadsföringen av länet, liksom länets attraktiva och omväxlande natur.

7.3.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Att tillämpa beslutsomgångar skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet. Löpande hantering av ansökningar bidrar till en effektivare handläggning med kortare handläggningstider.

Information om budget publiceras på länsstyrelsens webbplats, <https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html>

Ansökningar som vid bedömningen får färre än 200 poäng kommer att avslås löpande.

7.3.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 6.4, fokusområde 6a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella och regionala urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
Investeringen ger arbetstillfällen på landsbygden	1 poäng: Investeringen leder till ökad sysselsättning från deltid till heltid 3 poäng: Investeringen skapar ett nytt arbetstillfälle i företaget 4 poäng: Investeringen skapar mer än ett arbetstillfälle i företaget +1 poäng: Investeringen leder till sysselsättning hela året	30
Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	+2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål +2 poäng: Delar i investeringen ger extra bidrag till miljö kvalitetsmålen	10

	+1 poäng: Investeringen bidrar till ett extra energieffektivt företag	
Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	+3 poäng: Investeringen medför att ny produktion startas och/eller att nya tjänster erbjuds i området +2 poäng: Investeringen har en tydlig innovativ inriktning	10
Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för investeringen.	+1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen +2 poäng: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare +1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning	15
Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen.	+1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen i någon grad +1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen +1 poäng: Kassalikviditeten efter investering är mindre än 1 +1 poäng: Självfinansieringsgraden är större än 1 +1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 %	10
Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen		25
Summa viktning		100

7.3.4.1. *Bedömningsgrunder*

1. Investeringen ger arbetstillfällen på landsbygden

Arbetstillfällen ska vara nyskapade och bestående räknat som årsarbetskrafter. Bestående innebär att arbetstillfället ska finnas kvar på längre sikt, inte bara under projektiden. I detta inkluderas även "egenföretag" (alla företagsformer), där personen helt eller delvis övergår till att arbeta i sitt företag. Ideellt arbete räknas inte som arbetstillfällen. Arbetstillfällen genom underleverantörer med egen F-skattsedel räknas med om de skapats som en direkt följd av investeringen. För urvalskriteriet räknas enbart arbetstillfällen på landsbygden.

- 1 poäng: Investeringen leder till ökad sysselsättning från deltid till heltid
- 3 poäng: Investeringen skapar ett nytt arbetstillfälle i företaget
- 4 poäng: Investeringen skapar mer än ett arbetstillfälle i företaget
- +1 poäng: Investeringen leder till sysselsättning hela året

1 poäng: Investeringen leder till ökad sysselsättning från deltid till heltid

En poäng ges om investeringen ger heltidssysselsättning för en person som tidigare har arbetat deltid i företaget. Deltid är mindre än 1720 timmar per år.

3 poäng: Investeringen skapar ett nytt arbetstillfälle i företaget

Tre poäng ges om investeringen leder till att företaget kan sysselsätta en ny person på heltid eller halvtid. Med halvtid avses minst 50 % av ett årsarbetstillfälle d.v.s. minst 860 timmar. Personen har inte varit anställd i företaget tidigare.

4 poäng: Investeringen skapar mer än ett arbetstillfälle i företaget

Fyra poäng ges om investeringen leder till att mer än en ny person får sysselsättning i företaget på heltid eller halvtid. Med halvtid avses minst 50 % av ett årsarbetstillfälle d.v.s. minst 860 timmar. Berörda personer har inte varit anställda i företaget nyligen.

+1 poäng: Investeringen leder till sysselsättning hela året

Ett extra poäng ges till investeringar som räknas som mer än enbart säsongsarbete.

2. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål

- +2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål
- +2 poäng: Delar i investeringen ger extra bidrag till miljö kvalitetsmålen
- +1 poäng: Investeringen bidrar till ett extra energieffektivt företag

+2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla minst ett nationellt miljö kvalitetsmål

Två poäng ges till verksamheter som bidrar till de nationella miljö kvalitetsmålen. Det kan till exempel gälla satsningar inom turismsektorn som bidrar till öppna betesmarker, gynnar kulturmiljön eller den biologiska mångfalden. Ett annat exempel är företag som driver restauranger eller säljer mathantverk där råvaran är ekologisk, lokalt producerad eller säsongsanpassad. Lokalt producerat räknas som inom eget eller angränsande landskap. Företag som bedriver verksamheter inom energiproduktion och energieffektivisering är andra exempel på företag som är kvalificerade till poängen.

+2 poäng: Delar i investeringen ger extra bidrag till miljö kvalitetsmålen

Två poäng ges till den som söker stöd om det ingår delar i investeringen som är bra för miljön. Det kan till exempel vara en investering där ett miljö certifieringssystem ingår.

+1 poäng: Investeringen bidrar till ett extra energieffektivt företag

En poäng ges till de företag som med investeringen använder sig av energikällor eller teknik som gör företaget energieffektivt. Det kan till exempel vara investeringar i byggnader, anläggningar och maskiner med fokus på energieffektivitet.

3. Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

- +3 poäng: Investeringen medför att ny produktion startas och/eller att nya tjänster erbjuds i området
- +2 poäng: Investeringen har en tydlig innovativ inriktning

+3 poäng: Investeringen medför att ny produktion startas eller att nya tjänster erbjuds i området

Tre poäng ges till investeringar som medför nya verksamheter i området.

+2 poäng: Investeringen har en tydlig innovativ inriktning

Två ges till investeringar som har ett koncept som visar potential att utveckla branschen eller området i en positiv riktning.

4. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen

- +1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen
- +2 poäng: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare

- +1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild
- +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

+1 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens finns för att genomföra investeringen

En poäng ges om den som söker stöd kan visa att han eller hon har tillräcklig kompetens för att kunna genomföra och planera för investeringen. Det kan vara så att den som söker har kompetens, antingen själv eller via en anställd, eller inköpt.

+2 poäng: Den som söker stöd har erfarenhet av planerad verksamhet som anställd eller egen företagare

Två poäng ges när det finns yrkeserfarenhet inom företaget som gäller för den investering som företaget ska göra. Om företaget saknar kompetens är risken stor att investeringen inte kommer att ge förväntat resultat.

+1 poäng: Den som söker stöd har en tydlig och relevant målbild

En poäng ges om företaget har en tydlig och relevant målbild på både kort och lång sikt. Målbilden ska ge underlag för en bedömning om investeringen kommer att bli genomförd på ett framgångsrikt sätt och också ge önskat resultat. Företagets kvaliteter och drivkrafter har här stor betydelse.

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

En poäng ges om företaget samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande. Samverkan kan bland annat leda till mindre riskexponering och bättre marknadsanpassningar. Det kan också innebära bättre lösningar på kapitalförsörjning.

5. Företaget är i behov av stöd för att kunna genomföra investeringen

- +1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen
- +1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten, utöver investeringen
- +1 poäng: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än
- +1 poäng: Självfinansieringsgraden är mindre än
- +1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 procent

1 poäng: Utan stöd genomförs inte investeringen

En poäng ges om investeringen inte genomförs alls utan stöd. I ansökan ska den som söker ha motiverat varför investeringen inte kommer att genomföras. Det kan till exempel vara att risken är för hög för att satsa själv eller att avkastningen är för dålig.

+1 poäng: Utan stöd förhindras den fortsatta utvecklingen av verksamheten, utöver investeringen

En poäng ges om den fortsatta utvecklingen av affärsverksamheten inte går att genomföra när den som söker inte får något investeringsstöd. Det kan till exempel vara om andra planerade investeringar kommer att påverkas negativt av att den här investeringen inte blir av.

Följande 3 poängsättningar räknas ut av IT-systemet

Det IT-system som används i handläggningen använder de uppgifter som finns i ansökan för att beräkna kassalikviditet, självfinansieringsgrad och soliditet. Dessa nyckeltal visar om företaget är i behov av stöd för att genomföra investeringen.

+1 poäng: Kassalikviditeten efter investeringen är mindre än 1

En ansträngd likviditet är problem för många företag som vill investera. Ett centralt mått är kassalikviditeten. Om kassalikviditeten efter investeringen, utan investeringsstöd är mindre än 1 ges ett extra poäng.

+1 poäng: Självyfinansieringsgraden är mindre än 1

Förmågan att finansiera investeringar med företagets egna pengar påverkar behovet av stöd. Poäng ges om investeringens storlek i förhållande till årets avskrivningar och resultat är större än 1.

+1 poäng: Soliditeten är mindre än 25 procent

Solida företag har goda möjligheter att finansiera investeringar utan statligt stöd. Om företaget har en soliditet enligt senaste bokslut på mindre än 25 procent ges en extra poäng. Då har vi tagit hänsyn till att tillgångarnas värde enligt bokslut sällan speglar tillgångarnas marknadsvärde.

7. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen

Stöd ges till investeringar utifrån de behov och prioriteringar som finns i de regionala handlingsplanerna.

Stöd ges till investeringar utifrån de behov och prioriteringar som finns i de regionala handlingsplanerna.

Ansökningar från följande företag kommer inte att få några poäng för de regionala urvalskriterierna:

Anläggningen som inte innefattar minst 3 bäddenheter efter investeringen. Med bäddenhet avses att 3 av varandra oberoende sällskap ska kunna gästa anläggningen samtidigt. Hygienutrymmen etc måste vara utformade för detta.

1-3 poäng: Investeringen bidrar till att skapa eller bevara arbetstillfällena

En poäng ges till investeringar som leder till ett bevarat arbetstillfälle (minst halvtid)

Blekinge har ett lågt antal företag per 1000 invånare jämfört med övriga landet.

Arbetslösheten, framförallt hos unga är bland de högsta i länet. Investeringar som bidrar till att ett företag bevarar redan befintliga arbetstillfällena premieras med 1 poäng.

Två poäng ges till investeringar som leder till stärkt sysselsättning (fler anställda alt gå från deltid till heltid)

Blekinge har ett lågt antal företag per 1000 invånare jämfört med övriga landet.

Arbetslösheten, framförallt hos unga är bland de högsta i länet. Ett utökat företagande är därför högt prioriterat i länet. 2 poäng ges därför till investeringar som bidrar till att nya arbetstillfällena skapas.

En poäng ges till investeringar som bidrar till intäktbasen

För att Blekinge som region ska vara livskraftigt måste länet ha intäkter utifrån. Det handlar om verksamheter som producerar varor och tjänster till marknader utanför länet. Detta genererar intäkter till länet. Intäkter som också skapar sysselsättning i kommersiell och offentlig service i länet. Nya jobb i intäktbasen ger fler jobb i hela regionen. På sikt ger varje person som jobbar i Intäktbasen möjligheten för ytterligare fem personer att leva och verka i Blekinge.

+1 poäng Investeringen utvecklar bygden som besöksmål

Turismen är en betydande näring i Blekinge som kan utvecklas ytterligare.

+1 poäng Investeringen använder lokala naturresurser

Blekinge har stora tillgångar i form av natur och kulturlandskap. Investeringar som på något sätt drar nytta av detta i sin verksamhet premieras med extra poäng.

+2 poäng: Investeringen görs i företag som är mikroföretag

Investeringen görs i företag som vid tidpunkten då ansökan lämnas in definieras som mikroföretag, d vs mindre än 10 årsanställda.

7.3.5. Investeringar som inte prioriteras regionalt

Ansökningar från följande företag kommer inte att få några poäng för de regionala urvalskriterierna:

Anläggningen som inte innefattar minst 3 bäddenheter efter investeringen. Med bäddenhet avses att 3 av varandra oberoende sällskap ska kunna gästa anläggningen samtidigt. Hygienutrymmen etc måste vara utformade för detta.

7.3.6. Stödnivå

Stödnivån ska vara 40 procent av stödberättigande kostnader upp till högsta stödbelopp. I Blekinge län är högsta stödbelopp 600 000 kronor per stödmottagare.

En stödmottagare kan sammanlagt endast få stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse¹¹. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

8. Service, infrastruktur och attraktiv landsbygd

Den här rubriken gäller investeringar som med stor sannolikhet inte skulle genomföras utan stöd, men där den gemensamma nyttan är stor.

För de här investeringarna finns det krav på att en offentlig organisation i vissa fall går in med pengar för att finansiera investeringen. Det kan exempelvis vara kommun, landsting, region eller länsstyrelse. Detta gäller dock inte för stöd till bredband eller för

¹¹ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

den del av stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden som rör investeringar i kommersiell service.

8.1. **Stöd till investeringar i småskalig infrastruktur** (delåtgärd 7.2 fokusområde 6b)

Förutom länsstyrelsen handlägger också Sametinget stöd till investeringar i småskalig infrastruktur. Sametinget har egen handlingsplan.

8.1.1. *Övergripande prioriteringar*

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Stöd till investeringar i småskalig infrastruktur ges till investeringar där den gemensamma nyttan är stor men det inte finns några incitament för att någon enskild skulle finansiera investeringen (delåtgärd 7.2) Syftet är att förbättra den småskaliga infrastrukturen på landsbygden för att därigenom ge en ökad livskvalitet och en tryggare utomhusmiljö för de boende på landsbygden. Stöd till sådana investeringar kan med fördel ges när de ligger i anslutning till andra investeringar som fått stöd inom landsbygdsprogrammet (fokusområde 6b).

8.1.2. *Regionala prioriteringar med kort bakgrund*

Blekinge har en trend där landsbygdsbefolkningen minskar. Detta medför att underlag för skola och annan service minskar i småorterna. När servicen försvinner sker befolkningsminskningen i en allt högre takt. För att vända denna trend är det viktigt att prioritera insatser som ökar attraktiviteten på landsbygden och i småorterna.

På landsbygden är kollektivtrafiken sämre utbyggd än i städerna. Detta främjar ett ökat bilåkande, vilket är negativt för miljön. Personer utan körkort och bil, tex ungdomar, blir mer begränsade i sina aktiviteter. För att underlätta för boende och därmed minska avfolkningen på landsbygden krävs ofta alternativa lösningar, tex samåkningsystem. Samåknings-/pendlarparkering kan stimulera till ökad samåkning och därmed minskad miljöbelastning. Mindre vägar och stråk till busshållplats, liksom belysning underlättar utnyttjandet av kollektivtrafik.

Även andra typer av investeringar innebär att boendemiljön blir mer attraktiv. Detta kan vara genom att anlägga en brygga eller liknande som alla i samhället har tillgång till.

Samverkan mellan olika aktörer bidrar till att investeringen blir långsiktigt hållbar. Ett gemensamt ansvar stärker sammanhållningen i bygden och bidrar till att investeringen blir kostnadseffektiv. En samverkan med kommunen kan ge positiva följd effekter inom andra områden då en kontaktväg mellan bygden och kommunen skapas.

8.1.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Att tillämpa beslutsomgångar skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet. Löpande hantering av ansökningar bidrar till en effektivare handläggning med kortare handläggningstider.

Information om budget publiceras på länsstyrelsens webbplats, <https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html>

Ansökningar som vid bedömningen får färre än 200 poäng kommer att avslås löpande.

8.1.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.2 fokusområde 6b)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella och regionala urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning
Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	+ 2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål + 1 poäng: Investeringen har en energieffektiv lösning + 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen + 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken	25
Den som söker har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen.	+1 poäng: Lämplig kompetens finns inom organisationen för det område investeringen avser +2 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen +1 poäng: Den som söker har en tydlig och relevant målbild +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning	30
Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen	2 poäng: Investeringen underlättar för användningen av kollektivtrafik och samåkning +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning +2 poäng Investeringen gör boendemiljön mer attraktiv +1 poäng: Investeringen har minst 35 procent i övrigt offentlig stöd	45
Summa nationell viktning		100

8.1.4.1. Bedömningsgrunder

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.

- + 2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål
- + 1 poäng: Investeringen har en energieffektiv lösning
- + 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen
- + 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken

+ 2 poäng: *Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål*
 Investeringar som är positiva ur miljö- och klimatsynpunkt prioriteras. Två poäng ges till investeringar som bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål. Det är framför allt miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö som kommer vara viktigt vid bedömningar av ansökningarna i insatsområdet. Men naturligtvis kan även andra miljö kvalitetsmål och preciseringar komma ifråga. Varje miljö kvalitetsmål beskrivs av de preciseringar som regeringen beslutade 2012. Preciseringarna finns i sin helhet på miljömålportalen, www.miljomal.se.

God bebyggd miljö

– en långsiktigt hållbar bebyggelsestruktur har utvecklats både vid nylokalisering av byggnader, anläggningar och verksamheter och vid användning, förvaltning och omvandling av befintlig bebyggelse samtidigt som byggnader är hållbart utformade,
 – städer och tätorter samt sambandet mellan tätorter och landsbygd är planerade utifrån ett sammanhållet och hållbart perspektiv på sociala, ekonomiska samt miljö- och hälsorelaterade frågor,
 – kollektivtrafiksystem är miljöanpassade, energieffektiva och tillgängliga och att det finns attraktiva, säkra och effektiva gång- och cykelvägar,
 – det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap bevaras, används och utvecklas,
 – den bebyggda miljön utgår från och stöder människans behov, ger skönhetsupplevelser och trevnad samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur
 + 1 poäng: *Investeringen har en energieffektiv lösning*
 Eftersom energieffektivisering är viktigt får de ansökningar som bidrar till energieffektiv drift ett extra poäng.

+ 1 poäng: *Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen*
 Poängen ges till de investeringar som bidrar till arbetet med att nå kulturmiljömålen. Se bilagan för miljö- och klimatmål för mer information och vägledning. Lär mer om kulturmiljömål på

<https://www.raa.se/samhallsutveckling/kulturpolitik/da-och-nu-att-bevara-anvanda-och-utveckla-kulturmiljon/forsta-fragan-vad-ar-kulturmiljo/>

+ 1 poäng: *Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken*
 Poängen ges till de investeringar som bidrar till målet för friluftslivspolitiken. Se bilagan för miljö- och klimatmål för mer information och vägledning. Läs mer om mål för friluftsliv på <http://www.naturvardsverket.se/Friluftsmalen/>

2. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet för investeringen.

- + 1 poäng: Lämplig kompetens finns inom organisationen för det område investeringen avser
- + 2 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen
- + 1 poäng: Den som söker har en tydlig och relevant målbild
- + 1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

+ 1 poäng: Lämplig kompetens finns inom organisationen för det område investeringen avser

En poäng ges när det finns yrkeserfarenhet inom organisationen som gäller för den investering som organisationen ska göra. Om företaget saknar kompetens är risken stor att investeringen inte kommer att ge förväntat resultat.

+ 2 poäng: Tillräcklig, egen eller köpt kompetens för att genomföra investeringen

En poäng ges om den som söker stöd kan visa att han eller hon har tillräcklig kompetens för att kunna genomföra och planera för investeringen. Det kan vara så att den som söker har kompetens, antingen själv eller via en anställd, eller inköpt. Investeringar kan ge påfrestningar på verksamheten, därför är det viktigt att den som söker har kapacitet att genomföra investeringen.

+ 1 poäng: Den som söker har en tydlig och relevant målbild

En poäng ges om organisationen har en tydlig och relevant målbild på både kort och lång sikt. Målbilden ska ge underlag för din bedömning om investeringen kommer att bli genomförd på ett framgångsrikt sätt och också ge önskat resultat. Organisationens kvaliteter och drivkrafter har här stor betydelse.

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

En poäng ges om man i projektet samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande. Samverkan kan bland annat leda till mindre riskexponering och bättre marknadsanpassningar. Det kan också innebära bättre lösningar på kapitalförsörjning.

3. Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen

Stöd ges till investeringar utifrån de behov och prioriteringar som finns i de regionala handlingsplanerna.

Stöd ges till investeringar utifrån de behov och prioriteringar som finns i de regionala handlingsplanerna.

2 poäng: Investeringen underlättar för användningen av kollektivtrafik och samåkning

På landsbygden är kollektivtrafiken sämre utbyggd än i städerna. Det är ofta långt till närmaste busshållplats. Detta främjar ett ökat bilåkande, vilket är negativt för miljön. Personer utan körkort och bil, tex ungdomar blir mer begränsade i sina aktiviteter. För att underlätta för boende på landsbygden krävs ofta alternativa lösningar, tex samåkningsystem. Samåknings-/pendlarparkering kan stimulera till ökad samåkning och därmed minskad miljöbelastning, Stigar, vägar och stråk till busshållplats, liksom belysning underlättar nyttjandet av kollektivtrafik.

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

För att få poäng krävs deltagare från flera olika parter, t ex olika föreningar eller föreningar i samverkan med kommunen.

Parterna ska aktivt bidra till att insatsen genomförs, antingen genom ekonomiskt bidrag eller med hjälp av personella resurser.

+2 poäng Investeringen gör boendemiljön mer attraktiv

Investeringen eller projektet innebär att boendemiljön blir mer attraktiv. Detta kan vara genom att anlägga en brygga eller liknande som alla i samhället har tillgång till.

+1 poäng: Investeringen har minst 35 procent i övrigt offentlig stöd

Investeringen har offentlig medfinansiering med minst 35 %.

8.1.5. *Investeringar som inte prioriteras regionalt*

Investering som inte har övrigt offentlig stöd om minst 25 procent av projektets sammanlagda offentliga finansiering kommer inte att få några poäng för det regionala urvalskriteriet.

8.1.6. *Stödnivå*

Om sökande är offentlig aktör ges 100 procent av stödberättigade utgifter. Stöd ges till 90 procent av stödberättigande utgifter i övriga fall.

Om offentlig aktör är sökande ska minst 30 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd. Om privat aktör är sökande ska minst 30 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse¹² i de fall det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

8.2. **Stöd till bredband (delåtgärd 7.3 fokusområde 6c)**

8.2.1. *Övergripande prioriteringar*

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Stöd till bredband ges för att öka tillgången till bredbandsnät med hög överföringskapacitet, så kallade nästa generations accessnät (NGA-nät) på landsbygden. Syftet med stödet är att öka tillgängligheten till,

¹² Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

användningen av och kvaliteten på informations- och kommunikationsteknik i landsbygdsområden (delåtgärd 7.3 fokusområde 6c).

8.2.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

I bredbandsstödet används bara gemensamma nationella prioriteringar. De projekt som beviljas stöd ska bidra till att uppfylla målen i den regionala bredbandsstrategin. I de fall det finns en kommunal bredbandsstrategi ska projektet även bidra till att uppfylla kommunens mål för bredbandsutbyggnad.

2020 utmärker sig Blekinge som ett attraktivt E-samhälle där en stor del av befolkningen använder digitala tjänster. Enligt den regionala Bredbandsstrategin ska 90 procent av länets hushåll och företag ha tillgång till bredband med hastighet minst 100 Mbit/s till 2020. Bredbandsutbyggnaden i länet är bland de lägsta i landet, endast 40 % av länets hushåll har tillgång till 100 Mbit/s, vilket kan jämföras med riksgenomsnittet som ligger på närmare 60 %. På landsbygden är situationen betydligt sämre. Här är det endast några få procent av befolkningen som har tillgång till 100Mbit/s. Tabellen nedan är missvisande avseende Ronneby kommun på grund av rapporteringsfel. Den verkliga bredbandstillgången på landsbygden i Ronneby kommun ligger sannolikt i nivå med övriga kommuner i länet. Det finns en variation inom länet, där Olofström ligger högst, tack vare deras satsning på kabel-TV.

Kommun	Tillgång till 100 Mbit/s totalt	Varav tillgång i glesbygd
Blekinge län	39,87%	10,51%
Karlshamn	31,98%	5,83%
Karlskrona	44,81%	6,04%
Olofström	73,92%	6,25%
Ronneby	33,23%	26,27%
Sölvesborg	20,67%	2,49%

Intresset för bredbandsutbyggnad i byanäts-föreningar i förra programperioden var inledningsvis svalt, men efter det att ett par föreningar genomfört lyckade projekt steg intresset, för att mot slutet av programperioden vara betydligt större än tillgången på medel. Det finns därför ett uppdämt behov av stöd till bredbandsprojekt. Det är strategiskt viktigt att projektet ligger i linje med kommunal och regional bredbandsstrategi. Samtliga kommuner i länet har en kommunal bredbandsstrategi. En regional strategi fastställdes under våren 2015.

Målet med denna åtgärd är utbyggnad av snabbt bredband. Mot denna bakgrund ska prioritet ges till projekt där behovet är störst, vilket innebär att områden med högst anslutningsgrad blir högt prioriterade. Dessa områden är ofta glest befolkade med en mycket dålig mobiltäckning. Bredbandsutbyggnad är ofta en förutsättning för att behålla den bofasta befolkningen, vilket gör att det är av stor vikt att skapa möjligheter för lyckade bredbandsprojekt i dessa områden.

8.2.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Vid omfördelning av budget kommer ansökningarna att beslutas genom beslutsomgång. Beslut om beslutsomgång och budget publiceras på länsstyrelsens webbplats, <https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html>

Efter sista ansökningsdatum prövar Länsstyrelsen alla kompletta ansökningar som kommit in sedan föregående beslutsomgång. Med komplett ansökan avses ansökan som har nödvändiga bilagor för att kunna handläggas. Komplettering av uppgifter i ansökan och bilagorna kommer att ske under handläggningstiden fram till beslut.

Ansökningar som vid bedömningen får färre än 200 poäng kommer att avslås löpande. Ansökningar som inte ryms inom budgeten för en beslutsomgång, om budgeten begränsas, överförs till nästa om sökande önskar, dock maximalt två gånger.

8.2.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.3, fokusområde 6c)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar. Det finns bara nationella urvalskriterier för bredband.

Nationella urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning Bedömningsgrunder	Viktning
Projektet ger hög anslutningsgrad till bredbandsnätet	1 poäng: 50 – 74 procent anslutna inom avgränsat område för projektet. 3 poäng: 75 – 84 procent anslutna inom avgränsat område för projektet. 5 poäng: 85 procent eller fler anslutna inom avgränsat område för projektet.	45
Projektet har ett högt antal möjliga anslutningar till bredbandsnätet	2 poäng: 20 - 49 möjliga anslutningar inom avgränsat område för projektet. 3 poäng: 50 - 99 möjliga anslutningar inom avgränsat område för projektet. 4 poäng: 100 – 199 möjliga anslutningar inom avgränsat område för projektet. 5 poäng: Minst 200 möjliga anslutningar inom avgränsat område för projektet.	40
Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen	+1 poäng: Likviditeten för projektets genomförande är tryggad. +1 poäng: Det finns en projektledare utsedd för projektet. +1 poäng: Det finns en ekonomiansvarig utsedd för projektet. +1 poäng: Det finns en upphandlingskunnig utsedd för projektet. +1 poäng: Det finns en person med relevant teknisk utbildning eller erfarenhet i projektet.	15

Summa viktning		100
----------------	--	-----

Regionala urvalskriterier

För stöd till bredband finns inte några regionala urvalskriterier.

8.2.4.1. *Bedömningsgrunder*

1. Projektet ger hög anslutningsgrad till bredbandsnätet

Syftet med prioriteringen är att öka kostnadseffektiviteten i projekten. I det här sammanhanget betyder det att bredbandsnätet blir billigare per anslutning om det är många som väljer att koppla upp sig. Genom att beräkna anslutningsgraden på hushåll (= permanentbostäder) styr också urvalskriteriet på ett tydligt sätt mot indikatorn för delåtgärden som är antal personer som får tillgång till bredband.

Så här beräknas anslutningsgraden:

Beräknat antal anslutna hushåll/totalt antal hushåll inom avgränsat område för projektet

* 100 = anslutningsgrad i %

Hushåll = permanentboende = hushåll med folkbokförda

2. Projektet har ett högre antal möjliga anslutningar till bredbandsnätet

Syftet med prioriteringen är att få projekt som omfattar ett lite större område. Det är bra ur kostnadseffektivitetssynpunkt om projekten inte blir alltför små och syftar också till att områden avgränsas på ett klokt sätt så att inte ”vita fläckar” uppstår mellan områdena. Som möjlig anslutning räknas hushåll det vill säga permanentbostäder med folkbokförda. I ett flerbostadshus räknas varje lägenhet som en anslutning.

3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen

Prioriteringen syftar till att få projekt som kommit långt i sin planering. Projektet har samlat personer med den kompetens som behövs för att kunna genomföra projektet. En säkrad finansiering av projektet minskar risken för problem med likviditeten som kan leda till stopp i arbetet.

Den kompetens som krävs kan komma från utbildning eller att personen har jobbat med liknande arbetsuppgifter. Personerna ska vara namngivna i ansökan.

Likviditeten är tryggad om det finns ett:

- Lånelöfte om det är en förening eller organisation (som inte är företag eller myndighet) som genomför projektet.
- Lånelöfte om det är ett företag som genomför projektet. Om företaget har likviditet att genomföra projektet utan externa lån kan lånelöftet ersättas av ett intyg från företaget.
- Om det är en kommun eller annan myndighet som genomför projektet behövs inget intyg eller lånelöfte. En kommun eller myndighet får alltid ett poäng.

Den som genomför projektet är den som är projektägare och alltså står som sökande.

Kompetensen ska styrkas med:

Oavsett vem som står som genomför projektet, står som sökande, ska de personerna vara namngivna i ansökan. Kompetensen beskrivs i kort förklaring för varje person. Kompetensen kan bestå av utbildning, arbetslivserfarenhet eller erfarenhet från föreningsarbete. Kompetensen behöver inte styrkas av underlag som t ex arbetsgivarintyg eller utbildningsintyg.

8.2.5. *Investeringar som inte prioriteras regionalt*

Det finns inte några regionala prioriteringar inom bredband.

8.2.6. *Stödnivå*

Stödnivån i länet är anpassad till de regionala förutsättningarna utifrån gemensamma riktlinjer som tagits fram av Jordbruksverket. Samma stödnivå används för alla projekt som beviljas stöd inom länet.

Följande faktorer har vägts samman:

Bredbandsnätens storlek, som utgår från antal personer per kvadratkilometer i länets olika kommuner.

Markförhållanden, som speglas av andelen åkermark, betesmark, skog inklusive berg, myrar, mossar och liknande svåra marker samt andelen sjöar och vattendrag i länet.

Historiska kostnader för bredbandsinvesteringar under åren 2010-2013 hämtade från bredbandsstödet i landsbygdsprogrammet 2007-2013. Riktlinjen syftar till att den privata insatsen i genomsnitt ska vara likvärdig kostnaden för en uppkoppling i tätort.

Tillgång till marknadsaktörer i länet och vilka affärsmodeller de erbjuder. Brist på aktiva marknadsaktörer kan motivera en högre stödnivå.

I Blekinge län får de som investerar i bredband 70 % av de stödberättigande utgifterna i stöd.

Befolkningstäthet

Blekinge län är ett relativt tätbefolkat län med i genomsnitt 52 invånare per kvadratkilometer vilket kan jämföras med riksgenomsnittet på 23 invånare per kvadratkilometer. På landsbygden, dvs områden utanför tätort, bor det dock endast 11 invånare per kvadratkilometer. Om man bryter ned siffrorna på kommunnivå ser man att Ronneby och Olofström är mest glesbefolkade med 34 respektive 33 invånare per kvadratkilometer, medan Karlshamn och Karlskrona ligger bättre till med 63 respektive 61 invånare per kvadratkilometer. Sölvesborg som är en ytmässigt liten kommun har en befolkningstäthet på 90 invånare per kvadratkilometer. Befolkningen på landsbygden i samtliga kommuner bor dock relativt utspritt över vad man kan säga vara ett tämligen jämnt ruttmönster av mycket små byar eller ensamliggande gårdar i landskapet på några kilometers förband. Det gör att avstånden per anslutning ofta är långa. Särskilt tydligt är detta i Olofströms kommun där det finns många ensligt belägna fastigheter.

Markförhållanden och gleshet

Blekinge består till 80% av skog enligt siffror från statistisk årsbok 2014. De områden som är aktuella för stöd är i princip uteslutande skogsområden med långa avstånd mellan

fastigheterna. Skogen i Blekinge, speciellt i de norra delarna, är mycket stenig och blockbunden vilket gör att det är dyrt att förlägga fiber eftersom det krävs mycket sprängning. Områdena med mer åkerareal ligger huvudsakligen längs kusten. Dessa områden är mer tätbebyggda och avståndet mellan samhällena är ganska kort. I samhällena kommer utbyggnad huvudsakligen ske på marknadsmässiga grunder enligt PTS marknadsanalys. Landsbygden mellan samhällena vid kusten kommer till viss del att byggas ut med stödmedel, även om vi hoppas att marknadsaktörerna kommer att utöka sina områden till att även omfatta den mer tätortsnära landsbygden i dessa områden. Blekinge består även av många mindre sjöar, vilket kan fördyra bredbandsbyggandet. Vi har även en del öar som kan bli aktuella för fiberprojekt, till dem krävs sjökabel, vilket fördyrar projekten mycket.

Historiska kostnader

Blekinge har hittills haft en låg utbyggnadstakt. I slutet av förra programperioden tog dock intresset fart och ett antal lyckade bredbandsprojekt med stöd av medel från Landsbygdsprogrammet har genomförts. De områden som är aktuella att bygga ut med stöd är rena landsbygdsområden, mindre tätorter kommer att byggas ut på marknadsmässiga grunder. I förra programperioden tillämpade Blekinge modellen med 100% stöd till kanaliseringen, vilket innebär att de boende fick stå för fibreringen själva. Ca 25 000 kr per anslutning har i genomsnitt betalats ut i stöd, men variationerna är mycket stora beroende på omständigheterna. I något fall har kostnaderna landat på närmare 50 000 per anslutning i stöd. En genomsnittlig fiberanslutning består till 60% av kostnader för kanalisering och 40% av kostnader för fibrering. Detta innebär att genomsnittskostnaden för projekten i länet i föregående programperiod varit ca 42 000 kr per anslutning med variationer upp mot 80 000 kr. Hushållen har haft en riktlinje på ca 20 000 i insats per anslutning. En rimlig kostnad är en förutsättning för att få en hög anslutningsgrad.

De aktuella områdena för stöd i denna programperiod ligger oftast i skogsbygden med mycket svåra förhållanden (stenrik terräng och långa avstånd mellan husen). Dessa områden är ofta gleset befolkade med dålig mobiltäckning, vilket gör att bredbandsutbyggnad i dessa områden är betydelsefull för att behålla den bofasta befolkningen. För att det inte ska bli orimligt dyrt för dessa områden väljer Blekinge att tillämpa en något högre stödnivå än riksgenomsnittet. Risken är annars intresset för byanät, och anslutningsgrad i områdena, kommer att bli för lågt.

Marknadsaktörer och deras affärsmodeller

I Blekinge bredbandsnät har samtliga kommuner stadsnät som tillhandahåller en öppen teknikplattform. Även Telia erbjuder öppet nät, men detta sker framförallt i tätorterna. Svenska Stadsnät tillhandahåller tjänster i ett öppet nät i Karlshamns tätort. Ronneby, Karlskrona och Karlshamns kommun har ett samarbete kring sin teknikplattform där ett gemensamt utbud av tjänster tillhandahålls till samtliga bredbandsanslutna kunder i dessa kommuner. Utbyggnaden har hittills endast skett i tätort. Under senare år har utbygganden på marknadsmässiga grunder tagit fart i villaområdena och viss utbyggnad i de större samhällena på landsbygden är planerad. På landsbygden utanför samhällena är marknadsaktörerna inte aktiva i dagsläget. Utbyggnaden sker endast i tätort. Under senare år har utbygganden på marknadsmässiga grunder tagit fart i villaområdena och viss utbyggnad i

de större samhällena på landsbygden är planerad. På landsbygden är marknadsaktörerna inte aktiva i dagsläget.

De upphandlingar som har gjorts under förra programperioden av kommunikationsoperatör har i samtliga fall vunnits av det kommunala bolaget. Anbud från övriga aktörer har inte kommit in, vilket kan tyda på att intresset att verka på landsbygden hittills har varit relativt svalt.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Högsta stödbelopp är 10 miljoner euro per projekt.

8.3. **Stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden** (delåtgärd 7.4 fokusområde 6b)

Förutom länsstyrelsen handlägger också Sametinget stöd till investeringar i service och fritid. Det gäller då idrotts- och fritidsanläggningar samt samlingslokaler. Sametinget har egen handlingsplan.

8.3.1. *Övergripande prioriteringar*

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Stöd till investeringar i service och fritid ges till investeringar där den gemensamma nyttan är stor men det inte finns några incitament för att någon enskild skulle finansiera investeringen (delåtgärd 7.4). Syftet med stödet är att skapa och behålla service på landsbygden. Det kan vara kommersiell och viss offentlig service, servicepunkter där flera olika typer av service finns samlat, men också investeringar för att skapa bra möjligheter för idrott och fritid samt samlingslokaler, vilket gynnar både boende och besökare(fokusområde 6b).

8.3.2. *Regionala prioriteringar med kort bakgrund*

Investeringar i kommersiell och viss offentlig service

Blekinge har en trend där landsbygdsbefolkningen minskar. Detta medför att underlag för skola och annan service minskar i småorterna. När servicen försvinner sker befolkningsminskningen i en allt högre takt. För att vända denna trend är det viktigt att prioritera insatser som ökar attraktiviteten på landsbygden och i småorterna.

Dagligvarubutiker och drivmedelsstationer på landsbygden har en viktig roll att fylla, dels för de boende på landsbygden men även för näringslivet, t ex besöksnäringen. Det finns många sommarboende på landsbygden i Blekinge, dessa sätter stort värde på att det finns en lokal butik. Även mer kortvariga besökare utnyttjar butikerna.

De dagligvarubutiker på landsbygden som finns kvar i länet har ofta av dålig lönsamhet, särskilt vintertid. Nödvändiga investeringar i form av t ex miljövänliga, energieffektiva frysar uteblir då lönsamheten är svag. Eftersom dagligvarubutikerna ofta fyller en nyckelroll för attraktiviteten i de små samhällena prioriteras investeringar i de utpekade områdena i det regionala serviceprogrammet. I enlighet med länets regionala serviceprogram är samtliga

dagligvarubutiker på landsbygden som är ensamma på orten stödberättigade. Förutsättningen är att den årliga omsättningen understiger 30 miljoner kronor.

Servicepunkter är ett komplement till butiker på landsbygden. Här kan det finnas olika typer av kommersiell service, men även vissa typer av offentlig service såsom myndighetsinformation och bibliotek. Olika typer av lokala distributions- och logistiklösningar som underlättar för de boende prioriteras också.

De flesta dagligvarubutiker och drivmedelsstationer har en eller flera kompletterade tjänster, t ex i form av paketutlämning, postservice eller apotek. Detta är av stor betydelse för de boende på orten, då det ökar deras möjligheter att utföra flera ärenden på hemorten. Anläggningar som satsar på extra service prioriteras därför med extra poäng för varje typ av service utöver huvudverksamheten. En livsmedelsbutik anses ha livsmedelsförsäljning som huvudverksamhet. Om butiken väljer att dessutom ha paketutlämning ger detta extra poäng.

Investeringar i idrotts- och fritidsanläggningar samt samlingslokaler

Idrottsrörelsen har stor betydelse för landsbygden. Att kunna utöva sitt fritidsintresse på hemorten gör att tillgängligheten ökar eftersom transportbehovet minskar.

Idrotts- och fritidsanläggningar som är utformade på ett sådant sätt att flera olika idrotter/aktiviteter kan utövas prioriteras eftersom detta ökar användningen av lokalen. Ett stort utbud av fritidsaktiviteter på orten ökar dess attraktivitet.

Barn och unga som saknar körkort har ofta svårt att ta sig till fritidsaktiviteter på annan ort då de saknar körkort och kollektivtrafiken ofta är dåligt utvecklad. Orter som är attraktiva för barn och ungdomar lockar barnfamiljer till inflyttning. Dessa är viktiga för ortens utveckling. Investeringen gynnar ungdomar prioriteras därför.

Den lokala kraften är viktig för utvecklingen av landsbygden. I en mindre ort med begränsade resurser är det av stor vikt att de investeringar som görs attraherar många utövare. En investering i en anläggning som många boende på orten utnyttjar ger stor samhällsekonomisk nytta, samtidigt som sammanhållningen i bygden stärks. Om sökande kan visa att investeringen ökar aktivitetsutbudet på landsbygden ger detta extra poäng. Detta kan göras genom att sökande kan visa att investeringen medför att fler utövare kan få tillgång till lokalen, t ex genom att nya sporter utövas där. Sökande kan även påvisa att lokalen blir användbar under en större del av året, t ex genom att värmesystemet förbättras så att det blir möjligt att värma lokalen även vintertid. Detta möjliggör ett utökat utnyttjande av lokalen.

8.3.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

För stöd till investeringar i kommersiell service på landsbygden finns ett behov av att kunna fatta snabba beslut. Av den anledningen kommer vi att tillämpa löpande beslut i stället för beslutsomgångar. Länsstyrelsen räknar med att kunna göra ett bra urval utifrån bedömningskriterierna. Ansökningar som inte uppnår 200 poäng för bedömningskriterierna kommer att avslås.

På detta sätt säkerställs ett bra urval av ansökningar.

Att tillämpa beslutsomgångar skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet. Löpande hantering av ansökningar bidrar till en effektivare handläggning med kortare handläggningstider

Information om budget publiceras på länsstyrelsens webbplats,
<https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html>

Ansökningar som vid bedömningen får färre än 200 poäng kommer att avslås löpande.

8.3.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.4, fokusområde 6b)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Följande områden har eget urvalskriterium

- *investeringar i kommersiell och viss offentlig service*
- *investeringar i idrotts- och fritidsanläggningar samt samlingslokaler.*

Nationella och regionala urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning Första utkast
Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	+ 2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål + 1 poäng: Investeringen har en energieffektiv lösning + 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen + 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken	10
Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	1 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och behöver spridas mer 3 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom området +1 poäng: Nya servicepunkter eller samlingslokaler skapas +1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning	15
Den som söker har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen.	2 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen 4 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen. +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning	20

Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen.	<p>A Investeringar i kommersiell och viss offentlig service 3 poäng: Investeringen bidrar till målen i det regionala serviceprogrammet +2 poäng: Investeringen bidrar till en lokal servicepunkt + 1 poäng Investeringen ökar serviceutbudet</p> <p>B Investeringar i idrotts- och fritidsanläggningar samt samlingslokaler +2 poäng: Investeringen bidrar till att flera verksamheter kan samnyttja lokalen +2 poäng: Barnkonsekvensanalys är gjord enligt Riksidrottsförbundet checklista +1 poäng: Insatsen ökar aktivitetsutbudet på landsbygden +1 poäng: Investeringen har minst 35 procent i övrigt offentlig stöd</p>	40
Investeringen har tydliga och mål.	3 poäng: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga mål med investeringen finns angivna 5 poäng: Sökande som utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mål också har effektmål beskrivna	15
Summa nationell viktning		100

8.3.4.1. *Bedömningsgrunder*

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål

- + 2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål
- + 1 poäng: Investeringen har en energieffektiv lösning
- + 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen
- + 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken

+ 2 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål

Investeringar som är positiva ur miljö- och klimatsynpunkt prioriteras. Två poäng ges till investeringar som bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål. Det är framför allt miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö som kommer vara viktigt vid bedömningar av ansökningarna i insatsområdet. Men naturligtvis kan även andra miljö kvalitetsmål och preciseringar komma ifråga. Varje miljö kvalitetsmål beskrivs av de preciseringar som regeringen beslutade 2012. Preciseringarna finns i sin helhet på miljömålsportalen, www.miljomal.se.

God bebyggd miljö

- en långsiktigt hållbar bebyggelsestruktur har utvecklats både vid nylokalisering av byggnader, anläggningar och verksamheter och vid användning, förvaltning och omvandling av befintlig bebyggelse samtidigt som byggnader är hållbart utformade,
- städer och tätorter samt sambandet mellan tätorter och landsbygd är planerade utifrån ett sammanhållet och hållbart perspektiv på sociala, ekonomiska samt miljö- och hälsorelaterade frågor,
- den bebyggda miljön utgår från och stöder människans behov, ger skönhetsupplevelser och trevnad samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur

+ 1 poäng: *Investeringen har en energieffektiv lösning*

Eftersom energieffektivisering är viktigt får de ansökningar som bidrar till energieffektiv drift ett extra poäng.

+ 1 poäng: *Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen*

Poängen ges till de investeringar som bidrar till arbetet med att nå kulturmiljömålen. Se bilagan för miljö och klimatmål för mer information och vägledning. Lär mer om kulturmiljömål på

<https://www.raa.se/samhallsutveckling/kulturpolitik/da-och-nu-att-bevara-anvanda-och-utveckla-kulturmiljon/forsta-fragan-vad-ar-kulturmiljo/>

+ 1 poäng: *Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken*

Poängen ges till de investeringar som bidrar till målet för friluftslivspolitiken. Se bilagan för miljö och klimatmål för mer information och vägledning. Läs mer om mål för friluftsliv på <http://www.naturvardsverket.se/Friluftsmalen/>

2. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).

- 1 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och behöver spridas mer
- 3 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första i området
- +1 poäng: Nya servicepunkter eller samlingslokaler skapas
- +1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning

När det gäller innovation kan man se till vad för service som ska förmedlas. Det kan handla om ny kunskap om produkter eller metoder för service. Dessa kan i sin tur vara ett resultat av ny forskning eller erfarenhet. Bedömningen görs utifrån hur innovativt innehållet i servicen är. Bedömning görs också baserat på hur relevant kunskapen är för målgruppen, dvs. alla som är berörda eller kan förväntas ha nytta av eller behöva kunskapen.

En produkt, tjänst eller arbetsmetod kan betraktas som en innovation så länge den inte används i den omfattning den borde i området.

1 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och behöver spridas mer

Poängen ges till de investeringar som förbättrar servicen i området och samtidigt har en innovativ inriktning som behöver spridas. Det kan vara servicelösningar som har innovativa funktioner, till exempel provtagningsverksamheter eller servicelösningar för posthantering eller bredare aktivitetsutbud.

3 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första i området

En produkt, vara eller tjänst kan betraktas som en innovation så länge den inte används i den omfattning den borde i området. Tre poäng ges t.ex. till nya lösningar för hur man kombinerar olika typer av service eller bredare aktivitetsutbud.

+1 poäng: *Nya servicepunkter eller samlingslokaler skapas*

Poängen ges till de ansökningar som visar att det på platsen kommer tillhandahållas service. Det kan till exempel vara dagligvarubutiker och drivmedelsstationer.

+1 poäng: *Investeringen är en del i en helhetslösning*

En poäng ges om investeringen tillsammans med andra lokala investeringar går mot samma mål. Det kan vara till exempel företag som gör paketlösningar tillsammans med andra företag eller organisationer.

3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen.

- 2 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen
- 4 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen.
- +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

2 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen

Två poäng ges till den som söker stöd har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, eller kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör eller kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet.

4 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen.

Fyra poäng ges till den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen.

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

En poäng ges om man i projektet samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande. Samverkan kan bland annat leda till mindre riskexponering och bättre marknadsanpassningar. Det kan också innebära bättre lösningar på kapitalförsörjning.

4. Det finns ett identifierat behov av projektet.

Stöd ges till investeringar utifrån de behov och prioriteringar som finns i de regionala handlingsplanerna.

Ansökningar från följande företag kommer inte att få några poäng för det regionala urvalskriteriet:

Inköp av befintliga byggnader.

Stöd till investeringar i service och fritid på landsbygden

A Kommersiell och viss offentlig service

Följande investeringar kommer inte att få några poäng för det regionala urvalskriteriet:

Inköp av befintliga byggnader.

3 poäng: Investeringen bidrar till målen i det regionala serviceprogrammet

Länsstyrelsen regionala serviceprogram visar i vilka områden av länet som riskerar att stå utan service, dvs där vi endast har en butik på orten. Om investeringen görs på ett serviceställe o någon av dessa utpekade orter ges ansökan 3 poäng. Förutsättningen är att den årliga omsättningen understiger 30 miljoner kronor.

2 poäng: Investeringen bidrar till en lokal servicepunkt

Servicepunkt enligt Jordbruksverket, har olika typer av samhällsservice, som exempelvis bibliotek, information från myndigheter, postkontor och apotek. Servicepunkter kan exempelvis etableras i gårdsbutiker, campingplatser eller värdshus. **Servicepunkt enligt kommuners översiktsplaner**: är en geografisk yta med tillgång till begränsad service

+ 1 poäng: Investeringen ökar serviceutbudet

Serviceställen som tillhandahåller fler olika typer av kommersiell service får 1 poäng extra för varje typ av service. Kommersiell service definieras som tillgång till handel och köp av tjänster som inte är offentligt finansierad t.ex. kontanthantering, spel, apotek, utlämning alkohol, pakethantering, drivmedel, annan handel, lantbrevbärare

B Idrotts- och fritidsanläggningar samt samlingslokaler

+2 poäng: Investeringen bidrar till att flera verksamheter kan samnyttja lokalen

Idrotts och fritidsanläggningar som vänder sig till flera olika typer av verksamhet ger möjlighet till att erbjuda en mångfald av fritidsaktiviteter för lokalbefolkningen. Att kunna utöva sitt fritidsintresse på hemorten gör att tillgängligheten ökar eftersom transportbehovet minskar. Detta ökar ortens attraktivitet. Även möteslokaler får poäng om sökande kan visa att investeringen medför en ökad aktivitet i lokalen.

+2 poäng: Barnkonsekvensanalys är gjord enligt Riksidrottsförbundet checklista

Ungdomar är viktiga för bygdens fortlevnad. Ungdomar är mer beroende av aktiviteter på hemorten då de saknar körkort och kollektivtrafiken ofta är dåligt utvecklad. Om sökande gjort en barnkonsekvensanalys över investeringen ger detta extra poäng.

+1 poäng: Insatsen ökar aktivitetsutbudet på landsbygden

En investering i en anläggning som många boende på orten utnyttjar får extra poäng. Denna prioritering förs för att investeringen på så sätt kommer många till del, samtidigt som sammanhållningen i bygden stärks.

+1 poäng: Investeringen har minst 35 procent i övrigt offentlig stöd

Investeringen har offentlig medfinansiering med minst 35 %.

5. Projektet har tydliga mål.

3 poäng: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga mål med investeringen finns angivna

5 poäng: Sökande som utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mål också har effektmål beskrivna

De mål som finns formulerade för investeringen måste vara i linje med dess syfte, innehåll och upplägg. Kostnad, mål och innehåll (verksamhet) måste hänga ihop.

8.3.5. *Investeringar som inte prioriteras regionalt*

Följande investeringar kommer inte att få några poäng för det regionala urvalskriteriet.

Inköp av befintliga byggnader.

Kommersiell service

Verksamhetsställe med omsättning över 30 Mkr avseende dagligvaror respektive drivmedel
Verksamhetsställe i ort där även annan näringsidkare erbjuder motsvarande service.

Fritidsanläggningar och samlings-salar

Investering som inte har övrigt offentligt stöd om minst 25 procent av projektets sammanlagda offentliga finansiering kommer inte att få några poäng för det regionala urvalskriteriet.

8.3.6. *Stödnivå*

Investeringar i kommersiell och viss offentlig service

För stöd till investeringar i dagligvarubutiker, drivmedelsanläggningar, distributions- och logistiklösningar och för att utveckla servicepunkter i andra lokaler gäller följande:

1. Stöd ges till 50 procent av stödberättigande utgifter om det inte finns särskilda skäl enligt punkt 2. Stöd beviljas inte till dessa ansökningar om stöd om de stödberättigande utgifterna är mindre än 50 000 kronor.
2. Stöd ges till 90 procent av stödberättigande utgifter om det finns särskilda skäl enligt nedan. Stöd beviljas inte till dessa ansökningar om stöd om de stödberättigande utgifterna är mindre än 30 000 kronor.

- investeringar i förbättrad tillgänglighet
- investering vid nystart av nedlagd butik
- investeringar för bättre miljö och klimat som exempelvis energieffektivisering
- försäljningsstället för dagligvaror eller drivmedel prioriterad i länsstyrelsens handlingsplan utifrån de regionala serviceprogrammen

I Blekinge län är högsta stödbelopp 1 000 000 kronor per stödmottagare.

En stödmottagare kan sammanlagt endast få stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse¹³ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill

säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Investeringar i idrotts- och fritidsanläggningar samt samlingslokaler
Stöd ges till 90 procent av stödberättigande utgifter för övriga investeringar, som samlingslokaler, anläggningar för idrotts- och fritidssysselsättningar. Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter för dessa övriga investeringar.

Om offentlig aktör är sökande ska minst 30 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd. Om privat aktör är sökande ska minst 30 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd.

I Blekinge län är högsta stödbelopp 600 000 kronor per stödmottagare.
En stödmottagare kan sammanlagt endast få stöd upp till det högsta stödbeloppet inom en period av tre år. Detta gäller per delåtgärd och fokusområde och tiden räknas från den först inkomna ansökan.
Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse¹³ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

8.4. **Stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt för turistinformation (delåtgärd 7.5 fokusområde 6b)**

Förutom länsstyrelsen handlägger också Sametinget stöd till investeringar i infrastruktur för rekreation och turism samt för turistinformation. Sametinget har egen handlingsplan.

8.4.1. *Övergripande prioriteringar*

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Stöd till investeringar ges där den gemensamma nyttan är stor men det inte finns några incitament för att någon enskild skulle finansiera investeringen (delåtgärd 7.5). Syftet med stödet är att utifrån landsbygdens resurser skapa möjligheter för rekreation för allmänheten och förbättra möjligheterna till turism (fokusområde 6b).

¹³ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

8.4.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Blekinge har en attraktiv landsbygd vilket lockar många besökare. Turistnäringen har expanderat under senare år, men det finns potential för ytterligare utveckling i detta område. En stor del av turisterna kommer till länet för att uppleva natur och friluftsliv. Olika typer av cykel, rid och vandringsleder knyter ihop länet och skapar möjligheter för turistentreprenörerna att skapa olika typer av paketslösningar. Åtgärder som på olika sätt gynnar flera aktörer är prioriterade.

8.4.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Blir det återflöde av stödpengar och de pengar som inte är beslutade i beslutsomgångar kommer att beslutas löpande.

Att tillämpa beslutsomgångar skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet. Löpande hantering av ansökningar bidrar till en effektivare handläggning med kortare handläggningstider.

Information om budget publiceras på länsstyrelsens webbplats, <https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html>

Ansökningar som vid bedömningen får färre än 200 poäng kommer att avslås löpande.

8.4.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.5, fokusområde 6b)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella och regionala urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning Första utkast
Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	+ 1 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål + 2 poäng: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen + 2 poäng: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken	10
Investeringen bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	2 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och behöver spridas mer 4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen +1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning	15
Den som söker har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen.	2 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen. 4 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen.	20

	+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning	
Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen.	+2 poäng: Investeringen leder till ökad tillgänglighet +1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning 1-2 poäng: Investeringen gynnar områdets attraktionskraft +1 poäng: Investeringen har minst 35 procent i övrigt offentlig stöd	40
Investeringen har tydliga mål.	3 poäng: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga mål med investeringen finns angivna 5 poäng: Sökande som utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mål också har effektmål beskrivna	15
Summa nationell viktning		100

8.4.4.1. *Bedömningsgrunder*

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål

- +1 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål
- + 2 poäng: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen
- + 2 poäng: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken

+ 1 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål

Investeringar som är positiva ur miljö- och klimatsynpunkt prioriteras. Två poäng ges till investeringar som bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål. Nedan beskrivs de miljö kvalitetsmål som är vanligast vid bedömningar av ansökningarna i insatsområdet. Men naturligtvis kan även andra miljö kvalitetsmål och preciseringar komma ifråga. Varje miljö kvalitetsmål beskrivs av de preciseringar som regeringen beslutade 2012.

Preciseringarna finns i sin helhet på miljö målsportalen, www.miljomal.se.

Levande sjöar och vattendrag

– strandmiljöer, sjöar och vattendrags värden för fritidsfiske, badliv, båtliv och annat friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

Hav i balans samt levande kust och skärgård

– havs-, kust och skärgårdslandskapets värden för fritidsfiske, badliv, båtliv och annat friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

Myllrande våtmarker

– våtmarkernas värde för friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

Levande skogar

– skogens värden för friluftslivet är värnade och bibehållna

Ett rikt odlingslandskap

– odlingslandskapets värden för friluftslivet är värnade och bibehållna samt tillgängliga för människor

Storslagen fjällmiljö

– fjällmiljöers värden för friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

God bebyggd miljö

– städer och tätorter samt sambandet mellan tätorter och landsbygd är planerade utifrån ett sammanhållet och hållbart perspektiv på sociala, ekonomiska samt miljö- och

hälsorelaterade frågor, – kollektivtrafiksystem är miljöanpassade, energieffektiva och tillgängliga och att det finns attraktiva, säkra och effektiva gång- och cykelvägar,
 – det finns natur- och grönområden och grönstråk i närhet till bebyggelsen med god kvalitet och tillgänglighet,
 – den bebyggda miljön utgår från och stöder människans behov, ger skönhetsupplevelser och trevnad samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur,

+ 2 poäng: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen

Poängen ges till de investeringar som bidrar till arbetet med att nå kulturmiljömålen. Se bilagan för miljö och klimatmål för mer information och vägledning. Lär mer om kulturmiljömål på <https://www.raa.se/samhallsutveckling/kulturpolitik/da-och-nu-att-bevara-anvanda-och-utveckla-kulturmiljon/forsta-fragan-vad-ar-kulturmiljo/>

+ 2 poäng: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken

Poängen ges till de investeringar som bidrar till målet för friluftslivspolitiken. Se bilagan för miljö och klimatmål för mer information och vägledning. Läs mer om mål för friluftsliv på <http://www.naturvardsverket.se/Friluftsmalen/>

2. Projektet bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

- 2 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och behöver spridas mer
- 4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen
- +1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning

2 poäng: Investeringen har en innovativ inriktning och behöver spridas mer

4 poäng: Investeringen har tydlig innovativ inriktning och är bland de första inom branschen

När det gäller innovation kan man se om investeringen avser nya aktiviteter i området eller ny information om området eller platsen. Det kan handla om ny kunskap om området eller platsen. Dessa kan i sin tur vara ett resultat av ny forskning eller erfarenhet. Bedömningen görs utifrån hur innovativt innehållet i de nya insatserna är. Bedömning görs också baserat på hur relevant kunskapen är för målgruppen, dvs. alla som är berörda eller kan förväntas ha nytta av eller behöva kunskapen.

En produkt, tjänst eller arbetsmetod kan betraktas som en innovation så länge den inte används i den omfattning den borde i området.

+1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning

En poäng ges om investeringen tillsammans med andra lokala investeringar går mot samma mål. Det kan vara till exempel företag som gör paketlösningar tillsammans med andra företag eller organisationer.

3. Den som söker stöd har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen

- 2 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen.
- 4 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen.
- +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

2 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen.

Två poäng ges till den som söker stöd har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, eller kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant aktör eller kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet.

4 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen.

Fyra poäng ges till den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet.

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

En poäng ges om man i projektet samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande. Samverkan kan bland annat leda till mindre riskexponering och bättre marknadsanpassningar. Det kan också innebära bättre lösningar på kapitalförsörjning.

4. Det finns ett identifierat behov av projektet

+2 poäng: Investeringen leder till ökad tillgänglighet

Investeringen bidrar till att öka destinationers tillgänglighet och service. Exemplet som får extra poäng är investeringar som gör att alla, även personer med begränsad rörlighet eller andra hinder, kan uppleva och ta del av destinationen. Till informationsmaterial som broschyrer, webbplatser och skyltar på olika språk. Till vägvisare, mötesplatser utmed tillfartsväg och parkeringsfickor. Till informationsmaterial och webblösningar som samlar flera destinationer, t.ex översiktskartor.

+1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning.

Till leder och stigar. Till informationsmaterial som broschyrer, webbplatser och skyltar.

1-2 poäng: Investeringen gynnar områdets attraktionskraft.

Exempel på investeringen som får extra poäng är sådant som bidrar till att förlänga turistsäsongen eller ökar möjligheterna att idka friluftsliv, få kulturupplevelser eller bättre hälsa. Även investeringar som gör att människor använder destinationen året om prioriteras.

Poäng ges även till investeringar som gör utomhusmiljön mer attraktiv. Det kan vara genom att anlägga en brygga eller liknande som alla i samhället, turister såväl som bofasta, har tillgång till.

+1 poäng: Investeringen har minst 35 procent i övrigt offentlig stöd
 Investeringen har offentlig medfinansiering med minst 35 %.

5. Projektet har tydliga mål

- 3 poäng: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga mål med investeringen finns angivna
- 5 poäng: Sökande som utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mål också har effektmål beskrivna

De mål som finns formulerade för investeringen måste vara i linje med dess syfte, innehåll och upplägg. Kostnad, mål och innehåll (verksamhet) måste hänga ihop.

Investeringar som inte prioriteras regionalt

Investering som inte har övrigt offentligt stöd om minst 25 procent av projektets sammanlagda offentliga finansiering kommer inte att få några poäng för det regionala urvalskriteriet.

8.4.5. *Investeringar som inte prioriteras regionalt*

Investering som inte har övrigt offentligt stöd om minst 25 procent av projektets sammanlagda offentliga finansiering kommer inte att få några poäng för det regionala urvalskriteriet.

8.4.6. *Stödnivå*

Om sökande är offentlig aktör ges 100 procent av stödberättigade utgifter. Stöd ges till 90 procent av stödberättigande utgifter i övriga fall.

Om offentlig aktör är sökande ska minst 30 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd. Om privat aktör är sökande ska minst 30 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse¹⁴ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som

¹⁴ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Stöd till stigar och leder genom skog och mark ges i form av enhetskostnad:

Ersättningsnivå

950 kronor per 100 meter i skog

600 kronor per 100 meter i öppen mark som behöver röjas

100 kronor per 100 meter i mark som inte behöver röjas, som betesmark och väg

8.5. Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljö

(delåtgärd 7.6 fokusområde 6b)

Det finns flera myndigheter som handlägger stöd till utveckling av natur- och kulturmiljö. Det är länsstyrelserna, Sametinget och Jordbruksverket. Varje myndighet har sin egen handlingsplan.

8.5.1. Övergripande prioriteringar

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Stöd ges till investeringar där den gemensamma nyttan är stor men det inte finns några incitament för att någon enskild skulle finansiera investeringen (delåtgärd 7.6). Syftet med stödet är att bevara och utveckla de värden som är förknippade med olika geografiska områdens attraktivitet. Eftersom stödet bidrar både till lokal utveckling och att nå nationella miljö kvalitetsmål bidrar åtgärden också till kollektiva nyttigheter (fokusområde 6b).

I delåtgärd 7.6 finns också 4 miljöinvesteringar. Du hittar dem i kapitel 7. Det beror på att det finns miljöinvesteringar även i delåtgärd 4.4 och vi har valt att samla alla miljöinvesteringar i samma kapitel.

8.5.2. Regionala prioriteringar med kort bakgrund

Länsstyrelsen prioriterar landsbygdens ekonomibyggnader eftersom de är värdefulla för odlingslandskapets kulturhistoria. Ett bevarande av ekonomibyggnaderna förstärker landskapets kulturvärden i en by eller bygd. Byggnader som är betydelsefulla för miljön som helhet. Byggnader som ligger i områden som är utpekade i länets regionala kulturmiljöprogram prioriteras.

8.5.3. Beslutsomgångar och urval av ansökningar

Att tillämpa beslutsomgångar skulle förlänga tiden för beslut och försena genomförandet. Löpande hantering av ansökningar bidrar till en effektivare handläggning med kortare handläggningstider.

Information om budget publiceras på länsstyrelsens webbplats,
<https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html>

Ansökningar som vid bedömningen får färre än 200 poäng kommer att avslås löpande.

8.5.4. Urvalskriterier

(Delåtgärd 7.6, fokusområde 6b)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Följande områden har eget urvalskriterium

- utveckling av natur- och kulturmiljöer
- utveckling av kulturhistoriska byggnader.

Nationella och regionala urvalskriterier

Nationella urvalskriterier	Poängsättning	Viktning Första utkast
Investeringen/åtgärden bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.	+ 1 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone 1 nationellt miljömål + 1 poäng: Investeringen har en energieffektiv lösning + 2 poäng: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen + 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken	25
Investeringen/åtgärden bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation).	2 poäng: Investeringen/åtgärden har ett koncept som är nytt för området 4 poäng: Investeringen/åtgärden har ett unikt koncept +1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning	10
Den som söker har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen/åtgärden	2 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen. 4 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen. +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning	15
Det finns ett identifierat regionalt behov av investeringen	A Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljö +3 poäng: Investeringen bidrar till att nå regionala mål och strategier +1 poäng: Investeringen bidrar till att bevara, restaurera eller utveckla natur- eller kulturmiljöer +2 poäng: Investeringen förväntas gynna hotade arter, naturtyper, skyddsvärda träd eller andra prioriterade miljöer +1 poäng: Investeringen leder till ökad tillgänglighet	40

	+1 poäng: Investeringen har minst 35 procent i övrigt offentlig stöd B Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljö bebyggelsemiljöer/hembygdsgårdar +3 poäng Investeringen bidrar till att bevara, restaurera eller utveckla natur- eller kulturmiljöer +2 poäng Investeringen leder till ökad tillgänglighet +2 poäng Investeringen ingår i en samverkanslösning +1 poäng: Investeringen har minst 35 procent i övrigt offentlig stöd	
Investeringen/åtgärden har tydliga mål.	3 poäng: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga mål finns angivna 5 poäng: Sökande som utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mål också har effektmål beskrivna	10
Summa		100

8.5.4.1. *Bedömningsgrunder*

1. Investeringen bidrar till att uppfylla nationella miljö- och klimatmål.

- + 1 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål
- + 1 poäng: Investeringen har en energieffektiv lösning
- + 2 poäng: Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen
- + 1 poäng: Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken

+ 1 poäng: Investeringen bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål

Investeringar som är positiva ur miljö- och klimatsynpunkt prioriteras. Ett poäng ges till investeringar som bidrar till att uppfylla åtminstone ett nationellt miljömål. Nedan beskrivs de miljö kvalitetsmål som är vanligast vid bedömningar av ansökningarna i insatsområdet. Men naturligtvis kan även andra miljö kvalitetsmål och preciseringar komma ifråga. Varje miljö kvalitetsmål beskrivs av de preciseringar som regeringen beslutade 2012. Preciseringarna finns i sin helhet på miljömålsportalen, www.miljomal.se.

Levande sjöar och vattendrag

– sjöar och vattendrags natur- och kulturmiljövärden är bevarade och förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns, och
– strandmiljöer, sjöar och vattendrags värden för fritidsfiske, badliv, båtliv och annat friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

Hav i balans samt levande kust och skärgård

– havs-, kust- och skärgårdslandskapens natur- och kulturvärden är bevarade och förutsättningar för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,
– havs-, kust och skärgårdslandskapens värden för fritidsfiske, badliv, båtliv och annat friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad.

Myllrande våtmarker

– våtmarkernas natur- och kulturvärden i ett landskapsperspektiv är bevarade och förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,
– våtmarkernas värde för friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

Levande skogar

- skogens biologiska mångfald är bevarad i samtliga naturgeografiska regioner och arter har möjlighet att sprida sig inom sina naturliga utbredningsområden som en del i en grön infrastruktur,
- natur- och kulturmiljövärden i skogen är bevarade och förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,
- skogens värden för friluftslivet är värnade och bibehållna

Ett rikt odlingslandskap

- odlingslandskapet är öppet och variationsrikt med betydande inslag av hävdade naturbetesmarker och slåtterängar, småbiotoper och vattenmiljöer, bland annat som en del i en grön infrastruktur som erbjuder livsmiljöer och spridningsvägar för vilda växt- och djurarter,
- biologiska värden och kulturmiljövärden i odlingslandskapet som uppkommit genom långvarig traditionsenlig skötsel är bevarade eller förbättrade,
- kultur- och bebyggelsemiljöer i odlingslandskapet är bevarade och förutsättningar för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,
- odlingslandskapets värden för friluftslivet är värnade och bibehållna samt tillgängliga för människor

Storslagen fjällmiljö

- fjällmiljöer med höga natur- och kulturmiljövärden är bevarade och förutsättningar för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns,
- fjällmiljöers värden för friluftsliv är värnade och bibehållna och påverkan från buller är minimerad

God bebyggd miljö

- det finns natur- och grönområden och grönstråk i närhet till bebyggelsen med god kvalitet och tillgänglighet,
- det kulturella, historiska och arkitektoniska arvet i form av värdefulla byggnader och bebyggelsemiljöer samt platser och landskap bevaras, används och utvecklas,
- den bebyggda miljön utgår från och stöder människans behov, ger skönhetsupplevelser och trevnad samt har ett varierat utbud av bostäder, arbetsplatser, service och kultur

Ett rikt växt- och djurliv

- det biologiska kulturarvet är förvaltats så att viktiga natur- och kulturvärden är bevarade och förutsättningar finns för ett fortsatt bevarande och utveckling av värdena,
- tätortsnära natur som är värdefull för friluftslivet, kulturmiljön och den biologiska mångfalden värnas och bibehålls samt är tillgänglig för människan

+ 1 poäng: *Investeringen har en energieffektiv lösning*

Eftersom energieffektivisering är viktigt får de ansökningar som bidrar till energieffektiv drift 1 extra poäng.

+ 2 poäng: *Investeringen bidrar tydligt till kulturmiljömålen*

Poängen ges till de investeringar som bidrar till arbetet med att nå kulturmiljömålen. Se bilagan för miljö och klimatmål för mer information och vägledning. Lär mer om kulturmiljömål på <https://www.raa.se/samhallsutveckling/kulturpolitik/da-och-nu-att-bevara-anvanda-och-utveckla-kulturmiljon/forsta-fragan-vad-ar-kulturmiljo/>

+ 1 poäng: *Investeringen bidrar tydligt till målen för friluftspolitiken*

Poängen ges till de investeringar som bidrar till målet för friluftslivspolitiken. Se bilagan för miljö och klimatmål för mer information och vägledning. Läs mer om mål för friluftsliv på <http://www.naturvardsverket.se/Friluftsmalen/>

2. Investeringen/åtgärden bidrar till införandet av nya produkter, tjänster eller arbetsmetoder (innovation)

En produkt, tjänst eller arbetsmetod kan i vid bemärkelse betraktas som en innovation så länge den inte används i den omfattning den borde.

- 2 poäng: Investeringen/åtgärden har ett koncept som är nytt för området
- 4 poäng: Investeringen/åtgärden har ett unikt koncept
- +1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning

Eftersom syftet med stödet är lokal utveckling, ska ansökningar som bidrar till att nya aktiviteter och upplevelser skapas prioriteras.

Två poäng ges om konceptet är nytt för området. Det kan vara t.ex. historiska byggnader som inte varit i bruk alls eller att man startar upp nya verksamheter som inte tidigare finns i bygden. Det kan också vara insatser inom natur- och kulturmiljöer som bidrar till att förutsättningarna för t.ex. turism eller rekreativmiljöer förbättras påtagligt i området.

Fyra poäng ges om konceptet är unikt i ett bredare perspektiv. Till exempel nya koncept för att använda hembygdsgårdar eller natur- eller kulturmiljöer som används i sociala sammanhang.

2 poäng: Investeringen/åtgärden har ett koncept som är nytt för området

Två poäng ges för investeringar och åtgärder som innebär en nyhet för området och som ger ny livskraft till landsbygden.

4 poäng: Investeringen/åtgärden har ett unikt koncept

Fyra poäng ges för investeringar/åtgärder som kan betraktas som unika i ett större perspektiv.

+1 poäng: Investeringen är en del i en helhetslösning

En poäng ges om investeringen tillsammans med andra lokala investeringar går mot samma mål. Det kan vara till exempel företag som gör paketlösningar tillsammans med andra företag eller organisationer.

3. Den som söker har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet för investeringen/åtgärden

- 2 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen
- 4 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen.
- +1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

2 poäng: Den som söker stöd har god erfarenhet och kunskap som är relevant för den sökta investeringen

Två poäng ges till den som söker stöd har god erfarenhet och tidigare resultat från liknande verksamhet, eller kan visa på att projektet ska genomföras i samarbete med erfaren relevant

aktör eller kan på annat sätt visa att tillräckligt engagemang, drivkraft och målfokus finns för att väl genomföra projektet.

4 poäng: Den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet som är relevant för den sökta investeringen.

Fyra poäng ges till den som söker stöd har mycket god erfarenhet och har visat goda resultat från liknande verksamhet.

+1 poäng: Investeringen ingår i en samverkanslösning

En poäng ges om man i projektet samarbetar med andra företag, ingår i ett nätverk eller verkar organisationsöverskridande. Samverkan kan bland annat leda till mindre riskexponering och bättre marknadsanpassningar. Det kan också innebära bättre lösningar på kapitalförsörjning.

4. Det finns ett identifierat behov av projektet

Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljö

+ 3 poäng: Investeringen bidrar till att nå regionala mål och strategier

Åtgärden bidrar till att bevara miljöer som finns upptagna i länets regionala kulturmiljöprogram eller ligger inom riksintresseområde för kulturmiljö.

+1 poäng Investeringen bidrar till att bevara, restaurera eller utveckla natur- eller kulturmiljöer

Investeringen har särskild betydelse för förståelsen av historiska sammanhang eller som har särskild lokal eller regional betydelse får 1 poäng.

+ 2 poäng: Investeringen förväntas gynna hotade arter, naturtyper, skyddsvärda träd eller andra prioriterade miljöer

Åtgärden genomförs för att bevara och utveckla ett område/objekt med höga natur- eller kulturvärden knutna till odlingslandskapet inklusive det biologiska kulturarvet. Exempel på områden kan vara en nyckelbiotop, områden med tidigare dokumenterade höga natur- eller kulturmiljövärden, områden med förekomst av många hotade arter knutna till odlingslandskapet, områden med hög klass i naturvårds- eller kulturmiljövårdsprogram, miljöer med kulturvärden av riksintresse eller sammanhängande kultur- och fornlämningsmiljöer.

+1 poäng: Investeringen leder till ökad tillgänglighet

Åtgärder som bidrar till kunskapsspridning och information om natur och kulturmiljöer ges poäng.

+1 poäng: Investeringen har minst 35 procent i övrigt offentlig stöd

Investeringen har offentlig medfinansiering med minst 35 %.

B Stöd till utveckling av natur- och kulturmiljö bebyggelsemiljöer/hembygdsgårdar

+3 poäng Investeringen bidrar till att bevara, restaurera eller utveckla kulturhistoriskt värdefulla byggnader

Poäng ges till investeringar för restaurering eller vårdinsatser för hembygdsgårdar och bebyggelsemiljöer, inklusive därtill kopplad trädgårds- och gårdsmiljö

+2 poäng Investeringen leder till ökad tillgänglighet

Poäng ges till projekt för ökad tillgänglighet, både fysisk tillgänglighet och information, t.ex. innovativt med digitala lösningar. Det är projekt där landskap, natur- och kulturmiljöer ska fungera som mötesplatser för alla, för social sammanhållning, med mångfaldsperspektiv för ett inkluderande samhälle.

+2 poäng Investeringen ingår i en samverkanslösning

Poäng ges till projekt som kopplar ihop utvecklingen av natur- och kulturvärden med kulturturism och kreativa näringar. Det kan vara projekt som knyter ihop det materiella natur- och kulturarvet och kulturmiljöerna med immateriella kulturarv, t.ex. i form av sagor och sägner knutna till platser eller miljöer eller som arbetar gränsöverskridande med andra konstarter, t ex konst, musik, dans, teater, litteratur.

+1 poäng: Investeringen har minst 35 procent i övrigt offentlig stöd

Investeringen har offentlig medfinansiering med minst 35 %.

5. Projektet har tydliga mål

- 3 poäng: Den som söker stöd har en relevant målbeskrivning där tydliga mål med investeringen finns angivna
- 5 poäng: Sökande som utöver en relevant målbeskrivning och tydliga mål också har effektmål beskrivna

De mål som finns formulerade för investeringen måste vara i linje med dess syfte, innehåll och upplägg. Kostnad, mål och innehåll (verksamhet) måste hänga ihop.

Investeringar som inte prioriteras regionalt

Investering som inte har övrigt offentligt stöd om minst 25 procent av projektets sammanlagda offentliga finansiering kommer inte att få några poäng för det regionala urvalskriteriet.

8.5.5. *Investeringar som inte prioriteras regionalt*

Investering som inte har övrigt offentligt stöd om minst 25 procent av projektets sammanlagda offentliga finansiering kommer inte att få några poäng för det regionala urvalskriteriet.

8.5.6. *Stödnivå*

Utveckling av natur- och kulturmiljöer

Stöd ges till 100 procent av stödberättigande utgifter om offentliga aktörer är sökande. Om offentlig aktör är sökande ska minst 30 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd.

Stöd ges till 50 procent av stödberättigande utgifter om sökanden är ett företag som äger fastigheten där insatsen görs.

Stöd ges till 90 procent av stödberättigande utgifter i övriga fall.

Om offentlig aktör är sökande ska minst 30 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd. Om privat aktör är sökande ska minst 30 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse¹⁵ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 50 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Utveckling av kulturhistoriska byggnader

Stöd ges till 100 procent av stödberättigande utgifter om offentliga aktörer är sökande.

Stöd ges till 50 procent av stödberättigande utgifter om sökanden är ett företag som äger fastigheten där insatsen görs.

Stöd ges till 90 procent av stödberättigande utgifter i övriga fall.

Om offentlig aktör är sökande ska minst 30 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd. Om privat aktör är sökande ska minst 30 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse¹⁶ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 50 000 kronor i stödberättigande utgifter.

¹⁵ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

¹⁶ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

9. (Åtgärd 16) Samarbete

Syftet med åtgärden är att stödja samarbeten inom områden där den gemensamma nyttan av ett samarbete är stor för samhället men där incitamentet för en enskild aktör är för litet för att kunna finansiera ett utvecklingsarbete. Samarbete är en viktig del i att stärka en hållbar utveckling över längre tid på en landsbygd som präglas av problem som är en följd av glesa strukturer. Landsbygden kan inte erbjuda samma stödjande förutsättningar till företag och befolkning som i mer tätbefolkade områden. Syftet är också att samarbeta transnationellt, inte minst i projekt enligt Europaparlamentets och rådets förordning¹⁷ och Östersjöstrategin. Projekten ska genomföras som helt nya samarbetsprojekt eller genom att pågående projekt samordnas för att nå synergieffekter. Det finns också samarbetsprojekt som är kopplade till det europeiska innovationspartnerskapet, EIP.

För Generella samarbetsinsatser för livsmedelsstrategin inom stöd till samarbeten för att skapa nya jobb (16.2/6a) finns det krav på att en offentlig organisation i vissa fall går in med pengar för att finansiera investeringen. Det kan exempelvis vara kommun, landsting, region eller länsstyrelse. Detta gäller dock inte för andra budgetposter inom detta insatsområde, men för dessa finns det inget krav på övrigt offentligt stöd.

Det finns flera myndigheter som handlägger stöd inom samarbeten. Det är länsstyrelserna, Jordbruksverket, Sametinget, Skogsstyrelsen samt Tillväxtverket. Varje myndighet har sin egen handlingsplan.

10.1. Stöd till samarbeten för att skapa nya jobb

10.1.1. Övergripande prioriteringar

- Samarbete diversifiering nya jobb

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Detta stöd är till för att utveckla produkter, metoder, processer och tekniker och sedan sprida resultatet. Stöden är till för samarbeten och pilotprojekt för att utveckla näringslivet utanför jordbrukssektorn. Det finns möjlighet för jordbruksföretag att genom samarbete leverera samhällsnytta och samtidigt ge möjligheter till inkomster och att bredda sin verksamhet. Syftet är att nya små företag startar, att företag utvecklas och att fler arbetstillfällen på landsbygden skapas (delåtgärd 16.2, 16.9 fokusområde 6a).

- Regionala och lokala insatser för livsmedelsstrategin

Samarbete och pilotprojekt för att stärka landsbygdens näringsliv och skapa tillväxt i hela livsmedelskedjan. Stöd kan beviljas till projekt som bidrar till att uppnå målen i livsmedelsstrategin om en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar. Medlen ska samtidigt bidra till samverkan mellan olika

¹⁷ Artikel 89 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 1303/2013

berörda aktörer på regional och lokal nivå, inklusive länsövergripande samverkan. Med berörda aktörer avses både offentliga och privata aktörer. Samverkan mellan länsstyrelser och aktörer med regionalt utvecklingsansvar ska särskilt uppmärksammas.

- Generella samarbetsinsatser för livsmedelsstrategin

Stöd kan beviljas till projekt som bidrar till att uppnå målen i livsmedelsstrategin om en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar. Stöd kan beviljas till samarbeten och pilotprojekt som bidrar till att stärka landsbygdens näringsliv, som projekt för hållbar mat, projekt för att utveckla förädlingsmetoder, nya produkter, arbetsprocesser och verktyg för att hitta nya marknadskanaler och nya marknader. Stöd kan beviljas till utveckling av produkter, processer och tekniker som syftar till att stärka konkurrenskraften för de små företagen i livsmedelsbranschen samt till projekt som kan bidra till tillväxt i hela livsmedelskedjan och på så sätt skapa fler arbetstillfällen

10.1.2. *Regionala prioriteringar med kort bakgrund*

Blekinge har ett lågt antal företag per 1000 invånare jämfört med övriga landet. Företagsstrukturen bland jordbruksföretagen visar att det finns många mindre företag som har intresse av att diversifiera sin verksamhet. En möjlighet kan vara att inrikta sig på områden där man levererar samhällsnytta. Även olika typer av verksamhet som syftar till att öka integrationen i samhället kan vara intressant.

Turismen är en betydande näring i Blekinge som kan utvecklas ytterligare. Turismen i Blekinge är ofta småskalig där man drar nytta av den värdefulla natur och kultur som finns i länet. För de små turistföretagen är det ofta en nödvändighet att hitta olika lösningar att samverka med andra företag, både inom och utanför branschen. Även transnationella samarbeten är intressanta för turistföretagen, inte minst tack vare vår närhet till Polen och Baltikum såväl som till Tyskland och Danmark.

Samarbete diversifiering nya jobb

Särskilt prioriterade kommer samarbetsprojekt inom följande områden att vara:

- Samarbetsprojekt som bidrar till att nya produkter och tjänster tas fram.
- Samarbetsprojekt som kopplar samman företag inom olika branscher med varandra för att på så sätt få ut ett mervärde.
- Samarbetsprojekt som innefattar ett transnationellt samarbete.
- Samarbetsprojekt som syftar till att främja integrationen i samhället.
- Samarbetsprojekt som bidrar till grön rehabilitering.

Regionala och lokala insatser för livsmedelsstrategin

Arbete under 2020 kommer initialt fokusera på att re, kommunicera livsmedelstrategin, starta upp projekt och genomföra aktiviteter för målgruppen företagare och andra berörda inom livsmedelskedjan om behov finns. Områden som vi planerar att genomföra aktiviteter kring kommer att ha koppling till livsmedelstrategin, både nationelloch regional, till exempel livsmedelsförsörjning, utbildningar inom de gröna näringarna,, samarbeten mellan de olika grupperna förädlare, primärproducenter, turistföretag och offentlig sektor, gastronomisk karta, matupplevelser, offentlig upphandling och kunskapshöjande projekt med konsumenterna som målgrupp.

Generella samarbetsinsatser för livsmedelsstrategin

Stöd kan beviljas till projekt som bidrar till att uppnå målen i livsmedelsstrategin om en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar. Stöd kan beviljas till samarbeten och pilotprojekt som bidrar till att målen i den nationella eller regionala livsmedelsstrategin nås, som projekt för hållbar mat, projekt för att utveckla förädlingsmetoder, nya produkter, arbetsprocesser och verktyg för att hitta nya marknadskanaler och nya marknader. Stöd kan beviljas till utveckling av produkter, processer och tekniker som syftar till att stärka konkurrenskraften för de små företagen i livsmedelsbranschen samt till projekt som kan bidra till tillväxt i hela livsmedelskedjan och på så sätt skapa fler arbetstillfällen

10.1.3. *Beslutsomgångar och urval av ansökningar*

Länsstyrelsen i Blekinge förutsätter att vi får in ett relativt begränsat antal ansökningar om stöd i denna åtgärd. För att uppnå goda effekter är det viktigt med korta handläggningstider.

Länsstyrelsen avser därför att hantera ansökningar löpande och vi räknar med att kunna göra ett bra urval utifrån bedömningskriterierna. Ansökningar som inte uppnår 200 poäng för bedömningskriterierna kommer att avslås. På detta sätt säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

Samarbete diversifiering nya jobb

Länsstyrelsen planerar eget projekt och eget arbete för att stärka landsbygdens näringsliv och vid behov eller önskemål även genomföra aktiviteter efter utlysning under 2020.

Regionala och lokala insatser för livsmedelstrategin

Här planerar Länsstyrelsen att vid behov driva arbete i egen regi för att nå målen i livsmedelsstrategin som bland annat handlar om att stärka landsbygdens näringsliv och skapa tillväxt i hela livsmedelskedjan. Projektet ska bidra till samverkan och nationell bevakning mellan olika berörda aktörer på regional och lokal nivå, inklusive länsövergripande samverkan. Med berörda aktörer avses både offentliga och privata aktörer och näringen.

Generella samarbetsinsatser för livsmedelsstrategin

Länsstyrelsen planerar att vid behov driva arbete i egen regi och vid behov upphandla extern aktörer för att uppnå målen i både den nationella och regionala livsmedelsstrategin om en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar. Vid behov eller önskemål kommer Länsstyrelsen även att genomföra aktiviteter efter utlysning under 2020.

10.1.4. Information om totalt tillgänglig budget annonseras på länsstyrelsens webbplats, <https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html> Urvalskriterier

(Delåtgärderna 16.2, 16.9, fokusområde 6a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Urvalskriterier	Poängsättning	Vikt
Projektet har en bra sammansättning	+2 poäng: Minst en av aktörerna är inte en offentlig aktör +1 poäng: I samarbetsprojektet ingår fler än 2 aktörer +1 poäng: Samarbete inom transnationella projekt +1 poäng: Samarbetsprojektet kommer att etablera nya former av samarbeten +1 poäng: Projektets deltagare har relevant kunskap och erfarenhet	30
Projektet uppfyller identifierade behov	2 poäng: Ansökan är förenlig med det identifierade behovet i utlysningen 1 poäng: Ett behov av projektet är beskrivet och behovsanalysen i ansökan är tillfredställande + 1 poäng: Projektet utvecklar ny teknik eller nya metoder +1 poäng: Stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen + 1 poäng: Projektet bidrar till att uppfylla miljö- och klimatmål	40

Projektet skapar nytta genom resultatspridning	1 poäng: Projektets resultat når endast en begränsad del av målgruppen 2 poäng: Projektets resultat når en större del av målgruppen 3 poäng: Projektets resultat når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp 4 poäng: Projektets resultat sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler +1 poäng: Metoden att föra ut budskapet är innovativ	20
Projektet har tydliga mål	1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp 3 poäng: En relevant målbeskrivning finns med tydliga mål som går att följa upp + 2 poäng: Förväntad effekt av projektet på lång sikt finns beskrivet	10
Summa viktning		100

Regionala urvalskriterier

Det finns inte några regionala urvalskriterier.

9.1.1.1. *Bedömningsgrunder*

1. Projektet har en bra sammansättning

- +2 poäng Minst en av aktörerna är inte en offentlig aktör
- +1 poäng: I samarbetsprojektet ingår fler än 2 aktörer
- +1 poäng: Samarbete inom transnationella projekt
- +1 poäng: Samarbetsprojektet kommer att etablera nya former av samarbeten
- +1 poäng: Projektets deltagare har relevant kunskap och erfarenhet

Projekt som skapar synergieffekter med fler aktörer ska prioriteras. Att olika typer av aktörer, det vill säga en blandning av offentliga och övriga aktörer, medverkar i projektet är också positivt.

Ett poäng ges till transnationella projekt eftersom att samarbeten mellan länder är viktigt för kunskapsutbyte och spridning.

Samarbetsprojekt som bidrar till att nya former av samarbeten bildas prioriteras. Att projekt utförs på ett innovativt sätt ges därför poäng.

Ett poäng ges till projekt där deltagarna har relevant kunskap och erfarenhet.

2. Det finns ett identifierat behov av projektet

- 2 poäng: Ansökan är förenlig med det identifierade behovet i utlysningen
- 1 poäng: Ett behov av projektet är beskrivet och behovsanalysen i ansökan är tillfredsställande.
- +1 poäng: Projektet utvecklar ny teknik eller nya metoder
- +1 Stor ekonomisk nytta för målgruppen eller näringen
- +1 Projektet bidrar till att uppfylla miljö- och klimatmål

Två poäng ges utifrån hur väl projektet bedöms uppfylla de behov som identifierats i utlysningen.

Ett poäng ges utifrån behovet av det som projektet förväntas leverera samt hur väl behovet är analyserat, beskrivet och motiverat i ansökan samt vilken kompetens som finns för att genomföra projektet. Det ska finnas en kort redogörelse för vad som är gjort inom området och hur utvecklingen ser ut. För att få poäng krävs det också att behovet tydligt kopplar till syftet som framgår i handlingsplanen.

En poäng ges om projektet utvecklar ny teknik eller nya metoder.

Projekt som förväntas bidra till stärkt lönsamhet och bättre konkurrenskraft ges en poäng.

Projekt som bedöms bidra till miljö- och klimatmål ges en poäng.

3. Projektet skapar nytta genom resultatspridning

- 1 poäng: Projektets resultat når endast en begränsad del av målgruppen
- 2 poäng: Projektets resultat når en större del av målgruppen
- 3 poäng: Projektets resultat når endast en begränsad del av målgruppen men är av stor betydelse för den gruppen, gruppen utgör en del i ett större projekt eller är en kanal till en större målgrupp
- 4 poäng: Projektets resultat sprids till en stor del av målgruppen via flera kanaler
- +1 poäng: Metoden att föra ut budskapet är innovativ

Det är viktigt att resultat från projekt sprids och att goda resultat tillämpas på ett bra sätt.

Därför prioriteras projekt som förväntas nå stora delar av en relevant målgrupp. Det ska framgå i ansökan hur resultatet ska spridas.

Bedömning görs utifrån hur stor målgrupp som nås av resultaten och vilka (hur många olika) kanaler som använts. Resultatspridning som sker på ett nytt innovativt sätt prioriteras.

Målgruppen är den totala grupp företagare eller personer som är berörda av eller kan förväntas kunna dra nytta av de resultat som tas fram och förmedlas i projektet. I vissa projekt kan det sannolikt vara av värde att målgruppen definieras men det bör inte i detta sammanhang vara möjligt att erhålla höga poäng genom att definiera en snäv målgrupp inom vilken det är lätt att nå hög måluppfyllelse. Poäng baseras på hur målgruppen är formulerad eller utformad.

4. Projektet har tydliga mål

- 1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp
- 3 poäng: En relevant målbeskrivning finns med tydliga mål som går att följa upp
- +2 poäng: Förväntad effekt av projektet på lång sikt finns beskrivet

De mål som finns formulerade för projektet måste vara i linje med projektets syfte, innehåll och upplägg.

10.1.5. Stödnivå

Inom delåtgärd 16.2 fokusområde 6a gäller följande:

Stöd ges till 70 procent av stödberättigande utgifter för projekt som syftar till utveckling av produkter, processer och tekniker som syftar till att stärka konkurrenskraften för de små

företagen i livsmedelsbranschen samt till projekt som kan bidra till tillväxt i hela livsmedelskedjan.

Det här gäller för övriga projekt inom delåtgärd 16.2 samt för samtliga projekt inom delåtgärd 16.9 inom fokusområde 6a.

Stöd ges till 90 procent av stödberättigande utgifter.

Det här gäller för samtliga projekt inom delåtgärderna 16.2 och 16.9 inom fokusområde 6a.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter. Undantaget är stöd till enbart transnationellt samarbete, där stöd inte kan ges till ansökningar om stöd med mindre än 30 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse¹⁸ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Generella samarbetsinsatser för livsmedelsstrategin

Om offentlig aktör är sökande ska minst 30 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd. Om privat aktör är sökande ska minst 30 procent av stödet vara övrigt nationellt offentligt stöd.

Schabloner och indirekta kostnader

- mat i form av lunch och middag, ersätts enligt Skatteverkets riktlinje.
- årsarbetstid enligt kommissionen på 1 720 timmar
- milersättning för resor, 30 kronor per mil
- traktamente enligt Skatteverkets riktlinje
- eget arbete, 220 kronor per redovisad timme.

Som eget arbete räknas arbete som utförs av stödmottagare som bedriver verksamhet som enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag. I de fall ett handelsbolag eller kommanditbolag är stödmottagare är också arbete som utförs av andra delägare eget arbete. Arbete som utförs av stödmottagare som är privatpersoner, enskilda firmor och delägare i handelsbolag och kommanditbolag betraktas som "eget arbete" då dessa inte kan få lön för sitt arbete. Endast "eget arbete" som utförs av personer som är 16 år eller äldre är stödberättigande.

Schabloner används inom utlysning och även för uppdrag inom egen regi.

¹⁸ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

Stöd lämnas till indirekta kostnader utifrån ett medeltal av de indirekta kostnaderna för de senaste tre boksluten. I de fall tre bokslut inte finns kan motsvarande utgifter tas upp som övriga utgifter, men då måste utgifterna fördelas till projektet i förhållande till annan verksamhet.

10.2. **Stöd till samarbeten mellan aktörer inom jordbruk samt inom livsmedelskedjan**

10.2.1. *Övergripande prioriteringar*

De övergripande prioriteringarna är beslutade för hela EU. Syftet med stödet är att genom samarbete korta kedjan mellan jordbruks-, trädgårds- och rennäringsföretag och konsument och att också kunna sälja fler livsmedelsprodukter på den lokala marknaden (delåtgärd 16.4 fokusområde 3a).

10.2.2. *Regionala prioriteringar med kort bakgrund*

Blekinge län har i förhållande till antalet jordbruks- och trädgårdsföretag få förädlingsföretag. Intresset för småskalig förädling har ökat under senare tid, inte minst tack vare det arbete som bedrivits av den ekonomiska föreningen Smakupplevelse Blekinge. Föreningen arbetar med att samla småskaliga förädlingsföretag och upplevelseföretag för att öka samarbetet mellan dem. I länet finns även CLUK, centrum för Livsmedelsutveckling i Karlshamn som arbetar med att hjälpa förädlingsföretag med att vidareutveckla sina produkter.

Utmaningar som förädlingsföretag i dagsläget upplever är bland annat att det är svårt att finna finansiering. Mindre förädlingsföretag upplever också utmaningar i hur de på ett kostnadseffektivt sätt ska kunna skicka sina produkter till butiker och restauranger. För att vara konkurrenskraftig på längre sikt krävs att man har produkter som är något utöver det vanliga. Produktutveckling som innebär nya användningsområden av råvarorna behövs för att vara fortsatt konkurrenskraftig, både på den inhemska marknaden men även för kommande exportsatsningar.

Särskilt prioriterade kommer samarbetsprojekt inom följande områden att vara:

- Samarbetsprojekt som bidrar till att nya produkter tas fram.
- Samarbetsprojekt som verkar för att underlätta logistik för förädlingsföretag/producenter av jordbruksprodukter.
- Samarbetsprojekt som verkar för att öka kompetensen kring förädlingskedjan och som leder till att kunskap om förädlingsprocessen förs vidare.
- Samarbetsprojekt som kopplar samman förädlingsföretag med upplevelseföretag i länet för att på så sätt få ut ett mervärde.

10.2.3. *Beslutsomgångar och urval av ansökningar*

Länsstyrelsen i Blekinge förutsätter att vi får in ett relativt begränsat antal ansökningar om stöd i denna åtgärd. För att uppnå goda effekter är det viktigt med korta handläggningstider.

Ansökningar kommer att ställas i konkurrens mot varandra för att uppnå största möjliga effekt och måluppfyllelse. Länsstyrelsen kommer göra detta genom särskilda utlysningar. Utlysningen kommer att annonseras på Länsstyrelsen hemsida. Fokus för utlysningen liksom budget kommer att annonseras först under 2018.

Länsstyrelsen avser därför att hantera ansökningar löpande och vi räknar med att kunna göra ett bra urval utifrån bedömningskriterierna. Ansökningar som inte uppnår 200 poäng för bedömningskriterierna kommer att avslås. På detta sätt säkerställs ett bra urval av ansökningar trots ett begränsat antal ansökningar.

Information om totalt tillgänglig budget annonseras på länsstyrelsens webbplats, <https://www.lansstyrelsen.se/blekinge/natur-och-landsbygd/stod-for-landsbygdsutveckling.html>

10.2.4. *Urvalskriterier*

(Delåtgärden 16.4, fokusområde 3a)

Urvalskriterier används för att värdera ansökan och kunna jämföra den med andra ansökningar.

Nationella urvalskriterier

Urvalskriterier	Poängsättning	Vikt
Projektet har kunskap, kompetens och genomförande-kapacitet	1 poäng: 3-5 jordbruksföretag ingår i samarbetet 2 poäng: 6-10 jordbruksföretag ingår i samarbetet 3 poäng: fler än 10 jordbruksföretag ingår i samarbetet +1 poäng: Samarbete inom transnationella projekt +1 poäng: Samarbetsprojektet kommer att etablera nya former av samarbeten +1 poäng: Det finns lämplig kompetens i projektet	30
Projektet uppfyller identifierade behov	1 poäng: Projektet bidrar till att främja primärproducenternas möjligheter att utvecklas inom livsmedelskedjan 3 poäng: Projektet bidrar i hög grad till att främja primärproducenternas möjligheter att utvecklas inom livsmedelskedjan 5 poäng: Projektet bidrar i mycket hög grad till att främja primärproducenternas möjligheter att utvecklas inom livsmedelskedjan	40
Det finns en tydlig och relevant målgrupp för projektet	+1 poäng: Resultaten kommer att spridas till relevant målgrupp +2 poäng: Stor ekonomisk nytta för målgrupp eller näring +1 poäng: Projektet bidrar till att uppfylla miljö- och klimatmål +1 poäng: Projektet bidrar både till ekonomisk nytta och till miljö- och klimatmål	20

Projektet har tydliga mål	1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp 3 poäng: En relevant målbeskrivning finns med tydliga mål som går att följa upp + 2 poäng: Förväntad effekt av projektet på lång sikt finns beskrivet	10
---------------------------	---	----

Regionala urvalskriterier

Det finns inte några regionala urvalskriterier.

9.1.1.2. *Bedömningsgrunder*

1. Projektet har kunskap, kompetens och genomförandekapacitet

- 1 poäng: 3-5 jordbruksföretag ingår i samarbetet
- 2 poäng: 6-10 jordbruksföretag ingår i samarbetet
- 3 poäng: fler än 10 jordbruksföretag ingår i samarbetet
- +1 poäng: Samarbete inom transnationella projekt
- +1 poäng: Samarbetsprojektet kommer att etablera nya former av samarbeten
- +1 poäng: Det finns lämplig kompetens i projektet

Projekt som innehåller fler jordbruksföretag kommer att prioriteras.

Ett poäng ges till transnationella projekt eftersom att samarbeten mellan länder är viktigt för kunskapsutbyte.

Samarbetsprojekt som bidrar till att nya former av samarbeten bildas prioriteras. Att projekt utförs på ett innovativt sätt ges därför poäng.

Poäng ges till de projekt som har en lämplig kompetens för området. Projektet ska kunna visa att det finns en samlad kompetens. Antingen har de deltagande aktörerna själva denna kompetens utifrån erfarenhet och utbildning eller så finns kompetensen i projektet på annat sätt, exempelvis köpt.

2. Det finns ett identifierat behov av projektet

- 1 poäng: Projektet bidrar till att främja primärproducenternas möjligheter att utvecklas inom livsmedelskedjan
- 3 poäng: Projektet bidrar i hög grad till att främja primärproducenternas möjligheter att utvecklas inom livsmedelskedjan
- 5 poäng: Projektet bidrar i mycket hög grad till att främja primärproducenternas möjligheter att utvecklas inom livsmedelskedjan

Poäng ges till de projekt som förväntas främja primärproducenternas konkurrenskraft genom att bättre integrera dem i livsmedelskedjan. Projekten bedöms utifrån hur väl projektet

väntas kunna bidra till att utveckla organisationen av livsmedelskedjan och förbättra primärproducenternas situation. Det kan till exempel handla om att skapa mervärde för jordbruksprodukter, kvalitetssystem eller om projekt som främjar försäljning på lokala marknader. För att få poäng i urvalskriteriet krävs en beskrivning som tydligt kopplar till syftet med stödet och till prioriteringarna i den regionala handlingsplanen.

3. Det finns ett tydlig och relevant målgrupp för projektet

- +1 poäng: Resultaten kommer att spridas till relevant målgrupp
- +2 poäng: Stor ekonomisk nytta för målgrupp eller näring
- +1 poäng: Projektet bidrar till att uppfylla miljö- och klimatmål
- +1 poäng: Projektet bidrar både till ekonomisk nytta och till miljö- och klimatmål

Det är viktigt att resultat tillämpas på ett bra sätt. Därför prioriteras projekt som förväntas nå stora delar av en relevant målgrupp.

Projekt som förväntas bidra till stärkt lönsamhet och bättre konkurrenskraft till deltagande företag eller bransch ges två poäng. Projekt som bedöms bidra till miljö- och klimatmål prioriteras ges en poäng. Om ett projekt bidrar till både ekonomisk nytta och till att uppfylla miljö- och klimatmål ges ytterligare en poäng.

4. Projektet har tydliga mål

- 1 poäng: En relevant målbeskrivning finns men målet är inte specificerat så att det går att följa upp
- 3 poäng: En relevant målbeskrivning finns med tydliga mål som går att följa upp
- +2 poäng: Förväntad effekt av projektet på lång sikt finns beskrivet

De mål som finns formulerade för projektet måste vara i linje med projektets syfte, innehåll och upplägg.

10.2.5. Stödnivå

Stöd ges till 90 procent av stödberättigande utgifter.

Stöd beviljas inte till ansökningar om stöd med mindre än 100 000 kronor i stödberättigande utgifter. Undantaget är stöd till enbart transnationellt samarbete, där stöd inte kan ges till ansökningar om stöd med mindre än 30 000 kronor i stödberättigande utgifter.

Stödbeloppet begränsas enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse¹⁹ där det är tillämpligt. I totalsumman ska också andra stöd av mindre betydelse som stödmottagaren har fått under 3-årsperioden räknas med. Begränsningen innebär att det totala stödet inte får överstiga 200 000 euro under tre beskattningsår, det vill säga året för beslut samt de två föregående beskattningsåren. Begränsningen gäller per stödmottagare.

Schabloner och indirekta kostnader

- mat i form av lunch och middag, ersätts enligt Skatteverkets riktlinje.

¹⁹ Kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om stöd av mindre betydelse

- årsarbetstid enligt kommissionen på 1 720 timmar
- milersättning för resor, 30 kronor per mil
- traktamente enligt Skatteverkets riktlinje
- eget arbete, 220 kronor per redovisad timme.

Som eget arbete räknas arbete som utförs av stödmottagare som bedriver verksamhet som enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag. I de fall ett handelsbolag eller kommanditbolag är stödmottagare är också arbete som utförs av andra delägare eget arbete. Arbete som utförs av stödmottagare som är privatpersoner, enskilda firmor och delägare i handelsbolag och kommanditbolag betraktas som "eget arbete" då dessa inte kan få lön för sitt arbete. Endast "eget arbete" som utförs av personer som är 16 år eller äldre är stödberättigande.

Schabloner används inom utlysning och även för uppdrag inom egen regi.

Stöd lämnas till indirekta kostnader utifrån ett medeltal av de indirekta kostnaderna för de senaste tre boksluten. I de fall tre bokslut inte finns kan motsvarande utgifter tas upp som övriga utgifter, men då måste utgifterna fördelas till projektet i förhållande till annan verksamhet.

10. Kommunikation

10.1. Kommunikationsplan

10.1.1. *Kommunikationsmål*

För landsbygdsprogrammet och havs- och fiskeriprogrammet finns tre övergripande kommunikationsmål som ska stötta programmets mål.

Kommunikationen ska bidra till att:

1. Möjliga leverantörer söker stöden i programmen och levererar utveckling och miljönytta.
2. Öka lärande mellan aktörer som berörs av programmen genom att gemensamt sprida kunskap om arbetssätt, hinder, möjligheter, resultat och effekter.
3. Skapa förståelse för målen med landsbygds- och havs- och fiskeriprogrammen samt klargöra EU:s roll för programmen för allmänheten

Det är viktigt att nå rätt målgrupper för programmet. Aktivt arbete för att nå ut till de som med sina insatser kan bidra till att länets regionala mål uppnås är viktigt. Vi ska kommunicera en bild av att programmet är tillgängligt, det är lätt att söka och sannolikheten att få ett positivt beslut för en bra idé är hög. Prioriterade målgrupper, tex kvinnor och nysvenskar behöver sannolikt extra informationsinsatser, eftersom dessa grupper är underrepresenterade när det gäller att söka stöd.

Länsstyrelsen och Region Blekinge planerar gemensamma informationsmöten där samtliga fonder berörs. Det första mötet ägde rum i juni 2014 och kommer att följas av

fler möten under programperioden. Syftet är att vid dessa informationsmöten sprida kunskap om aktuella EU fonder och dess möjligheter.

10.1.2. *Målgrupper och prioriterade målgrupper*

Landsbygdsprogrammets huvudsakliga målgrupper är lantbrukare, landsbygds-företagare och andra aktörer på landsbygden. Havs- och fiskeriprogrammets huvudsakliga målgrupper är yrkesfiskare, vattenbruksföretagare, företrädare för beredningsindustrin samt producentorganisationer.

Förutom till dessa målgrupper krävs också informationsinsatser till allmänheten för att visa på programmets möjligheter.

Länsstyrelsens erfarenhet är att vissa målgrupper är lättare att nå än andra. Lantbrukare och yrkesfiskare är grupper där det är väl känt att det finns stöd att söka. Dessa grupper söker aktivt information själv. Även här finns det ett stort behov av att informera om programmets möjligheter. På så sätt kan lantbrukarna och yrkesfiskarna påverkas att tänka i nya banor och satsa på andra typer av investeringar. Här har även kompetensutvecklingen en stor roll att fylla.

Det är svårare att nå målgrupper som aldrig tidigare varit i kontakt med Landsbygdsprogrammet eller Havs- och fiskeriprogrammet. Hit hör t ex personer som planerar att starta företag. Det är viktigt att information om programmen finns tillgänglig på de ställen som dessa personer kommer i kontakt med då de startar sina företag. Viktiga kanaler är kommunernas näringslivskontor, olika organisationer som arbetar med att främja företagande såsom ALMI och Coompanion och banker. Massmedia fyller en viktig roll för spridandet av information. Aktivt arbeta med pressreleaser i samband med uppstart eller avslut av olika typer av projekt är ett sätt att sprida kunskapen om EU:s roll för landsbygdsutvecklingen.

Jämställd kommunikation

Landsbygdsprogrammet och Havs och fiskeriprogrammet ger både kvinnor och män stora möjligheter att söka stöd för att utveckla sina verksamheter. För att nå både kvinnor och män krävs att kunskap om programmen finns. Erfarenheter visar att det är färre kvinnor än män som söker stöd inom båda programmen. Kommunikationen måste därmed utformas på ett sätt så att både kvinnor och män ser möjligheterna i programmen och därmed söker stöd och utvecklar sina verksamheter. I kommunikationsplanen kommer särskilda insatser göras för att nå kvinnor för att öka medvetenheten hos den gruppen om programmets möjligheter.

10.1.3. *Budskap*

Kommunikationen varierar beroende på fas i programmen. Vi delar in vår kommunikationsplan i

- införandefasen
- genomförandefasen
- slutfasen.

10.1.4. *Kanaler för kommunikation*

Målgrupp allmänhet – potentiella sökande

Huvudsaklig informationskanal är Länsstyrelsen hemsida. Mycket av informationen är gemensam för hela landet, mycket kan därför länkas till jordbruksverkets hemsida. Länsstyrelsen väljer att endast ha Blekingespecifik information på hemsidan. Exempel på sådan information är t ex datum för beslutsomgångar och tillgänglig budget. Detta kan även annonseras i lokalpress. Sociala medier, t ex Twitter kan också användas som en viktig kanal. Lokalpress, lokalradio och lokal-TV kan bjudas in till presskonferens i samband med uppstart eller avslut av större projekt. All information kommer att jämställdhetsgranskas av Länsstyrelsens jämställdhetsexpert.

Målgruppen sökande kan delas in i sökande inom Landsbygdsprogrammet och sökande inom havs och fiskeriprogrammet. Inom Landsbygdsprogrammet kan målgruppen delas in i jordbruksföretagare, övriga företagare och landsbygds-befolkning i övrigt. Till viss del når man dessa målgrupper via olika kommunikationskanaler. Inom alla målgrupper finns det både kvinnor och män som är potentiella sökande. I viss utsträckning krävs olika informationskanaler för att nå dessa.

Partnerskap en viktig kanal att använda då de ofta träffar andra organisationer och personer än Länsstyrelsen.

Målgrupp rådgivare etc

För att nå målgrupper utanför den gröna näringen krävs andra informationskanaler. Ett etablerat samarbete med aktörer som på olika sätt kommer i kontakt med vår målgrupp är betydelsefullt. Hit hör olika företagareföreningar, kommunens närings-livskontor, ALMI, banker etc. Denna grupp måste hållas väl informerad om programmet och dess möjligheter genom återkommande träffar på närings-livskontor, näringslivsdagar etc.

Jämställdhetsaspekten beaktas vid informationsmötena. En möjlighet kan vara att göra en 4R analys på programmet, visa på skillnaden i strukturerna och för diskussion om hur detta ska kunna motverkas.

10.1.5. *Löpande aktivitetsplanering*

Mål	Kommunikations mål	Budskap	Målgrupp	Aktivitet	Tidsperiod	Ansvarig
God kännedom om samtliga EU-programs existens och möjligheter	Kunskap hos allmänheten om EU programmens existens och mål	Goda möjligheter att få EU finansiering	Allmänhet	Möte inför programstart	1) I samband med programstart	Region Blekinge
God kännedom om landsbygdsprogrammet och Havs och fiskeriprogrammets existens och möjligheter	Kunskap hos allmänheten om programmens existens och mål	Goda möjligheter att få EU finansiering	Allmänhet	Presskonferens inför första utlysningarna	1) I samband med programstart	LST
God kännedom om programmens möjligheter	Kunskap hos aktörer som kommer i kontakt med sökande att programmen startar	Dags att söka stöd, beslutsomgångar	Konsulter, övriga aktörer som kommer i kontakt med sökande	Informationsträffar, besök hos berörda aktörer	1) I samband med programstart 2) Återkommande	LST
God kännedom om programmens möjligheter	Programmen startar, goda möjligheter att få EU finansiering	Dags att söka stöd, beslutsomgångar	Potentiella sökande	Informationsträffar information	1) I samband med programstart	LST, partnerskapet

				i Länsstyrelsens web-plats	2) Återkommande	
Många högkvalitativa ansökningar inför varje beslutsomgång	Sista datum för att komma in med komplett ansökan	En komplett ansökan kommer med i denna omgång	Samtliga sökande till aktuell omgång	Information inför varje omgång, hemsida, Twitter	2)Återkommande	LST
Information om programmen sprids på andra platser än lst	Kunskap hos personer som i olika sammanhang kommer i kontakt med den aktuella målgruppen	Programmen finns, det är lätt att söka, det finns goda möjligheter att få stöd till en bra idé	Personer på landsbygden och i fiskerinäringen som planerar att starta eller utveckla sitt företag	Informationsmöten för personer i aktuella organisationer	Återkommande årligen	LST
Kunskap om programmets effekter	Information om programmets resultat	Programmen ger resultat för landsbygdsutvecklingen och för fiskerinäringen	Allmänhet, projektägare	Pressmeddelande i samband med projektavslut	2,3 Återkommande under programmet samt i slutfasen	LST, sökande, partnerskapet
Kunskap om möjlighet att utveckla befintlig verksamhet	Möjlighet att tänka i nya banor		Kvinnor med anknytning till lantbruk, landsbygds eller fiskeriföretag	Informationsmöten med personlig inbjudan till målgruppen		
Medvetenhet om jämställdhetsaspekter inom landsbygdsutveckling	Uppmärksamma partnerskapet på de strukturella skillnader som finns.	Måste arbeta aktivt med frågan för att få en förbättrad jämställdhet	Partnerskapet	Utbildning på partnerskapsmöten om normkritiskt tänkande, 4R-analys, könskonsekvensanalys	Hela programperioden	LST

10.1.6. *Samarbeten*

Det regionala partnerskapet har en viktig roll att bidra med kunskap samt att sprida information om programmet i sina respektive organisationer.

Partnerskapet arbetar aktivt med informationsspridning om programmen i sina organisationer. Kommunens representanter i partnerskapet är personer med tjänst som landsbygdsutvecklare eller motsvarande. Dessa är organiserade på näringslivskontoren, vilka utgör en bra länk till övriga personer eller organisationer som arbetar med näringslivsutvecklingsfrågor i kommunerna. Andra deltagare i partnerskapet såsom Hushållningssällskapet, LRF och fiskets organisationer tar en aktiv roll i informationsspridningen till sina målgrupper. Region Blekinges medverkan säkerställer kontakten mot övriga fonder.

10.1.7. *Uppföljning och utvärdering*

Arbetet med kommunikationsplanen kommer att ske under hela programperioden. Vid behov kommer strategier och aktiviteter att förändras. Aktivitetsplanen kommer också att anpassas utifrån aktuell situation. Resultat av utvärderingar och dokumentation ska användas för att förbättra kommunikationen. Ansvariga för arbetet är enheten för landsbygdsutveckling på Länsstyrelsen i samarbete med partnerskapet. För utvärdering på nationell nivå hänvisas till Jordbruksverkets webbsida.

12. Arbete med andra mål och lokal utveckling

12.1. Synergier med fonder och planer som ska bidra till samma mål

Samordning mellan fonderna

Länsstyrelserna i Blekinge och Skåne samt region Blekinge och Region Skåne planerar att ha gemensamma fondsamordningsmöten för att på bästa sätt samordna tillgängliga fonder. En första workshop hölls i Hässleholm i mars 2014 där aktörer med erfarenheter från olika fonder träffades för att utbyta erfarenheter och för att diskutera hur fondsamordningen kan förbättras under kommande programperiod. Två möten per år planeras i denna grupp. Detta blir ett erfarenhetsutbyte för handläggare och beslutsfattare som arbetar med de olika fonderna. Mycket av samordningen mellan fonderna bygger på kompetens på de olika organisationerna som hanterar programmen. Med en god kunskap om de olika programmen ökar möjligheterna att se samordningsmöjligheter och därigenom skapa synergieffekter. En representant från Länsstyrelsen deltar i strukturfondsparternskapet, och en representant från Region Blekinge deltar i partnerskapet för Landsbygd och Havs- och fiskerifonden. Detta säkerställer en nära kontakt mellan de olika fonder som verkar i Blekinge. Även andra EU program är aktuella i vårt län såsom Södra Östersjöprogrammet, Interreg Europa, Urbact III och Östersjögrammet

Länsstyrelsen har ett gemensamt partnerskap för Landsbygdsfonden och Havs- och fiskerifonden. Detta för att ha bästa möjliga samordning mellan dessa fonder.

Blekingestrategin

Landsbygdsfonden och havs- och fiskerifonden är viktiga medel för att uppnå flera av målen i Blekingestrategin. Flera av de mål som är uppsatta i denna strategi kan uppnås med hjälp av medel från någon av dessa fonder.

Kommunala översiktsplaner samt landsbygdsprogram

Det har blivit en starkare koppling till den kommunala översiktsplanerings-processen och Havs- och fiskeriprogrammet, då länets kommuner kan ta vara på möjligheterna att finansiera kommunala översiktsplaner för vattenbruket. Flera av länets kommuner tar fram kommunala landsbygds- och skärgårdsprogram, där både Landsbygdsprogrammet och Havs och fiskeriprogrammet är viktiga delar i förverkligandet av dessa program. Under 2014 har Länsstyrelsen i Blekinge och biosfärområde Blekinge Arkipelag ambitioner om att starta upp en process för att stödja kommunerna (Karlshamn, Ronneby och Karlskrona) i arbetet med att planera för sina kust- och havsområden. Tanken är att detta arbete ska fortsätta under kommande år och Landsbygdsprogrammet spelar en viktig roll och utvecklingen av en levande kust och skärgård och planering för framtida verksamheter i de kommunala vattenområdena.

Miljömål

Landsbygdsfonden och Havs och fiskerifonden kommer även att bidra till att de regionala miljömålen uppnås Tydliga prioriteringar i länets handlingsplan säkerställer

ett målstyrt arbete mot miljömålen. I länets miljömålsdokument framhålls Landsbygdsprogrammet som en viktig del i arbetet med dessa frågor. Flera planer och program som på olika sätt berör miljömålen finns framtagna. Till dessa hör bevarandeplaner för hotade arter, strategi för skyddsvärda träd LONA och LOVA projekt etc. Ett nära samarbete mellan handläggarna på länsstyrelsen säkerställer att tillgängliga medel används på bästa sätt för att nå målen i respektive program. Det regionala åtgärdsprogrammet för miljö kvalitetsmålen 2013-2016: "Ett hållbart Blekinge" beskriver olika åtgärder som bör prioriteras för att miljömålen ska uppnås, flera av dessa är beroende av stöd från landsbygdsfonden.

Jämställdhet

Landsbygdsprogrammet syftar till att bidra till att de nationella jämställdhetspolitiska målen uppnås, vilket innebär att kvinnor och män skall ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. De nationella jämställdhetspolitiska målen är:

- En jämn fördelning av makt och inflytande.
- Ekonomisk jämställdhet.
- En jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet.
- Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

I länsstyrelseinstruktionens 5 § framgår att Länsstyrelsen ska integrera ett jämställdhetsperspektiv i sin verksamhet genom att belysa, analysera och beakta kvinnors och mäns samt flickors och pojkers villkor. Vidare ska Länsstyrelsen genomgående analysera och presentera individbaserad statistik med kön som övergripande indelningsgrund om det inte finns särskilda skäl mot detta.

Mot bakgrund av de nationella jämställdhetsmålen och länsstyrelseinstruktionen har Länsstyrelsen i Blekinge tagit fram en strategi, **Jämställt Blekinge 2018-2026**. Strategin är framtagen för att främja jämställdhet i Blekinge län. I denna har man identifierat 3 teman, varav det första temat om ekonomisk självständighet är relevant för Landsbygds- och Havs- och fiskeriprogrammets målgrupper. Den prioritering som görs av vissa företagsstöd har kopplingar till jämställdhetsstrategin. Vidare kommer all utvärdering som görs av Landsbygdsprogrammet att vara könsuppdelad, vilket ger bra underlag för vidare analys av måluppfyllelsen av de jämställdhetspolitiska målen.

Blekinges klimat- och energistrategi & handlingsplan för anpassning till förändrat klimat

I Blekinge bedrivs ett aktivt arbete för att stimulera utvecklingen för minskad klimatpåverkan anpassning till förändrat klimat. I den regionala klimat- och energistrategin finns flera mål och åtgärder för minskad klimatpåverkan med direkt bäring på landsbygd kopplat till energianvändning-effektivisering, produktion av förnybar energi, samt nätverk för kunskapsöverföring. I den regionala handlingsplanen för anpassning till förändrat klimat ingår flera mål och åtgärder som syftar till att utveckla ett hållbart jord- och skogsbruk i föränderligt klimat. Framförallt handlar det om vattenhushållning och hantering av överskottsvatten, samt att motverka ökad miljöpåverkan av förändrad brukning och skadedjursbekämpning vid ändrade klimatförutsättningar. Arbetet med både klimat- och energistrategin och handlingsplanen för klimatanpassning leds av Länsstyrelsen i samverkan mellan ett stort

antal aktörer i Blekinge. Landsbygds-programmet utgör en viktig del i arbetet för att nå de regionala målen för minskad klimatpåverkan och anpassning till förändrat klimat. Ett nära samarbete mellan handläggarna på länsstyrelsen säkerställer att tillgängliga medel används på bästa sätt för att nå målen i respektive program.

Rovdjursplan

Blekinge ingår i ett samarbete i syd där en gemensam rovdjursplan har tagits fram. Denna plan har legat till grund vid utformningen av regionala kriterier inom åtgärden ”stöd till rovdjursstängsel” i Landsbygdsprogrammet. På detta sätt minimera skadorna på tamdjur samtidigt som vi ger våra rovdjur möjlighet att etablera sig i Blekinge.

Bredbandsstrategi

Samtliga kommuner i länet har en kommunal bredbandsstrategi. Dessa kommer att vara viktiga delar i det arbete med den regionala bredbandsstrategin som kommer att tas fram under 2018. Strategin tas fram i nära samarbete med samtliga berörda aktörer i Blekinge. I regionalfondsprogrammet för Skåne-Blekinge är 10% av tillgängliga medel för infrastruktur reserverade för förutsättningsskapande infrastruktuursatsningar. Med detta avses insatser av strategisk karaktär, tex fram-tagande av marknadsanalyser, hjälp till byalag etc. Investeringar i bredbands-utbyggnad kommer i första hand att finansieras via Landsbygdsfonden, men mer strategiska investeringar kan även göras med strukturfondsmedel.

Biosfärsområde – Blekinge Arkipelag

Även handlingsprogrammet, den s.k. samverkansplanen, för länets biosfärsområde ”Blekinge Arkipelag” och dess ideella förening kommer att arbeta nära Landsbygdsprogrammet då många mål är gemensamma i dessa planer. Både utvecklingen av en levande kust- och skärgård och utvecklingen av det kustnära fisket samt framtida besöksnäring är centrala frågor i arbetet med Blekinge Arkipelag. Medarbetare från Länsstyrelsens Landsbygdsgrupp kommer att delta i flera av de arbetsgrupper som verkar inom Blekinge Arkipelag, detta för att säkerställa att kopplingen mellan EU fonderna och de regionala målen i andra program finns.

Regionalt serviceprogram

Det nyligen framtagna regionala serviceprogrammet ska samordnas med Landsbygdsprogrammet, då dessa stöd numera ska hanteras inom detta program. Redan vid framtagandet av programmet betonades möjligheterna inom Landsbygdsprogrammet, det har blivit än mer aktuellt nu.

Leader

Blekinge Fiskeområde Leader har startat ett arbete med att ta fram en modell för lokal och regional samförvaltning av fisket i havet i Blekinge. Det finns möjligheter att arbeta vidare med regionala partnerskap för samförvaltning och bredda verksamheten med stöd från exempelvis Södra Östersjöprogrammet.

12.2. Arbete med lokal utveckling

Länsstyrelsen i Blekinge har lång erfarenhet av att arbeta med Lokal utveckling då Blekinge varit Leaderområde under två programperioder. Under den föregående programperioden hade Blekinge även ett fiskeområde som samordnade sin verksamhet med Leaderområde i mycket hög grad, bland annat med ett gemensamt kansli. I båda perioderna har Länsstyrelsen varit haft ett mycket nära samarbete med Leaderområdet och fiskeområdet, bland annat som medlem i LAG (Leader+-perioden) eller adjungerad i LAG (föregående programperiod). Leader har varit medlem i vårt partnerskap och kommer även att vara det i program-perioden 2014-2020. Den lokala utvecklingsplan som Leader upprättar kommer att samordnas med den regionala handlingsplanen som tas fram av partnerskapet. Detta säkerställs genom ett nära utbyte och delaktighet i partnerskapet. Länsstyrelsen avser att i programperioden 2014-2020 ha ett samarbete med LAG, eventuellt som adjungerad i styrelsen. Länsstyrelsen avser att utveckla former för avstämning av projektidéer för att eventuellt hitta synergieffekter mellan Leader och övriga delar av Landsbygds och fiskeriprogrammet.

13. Revidering av handlingsplan

Eventuella justeringar av handlingsplanen görs som regel inför varje årsskifte. Länsstyrelsen tar fram förslag på justeringar av handlingsplanen efter samråd med partnerskapet. Länsstyrelsen lämnar in förslaget på ny handlingsplan till Jordbruksverket. Därefter lämnas förändringarna i urvalskriterierna till övervakningskommittén för yttrande. Jordbruksverket godkänner den reviderade handlingsplanen som kan börja gälla den 1 januari.

14. Bilagor

14.1. Bilaga 1: SWOT-analys och identifiering av regionala behov

STYRKOR	
Geografiska förutsättningar och befolkning	Bra geografiskt läge i södra Östersjön (23) Hög befolkningstäthet på landsbygden (4,16) Länet har ett utsett biosfärsområde, Blekinge Arkipelag (1)
Service på landsbygden	Litet län – korta avstånd till service (4,11)
Infrastruktur inklusive IT och bredband	Bredband utbyggt till alla telestationer (8) Flygplats mitt i länet Bra färjetrafik till Polen och Baltikum
Näringslivsförutsättningar/företagande inkl turism	Hästtätt län, näst mest hästar per invånare efter Gotland (3) Tillgänglig skärgård Stark besöksnäring (47)
Jordbrukssektorn/skogsnäringen	Nischad djurproduktion, hjort, fjäderfä, mink (3,19,33)

	Högproduktiv jordbruksmark (35) Hög tillväxt och hög avverkning i skogen (43,44) Skogsindustri (massa/sågverk) relativt nära
Matlandet	Etablerat samarbete mellan mathantverkare (18)
Lokal utveckling	Väl fungerande Leader område (36) Fiskeområde i fyra av länets kommuner Aktivt föreningsliv på landsbygden
Kompetens/arbetsmarknad	BTH, Blekinge tekniska högskola (17) Centrum för Livsmedelsutveckling i Karlshamn (15)
Miljö	Stor areal skyddad natur (14) Stor bredd av naturtyper m höga värden, eklandskapet (7, 10)

Bilaga 2: Budget och mål

K	Blekinge län	Delåtgärd	Indikator namn/ Budget	Indikator kod	2014-2020											Total	
					P2		P3	P4			P5		P6				
					2a	2b	3a	4a	4b	4c	5b	5c	5d	6a	6b		6c
1.1 tot	Budget						2 157 170							359 589			2 516 759
1.1 tot	Antal deltagare i utbildning	O.12					793							119			912
1.1 odl	Budget						816 568										816 568
1.1 eko	Budget						627 346										627 346
1.1 Greppa	Budget						713 256										713 256
1.2 tot	Budget						1 403 858						529 013				1 932 871
1.2 odl	Budget						240 000										240 000
1.2 eko	Budget						50 000										50 000
1.2 Greppa	Budget						100 000										100 000
1.2 bete	Budget						1 013 858										1 013 858
2.1 tot	Budget						5 367 060						848 894	543 611			6 759 565
2.1 tot	Antal deltagare i rådgivning	O.13					443						71	45			559
2.1 odl	Budget						1 636 066										1 636 066
2.1 eko	Budget						708 889										708 889
2.1 Greppa	Budget						3 022 105										3 022 105
4.1	Budget		43 263 973							1 245 322		1 320 554					45 829 849
4.1	Total investering, kr	O.2	184 078 622							3 517 801		3 459 656					191 056 079
4.1	Antal företag	O.4	65														65
4.1	Antal investeringar i jordbruksföretag*	O.3								6		5					11
4.1	Antal djurenheter, investeringar för minskat utsläpp av växthusgaser och ammoniak	O.8										1 645					1 645
4.2	Budget				1 251 537								846 640				2 098 177
4.2	Total investering, kr	O.2			4 922 766								3 669 041				8 591 807
4.2	Antal investeringar	O.3			3								1				4
4.4	Budget						835 094										835 094
4.4	Antal investeringar i stängsel mot rovdjur och engångsröjning betesmark	O.3					36										36
6.1	Budget			2 000 000													2 000 000
6.1	Antal stödmottagare	O.4		8													8
6.1	Total investering, kr	O.2		2 000 000													2 000 000
6.4	Budget								2 464 384			6 490 339					8 954 723
6.4	Total investering, kr	O.2							7 690 282			21 345 725					29 036 007
6.4	Antal företag	O.4							4			16					20
7.2	Budget**												580 278				580 278
7.2	Antal investeringar i smaskalig infrastruktur	O.3											2				2
7.2	Antal invånare som får tillgång till förbättrad service eller infrastruktur	O.15											1 759				1 759
7.3	Budget															84 748 153	84 748 153
7.3	Antal investeringar i bredband	O.3														13	13
7.3	Antal invånare som får tillgång till bredband	O.15														7 199	7 199
7.4 tot	Budget**													7 391 039			7 391 039
7.4 tot	Antal investeringar i service och fritid	O.3												39			39
7.4 tot	Antal invånare som får tillgång till förbättrad service eller infrastruktur	O.15												22 399			22 399
7.4 serv	Budget												5 549 050				5 549 050
7.4 idr	Budget**												881 862				881 862
7.4 övr	Budget**												960 127				960 127
7.5	Budget**												2 223 064				2 223 064
7.5	Antal investeringar i infrastruktur för rekreation och för turistinformation	O.3											5				5
7.5	Antal invånare som får tillgång till förbättrad service eller infrastruktur	O.15											6 737				6 737
7.6 tot	Budget**						6 179 145						3 556 290				9 735 435
7.6 tot	Antal investeringar i natur- och kulturmiljö	O.3					28						13				41
7.6 tot	Antal invånare som får tillgång till förbättrad service eller infrastruktur	O.15											10 778				10 778
7.6 hem	Budget**												1 022 253				1 022 253
7.6 övr	Budget**												2 534 037				2 534 037
16.2 tot	Budget**											3 217 762					3 217 762
16.2 LS reg	Budget											1 637 390					1 637 390
16.2 LS gen	Budget**											590 847					590 847
16.2 sam	Budget											989 525					989 525
16.4	Budget				1 525 031												1 525 031
	Summa budget		43 263 973	2 000 000	2 776 568	15 942 327	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####	#####

* I detta ingår trädgårds- och renningsföretag.

**Inklusive övrigt offentligt stöd. Inom 7.6/4abc ingår inte övrigt offentligt stöd.

Länsstyrelserna:

I tabellen framgår fördelad budget och mål för hela programperioden 2014-2020, med undantag för:

- avropade pengar till investeringsstöd till gödselbaserad biogas,
- avropade pengar till reglerbar dränering, och
- avropade pengar till stöd till stängsel mot rovdjur.

Eftersom dessa poster kan ändras löpande redovisas de inte i tabellen.

14.4. Bilaga 3: Miljö

Dokumentet är till hjälp för att göra bedömningar inom området miljö för 4.1/2a samt 7.4/6b.

Miljömål för 4.1/2a

Miljömålstabell för Investeringsstöd för konkurrenskraft inom jordbruks-, trädgårds- och rennäringsföretag

I tabellen finns exempel på investeringar som bidrar till de nationella miljö- och klimatmålen. Vissa av de som nämns finns med som en del av "all inclusive" investeringar, det vill säga ett tillägg till en huvudinvestering, till exempel i och med en investering i ett kostall.

I vissa fall kan energieffektivisering och förnybar energi ingå i investeringar inom det här investeringsstödet. Det är till exempel när ett nytt djurstall byggs med energieffektiva lösningar som återvinning av värme från mjölk eller att gödselvården är klimatanpassad. Då måste en bedömning göras om investeringen passar övervägande i ett annat stöd så ska den dit. Ibland kan en ansökan delas upp i flera ansökningar som ska hanteras som olika stöd.

Den här listan inkluderar enbart sådant som är stödberättigat i detta stöd, det vill säga att investeringar som till exempel värmepannor finns i andra stöd. Allting nedan som står som en del i en ny investering kan även sökas separat.

Miljömål	Önskad positiv effekt	Exempel på investeringar som kan ge positiv effekt
Begränsad klimatpåverkan	Ökad effektivitet i kväveanvändning	Ny- till- eller ombyggnader av djurstallar med flytgödselhantering, vilket kan

	<p>Minskad växthusgasavgång från hantering av stallgödsel</p> <p>Produktion av förnybar energi</p> <p>Energibesparing/ -effektivisering</p> <p>Omställning från fossila bränslen till förnybar energi</p>	<p>innebära investeringar i lagringsbehållare, omrörare och en gödseltankvagn eller ett matarslangsystem med tillhörande spridningsaggregat</p> <p>Ny- till- eller ombyggnader av djurstallar med lagringskapacitet över lagkrav för stallgödsel</p> <p>Ett nytt stall med tak över gödselbrunn</p> <p>N-sensor</p> <p>Strukturkalkning</p> <p>Dränering</p>
Bara naturlig försurning	Minskad ammoniakavgång	<p>Ny- till- eller ombyggnader av djurstallar med tak över gödselbrunn</p> <p>Ny- till- eller ombyggnader av djurstallar med flytgödselhantering, vilket kan innebära investeringar i lagringsbehållare, omrörare och en gödseltankvagn eller ett matarslangsystem med tillhörande spridningsaggregat</p> <p>Rening av frånluft</p>
Giftfri miljö	Minskad risk för utsläpp av skadliga ämnen till mark, luft och vatten. Minskad risk för hälsa och miljö vid användning av växtskyddsmedel	<p>Tunnelodling</p> <p>System för cirkulerande vatten och rening i växthus</p> <p>Investeringar i företag med ekologisk produktion</p> <p>Investeringar som är en del i omställning till ekologisk produktion</p> <p>Utrustning och installationer som minskar risk för oavsiktlig spridning av växtskyddsmedel (exempelvis hårdgjord yta med uppsamlingstank, preparatpåfyllare och sköljvattentank till spruta)</p>
Ingen övergödning	Minskad ammoniakavgång, Minskat kväve- och/eller fosforläckage	<p>Ny- till- eller ombyggnader av djurstallar med flytgödselhantering, vilket kan innebära investeringar i lagringsbehållare, omrörare och en gödseltankvagn eller ett matarslangsystem med tillhörande spridningsaggregat</p> <p>Ny- till- eller ombyggnader av djurstallar med tak över gödselbrunn</p> <p>N-sensor</p>

		System för vattenrecirkulering och rening i växthus Strukturkalkning Dränering
Ett rikt odlingslandskap	Ökad areal betesmarker som betas. Bevara och förstärka flora och fauna. Bevarad kulturmiljö	Ny- till- eller ombyggnader av djurstallar avsedda för djur som kommer att hållas på bete Investeringar för biodling Särskilt anpassad utformning av nya byggnader med hänsyn till kulturmiljön GPS-övervakning av betesdjur på svårtillgängliga platser
Bidrar till energieffektivitet	Energibesparing	Energikartläggning eller motsvarande har gjorts Investeringar i byggnader, anläggningar och maskiner med fokus på energieffektivitet Ett nytt växthus eller stall med isolering t.ex. energivävar i växthus Ett nytt växthus eller stall med värmväxlare t.ex. luftvärmepump, värmeåtervinning, frikyla
Bidrar till djurvälstånd	Minskad skaderisk och ökat välbefinnande för djuren	Ny skonsammare golvbeläggning i befintliga djurstallar Ny inredning/utrustning i djurstallar med fokus på djurvälstånd (utöver lagkrav)

Miljö-, kultur- och friluftsmål för stöd till service och fritid på landsbygden

7.4/6b

Detta används som ett vägledningsdokument bedömningen av kriterierna för miljö-, kultur- och friluftsmålen i insatsområdet 7.4/6b

14.4.1. *Målen för kulturmiljöarbetet*

Det statliga kulturmiljöarbetet ska främja:

- ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
- människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
- ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
- en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen

<https://www.raa.se/kulturarvet/kulturpolitik/da-och-nu-att-bevara-anvanda-och-utveckla-kulturmiljon/vad-ar-kulturmiljo/nationella-kulturmiljomal/>

14.4.2. *Mål för friluftslivet*

Det övergripande målet för friluftslivspolitikerna är att med bland annat allemansrätten som grund stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv.

1. Tillgänglig natur för alla

Naturen ska vara tillgänglig för alla. Det innebär att möjligheten att vistas i och njuta av natur- och kulturlandskapet är stor och människors olika behov är tillgodosedda. Områden med god tillgänglighet finns utpekade, är kända och uppskattade och förvaltas långsiktigt. Tillgänglighet har hög prioritet inom planering, information och förvaltning av natur- och kulturlandskapet samt andra områden av betydelse för friluftslivet.

2. Starkt engagemang och samverkan

Ett starkt engagemang och samverkan där personligt och ideellt engagemang står i centrum. Organisationerna bör i högre grad än i dag samverka. Ökad samverkan kan bidra till att fler människor ägnar sig oftare åt friluftsliv. Det bör även finnas etablerade strukturer för dialog och samordning av friluftslivet lokalt, regionalt och nationellt.

3. Allemansrätten

Allemansrätten är grunden för friluftslivet. Det innebär att allemansrätten värnas och allmänhet, markägare, föreningar och företag har god kunskap om allemansrätten.

4. Tillgång till natur för friluftsliv

Det finns tillgång till natur för friluftslivet. Det innebär att samhällsplanering och markanvändning tar hänsyn till friluftslivets behov av tillgång till attraktiva natur- och kulturlandskap.

5. Attraktiv tätortsnära natur

Det finns attraktiv tätortsnära natur för friluftslivet. Det innebär att befolkningen har tillgång till grönområden och ett tätortsnära landskap med höga friluftsliv-, natur- och kulturmiljövärden.

6. Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling

Att bidra till en hållbar landsbygdsutveckling och regional tillväxt i alla delar av landet. Detta bör innebära att friluftsliv samt natur- och kulturturism bidrar till att stärka den lokala och regionala attraktiviteten och medverkar till en stark och

hållbar utveckling och regional tillväxt.

Natur- och kulturturism bör uppmärksammas och prioriteras som strategiska verksamheter inom besöksnäringen. Upplevelserna bör kännetecknas av hållbarhet, kvalitet, värdeskapande, tillgänglighet och säkerhet.

7. Skyddade områden som resurs för friluftslivet

Att skyddade områden är en resurs för friluftslivet. Det innebär att skyddade områden med värden för friluftslivet skapar goda förutsättningar för utvistelse genom förvaltning och skötsel som främjar friluftsliv och rekreation.

8. Ett rikt friluftsliv i skolan

Ett rikt friluftsliv i skolan. Det innebär att förskolor, förskoleklasser, grundskolor och motsvarande skolformer samt fritidshem bedriver friluftslivsverksamhet och undervisning om förutsättningar för en god miljö och hållbar utveckling i enlighet med verksamheternas styrdokument. Barn och elever bör ges goda möjligheter att vistas utomhus.

9. Friluftsliv för god folkhälsa

Att skapa goda förutsättningar för att människor kan vara regelbundet fysiskt aktiva i natur- och kulturlandskapet. Det innebär att evidensbaserade kunskaper om insatser som skapar förutsättningar för friluftsliv och främjar hälsa sammanställs och sprids till kommuner, landsting, ideella organisationer och andra berörda aktörer.

10. God kunskap om friluftslivet

Det finns god kunskap om friluftslivet. Det innebär att det finns etablerad forskning och statistikinsamling kring friluftsliv som utgår från ämnesfältets bredd och mångvetenskapliga karaktär, är långsiktig över tiden och bygger på behoven hos friluftslivets aktörer. Myndigheter, organisationer, kommuner, markägare och företag bör ha god kunskap och kompetens i frågor om friluftsliv, landskapets utformning, hållbart nyttjande och natur- och kulturturism.

<https://www.raa.se/kulturarvet/kulturpolitik/da-och-nu-att-bevara-anvanda-och-utveckla-kulturmiljon/vad-ar-kulturmiljo/nationella-kulturmiljomal/>

Bilaga 4: Stödprocent för bredband.

1a. Markförhållanden	Antal ha	Andel (%)	Grund för bedömning	Vald %	Hänvisning till kommentar	Viktad %
Andel skog (inklusive berg, myrar, mossar och liknande svåra marker).	191 000	80%	Om andel skog > 80 % bör stödprocenten vara 70-90 % Om andel skog 70-80 % bör stödprocenten vara 50-70 % Om andel skog < 70 % bör stödprocenten vara 20-50 %	80	1.1	64
Andel åkermark	36 000	15%	Om andel > 30 % bör stödprocenten vara 20-50 % Om andel åkermark 10-30 % bör stödprocenten vara 50-70 % Om andel åkermark < 10 % bör stödprocenten vara 70-90 %	70	1.2	11
Andel vatten (inkluderar större vattendrag och sjöar)	10 810	5%	Om andel vatten > 7 % bör stödprocenten vara 60-80 % Om andel vatten 5-7 % bör stödprocenten vara 50-60 % Om andel vatten < 5 % bör stödprocenten vara 20-50 %	60	1.3	3
Summa	237 810				Sammanlagd, viktad %	78

		Andel (%)	Grund för bedömning	Vald %	Hänvisning till kommentar	Viktad %
Andel betesmark av total jordbruksmark (ange % i blå ruta)	-	32,0754717	Om andel betesmark > 40 % bör stödprocenten vara 60-80 % Om andel betesmark 20-40 % bör stödprocenten vara 40-60 % Om andel betesmark < 20 % bör stödprocenten vara 20-40 %	60	1.4	60

2. Nätets storlek	Antal kommuner	Andel (%)	Grund för bedömning	Vald %	Hänvisning till kommentar	Viktad %
Andel av länets kommuner där det bor < 5 personer per km ²	0	0%	Om andel > 70 % bör stödprocenten vara 70-90 % Om andel 30-70 % bör stödprocenten vara 50-70 % Om andel < 30 % bör stödprocenten vara 20-50 %	50	2.1	0
Andel av länets kommuner där det bor 5 - 15 personer per km ²	0	0%	Om andel > 70 % bör stödprocenten vara 80-90 % Om andel 30-70 % bör stödprocenten vara 60-80 % Om andel < 30 % bör stödprocenten vara 40-60 %	50	2.2	0
Andel av länets kommuner där det bor > 15 personer per km ²	5	100%	Om andel > 70 % bör stödprocenten vara 20-50 % Om andel 30-70 % bör stödprocenten vara 50-70 % Om andel < 30 % bör stödprocenten vara 70-80 %	50	2.3	50
Summa	5				Sammanlagd, viktad %	50

3. Sammanvägning

1. Markförhållanden 78

Betesmark 60

2. Nätets storlek 50

**Sammanvägd procent
(medel) 63**

Länets stödandel avrundat till
närmaste hela tiotal:

70

3.3

Stödandel

Nr	Motivering
1.1	Länet ligger på 80% skog enligt siffror från statistisk årsbok 2014. Länet har valt att lägga sig på en procentsats på 80% trots att gränsvärdet indikerar 70%. Detta beror på att de områden som är aktuella för stöd är i princip uteslutande skogsområden.
1.2	Med endast 15% åkerareal i länet, och med det faktum att i de åkermarksbaserade områdena kommer utbyggnad huvudsakligen ske på marknadsmässiga grunder väljer Blekinge att lägga sig på den högre procentsatsen.
1.3	Blekinge har här endast tagit hänsyn till inlandsvatten enligt instruktionerna. I länet finns ett antal öar med bofast befolkning som kan bli aktuella för fiberprojekt, till dem krävs sjökabel, vilket fördyrar projekten mycket. Av denna anledning har Blekinge lagt sig på den högre procentsatsen inom aktuellt intervall
1.4	Möjligheten att plöja i betesmark är ganska begränsad, mycket av länets betesmarker är väldigt steniga, varför Blekinge valt att lägga sig på den högre procentsatsen.
2.1	Även om länet hamnar över gränsvärdet 15 invånare per kommun är de områden där utbyggnad ska ske med stödmedel väldigt glesbefolkade varför det är rimligt att ligga i det högre intervallet.
2.2	
2.3	
Sammanfattande kommentar för slutligt vald stödprocent	
3.3	Blekinge väljer en stödandel på 70% trots ett något lägre resultat i underlaget. De områden som är aktuella att bygga ut med stöd är rena landsbygdsområden, mindre tätorter räknar vi med att komma att byggas ut på marknadsmässiga grunder. De aktuella områdena ligger oftast i skogsbygden med mycket svåra förhållanden (stenrik terräng) och långt mellan fastigheterna. För att det inte ska bli orimligt dyrt för dessa områden väljer länet att lägga sig på en något högre stödnivå. Länet är rädda att intresset för byanät, och anslutningsgrad i områdena, annars kommer att bli för lågt. Blekinge har hittills haft en låg utbyggnadstakt, i slutet av förra stödperioden tog intresset fart. Det finns risk för att intresset avstannar om man upplever att det blir alltför dyrt att bygga.